

အမှတ်စဉ် (၃၂)

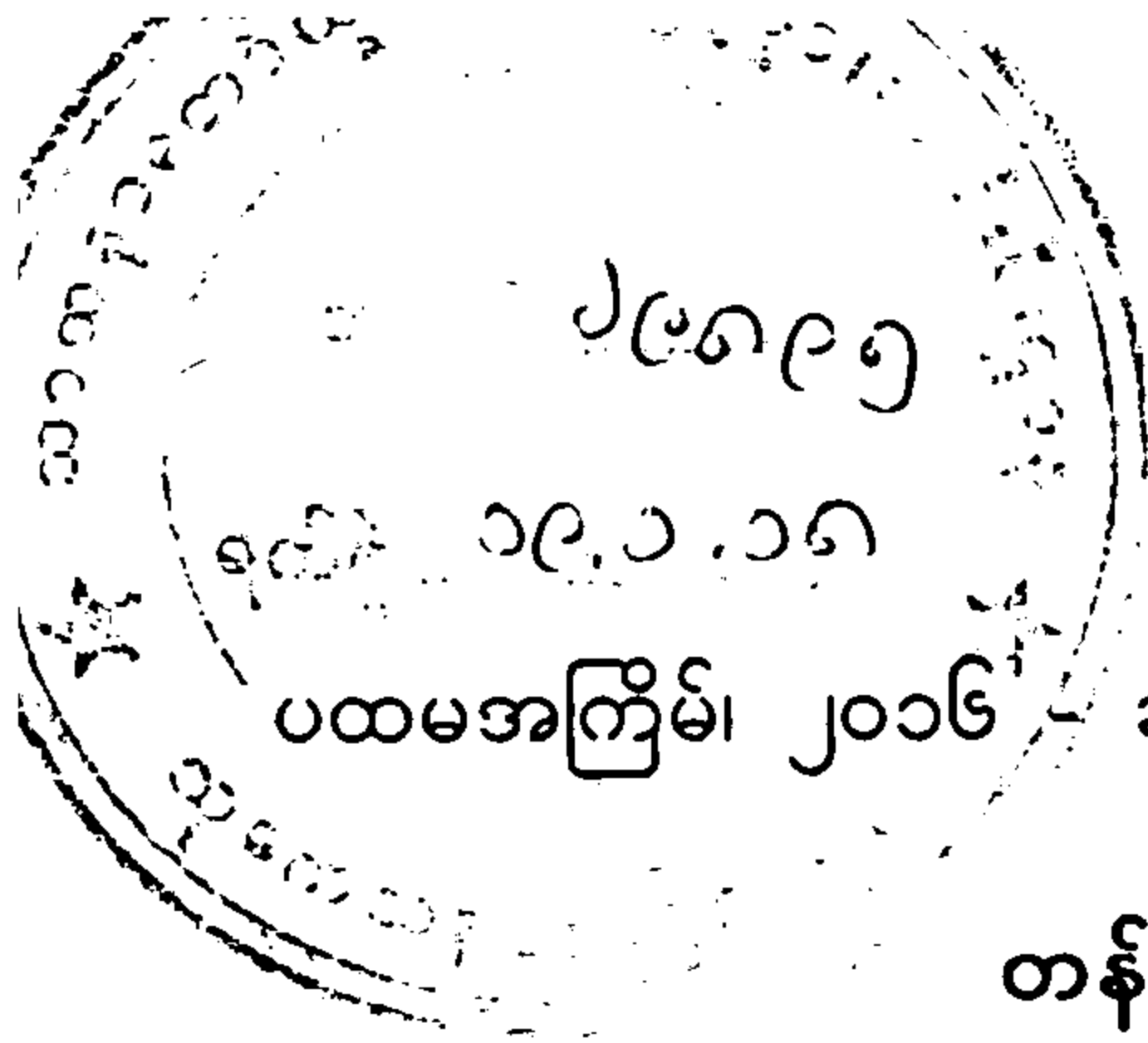
လက်တွေ့ပညာနာမကားဝိုင်း ဝင်းအောင်ကြည်

သုတေသန

မညာပြည့်ဝ၊ နှလုံးလှသော်
 ကိစ္စကြီးငယ်၊ ဆောက်သဗ္ဗဿလျှင်
 ကျင့်ကျယ်ထွင်းဖောက်၊ ဖြတ်တောက်လိုရာ
 ပြီးနိုင်စွာ၏ (မဃဒေဝ)

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၆ - ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ အုပ်စု - ၅၀၀။

တန်ဖိုး - ၂၀၀၀ ကျပ်

မျက်နှာဖုံးပန်းချီ - သာတင့်ထက်

ကွန်ပျူတာစာစီနှင့် ဂရပ်ဖစ် - စောဝင်း (လုပ်အား)

ဖလင် - ဦးထွန်းဆိုင်

စာအုပ်ချုပ် - ဧကရီ

ဦးရွှေထွန်းအောင် (၀၀၆၀၂) လုပ်အားပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၅၊ လမ်း ၁၀၀၊
ကန်တော်ကလေး၊ ရန်ကုန်မြို့က မျက်နှာဖုံးနှင့် အတွင်းစာသားများ
ရိုက်နှိပ်၍ ဦးရွှေထွန်းအောင် (၀၀၇၈၇) နှလုံးလှစာပေ၊
အမှတ် ၅၊ လမ်း ၁၀၀၊ ရန်ကုန်မြို့က ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသည်။

ထုတ်ဝေသည့်စာအုပ် ကတ်တလောက် အညွှန်း (CIP)

၂၉၄. ၃

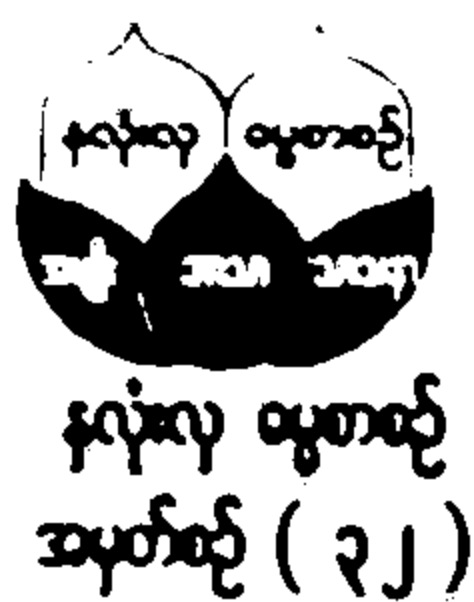
ဝင်းအောင်ကြည်

လက်တွေ့ဝိပဿနာစကားဝိုင်း / ဝင်းအောင်ကြည် ။

- ရန်ကုန် ၊ နှလုံးလှစာပေ ၊ ၂၀၁၆ ။

၁၉၂ - စာ ၊ ၁၂.၉ x ၂၀ စင်တီ ။

(၁) လက်တွေ့ဝိပဿနာစကားဝိုင်း

လက်တွေ့ဝိပဿနာစကားပိုင်း ဝင်းအောင်ကြည်

နန္ဒလုံလှစာပေ

အမှတ် ၅၊ လမ်း ၁၀၀၊ လွတ်လပ်ရေးရပ်ကွက်၊
မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - (၀၁) ၂၉၀၉၈၁/(၀၉) ၇၃၀၄၂၀၀၁

မာတိကာ

စတုတ္ထအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခြင်းအတွက် အမှာစာ	၈
အခန်း (၁)	
မင်္ဂလာအစ မြတ်သီလ	၁၁
တိတိကျကျဟောပေးပါ	၁၁
သီလမစင်ကြယ်ခဲ့လျှင်	၁၃
ဝိပဿနာအတွက် အသင့်လျော်ဆုံးသီလ	၁၉
မစင်ကြယ်သောအသက်မွေးမှုဖြင့် ရရှိထားသောပစ္စည်းများ သုံးစွဲသင့်-မသင့်	၂၀
ရှောင်ကြဉ်ရုံနဲ့ အာဇီဝဝိရတီသီလ ဖြစ်ပါသလား	၂၁
သီလဖြစ်ပုံ တည်ပုံ	၂၄
ဘယ်သီလက ပိုမြတ်သနည်း	၂၆
ကံလမ်းနှင့်ဉာဏ်လမ်း	၂၇
ဝိပဿနာရှုမှတ်ခိုက် သီလပါဝင်ပုံ	၃၂
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ဆောက်တည်ပုံ	၃၅

မာတိကာ

အခန်း (၂)

ပရမတ်မြင်သိ သမာဓိ	၃၈
သမထသမာဓိဖြင့် ရုပ်နာမ်ကို မြင်-မမြင်	၃၈
ဘယ်သမာဓိကို ထူထောင်ကြမလဲ	၄၇
သမထသမာဓိသည် မဂ္ဂင်ထိုက်ပါသလား	၄၉
မဂ္ဂင်ထိုက်တဲ့သမာဓိဆိုတာ	၅၁
သမထစိတ္တဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဝိပဿနာစိတ္တဝိသုဒ္ဓိ	၅၄
ခဏိကသမာဓိမပါလျှင် ဝိပဿနာမဖြစ်	၅၇

အခန်း (၃)

ဝိပဿနာလမ်း မဂ်စခန်းသို့	၆၁
သတိနယ်နှင့်ပညာနယ်	၆၁
သတိမပါ ပညာမဖြစ်	၆၃
ဉာဏ်စဉ်နှင့်အာရုံ ဆက်စပ်ပုံ	၆၄
ဝိပဿနာ၏ ဥပဒေသကြီး	၆၉
ဉာဏ်စဉ်အကျဉ်းဆိုတာ	၇၀

ဗာတိကာ

အဘိညာသိနှင့် ပရိညာသိ	၇၁
သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်နှင့်ကတဉာဏ်	၇၅
အကြောင်းသင်္ခါရနှင့် အကျိုးသင်္ခါရ	၇၇
သင်္ခါရဒုက္ခ နှစ်မျိုးရ	၇၉
ပရမတ်ဆိုတာ မဖောက်ပြန်ပါ	၈၂
ဝိပရိဏာမ ရူပုန	၈၃
ရုပ်တွေဟာ အမြဲဖောက်ပြန်နေသလား	၈၄
ဝိပရိဏာမ အဓိက	၈၇
ခန္ဓာမှာ ရုပ်သဘာဝကိုမြင်ပုံ	၉၀
နာတာ ကျဉ်တာ ဝေဒနာမဟုတ်ပါ	၉၆
မှန်တယ်ထင်တာ တကယ်တော့ အမှားပါ	၉၇
နှလုံးသွင်းမှန်ရင် ဉာဏ်ဖြစ်တယ်	၁၀၁
ရုပ်နာမ်ကွဲပုံ ဥပမာ	၁၀၃
စာဝိပဿနာနှင့် လက်တွေ့ဝိပဿနာ	၁၀၄
ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်သိတယ်ဆိုတာ	၁၁၂
လက္ခဏာသုံးပါးတင် ရှုလို့ရပါသလား	၁၁၄
ဖြစ်ပျက်မြင်မှ ပညတ်စင်	၁၁၆
ဖြစ်ဆဲမသိ ကိလေသာငြိ	၁၁၉

မာတိကာ

အစွန်းငြိတာ သဘောထားမှားလို့ပါ	၁၂၃
နာကျင်တဲ့အခါ ရှုတတ်ပါ	၁၂၆
စံပြုစရာဒေသနာ	၁၂၇
တွေးကြံသိတာ ဝိပဿနာမဟုတ်ပါ	၁၃၈
သတိနှင့် သမ္မုဇဉ် အမြဲယှဉ်	၁၄၄
ပစ္စက္ခဝိပဿနာနှင့် နယဝိပဿနာ	၁၅၀
အပြောအနိစ္စနှင့် သဘောအနိစ္စ	၁၅၂
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပြဿနာ အဖြေရှာ	၁၅၅
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သုံးမျိုး	၁၅၆
ဒိဋ္ဌိဖြုတ်နည်း သီးခြားမရှိ	၁၆၂
အကြောင်းမှားပြီး သတ်နေကြ	၁၆၃
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သုံးမျိုး အလုပ်လုပ်ပုံမတူ	၁၆၄
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လွတ်သော တရားမရှိ	၁၆၇
တရားသေဆုပ်ထားရင် ဉာဏ်တံခါးပိတ်လိမ့်မယ်	၁၇၀
စိန္တာမယဉာဏ်ဖြစ်အောင် ဆင်ခြင်ပုံ	၁၇၃
ဘာဝနာဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုမှတ်ပုံ	၁၇၆
ထွေလီကာလီတွေ လိုက်မလုပ်ကြနဲ့	၁၇၉
အဆန်းမြင်လေ တရားနဲ့ဝေးလေ	၁၈၂

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

စတုတ္ထအကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခြင်းအတွက် အမှာစာ

ဤစာအုပ်ကို ၂၀၀၈ ခုနှစ် ပထမအကြိမ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ပရိသတ်များ၏ နှစ်ခြိုက်အားပေးမှုကြောင့် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ် ထပ်မံရိုက်နှိပ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် မန္တလေး၊ တောင်ကြီး၊ ပုသိမ်၊ မြောင်းမြ၊ ရန်ကုန်မြို့တို့မှ တရားစခန်းများ၊ ဓမ္မသင်တန်းများ၊ ရဟန်းခံရှင်ပြု အလှူမင်္ဂလာပွဲများ၌ ဓမ္မဒါနပြုလုပ်လိုကြောင်း မှာယူကြသဖြင့် ၂၀၁၄-ခုနှစ်တွင် တတိယအကြိမ်အဖြစ် ထပ်မံရိုက်နှိပ်ပေးခဲ့ရပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဓမ္မရံသီမဂ္ဂဇင်း၌ လစဉ်အခန်းဆက်ဖော်ပြပေးခဲ့သဖြင့် ပြည်သူအများ ဖတ်ရှုခွင့်ရခဲ့ကြပါသည်။

ယခုတစ်ဖန် နှလုံးလှစာပေတိုက်မှ တည်းဖြတ်ကာ စတုတ္ထအကြိမ်အဖြစ် ထပ်မံရိုက်နှိပ်၍ တစ်ပြည်လုံးသို့ ဖြန့်ချိသွားမည်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝမ်းမြောက်မိပါသည်။

ဤသို့ အများပြည်သူတို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ချိနိုင်အောင် ဓမ္မရံသီမဂ္ဂဇင်းတွင် ၂၆-လတိုင်တိုင် အခန်းဆက်အဖြစ် ထည့်သွင်းဖော်ပြပေးခဲ့သည့် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာချုပ် စည်သူဘွဲ့ရှင် ဆရာကြီးဦးလေးမြိုင်နှင့် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်များအားလည်းကောင်း၊ စတုတ္ထအကြိမ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိရန် စီစဉ်ခဲ့သည့် နှလုံးလှစာပေတိုက်ပိုင်ရှင် ဒေါက်တာဦးရွှေထွန်းအောင်အားလည်းကောင်း၊ လှိုက်လှဲစွာကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

စာရေးသူအနေဖြင့် လူပုဂ္ဂိုလ်ယောဂီများ ဝိပဿနာရှုမှတ်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ဤစာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်သည့်အတိုင်းပင် ဓမ္မမိတ်ဆွေယောဂီများ အကျိုးရှိသည်ကို သိရှိရသဖြင့် ဝမ်းသာပီတိဖြစ်ရပါသည်။

ဓမ္မမိတ်ဆွေ ယောဂီများအား သတင်းကောင်းပါးလိုသည်မှာ ဝိပဿနာစကားဝိုင်း စာအုပ်ကဲ့သို့ပင် ဝိပဿနာဆိုင်ရာအကြောင်းများကို သာ သီးသန့်စုစည်း၍ “ဓမ္မ-အဓမ္မ ဝိနိစ္ဆယစကားဝိုင်း” အမည်ဖြင့် အတွဲ ၄-တွဲ ဆက်လက်ရေးသားထုတ်ဝေထားပါသည်။

ဓမ္မမိတ်ဆွေယောဂီများ ဝိပဿနာဆိုင်ရာအယူအဆတို့၌ အမှားအမှန် စိစစ်ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြစေရန်လည်းကောင်း၊ ကျမ်းဂန်အဆိုအမိန့်များကို အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းတိကျစွာ လေ့လာသိရှိနိုင်ကြစေရန်လည်းကောင်း၊ ဒေသနာနှင့်မညီညွတ်သော အယူအဆ အမှားတို့မှ ရှောင်ရှားနိုင်ကြစေရန်လည်းကောင်း ရည်ရွယ်၍ ဆက်လက်ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါ ဝိပဿနာစကားဝိုင်းစာအုပ်ဖြင့် အားရကျေနပ်ခြင်းမရှိသော ဓမ္မမိတ်ဆွေယောဂီများနှင့် ဝိပဿနာသဘောကို ထဲထဲဝင်ဝင် နှံ့စပ်အောင် လေ့လာလိုသူများအနေဖြင့် ထိုစာအုပ်များကို ဆက်လက်လေ့လာဖတ်ရှုကြပါဟု အကြံပြုတိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ဓမ္မမိတ်ဆွေအပေါင်းတို့ နှလုံးစိတ်ဝမ်း ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ကြပါစေ။

ဝင်းအောင်ကြည်

အခန်း (၁)

မဂ်ဇ်အစ မြတ်သီလ

“ဒီကနေ့ ကိုယ့်မြို့ကိုယ့်ရွာက ကျောင်းနေဖက်သူငယ်ချင်း ဒကာ-ဒကာမတွေနဲ့ ပြန်ဆုံတွေ့လို့ ဦးလင်းဝမ်းသာပါတယ်။ ဒီလိုပြန်ဆုံရတဲ့နေ့မှာ ဝိပဿနာဟောပေးပါလို့ ဒကာအောင်က ဦးလင်းကို ကြိုပြီးလျှောက်ထားပါတယ်။ ဒီတော့ ဦးလင်းက ဒကာအောင်ကို အကြံတစ်ခုပေးပါတယ်။

“ဟောရိုးဟောစဉ်အတိုင်း ဟောမယ်ဆိုရင်တော့ နာကြားရတဲ့ ဓမ္မသဝနာကုသိုလ်တော့ ရကြပါလိမ့်မယ်။ မိမိမှာဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သံသယတို့၊ အခက်အခဲတို့တော့ ပြေပျောက်မှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ငယ်သူငယ်ချင်း တွေဆုံကြတုန်း ငယ်ငယ်ကလိုပဲ သူ့အမြင်၊ ကိုယ့်အမြင် ပြောကြမေးကြ ဆွေးနွေးကြတာက ပိုအကျိုးရှိလိမ့်မယ်လို့ ဦးလင်းက ပြောပါတယ်။

“ဒကာအောင်ကလဲ ‘ဦးလင်းပြောတာ ကောင်းပါတယ်။ ဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်အောင် စီစဉ်ထားပါမယ်’ လို့ ဦးလင်းကိုလျှောက်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒကာ-ဒကာမတွေအားလုံး ရင်းရင်းနှီးနှီး မေးကြမြန်းကြပါ”

တိတိကျကျဟောပေးပါ

“တပည့်တော်တို့ ဝိပဿနာအလုပ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး စာအုပ်တွေလဲ ဖတ်ပါတယ်ဘုရား။ တရားခွေတွေလဲ နာပါတယ်ဘုရား။ ဒါပေမဲ့ ရှင်းရှင်း လင်းလင်း မသိသေးပါဘူးဘုရား။ ဥပမာ-ဘာကိုမြင်မှ ရုပ်ကိုမြင်တာ ခေါ်ပါသလဲ၊ ဘာကိုမြင်မှ နာမ်ကိုမြင်တာ ခေါ်ပါသလဲ... ဆိုတဲ့ ကိစ္စမျိုးပေါ့ဘုရား။

“ဒါကြောင့် တပည့်တော်တို့ကို တိတိကျကျကလေး ရှင်းလင်းဟောကြားပေးစေချင်ပါတယ်ဘုရား။ တိတိကျကျမဟုတ်ရင်တော့ တပည့်တော်တို့ ဘာလုပ်ရမှန်းသိမှာမဟုတ်ပါဘူးဘုရား”

“ဟဲ့-သန်းသန်း၊ နင်ကလဲဟာ ဦးဇင်းကို အားနာစရာကြီး”

“ရပါတယ်ဒကာကြီး၊ ရပါတယ်။ ဒကာမမသန်းသန်းက အခု ကျောင်းဆရာမကြီးနော်။ ငယ်ငယ်ကအတိုင်း သူပြောချင်တာကို ဟောဟော ခိုင်းခိုင်း ပြောတတ်တာ ဦးဇင်းသိပြီးသားပဲ၊ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ ဒကာမကြီး လျှောက်တာ ကြားရတော့ ဦးဇင်းက အရှင်သာရိပုတ္တရာကိုယ်တော်ကြီး ပရိဗိုဇ်ဘဝက အရှင်အဿဇိထံမှာ တရားတောင်းတာကလေးကို သွားသတိရမိတယ်”

“ဘယ်လိုများ တရားတောင်းခဲ့လို့ပါလဲဘုရား”

“အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း ဥပတိဿပရိဗိုဇ်က အရှင်အဿဇိကို ဖူးတွေ့ရတဲ့အခါမှာ တည်ကြည်ငြိမ်သက်တဲ့ဣန္ဒြေကို သတိထားမိပြီး ‘ဒီရဟန်းဟာ ထူးခြားတဲ့ဣန္ဒြေရှိတယ်၊ ဧကန် တရားထူးကိုရသူ ဖြစ်ရမယ်၊ သူသိထားတဲ့တရားဟာ ဘယ်လိုတရားမျိုးလဲလို့ စုံစမ်းဦးမှပဲ’ လို့ တွေးပြီး အရှင်အဿဇိထံ ချဉ်းကပ်သွားတယ်။

“ပြီးတော့ ပဋိသန္ဓာရစကားတွေ ပြောဆိုပြီးတော့ ‘အရှင်ဘုရား သိတဲ့တရားကို ဟောပြပါ’ လို့ လျှောက်သတဲ့။ အရှင်အဿဇိကလဲ ‘သူများ များမသိပါဘူးတဲ့၊ သူသိတဲ့တရားက နဲနဲကလေးပါ’ လို့ ပြန်ပြောသတဲ့။

“အဲဒီအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်းဖြစ်တဲ့ ဥပတိဿပရိဗိုဇ်က ဘယ်လိုပြန်လျှောက်သလဲဆိုတော့ ‘အရှင်ဘုရား၊ နဲနဲများများ ဟောသာဟောပါ။ အဓိပ္ပာယ်ကိုသာဟောပါ။ တပည့်တော်သည် အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ အလိုရှိပါသည်။ သဒ္ဓါတွေ၊ ပုဒ်တွေ၊ ဗျည်းတွေနှင့် ချဲ့ထွင်နေ၍ အကျိုးမရှိပါ’ လို့ လျှောက်သတဲ့။

“ကဲ-ဒကာမကြီး လျှောက်ပုံနဲ့ မတူဘူးလား။ ဦးဇင်းကလဲ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောတာဆိုတာကို ကြိုက်ပါတယ်။ ဒကာကြီးတို့ ဒကာမကြီးတို့လို

လူရင်းတွေနဲ့ဆုံတဲ့အခါ စကားဝိုင်းဖွဲ့ပြောသလို ပြောချင်ပါတယ်။ ကဲ-ဒကာ ကြီးတို့က စပြီးဆွေးနွေးကြပါ”

“တပည့်တော်တို့အထဲမှာ တရားအားထုတ်ဖူးတဲ့သူလဲပါတယ်၊ အားမထုတ်ဖူးတဲ့သူလဲ ပါတယ်ဘုရား။ ဒါကြောင့် အခြေခံကစပြီး ဆွေးနွေး ချင်ပါတယ်ဘုရား”

“ကောင်းပါတယ်ဒကာကြီး၊ ဆွေးနွေးပါ၊ ဆွေးနွေးပါ”

သီလမစင်ကြယ်ခဲ့လျှင်

“ဝိပဿနာရဲ့အခြေခံဟာ သီလပဲလို့ တပည့်တော်တို့ သိထားပါ တယ်ဘုရား။ ဒါပေမဲ့ သီလနဲ့ပတ်သက်လို့ အယူအဆတွေက အမျိုးမျိုးဖြစ်နေ ပါတယ်ဘုရား။

“နဂိုကတဲက သီလမဆောက်တည်ခဲ့ဖူးတဲ့သူ၊ သီလမစင်ကြယ်ခဲ့တဲ့ သူဟာ ဝိပဿနာအားထုတ်လို့ မရဘူးလို့ ယူဆသူတွေရှိသလို၊ သီလကို နဂိုကတဲက စင်ကြယ်စရာမလိုဘူး၊ တရားအားထုတ်တော့မယ့်အချိန်မှာ ဆောက်တည်လိုက်ရင်ပြီးတာပဲလို့ ယူဆသူတွေလဲ ရှိပါတယ်ဘုရား။ ဒါကြောင့် သီလနဲ့ပတ်သက်ပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိခွင့်ရရင် သိချင်ပါတယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဘုရား၊ ကိုကျော်ဆွေဆွေးနွေးတဲ့ သီလကိစ္စဟာ တပည့် တော်တို့ ယောဂီနယ်ပယ်မှာ မရှင်းမလင်းဖြစ်နေတဲ့ကိစ္စတစ်ခုပဲ ဘုရား။

“သီလမစင်ကြယ်ခဲ့တဲ့သူဟာ တရားအားထုတ်လို့ မရဘူးဆိုတဲ့အသိ နဲ့ အားထုတ်ချင်လျက် အားမထုတ်ဖြစ်ကြတာတွေလဲ တွေ့ရပါတယ်ဘုရား။ သူတို့အထဲမှာ ‘တရားအလုပ်ဟာ ငါတို့နဲ့မတန်ဘူး၊ အားထုတ်လဲ ဘာမှထူး လာမှာမဟုတ်ဘူး’ ဆိုပြီး ရှောင်နေကြပါတယ်ဘုရား။

“တချို့ကျတော့လဲ တရားအားထုတ်တဲ့အလုပ်ကိုလုပ်ရင် တစ်ဖက် က အသက်မွေးမှုအလုပ်ကိုပါ သီလအတွက် စွန့်ရလိမ့်မယ်လို့ စိုးရိမ်ပြီး အားမထုတ်ဖြစ်တာတွေလဲ တွေ့ရပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးတို့ဆွေးနွေးကြတဲ့ သီလဟာ နိဗ္ဗာန်ရရှိရေးကို ရှေးရှုတဲ့ အတွက် မဂ္ဂင်အားဖြင့် သီလမဂ္ဂင်ဖြစ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းဟာ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး အကျင့်တရားဖြစ်တဲ့အတွက် သီလမဂ္ဂင်မပါလို့ကတော့ ဝိပဿနာ မဖြစ်ပါဘူး။

“ဒါပေမဲ့ ‘ကြိုတင် သီလမစင်ကြယ်ခဲ့ရင် ဝိပဿနာမလုပ်ကောင်း ဘူး၊ ဝိပဿနာလုပ်လို့မရဘူး’ ဆိုတဲ့စကားကတော့ ဘာဝနာမလုပ်ဖြစ် အောင် တားမြစ်တဲ့သဘောမျိုး ဖြစ်နေတယ်။ ဘာဝနာလုပ်မယ့်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလဲ ရှုတ်ချရာရောက်ပါတယ်။

“ဒီအချက်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီမှာ လယ်တီဆရာ တော်ဘုရားကြီးက ဘယ်လိုလမ်းညွှန်ထားသလဲဆိုတော့ -

‘ဒါနကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒါနပြုသူကိုလည်းကောင်း ရှုတ်ချလျှင် ပုညန္တရာယ်ငြိတတ်သည်။’

‘သီလ သမာဓိ ပညာကိုလည်းကောင်း၊ အားထုတ်သူကို လည်းကောင်း ရှုတ်ချလျှင် ဓမ္မန္တရာယ်ငြိတတ်သည်။’

‘ပုညန္တရာယ်ငြိခဲ့လျှင် နောက်နောင်ဘဝတို့၌ တန်ခိုးအရှိန် အဝါ ဥစ္စာဓနကင်းရှင်း၍ ဆင်းရဲအတိဖြစ်တတ်သည်။’

‘ဓမ္မန္တရာယ်ငြိခဲ့လျှင် နောက်နောင်ဘဝတို့၌ သီလ၊ သိက္ခာ၊ အလိမ္မာကင်းရှင်း၍ ယုတ်ညံ့ခြင်းအတိ ဖြစ်တတ်သည်။ သတိမူ ကြလေကုန်’ လို့ ဆုံးမထားပါတယ်။

“ဒါကြောင့် ဒီအယူ ဒီအပြောမျိုးကို ဒကာကြီးတို့လဲ ရှောင်ပါ။ တခြားသူတွေကိုလဲ ရှင်းပြပါ။ ကြိုတင်သီလမစင်ကြယ်ဖို့ လိုအပ်-မလို အပ်ဆိုတာနဲ့ပတ်သက်လို့ကတော့ လူယောဂီနဲ့ရဟန်း မတူပါဘူး။

“ရဟန်းတော်များမှာ ဘုရားရှင်ပညတ်ထားတဲ့ သိက္ခာပုဒ်တွေ ရှိနေ ပါတယ်။ သိက္ခာပုဒ်တော်တစ်ခုခုကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်မိရင် ဘုရားရှင်ရဲ့ အာဏာတော်ကို ဖီလာဆန့်ကျင်ရာရောက်တဲ့အတွက် အာဏာဝီတိက္ကမ အန္တရာယ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအန္တရာယ်က မဂ်တား၊ ဖိုလ်တားနိုင်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိ

ရှိတယ်။ သုဂတိဘဝကိုလဲ မရောက်အောင် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုလဲ မရအောင် တားမြစ်ပါတယ်။

“ဒါ့ကြောင့် ရဟန်းတော်များဟာ ဝိပဿနာအားမထုတ်ခင်မှာ သီလစင်ကြယ်ဖို့ အထူးလိုအပ်ပါတယ်။ အပြစ်အာပတ်တို့ကို ကုစားနိုင်တဲ့ နည်းနဲ့ ကုစားပစ်ရတယ်။ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးဆိုတဲ့ ပစ္စည်းလေး ပါးတို့ မစင်ကြယ်တဲ့နည်းနဲ့ ရထားခဲ့ရင်လဲ စွန့်ပစ်ရပါတယ်။

“လူယောဂီများအတွက်တော့ ဂရုကံကြီးများကသာလျှင် မဂ်တား၊ ဖိုလ်တား အန္တရာယ်ရှိပါ တယ်။ ဂရုကံကြီးများ မရှိခဲ့ရင်တော့ ကြိုတင်သီလ မဆောက်တည်ဖူးသည်ဖြစ်စေ၊ မစင်ကြယ်ခဲ့သည်ဖြစ်စေ မဂ်တား၊ ဖိုလ်တား အန္တရာယ် မဖြစ်ပါဘူး။

“တရားအားထုတ်မယ့်အချိန်မှာ ခံယူဆောက်တည်လိုက်ရင် သီလ တည်ပါတယ်။ အဲဒီသီလကို သမာဒါနဝိရတိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ခံယူဆောက် တည်ထားခြင်းမရှိသော်လဲ ကျွန်လွန်စရာအာရုံနဲ့တွေ့သည့်တိုင် မကျွန်လွန် မိအောင် ရှောင်ကြဉ်မယ်ဆိုရင်လဲ သမ္ပတ္တဝိရတိသီလ ဖြစ်ပါတယ်။ ခံယူဆောက်တည်ထားပြီးမှ မရှောင်သာလို့ ကျိုးပေါက်ပြောက်ကျားသွားခဲ့ ရင်လဲ ပြန်လည်ဆောက်တည်လိုက်ရင် သီလပြန်တည်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းတွေကို စွန့်ဖို့မလိုပါဘူး။

“မြတ်စွာဘုရားဟာ သတ္တဝါတွေကို ကယ်ချွတ်ရာမှာ သီလရှိ- မရှိဆိုတာကို မကြည့်ခဲ့ပါဘူး။ ဣန္ဒြေအနုအရင့်ကိုသာကြည့်ပြီး မဂ်ဖိုလ်ရနိုင်- မရနိုင် ဆုံးဖြတ်တာပါ။ သူခိုးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဓားပြပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တံငါပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သူသတ်သမားပဲဖြစ်ဖြစ် ဣန္ဒြေကိုကြည့်ပြီး ကယ်ချွတ် တော်မူပါတယ်။ သုတ္တန်ဒေသနာမှာ သာဓကဝတ္ထုတွေအများကြီး ရှိပါ တယ်။ ဒကာကြီးတို့လဲ ဖတ်ဖူးသိဖူးပြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

“ဒီနေရာမှာ ဦးရင်းသတိပေးချင်ပါတယ်။ လူယောဂီတွေဟာ ကြိုတင်သီလစင်ကြယ်ဖို့ မလိုဘူးဆိုတဲ့ အစွန်းရောက်အယူမျိုး မယူမိဖို့ပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တကယ်လက်တွေ့ တရားအားထုတ်ပြီဆိုတဲ့အခါ

ကျရင် ကြိုတင်သီလမစင်ကြယ်ခဲ့တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အခက်အခဲတွေ အများကြီး တွေ့ရတတ်လို့ပါပဲ”

“ဘယ်လိုအခက်အခဲတွေ တွေ့ရတတ်ပါသလဲဘုရား”

“ဘယ်လိုအခက်အခဲတွေ တွေ့ရတတ်သလဲဆိုတော့ အကုသိုလ် တစ်ခု ဖြစ်မြောက်သွားပြီဆိုတာနဲ့ ဘေးကြီးလေးမျိုး ကျရောက်တတ်ပါတယ်။

၁။ အတ္တာနုဝါဒဘေး-လို့ခေါ်တဲ့ မိမိကိုယ်ကို ပြန်လည်စွပ်စွဲခြင်း ဘေး၊

၂။ ပရာနုဝါဒဘေး-လို့ခေါ်တဲ့ သူတစ်ပါးရဲ့စွပ်စွဲခြင်းကို ခံရတဲ့ဘေး၊

၃။ ဒဏ္ဍဘေး-လို့ခေါ်တဲ့ မင်းပြစ်မင်းဒဏ်ခံရခြင်းဘေး၊

၄။ ဒုဂ္ဂတိဘေး-လို့ခေါ်တဲ့ အပါယ်လေးဘုံကို ကျရောက်ရခြင်းဘေး တို့ပါပဲ။

“အတ္တာနုဝါဒလို့ခေါ်တဲ့ မိမိကိုယ်ကို ပြန်လည်စွပ်စွဲခြင်းဘေးဆို တာ ‘ငါဟာ သူတော်ကောင်းအလုပ်တွေ လုပ်ခဲ့တာမဟုတ်ဘူး။ သူယုတ်မာ သာဖြစ်တယ်။ ငါဟာတရားနဲ့ထိုက်တန်သူမဟုတ်ဘူး။ တရားအားထုတ်လို့လဲ တရားထူးရနိုင်မယ့်သူမဟုတ်ပါဘူး’ လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ပြန်ပြီးထင်မြင်နေတဲ့ အတွက် စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်နေရခြင်းပါပဲ။

“တရားအားထုတ်ပြန်တော့လဲ မိမိပြုခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်အမှုတွေဟာ ထပ်ကာထပ်ကာပေါ်လာတဲ့အတွက် သတိ၊ သမာဓိတွေ ထူထောင်လို့မရ အောင်ကို ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ဒီအာရုံတွေကို ပျောက်အောင်ကြိုးစားလေ ပေါ်လေနဲ့ ယောဂီနဲ့အာရုံဟာ ထွေးလုံးရစ်ပတ်ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ကြာ တော့ ငါလိုလူ တရားမရနိုင်ပါဘူးလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ယုံကြည်မှုလဲ ပျက်လာ တတ်ပါတယ်။

“တရားထိုင်တိုင်း ဒီအာရုံတွေ ပေါ်ပေါ်နေလို့ နောင်ဆို တရား အားထုတ်ရမှာတောင် ကြောက်လာပါတယ်။ တချို့ဆို တရားအားထုတ်တဲ့ အလုပ်ကို စွန့်ပစ်လိုက်တဲ့အထိ ဖြစ်ကြပါတယ်။

“ပတ်ဝန်းကျင်ကလဲ ‘ဒီလို အကျင့်သိက္ခာမရှိတဲ့လူမျိုးက တရားအားထုတ်တယ်ဆိုတာ လူမြင်ကောင်းအောင် လုပ်ပြနေတာပါ။ သူနဲ့တရားနဲ့ တန်သလား’ လို့ ကဲ့ရဲ့ဝေဖန်တာကိုပါ ခံရဦးမယ်ဆိုရင်တော့ ဘယ်လောက်များ စိတ်တွေပူပန်ဆင်းရဲရမယ်ဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။

“ဒကာကြီးတို့လဲ ကြားဖူးကြလိမ့်မယ်။ ‘အပ်နဖားပေါက်ထဲကို ကုလားအုတ်တစ်ကောင် ဝင်သွားတယ်ဆိုတာ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သေးတယ်။ ကုန်သည်တစ်ယောက်က တရားထူးရသွားတယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး’ ဆိုတဲ့ စကားမျိုး။ ကုန်သည်တွေဟာ စကားကို မှန်အောင်ဘယ်တော့မှ မပြောတဲ့အတွက် ကဲ့ရဲ့စွပ်စွဲတဲ့စကားပါပဲ။ ဒါကို ပရာနုဝါဒဘေးလို့ ခေါ်ပါတယ်။

“မင်းပြစ်မင်းဒဏ်ခံရဦးမှာလား၊ အပါယ်ကျလိမ့်မလားဆိုတဲ့ တွေးတောပူပန်မှုမျိုးတွေ တရားအားထုတ်စဉ် ပေါ်လာတတ်၊ ခြောက်လှန့်တတ်ပါသေးတယ်။

“သီလစင်ကြယ်တဲ့ ယောဂီများမှာတော့ မိမိရဲ့ ကိုယ်ကျင့်သီလကို ပြန်လည်ဆင်ခြင်မိတဲ့အခါ ဝမ်းမြောက်ခြင်းပီတိဖြစ်ပါတယ်။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းပီတိဖြစ်ရင် ကိုယ်၏ငြိမ်းအေးခြင်း၊ စိတ်၏ငြိမ်းအေးခြင်းဆိုတဲ့ ကာယပဿဒ္ဓိ၊ စိတ္တပဿဒ္ဓိတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းအေးခြင်းရှိတဲ့သူမှာ ချမ်းသာခြင်းသုခဆိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ချမ်းသာခြင်းသုခဖြစ်တဲ့သူမှာ တည်ကြည်မှုသမာဓိ ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ ဒီသဘောကြောင့် ကျမ်းဂန်တွေမှာ ပီတိရဲ့သား ပဿဒ္ဓိ၊ ပဿဒ္ဓိရဲ့သား သုခ၊ သုခရဲ့သား သမာဓိလို့ ဖော်ပြလေ့ရှိကြပါတယ်။ သီလစင်ကြယ်ခြင်းဟာ သမာဓိကိုရလွယ်တဲ့ အကျိုးထူးကို ဖြစ်စေနိုင်တာကြောင့် ကြိုတင်သီလစင်ကြယ်အောင် အားထုတ်သင့်ကြပါတယ်”

“အရှင်ဘုရား၊ သီလမစင်ကြယ်တဲ့သူတွေမှာ တရားအားထုတ်စဉ် အခက်အခဲတွေ တွေ့ရတတ်တယ်ဆိုတော့ ဒီအခက်အခဲတွေမဖြစ်အောင်၊ ဖြစ်လာရင်လဲ ပပျောက်သွားအောင် ကုစားနည်းကော မရှိဘူးလားဘုရား”

“ရှိပါတယ်ဒကာကြီး၊ သမ္ဗုဒ္ဓဇာန် ၄-ပါးနည်းနဲ့ ကုစားရင် ရနိုင်ပါတယ်”

“ဘယ်လိုကုစားရမယ်ဆိုတာ အမိန့်ရှိပါဘုရား”

“ပထမအနေနဲ့ ဖြစ်ပြီးတဲ့ အကုသိုလ်ကိစ္စတွေအတွက် နောင်တတစ်ဖန်ပူပန်နေလို့ အကျိုးမရှိဘူးလို့ ဆင်ခြင်ပါ။ ဖြစ်လာသမျှ အကျိုးတရားတွေကိုလဲ ငါရင်ဆိုင်မယ်၊ သည်းခံမယ်လို့ ခိုင်ခိုင်မာမာ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါ။ ပြီးရင် ဒီကိစ္စတွေကို လုံးဝမေ့ပစ်လိုက်ပါ။ အမှန်တော့ စိုးရိမ်ပူပန်မှု၊ နောင်တဖြစ်မှုတွေဟာ ဖြစ်လာမယ့်အကျိုးဆက်ကို ရင်မဆိုင်ချင်လို့ ဖြစ်နေတာပါ။ ရင်ဆိုင်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တာနဲ့ ဒီပူပန်မှုတွေ ငြိမ်းသွားပါတယ်။

“ဒုတိယအနေနဲ့ နောက်ထပ် ဒီလိုအမှုမျိုးတွေ ဘယ်တော့မှ မပြုမိအောင် ဆင်ခြင်မယ်၊ ရှောင်မယ်လို့ ခိုင်ခိုင်မာမာ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါ။

“တတိယအနေနဲ့ ဒီဝိပဿနာကုသိုလ်ဟာ ဒါနထက်လဲ မြတ်တယ်၊ သီလထက်လဲ မြတ်တယ်၊ ကုသိုလ်အားလုံးထဲမှာ အမြတ်ဆုံးလဲဖြစ်တယ်။ ငါ့မှာ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ ကုသိုလ်မျိုးလဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒီဝိပဿနာကုသိုလ်ကို မရရအောင် ငါအားထုတ်မယ်လို့ ယတိပြတ်ဆုံးဖြတ်ပြီး ကြိုးစားကျင့်ကြံအားထုတ်ပါ။

“စတုတ္ထအနေနဲ့ ပြုခဲ့ပြီးတဲ့ကုသိုလ်တွေကို မကြာမကြာ ပြန်ဆင်ခြင်ပြီး ပွားများပေးပါ။ ယခင်ထက်ပိုပြီး ထက်ထက်သန်သန် လုပ်ပေးပါ။

“အဲဒီလို သမ္ဗုဒ္ဓဇာန်ဆေးနည်းနဲ့ ဆုံးဖြတ် လုပ်ကိုင် ကျင့်ကြံ နေထိုင်သွားမယ်ဆိုရင် ဝိပဿနာရဲ့ အနှောင့်အယှက်အာရုံတွေဟာ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ပျောက်ကွယ်သွားပါလိမ့်မယ်”

“တပည့်တော်တို့ သီလနဲ့ပတ်သက်ပြီး နောက်ထပ်သိချင်တာ တစ်ချက် ရှိပါသေးတယ်ဘုရား၊ ဝိပဿနာအားထုတ်တော့မယ့် လူယောဂီ တွေအတွက် ဘယ်လိုသီလမျိုးဟာ အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်ပါသလဲဘုရား”

ဝိပဿနာအတွက် အသင့်လျော်ဆုံးသီလ

“ဝိပဿနာတရား အားထုတ်တော့မယ့် ယောဂီတွေအတွက် ဘယ် သီလအမျိုးအစားဟာ အသင့်လျော်ဆုံးပါပဲလို့ တညီတညွတ်တဲ ယတိပြတ် ဆုံးဖြတ်ထားတာတော့ မရှိဘူးဒကာကြီး၊ ဒေသနာတော်အရ သီလမဂ္ဂင်က သုံးပါးရှိတော့ ဒီသီလမဂ္ဂင် သုံးပါးနဲ့ ညီညွတ်ပြည့်စုံရင် လုံလောက်တယ်လို့ ဦးလင်းအနေနဲ့ ယူဆထားပါတယ်။

သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်အတွက် ဝစီကံလေးပါး၊ သမ္မာတမ္ပန္နမဂ္ဂင် အတွက်ကတော့ ကာယကံသုံးပါးကို မကျူးလွန်ပါလို့ ခံယူဆောက်တည် မယ်ဆိုရင် လုံလောက်ပါတယ်။ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်အတွက်ကတော့ အဲဒီ ကာယကံသုံးပါးနဲ့ ဝစီကံလေးပါး ပေါင်း ၇-ပါးကို အသက်မွေးမှုကိစ္စမှာ မကျူးလွန်ပါလို့ ခံယူဆောက်တည်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါဆိုရင် သီလမဂ္ဂင် သုံးပါး ပြည့်စုံသွားပြီဖြစ်လို့ သီလဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

“ဒါ့ကြောင့် လူယောဂီများအတွက် အခြားသောသိက္ခာပုဒ်တွေ ကို အထွတ်တင်တဲ့အနေနဲ့ ဖြည့်စွက်ဆောက်တည်နိုင်မယ်ဆိုရင် တော့ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ ဦးလင်းရဲ့အယူအဆကို နှစ်သက်ရင်လဲ ယူပါ။ မနှစ်သက်ရင်လဲ ပယ်ပါ။ အဲဒီအတွက် အငြင်းပွားစရာ မရှိပါဘူး။

“ဦးလင်း ဖြည့်စွက်ပြီးပြောချင်တာက-ဘာဝနာလုပ်တော့မယ်ဆိုရင် အရင်က သီလမဆောက်တည်ဖူးတာတွေ၊ ကျူးလွန်ခဲ့ဖူးတာတွေ ဘာမှ စဉ်းစားမနေပါနဲ့၊ လူ့သီလဟာ အခုဆောက်တည်ရင် အခုရတယ်။ သီလ ဆောက်တည်တယ်ဆိုတာ အတိတ်အတွက် ဆောက်တည်တာမဟုတ်ဘူး၊ ပစ္စုပ္ပန်အတွက် ဆောက်တည်တာ၊ အနာဂတ်အတွက် ဆောက်တည်တာ။

“ပစ္စုပ္ပန် တရားအားထုတ်ဆဲမှာ ခံယူထားတဲ့သီလဟာ ကျိုးပေါက် စရာအကြောင်း မရှိပါဘူး။ ကျိုးပေါက်မှုမရှိတဲ့အတွက် တရားအားထုတ်ဆဲ၊ ထိုင်ဆဲမှာ မိမိသီလဟာ စင်ကြယ်နေတယ်လို့ ရဲရဲကြီး ယုံကြည်လိုက်ပါ။ ကိုယ့်သီလအပေါ် ကိုယ်သံသယပြန်ဖြစ်နေတဲ့စိတ်မျိုး ဘယ်တော့မှ မထား ပါနဲ့”

မစင်ကြယ်သောအသက်မွေးမှုဖြင့် ရရှိထားသော ပစ္စည်းများ သုံးစွဲသင့် - မသင့်

“အရှင်ဘုရား၊ ဝိပဿနာအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ အရင်က ရခဲ့တဲ့ မသန့်စင်တဲ့ပစ္စည်းတွေကို ဆက်လက်သုံးစွဲနေမယ် ဆိုရင်ကော မဂ်တာ၊ ဖိုလ်တာ၊ ဖြစ်နိုင်ပါသလားဘုရား”

“လူယောဂီများအတွက် သီလဆောက်တည်တယ်ဆိုတာ ဒုစရိုက် မှုကို ရှောင်ကြဉ်ဖို့ ဆောက်တည်တာပါ။ ပစ္စည်းကိုရှောင်ကြဉ်ဖို့ ဆောက်တည် တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒုစရိုက်မှုနဲ့ရတဲ့ပစ္စည်းကို သုံးစွဲခြင်းဟာလဲ ဒုစရိုက်မှုမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီပစ္စည်းကို ပေးကမ်းလှူဒါန်းရင် ကုသိုလ်တောင် ရပါသေး တယ်။ ဒီအချက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး သီလဝိနိစ္ဆယကျမ်းမှာ လယ်တီဆရာ တော်ဘုရားကြီးက ဘယ်လိုညွှန်ပြထားသလဲဆိုတော့-

“ဒုစရိုက်မှုနဲ့ရထားတဲ့ ပစ္စည်းဝတ္ထုကို သုံးစွဲလျက်ရှိနေသော် လည်း ဒုစရိုက်မှုကို ရှောင်ကြဉ်တော့မယ်လို့ စိတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်နဲ့ ခံယူဆောက်တည်ခဲ့ရင် သမ္မာအာဇီဝဝိရတီ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ သမ္မာ အာဇီဝဝိရတီဖြစ်ရင်လဲ ထိုပစ္စည်းကို သုံးစွဲတဲ့အတွက် ထိုသူမှာ သဂ္ဂန္တရာယ်၊ မဂ္ဂန္တရာယ် ဖြစ်ခွင့်မရှိပါဘူးတဲ့...”

“အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော် အာဇီဝဌမကသီလနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သိချင်တာ မေးလျှောက်ခွင့်ပြုပါဘုရား”

“မေးပါဒကာကြီး-မေးပါ”

ရှောင်ကြဉ်ရုံနဲ့ အာဇီဝဝိရတီသီလ ဖြစ်ပါသလား

“တချို့က ငါးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလ ဆောက်တည်ထားပြီး အသက်မွေးမှုကိစ္စတွေမှာလဲ မကျူးလွန်ဘဲ ရှောင်ကြဉ်နိုင်ရင် အာဇီဝဝိရတီ သီလ အလိုလိုဖြစ်တယ်။ အာဇီဝဌမကသီလကို သီးခြားဆောက်တည်နေ စရာ မလိုဘူးလို့ ပြောပါတယ်ဘုရား၊ သူတို့ပြောသလို အာဇီဝဝိရတီ သီလဟာ မဆောက်တည်ဘဲ ရှောင်ကြဉ်ရုံနဲ့ အလိုလိုဖြစ်ပါသလားဘုရား”

“ဝိရတီသီလဟာ သုံးပါးရှိပါတယ် ဒကာကြီး။

(၁) ခံယူဆောက်တည်မှုဖြင့်ရတဲ့ ဝိရတီကို သမာဒါနဝိရတီလို့ ခေါ်ပါတယ်။

(၂) အတွေ့ကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့်ရတဲ့ ဝိရတီကို သမ္ပတ္တ ဝိရတီလို့ ခေါ်ပါတယ်။

(၃) အရိယမဂ်နဲ့ယှဉ်တဲ့ ဝိရတီကိုတော့ သမုစ္ဆေဒဝိရတီလို့ ခေါ်ပါတယ်။

“သမာဒါနဝိရတီရဲ့ သဘောက သိက္ခာပုဒ်တစ်ခုကို ခံယူဆောက် တည်ဆဲခဏမှာဖြစ်တဲ့ ဝိရတီ၊ ခံယူဆောက်တည်ထားပြီးနောက်ပိုင်း ကျူးလွန် စရာ အာရုံဝတ္ထုနဲ့ ကြုံတွေ့တဲ့အခါ ခံယူထားတဲ့သိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်ရှောက် သောအားဖြင့် မကျူးလွန်မိအောင် ရှောင်ကြဉ်ဆဲခဏမှာဖြစ်တဲ့ ဝိရတီ၊ အဲဒီဝိရတီနှစ်မျိုးကို သမာဒါနဝိရတီလို့ ခေါ်ပါတယ်။

“သမ္ပတ္တဝိရတီဆိုတာကတော့ နဂိုက ခံယူဆောက်တည်ထားခြင်း မရှိဘူး၊ ကျူးလွန်စရာ အာရုံဝတ္ထုတွေနဲ့ ကြုံတွေ့ရတဲ့အခါ မိမိရဲ့မျိုးရိုးဂုဏ်၊ အသက်အရွယ်၊ ပညာစသည်ကိုကို ဆင်ခြင်ပြီး ငါ့အနေနဲ့ ဒီအမှုမျိုးကို မပြုသင့်ဘူးလို့ ရှောင်ကြဉ်တဲ့အခါမှာဖြစ်တဲ့ ဝိရတီကို ခေါ်ပါတယ်။

“စောစောက ဒကာကြီးအမေးထဲမှာ ‘ငါးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်ထားပြီး အသက်မွေးမှုကိစ္စတွေမှာလဲ ဒီသိက္ခာပုဒ်တွေကို မလွန် ကျူးဘဲ ရှောင်ကြဉ်နိုင်ရင် အာဇီဝဝိရတီသီလဖြစ်သလား’ဆိုတဲ့အချက်ကို ဖြေမယ်ဆိုရင် အာဇီဝဆိုတဲ့ အသက်မွေးမှုအတွက် မလွန်ကျူးပါလို့ စိတ်

ပြဋ္ဌာန်းဆောက်တည်မှု မရှိခဲ့တဲ့အတွက် သမာဒါနဝိရတီတော့ မဖြစ်ဘူး၊ သမ္ပတ္တအားဖြင့်တော့ အာဇီဝဝိရတီသီလဖြစ်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်”

“အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော် နဲ့နဲ့ဖြည့်စွက်ပြီး ဆွေးနွေးချင်ပါတယ် ဘုရား”

“ဒကာမကြီး မသန်းသန်းက ဘာများဖြည့်စွက်ချင်ပါသလဲ ပြောပါ”

“စောစောက ကိုကျော်ဆွေရဲ့အမေးထဲမှာ ငါးပါး၊ ဆယ်ပါးသီလ ဆောက်တည်ထားပြီး အသက်မွေးမှုကိစ္စမှာပါ မကျူးလွန်ဘဲ ရှောင်ကြဉ်နိုင် ရင် ဆိုတဲ့အချက်ကို သီးခြားထုတ်နုတ်ပြီး ဆွေးနွေးချင်ပါတယ်ဘုရား”

“မသန်းသန်းက ဘယ်လိုများ ဆွေးနွေးချင်လို့လဲ”

“ဒီလိုလေ ကိုကျော်ဆွေရဲ့ လူတွေဟာ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလကို အသက်မွေးမှုကိစ္စအတွက် အသာထား၊ လူမှုကိစ္စသက်သက်မှာတောင် မကျိုး ပေါက်အောင်ထိန်းနိုင်ဖို့ အတော်ခက်ပါတယ်။

“ဥပမာ-ငွေတစ်ထောင်လောက်ချေးပါလို့ လာပြောရင်၊ မချေးချင် တဲ့အခါ မရှိဘူးလို့ ပြောချင်ပြောမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် တစ်ထောင်တော့ မရှိပါဘူး ကွယ်၊ ဈေးဖိုးငါးရာလောက်ပဲ ရှိပါတယ်လို့ လှီးလွှဲရှောင်ဖယ်ပြီး ပြောချင်ပြော မယ်။ အဲဒီတော့ မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်လဲ ပျက်ရောမဟုတ်လား။ ဒါ စားဝတ် နေရေး အသက်မွေးမှုနဲ့ မဆိုင်သေးဘူးနော်။

“တကယ်လို့ ကိုယ့်စားဝတ်နေရေး အသက်မွေးမှုကို ထိခိုက်သွား မယ့် အခြေအနေမျိုးဆိုရင်ကော ကိုကျော်ဆွေတို့ ကျွန်မတို့ ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါ့ မလား။ ကျွန်မက လက်တွေ့ဘဝနဲ့ ဆက်စပ်စဉ်းစားကြည့်တာပါ”

“အဲဒီတော့ မသန်းသန်းဆိုလိုချင်တာက”

“ကျွန်မဆိုလိုချင်တာက အဲဒီလိုထိန်းသိမ်းဖို့ ခက်ခဲတဲ့အတွက် ငါးပါး သီလ၊ ဆယ်ပါးသီလကို တစ်လတန်သည်၊ နှစ်လတန်သည် စွဲစွဲမြဲမြဲမကျိုးမ ပေါက်အောင် ဆောက်တည်နိုင်တဲ့သူ အလွန်ရှားပါးပါလိမ့်မယ်။ လူနဲ့စု လောက်သာ ဆောက်တည်နိုင်ကြပါလိမ့်မယ်။

“ဒါကြောင့် ငါးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလကို ခံယူဆောက်တည်ထားရုံနဲ့ အာဇီဝဝိရတီသီလ ဖြစ်လာဖို့ဆိုတာ အလွန်ခဲယဉ်းတယ်ဆိုတဲ့အချက်ကို တွေ့ရတယ်။ ဒီတော့ လောလောဆယ် ဝိပဿနာအားထုတ်တော့မယ့် ယောဂီအများစုကြီးဟာ ငါးပါးသီလပဲယူယူ၊ ဆယ်ပါးသီလပဲယူယူ သမ္မာ အာဇီဝမဂ္ဂင်ပါအောင် အာဇီဝအတွက် ထည့်သွင်းဆောက်တည်မှသာ စိတ်ချရမယ်လို့ ယူဆပါတယ်။

“အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်ရဲ့အယူအဆကို ဝေဖန်ပေးပါဘုရား”

“အင်း... ဒကာမကြီးရဲ့ဆွေးနွေးချက်ဟာ လက်တွေ့လူ့ဘဝ အပေါ် အခြေခံပြီးဆွေးနွေးတာ သိပ်ကောင်းပါတယ်။ ကဲ... ဒကာအောင်ကကော ဘယ်လိုမြင်သလဲ၊ ဆွေးနွေးပေးပါအုံး”

“တပည့်တော်အမြင် ပြောရရင်တော့ လူတွေဟာ တခြားကိစ္စတွေအတွက် အပါယ်လားကြတာထက် အာဟာရဆိုတဲ့ အသက်မွေးမှုကိစ္စအတွက် အပါယ်လားကြတာက ပိုများတယ်လို့ အာဟာရဒီပနီမှာ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ထောက်ပြထားတာကို မှတ်သားဖူးပါတယ်ဘုရား။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာအားထုတ်မယ့်ယောဂီအတွက် သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးရှိရာမှာ သုံးပါးစလုံးပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ကျင့်မှ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအင်္ဂါစုံမှာမို့ မသန်းသန်းရဲ့ ဆွေးနွေးချက်ကို လက်ခံပါတယ်ဘုရား”

“ကောင်းပါပြီ၊ ဦးဇင်းကလဲ ဒကာကြီးတို့ရဲ့ အမြင်အယူအဆကို ကျမ်းဂန်အဆိုအမိန့်များနဲ့ ညှိနှိုင်းပြီး ဆွေးနွေးပေးပါမယ်။ ပထမအနေနဲ့ ဒကာမကြီးရဲ့ ဆွေးနွေးချက်ကို ဦးဇင်းနားလည်သလို ပြန်ပြောပါမယ်။ လူယောဂီပုဂ္ဂိုလ် အများစုကြီးက ယခင်က ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလတွေကို ဆောက်တည်ခဲ့ကြသော်လည်း အသက်မွေးမှုကိစ္စအတွက် ဆောက်တည်ခြင်းမဟုတ်လို့ သမာဒါနအာဇီဝဝိရတီသီလ မဖြစ်ခဲ့ကြဘူး။

“တစ်ခါ ငါးပါး၊ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါးသီလတွေ ဆောက်တည်ထားပြီး နောက်ပိုင်းမှာလဲ ဒီသီလသိက္ခာပုဒ်တွေကို အသက်မွေးမှုကိစ္စမှာ မလွန်ကျူးမိအောင် ရှောင်ကြဉ်ဖို့ခက်ခဲတဲ့အတွက် အာဇီဝဝိရတီသီလဖြစ်ခွင့် အလွန်

ခဲယဉ်းနေတယ်။ ဒါ့ကြောင့် လက်တွေ့ဝိပဿနာအလုပ်ခွင်ထဲကို ဝင်တော့မယ့် ယောဂီတစ်ယောက်အတွက် သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးစလုံး ပြည့်စုံအောင် ခံယူဆောက်တည်လိုက်ခြင်းသာ အကောင်းဆုံး၊ စိတ်အချရဆုံးလို့ ဆိုလိုတာပဲ။ ဒီအတိုင်းမှန်သလား ဒကာမကြီး”

“ဒီအတိုင်း မှန်ပါတယ်ဘုရား”

သီလဖြစ်ပုံ တည်ပုံ

“ဦးဇင်းအနေနဲ့ ဒကာမကြီးရဲ့ဆွေးနွေးချက်ကို အခြေခံပြီး သီလဖြစ်ပုံ တည်ပုံကလေးကို ရှင်းပြပါအုံးမယ်။ ခံယူဆောက်တည်မှုဆိုတဲ့ သမာဒါနကိစ္စမှာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့လိုက်ပြီး လေးမျိုးကွဲပါတယ်။ ရဟန်းတော်များအတွက် ၂၂၇-သွယ်သော သိက္ခာပုဒ်တော် သီလတွေဟာ ဥ တ်ကမ္မဝါစာနဲ့ ရဟန်းခံယူလိုက်တာနဲ့ ခံယူဆောက်တည်မှု သမာဒါနကိစ္စ ပြီးစီးသွားပါတယ်။ နှုတ်က မြွက်ဆိုဆောက်တည်စရာ မလိုပါ။

“ရှင်သာမဏေတို့ရဲ့ သီလဟာလဲ နှုတ်က မြွက်ဆိုဆောက်တည်စရာ မလိုပါဘူး။ သရဏဂုံကို ခံယူလိုက်တာနဲ့ သီလခံယူဆောက်တည်မှု သမာဒါနကိစ္စ ပြီးစီးသွားပါတယ်။

“အဲ. . လူဝတ်ကြောင်များအတွက်ကတော့ ငါးပါးသီလ၊ ဥပေါသထ ရှစ်ပါးသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမက ရှစ်ပါးသီလစတဲ့ သီလများကိုတော့ ဒွါရသုံးပါး တစ်ပါးပါးနဲ့ ခံယူဆောက်တည်မှသာ သမာဒါနဝိရတီသီလ ဖြစ်ခွင့်ရှိပါတယ်။

“အတိုချုပ်ပြီးပြောရရင် ခံယူဆောက်တည်ဆဲမှာဖြစ်တဲ့ သမာဒါနဝိရတီ၊ စောင့်ရှောက်တဲ့အခါမှာဖြစ်တဲ့ သမာဒါနဝိရတီဆိုပြီး အဋ္ဌကထာမှာ သမာဒါနဝိရတီဖြစ်ပုံ နှစ်မျိုးလာပါတယ်။ အဲဒီနှစ်မျိုးထဲမှာ ပထမတစ်မျိုးကို လူဝတ်ကြောင်ယောဂီများသာ ရခွင့်ရှိပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် လူဝတ်ကြောင်ယောဂီများဟာ ခံယူဆောက်တည်မှုမပြုရင် မရနိုင်ပါဘူး။

“ဒါကြောင့် ဒဏ္ဍမကြီးမသန်းသန်းရဲ့ ဝေဖန်ဆွေးနွေးချက်ထဲမှာ ငါးပါး၊ ဆယ်ပါးသီလတွေကို အသက်မွေးမှုအတွက် စိတ်ပြဋ္ဌာန်းဆောက် တည်ခဲ့ကြတာ မဟုတ်တဲ့အတွက် သမာဒါနဝိရတိသီလ မဖြစ်ခဲ့ကြဘူးဆိုတဲ့ အချက်ဟာ မှန်ပါတယ်။

“တစ်ခါ လူ့လောကသဘာဝအရ အသက်မွေးမှုမှာ ရှောင်နိုင်ဖို့ဆို တာလဲ လက်တွေ့မှာ အလွန်ခဲယဉ်းလှတဲ့အတွက် သမ္ပတ္တဝိရတိဖြစ်ဖို့က မသေချာပြန်ဘူးဆိုတာလဲ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်တဲ့အချက်ပဲ။

“တစ်ခါ ဘုရားရှင်ဟာ သီလမဂ္ဂင်ကို ထုတ်ဖော်ဟောကြားရာမှာ သမ္မာအာဇီဝကို မဂ္ဂင်တစ်ပါးအဖြစ် ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ညွှန်ပြထားတာဟာလဲ မပါရင်မပြီးဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်နေပါတယ်။

“ဒါကြောင့် ဒကာကိုကျော်ဆွေက ဝိပဿနာယောဂီအတွက် ဘယ် သီလဟာ အသင့်တော်ဆုံးပါလဲလို့ မေးခဲ့တုန်းက သီလမဂ္ဂင်သုံး

ပါးနဲ့ ညီညွတ် ပြည့်စုံရင် လုံလောက်ကြောင်း ဦးလင်းဖြေခဲ့တာပါ။

“ကဲ. . ဒကာကိုကျော်ဆွေကကော ဒီအချက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာများ ဖြည့်စွက်ချင်ပါသေးလဲ။ ကျန်တဲ့ဒကာ-ဒကာမတွေလဲ ဆွေးနွေးကြပါအုံး”

“မသန်းသန်းရဲ့ ဆွေးနွေးချက်က သမ္မာအာဇီဝသီလကို ခံယူ ဆောက်တည်နေစရာမလို၊ သမ္ပတ္တအားဖြင့် ဖြစ်တည်လာလိမ့်မယ်။ ဖြစ်လာ နိုင်တယ်။ ဖြစ်ခွင့်ရှိတယ်ဆိုတဲ့ မှန်းဆချက်ပေါ်မှာ အားကိုးမနေဘဲ လက်တွေ့ ကျကျ ဆောက်တည်ဖို့ ဦးတည်ဆွေးနွေးထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် မှားသွား စရာ ပိုလွန်သွားစရာ၊ အပြစ်ဖြစ်စရာ၊ အကျိုးယုတ်လျော့သွားစရာ မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် တပည့်တော်အနေနဲ့ အငြင်းပွားစရာ မရှိပါဘူးဘုရား။

“ပြီးတော့ ဝိပဿနာအားထုတ်မယ့်ယောဂီဟာ ခံယူဆောက်တည် မှုမရှိခဲ့ရင် သမာဒါန အာဇီဝဝိရတိသီလ ဖြစ်ခွင့်ဆုံးရှုံးတဲ့အပြင် တရားအား ထုတ်ဆဲမှာလဲ ရှောင်ကြဉ်စရာ ဝတ္ထုအာရုံမရှိတဲ့အတွက် သမ္ပတ္တအာဇီဝ ဝိရတိသီလဖြစ်ခွင့်ပါ ဆုံးရှုံးသွားနိုင်ပါတယ်ဘုရား။

“ဖြစ်လာလိမ့်မယ်၊ ဖြစ်လာနိုင်တယ်၊ ဖြစ်ခွင့်ရှိ၏တယ်ဆိုတဲ့ မရေမရာမှန်းဆချက်နဲ့ သီလကိစ္စကို တပည့်တော်တို့အနေနဲ့ ပေါ့ပေါ့တန်တန် သဘောထားဖို့ မသင့်ဘူးလို့လဲ မြင်လာပါတယ်ဘုရား။ ဒါ့ကြောင့် ဒီအချက်ကို ဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးပေးတဲ့ မသန်းသန်းကိုလဲ ကျေးဇူးတင်မိပါတယ် ဘုရား”

“သာဓု. . . သာဓု. . . သာဓု”

“ကဲ. . . သီလနဲ့ပတ်သက်လို့ ထပ်ပြီးဆွေးနွေးချင်တာများ ရှိကြသေးလား၊ ဟို. . . အင်ဂျင်နီယာ ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ကကော ဘာမှ မဆွေးနွေးသေးပါလားဗျ”

“တပည့်တော်က အရှင်ဘုရားတို့ဆွေးနွေးနေတာကို နားထောင်ပြီး ပီတိဖြစ်နေတာနဲ့ ဝင်မဆွေးနွေးဖြစ်တာပါဘုရား၊ အရင်က တပည့်တော်တို့အနေနဲ့ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ကို အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ နေလာခဲ့ကြတာ၊ ဒီကနေ့မှ အရေးပါမှန်း၊ လိုနေမှန်း သိရပါတော့တယ်ဘုရား။

“အာဇီဝဋ္ဌမက သီလနဲ့ပတ်သက်ပြီး နဂိုကတဲက တပည့်တော်သိချင်နေတဲ့ အချက်ကလေးတွေ ရှိပါတယ်ဘုရား၊ အခုစကားဝိုင်းမှာ ကြံကြိုက်တိုက်ဆိုင်နေတော့ အားလုံးလဲ ပိုပြီးပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိကြရအောင် တပည့်တော်ကို မေးခွင့်ပြုပါဘုရား”

“မေးပါဒကာကြီး. . . မေးပါ”

ဘယ်သီလက ပိုမြတ်သနည်း

“တချို့စာအုပ်မှာ တပည့်တော်ဖတ်ရတာပါဘုရား။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလမှာ သူရာမေရယသိက္ခာပုဒ်၊ နစ္စဂီတသိက္ခာပုဒ်တွေ မပါတဲ့အတွက် အရက်သောက်ရင်းလဲ ဆောက်တည်နိုင်တယ်၊ ပွဲကြည့်ရင်းလဲ ဆောက်တည်နိုင်တဲ့ သီလမျိုးဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်ဘုရား။ နောက်တစ်ချက်က ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလတို့လောက် မမြတ်ဘူးလို့ဆိုတာလဲ ကြားဖူးပါတယ်ဘုရား။ ဒါ့ကြောင့် ဘယ်သီလက ပိုပြီးမြတ်သလဲဆိုတာလဲ သိချင်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးမေးတာ ကောင်းပါတယ်။ တရားအားမထုတ်ခင်မှာ ရှိနေတဲ့ သံသယတွေကို ကြိုတင်ရှင်းလင်းဖယ်ရှားထားတာ ကောင်းပါတယ်။ အလုပ်ခွင်ထဲကို သံသယကင်းကင်းနဲ့ဝင်ရတာ ပိုပြီးအကျိုးရှိပါတယ်။ လူတော်တော်များများလဲ ဒီအချက်တွေကို မေးတတ်ကြတယ်။ ဦးလင်းအနေနဲ့ ဒုဒကာကြီးရဲ့အမေးကို မဖြေခင် ဦးလင်းတို့စကားဝိုင်းရဲ့ ဦးတည်ချက်ကို အရင်ပြောချင်တယ်”

“တင်ပါ၊ အမိန့်ရှိပါဘုရား”

“ဦးလင်းတို့ စကားဝိုင်းစကတဲက ဒကာ-ဒကာမတွေ ဆွေးနွေးကြ၊ မေးကြမြန်းကြတာတွေဟာ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းခွင်ထဲကို လက်တွေ့ဝင်ရောက် တော့မယ့် လူယောဂီအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ဆွေးနွေးနေတာလို့ ဦးလင်း အကဲခတ်မိပါတယ်။ အဲဒါ မှန်ပါသလား”

“မှန်ပါတယ်ဘုရား၊ ဒီအတိုင်းမှန်ပါတယ်ဘုရား”

“ကောင်းပြီ၊ ဒါဆိုရင် ဦးလင်းတို့စကားဝိုင်းရဲ့ ဦးတည်ချက်ဟာ ကုသိုလ်ရဖို့၊ ရတဲ့ကုသိုလ်တွေ ကြီးကျယ်ဖို့၊ မြင့်မြတ်ဖို့အတွက် ဦးတည်နေတာ မဟုတ်ဘဲ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ဖို့၊ ဝိပဿနာပညာဖြစ်ဖို့ ဦးတည်နေတယ်ဆို တာ တွေ့ရတယ်”

“မှန်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒါဆိုရင် ဒကာကြီးရဲ့ မေးခွန်းမှာ ဘယ်သီလက ပိုပြီးမြတ်သလဲ၊ ဘယ်သီလကပိုပြီး အကျိုးပေးကြီးကျယ်သလဲ၊ နောက်သူရာမေရယ၊ နစ္စဂီတ စတဲ့ သိက္ခာပုဒ်တွေမပါတဲ့အတွက် မြင့်မြတ်တဲ့သီလ ဖြစ်ပါရဲ့လား၊ အကျိုး ပေးကြီးကျယ်တဲ့သီလကော ဖြစ်ပါရဲ့လားလို့ မေးထားတဲ့ သံသယမေးခွန်းမျိုး ဖြစ်နေပါတယ်”

“မှန်ပါတယ်ဘုရား”

ကံလမ်းနှင့်ဉာဏ်လမ်း

“ဒီတော့ ဦးလင်းတို့စကားဝိုင်းက ‘ဉာဏ်လမ်း’ ကို ဦးတည်နေပြီး ဒကာကြီးရဲ့ ဆွေးနွေးမေးမြန်းချက်က ‘ကံလမ်း’ ကို ဦးတည်နေတာ တွေ့ရ

တယ်။ ကံလမ်းက ကုသိုလ်ကံဖြစ်ဖို့၊ ဖြစ်တဲ့ကုသိုလ်ကံတွေ ကြီးကျယ်ဖို့၊
မြင့်မြတ်ဖို့ အာရုံပြုတယ်။ ကုသိုလ်ကံတွေကြီးကျယ်ပါမှ မြင့်မြတ်ပါမှ
ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တဲ့ ဘဝကောင်း၊ ဘောဂကောင်းတွေကို ရရှိနိုင်မယ်၊ ခံစား
နိုင်မယ်။ အဲဒီလိုစိတ်ညွှတ်တယ်။

“အတိုချုပ်ပြောရင်တော့ ‘ဉာဏ်လမ်း’ က သံသရာမှ လွတ်မြောက်
ရေးကို ဦးတည်တယ်။ ‘ကံလမ်း’ က သံသရာကျင်လည်ဖို့ ဦးတည်တယ်။
ဦးတည်ချက်ချင်း ဆန့်ကျင်နေတယ်။

“ဒါမျိုးက ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ စကားဝိုင်းတွေမှာ ဆွေးနွေးနေကြရင်း
နဲ့ ဆွေးနွေးတဲ့ အကြောင်းအရာကတော့ တစ်ခုတဲ၊ တစ်မျိုးတဲပါပဲ။ တစ်ဦးက
ကံလမ်းကိုဦးတည်ပြီး ဆွေးနွေးနေတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူကိုယ်တိုင် ကံလမ်းကို
ဦးတည်နေတယ်ဆိုတာ သတိမထားမိဘူး။

“တစ်ဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ကလဲ ဉာဏ်လမ်းကိုဦးတည်ပြီး ပြန်ဆွေးနွေးနေ
တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူကိုယ်တိုင် ဉာဏ်လမ်းကိုဦးတည်ပြီး ဆွေးနွေးနေတာလို့
သတိမပြုမိဘူး။

“အဲဒီလို တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး တစ်ဖက်နဲ့တစ်ဖက် ဦးတည်ချက်ချင်း၊
ရှုထောင့်ချင်း မတူကြတော့ အယူအဆတွေ၊ အမြင်တွေ ကွဲလွဲကြပြီး အငြင်း
အခုံတွေ ဖြစ်နေကြတော့တာပဲ။

“ခုလို ဦးဇင်းပြောရတာက ဦးဇင်းတို့စကားဝိုင်းရဲ့ ဦးတည်ချက်
ပျောက်သွားမှာစိုးလို့ပါ။ တကယ်လို့ ဦးဇင်းက ဘယ်သီလက မြတ်ပါတယ်
ဆိုရင် ဒကာကြီးတို့က မြတ်တဲ့ဘက်လိုက်ကြမယ်။ ဘယ်သီလက အကျိုးကြီး
ပါတယ်လို့ပြောရင်လဲ အကျိုးကြီးတဲ့ဘက် လိုက်ကြတော့မယ်။

“ဦးဇင်းတို့စကားဝိုင်းရဲ့ ဦးတည်ချက်က လက်တွေ့ဝိပဿနာလုပ်
ငန်းအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့ သီလအင်္ဂါရပ်တွေ ပြည့်စုံရေးကို ဆွေးနွေးနေ
ကြတာပါ။ ဒါ့ကြောင့် ဒီစကားဝိုင်းကို ‘လက်တွေ့ဝိပဿနာစကားဝိုင်း’ လို့
တောင် ဦးဇင်းက အမည်ပေးချင်ပါတယ်”

“ကောင်းပါတယ်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ဦးတည်ချက်နဲ့ ကိုက်ညီတာ မို့ သင့်လျော်ပါတယ်ဘုရား”

“ကဲ... ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ရဲ့ သံသယကို ပြေငြိမ်းသွား အောင် ဦးလင်းဖြေပါမယ်။ ဒီပြတင်းပေါက်က လှမ်းကြည့်လိုက်ရင် ဟိုခပ်လှမ်း လှမ်းမှာ ထည်ထည်ဝါဝါဆောက်လုပ်ထားတဲ့ အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခုကို မြင်နေရတယ်မဟုတ်လား ဒကာကြီး”

“မြင်ရပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးက အင်ဂျင်နီယာကြီးဆိုတော့ ဦးလင်းက မေးရအုံးမယ်။ ဒီလောက်ကြီးကျယ်ထည်ဝါတဲ့ အဆောက်အအုံတစ်ခု ဆောက်လုပ်နိုင်ဖို့ ဆိုရင် မြေကြီးကလဲ ဘယ်လိုမြေမျိုးဖြစ်မလဲဒကာကြီး”

“ဒီအဆောက်အအုံကို ခံနိုင်လောက်အောင် ကျစ်လျစ်ခိုင်မာတဲ့ မြေမျိုး ဖြစ်ရပါမယ်ဘုရား”

“တကယ်လို့ နုန်းမြေ၊ သဲမြေ၊ မြေပျော့မြေညံ့ဆိုရင် ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား ဒကာကြီး”

“မဖြစ်နိုင်ပါဘူးဘုရား”

“ဒါဆိုရင် ဒီအဆောက်အအုံအတွက်လိုအပ်တဲ့ အမာအား၊ ခံနိုင် အားရှိတဲ့မြေမျိုးဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးတာပေါ့၊ ဒါမှ ဒီအဆောက်အအုံကို ဆောက်လို့ရမှာ...”

“မှန်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒါဆိုရင် ဒီမြေကြီးနဲ့ ဒီအဆောက်အအုံ ဘယ်ဟာက အရေးကြီး သလဲ၊ ဘယ်ဟာက မြတ်တယ်လို့ ဒကာကြီးထင်သလဲ”

“ဒါတော့ဘုရား၊ သူနေရာနဲ့သူ အရေးကြီးတယ်၊ မြတ်တယ်လို့ ဆိုရ မှာပဲဘုရား”

“မှန်ပါတယ် ဒကာကြီး၊ မာမှု၊ ကြံ့ခိုင်မှုဆိုတဲ့ တည်ရာမှီရာ အစွမ်း အားဖြင့်ကြည့်ရင် မြေကြီးက အဆောက်အအုံထက် အရေးကြီးပါတယ်။ ထည်ပါမှု၊ ခံညားမှု၊ အသုံးဝင်မှု၊ တန်ဖိုးကြီးမားမှုဆိုတာတွေနဲ့ ကြည့်ရင်

အဆောက်အအုံက မြေကြီးထက် သာပါတယ်။ သူ့အရာဌာနအားလျော်စွာ အရေးပါကြ၊ သာကြပါတယ်။

“ဒီနေရာမှာ သီလဟာ မြေကြီးနဲ့တူပါတယ်။ သီလဆိုတဲ့မြေဟာ မြေပျော့မြေညံ့ဖြစ်နေခဲ့ရင် ဘယ်သမာဓိ၊ ဘယ်ပညာမှ ဖြစ်တည်ခွင့်ရကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် တည်ရာမှီရာသတ္တိ အစွမ်းအားဖြင့်ကြည့်ရင် သီလဟာ သမာဓိ၊ ပညာတို့ထက် မြတ်တယ်လို့ ကျမ်းဂန်တွေမှာ ဆိုပါတယ်။ ‘မိခင်ဟာ သားသမီးတို့ရဲ့ တည်ရာမှီရာဖြစ်၍ မြတ်သကဲ့သို့ သီလ တရားသည်လည်း သမာဓိတရား၊ ပညာတရားတို့၏ တည်ရာမှီရာဖြစ်၍ မြတ်၏’လို့ ဆိုပါတယ်။

“ကိလေသာကို ပယ်နိုင်တဲ့အစွမ်းအရ ကြည့်မယ်ဆိုရင် တော့ သီလထက်သမာဓိက မြတ်ပါတယ်။

“ဒီသဘောပဲ။ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလတို့ဟာ သူ့အရာဌာန အားလျော်စွာ မြင့်မြတ်ကြပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ဝိပဿနာကိစ္စမှာတော့ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ကြီး ထင်ထင်ရှားရှားရှိနေလေတော့ အာဇီဝဝိရတီသီလရဲ့ အရေးပါမှုကို ဒကာကြီးသဘောပေါက်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်”

“မှန်ပါ။ တပည့်တော် ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်ပါပြီဘုရား၊ ခုတပည့်တော်တို့ ဝိပဿနာဗိမာန်ကြီးတည်ဆောက်ဖို့ မြေရွေးချယ်နေတာ ဖြစ်တော့ တည်ဆောက်မယ့် ဝိပဿနာဗိမာန်ကြီးအတွက် တည်ရာမှီရာ အစွမ်းနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ အာဇီဝဌာမကသီလ မြေကိုပဲ ရွေးချယ်သင့်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးရဲ့စိတ်ထဲမှာ ပိုပြီးရှင်းသွားအောင် လယ်တီဆရာ တော်ဘုရားကြီး ရေးသားစီရင်တဲ့ သီလဝိနိစ္ဆယကျမ်းနဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး က အချက်အလက်တချို့ကို ထုတ်နုတ်ပြောပြပါအုံးမယ်။

“ဘုရားလက်ထက်က သာဝတ္ထိပြည်မှာ အိမ်နေဦးရေ ခုနစ်ကုဋေနဲ့ ငါးသိန်း ရှိသတဲ့။ အဲဒီအထဲက လူငါးကုဋေငါးသိန်းဟာ အရိယာချည်း ဖြစ်ကုန်ကြပါသတဲ့။ အဲဒီသူတွေဟာ အာဇီဝဌာမကဝိရတီသီလနဲ့ကင်းပြီး မဂ်ကိုရသူရောက်သူ တစ်ဦးမျှမရှိပါဘူးလို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။

“ပြီးတော့ အဲဒီသာဝတ္ထိပြည်သူအရိယာတို့ကစပြီး မဇ္ဈိမဒေသ သာသနာ သိဟိုဠ်သာသနာတို့မှာလဲ အရိယာအဖြစ်ကို ရောက်ကြကုန်တဲ့ လူအရိယာအနန္တတို့ဟာလဲ အာဇီဝဌမကသီလ၌တည်၍သာ ရောက်ကြကုန် တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

“အာဇီဝဌမကသီလရဲ့အစွမ်းနဲ့ပတ်သက်လို့ ဆရာတော်ကြီးက ဘယ်လိုဖော်ပြထားသလဲဆိုတော့-

‘အာဇီဝဌမကသီလ၌ မတည်သောသူတို့သည် ဒါနမှ၊ ဥပေါသထမှုတို့ကို ပြုကြကုန်သော်လည်း တည်သောသူတို့ကို အကျိုး အားဖြင့် မမီနိုင်ကုန်၊ မတူနိုင်ကုန်။ ယခုဘဝ၌ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်များကို ပွားများခြင်းငှာထိုက်သော အခြေ အနေမျိုး မဟုတ်ကုန်’ လို့ဖော်ပြထားပါတယ်။

“ဒါဆိုရင် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ တောထွက်လာပြီးနောက် သီလခံယူဆောက်တည်ပါသေးသလားဘုရား၊ ခံယူဆောက်တည်ပါသေးတယ် ဆိုရင် ဘယ်သီလမျိုးကို ခံယူဆောက်တည်ခဲ့ပါသလဲဘုရား”

“ဒကာကြီးက အဓိကပစ်မှတ်ကိုတကယ်ထိအောင် မေးတတ်တာပဲ၊ ဒီအချက်ကို သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော်၊ ပဗ္ဗေသုတ်မှာ တွေ့ရပါတယ်။

“အလောင်းတော်ဟာ တောထွက်လာပြီးတဲ့နောက် အနော်မာမြစ်ကမ်း နားမှာ ဆံ၊ မုတ်ဆိတ်တို့ကို ပယ်ပါတယ်၊ ပြီးတော့ ယဋိကာရဠာဟွာကြီး ကပ်လျှံတဲ့သင်္ကန်းကို ဆင်မြန်းပြီး ရဟန်းပြုပါတယ်။ အဲဒီလို ရဟန်းပြုပြီးတဲ့ နောက် -

‘ငါသည် ရဟန်းပြုပြီး၍ ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သော ဒုစရိုက်သုံးပါးကို ရှောင်ကြဉ်၏။ နှုတ်ဖြင့်ပြုအပ်သော ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးကို ပယ်စွန့်၍ သမ္မာအာဇီဝကို သုတ်သင်၏’ လို့ ဟောထားပါတယ်။

“ဒီတော့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတောင်မှ တောထွက်မိက သီလတွေ ဘယ်လောက်ပဲစင်ကြယ်ခဲ့၊ စင်ကြယ်ခဲ့ တောထွက်လာပြီးနောက် ပိုင်း တရားအားမထုတ်မီမှာ ထပ်ပြီး သီလဆောက်တည်ခဲ့တယ် ဆိုတာရယ်၊

ဆောက်တည်တော့လဲ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးစလုံး ပြည့်စုံအောင် ဆောက်တည်ခဲ့တယ်ဆိုတာရယ် တွေ့ရပါတယ်။

“ကဲ... ဒီလောက်ဆိုရင် ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ရဲ့ သံသယစိတ်တွေလဲ ပြေငြိမ်းလောက်ပြီလို့ ဦးဇင်းထင်ပါတယ်”

“တင်ပါဘုရား၊ တပည့်တော်မှာ သီလမဂ္ဂင်နဲ့ပတ်သက်လို့ သံသယစိတ်တွေ မရှိတော့ပါဘုရား”

“ခုဦးဇင်းတို့ဆွေးနွေးခဲ့ကြတာ ဝိပဿနာအလုပ်ခွင်ထဲကို ဝင်တော့မယ့် လူယောဂီအတွက် သီလဝိသုဒ္ဓိဖြစ်မှုအပိုင်းပါပဲ။ သီလဟာ ဘာဝနာရဲ့ အစောင့်အရှောက်ကိုရတဲ့အခါ ပိုပြီးစင်ကြယ်လာပါတယ်။ ပြည့်စုံလာပါတယ်။ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ အားကောင်းလာတာနဲ့အမျှ ဆောက်တည်ခါစထက် ပိုမိုဖြူစင်သန့်ရှင်းတဲ့သီလ ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်”

“ကဲ... သီလနဲ့ပတ်သက်လို့ ဒကာ-ဒကာမတွေ ဘာများထပ်ပြီး ဆွေးနွေးချင်ကြပါသေးသလဲ”

“တပည့်တော်ကို နောက်ဆုံးသိချင်တာတစ်ခု မေးခွင့်ပြုပါဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေက ဘာများမေးချင်တာလဲ မေးပါ”

“ဝိပဿနာရှုမှတ်ခိုက်မှာ သီလဟာ ဘယ်လိုပါဝင်နေပါသလဲဘုရား”

ဝိပဿနာရှုမှတ်ခိုက် သီလပါဝင်ပုံ

“အဘိဓမ္မာနည်းအရ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ဝိပဿနာရှုမှတ်ခိုက်မှာ ကျူးလွန်စရာ အာရုံဝတ္ထုမရှိတဲ့အတွက် ဝိရတိစေတသိက်တွေ မဖြစ်ဘူး၊ မပါဘူးလို့ ပြောရပါလိမ့်မယ်။

“သုတ္တန်နည်းအရ ပြောရင်တော့ အဲဒီလိုကျူးလွန်စရာ အာရုံဝတ္ထုမရှိတဲ့အတွက် ခံယူဆောက်တည်ထားတဲ့သီလဟာ မပျက်စီးသောအားဖြင့် ပါဝင်နေပါတယ်။ ဒီအချက်ကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ သဠာယတနဝဂ်၊ မဟာသဠာယတနိကသုတ်မှာ ဟောထားတာရှိပါတယ်။

“ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ အာဇီဝေါ သုပရိသုဒ္ဓေါ ဟောတိ” တဲ့။

“ပန-သီလမဂ္ဂင်ပါဝင်ပုံမှာ၊ အဿဝိပဿနာရှုနေသော ထိုယောဂီ၏၊ ကာယကမ္မံ-ကိုယ်အမှုသည်လည်းကောင်း၊ ဝစီကမ္မံ-နှုတ်အမှုသည်လည်းကောင်း၊ အာဇီဝေါ-အသက်မွေးမှုသည်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေဝ-မရှုမှတ်မီ ရှေ့အဖို့ကပင်လျှင်၊ သုပရိသုဒ္ဓေါ-ကောင်းစွာစင်ကြယ်ခဲ့သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေသည်” တဲ့။

“ဒါက ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင်ဟောပါ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာမှာတော့ ရှုမှတ်ခိုက် သီလသဘောတွေ ပါဝင်နေပုံကို ဘယ်လိုဖွင့်ပြထားသလဲဆိုတော့-

‘ဝိပဿနာရှုပွားနေတဲ့ ယောဂီဟာ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကိုလဲ ပိုင်းခြားသိမြင်ပြီး၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့ဟာ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ချုပ်ပျောက်သွားကြတဲ့အတွက် မမြဲတဲ့သဘောတွေပဲလို့ သိမြင်လာပြီး၊ အဲဒီအခါ ယခင်က မြဲတယ်လို့မှတ်ယူခဲ့တဲ့ နိစ္စသညာကို ပယ်နိုင်လာပါတယ်။ အဲဒီလို နိစ္စသညာနဲ့တကွ နိစ္စသညာကိုဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ အဝိဇ္ဇာမောဟကိုပါ ပယ်နိုင်တဲ့အတွက် ပဟာနသီလနဲ့ ပြည့်စုံနေပါတယ်’ တဲ့။

‘ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မြဲတယ်လို့မှတ်ယူတဲ့ နိစ္စသညာမရှိတော့တဲ့အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်မှတ်ပြီး ပြုလုပ်တဲ့ ပါဏာတိပါတအစရှိသည့် အမှုတို့တို့ ပြုလုပ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တဲ့အတွက် ဝေရမဏီသီလနဲ့လဲ ပြည့်စုံနေပါတယ်’ တဲ့။

‘ပြီးတော့ ဝိပဿနာဘာဝနာ ရှုမှတ်နေသဖြင့် မကောင်းမှုကို ပြုဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်ပေးတဲ့ စေတနာမျိုးမရှိတော့၍ စေတနာသီလနဲ့လဲ ပြည့်စုံနေပါတယ်’တဲ့။

‘တစ်ခါ ဝိပဿနာကို သတိရှေ့ဆောင်ပြီး ပွားများနေတာဖြစ်လို့ ကိလေသာဝင်ခွင့်မရအောင် သတိက စောင့်ရှောက်ပေးရာ

ရောက်တဲ့အတွက် သတိစတဲ့ သံဝရသီလနဲ့လဲ ပြည့်စုံနေပါတယ်’
တဲ့။

‘အဲဒီလို မောဟစတဲ့ ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရှိတာကြောင့်
ကာယကံနဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဝစီကံနဲ့သော်လည်းကောင်း ကျူး
လွန်ခြင်း မရှိတော့ပါ။ အဲဒီလိုမလွန်ကျူးတဲ့အတွက် ဝိတိက္ကမ
သီလနဲ့လဲ ပြည့်စုံနေပါတယ်’ တဲ့။

‘အချုပ်အားဖြင့်ပြောမယ်ဆိုရင် ဝိပဿနာရှုခိုက် ယောဂီရဲ့
သန္တာန်မှာ ပဟာနသီလ၊ ဝေရမဏီသီလ၊ စေတနာသီလ၊
သံဝရသီလ၊ ဝိတိက္ကမသီလတွေနဲ့ ပြည့်စုံနေတယ်’လို့ ဆိုပါတယ်။

“သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေကြောင့် သီလအင်အားတွေ တဖြည်း
ဖြည်း တိုးပွားလာတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် မူလကအားနည်းတဲ့ သီလပင်
ဖြစ်ပါစေ၊ ဘာဝနာရဲ့ အစောင့်အရှောက်ကိုရရင် ပိုလို့စင်ကြယ်ပြည့်စုံ
လာနိုင်တဲ့အတွက် မိမိသီလအပေါ်မှာ ဘာသံသယမှမထားဘဲ
ဘာဝနာကိုသာ ဖြစ်မြောက်အောင် အားသွန်ခွန်စိုက် အားထုတ်ကြ
ပါလို့ ဦးရင်းအနေနဲ့ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်”

“ဒါဆိုရင် အရှင်ဘုရား၊ အမူးသမားကြီး သန္တတိစစ်သူကြီးတို့၊
ပန်းဖိုးနေတိုင်းခိုးနေတဲ့ ခုလူတ္တရာကျွန်မတို့၊ သဘင်သည် ဥဂ္ဂသေနတို့၊ တံငါ
သည် အရိယာတို့၊ ဘုရားကိုသတ်ဖို့ကြံနေတဲ့ ဒေါသသမားကြီး အာဠဝကတို့
အရိယာဖြစ်သွားကြတာမှာ တရားနှလုံးသွင်းရင်း ဖြစ်တည်လာတဲ့သီလလဲ
ပါဝင်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာကြီး၊ သီလသဘောနဲ့ကင်းပြီး အရိယာဖြစ်တယ်ဆို
တာ မရှိဘူး၊ ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ တရားနာရင်း ခန္ဓာမှာဉာဏ်သွင်းမိပြီး ရုပ်၊
နာမ်သဘာဝကို မြင်လိုက်တာနဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကွာသွားပါတယ်၊ အဲဒီလို
သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဖယ်ခွာလိုက်တဲ့ခဏမှာပဲ ပဟာနသီလ ဖြစ်တော့တာပါပဲ။

“တစ်ဆက်တဲမှာပဲ သတိသံဝရသီလ၊ ဉာဏသံဝရသီလ၊ စေတနာ
သီလ စသည်ဖြင့် သီလသဘောတွေ အင်နဲ့အားနဲ့ဖြစ်တည်လာပြီး သီလ

ဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်နေပါတော့တယ်။ ဒါဟာ ဘာဝနာရဲ့အာနိသင်ကြောင့် သိလ
ဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံပါပဲ။

ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကြိုတင်သိလဟာ ပဓာနကိစ္စ မဟုတ်တော့
ဘူး။ ဦးရင်းတို့ ဒကာကြီးတို့လို ကျင့်မှရမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်ကတော့
ကြိုတင်သိလဟာ ပဓာနကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုတရားတစ်ပွဲ၊ ဂါထာတစ်ပိုဒ်နဲ့
အရိယာဖြစ်မယ့် ဝိသေသပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ညွှန်ပြပြီး ကြိုတင်သိလမလိုဘူးလို့
ယူဆရင်တော့ နစ်နာဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်”

“အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ကို အာဇီဝဌမကသီလ ဆောက်
တည်ပုံကို ချီးမြှင့်ခဲ့ပါဘုရား”

အာဇီဝဌမကသီလ ဆောက်တည်ပုံ

“အာဇီဝဌမကသီလဆောက်တည်ပုံက ပါဠိတော်နည်းနဲ့ အဋ္ဌကထာ
နည်းဆိုပြီး နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ ပါဠိတော်နည်းကတော့ သိက္ခာပုဒ်တစ်ခုချင်းရဲ့
နောက်မှာ- ‘ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ’လို့ ဆိုရတယ်။ အဋ္ဌကထာ
နည်းကတော့- ‘ဝိရမာမိ’လို့ဆိုရတယ်။ နှစ်သက်ရာကို ရွေးချယ်ဆောက်တည်
နိုင်ပါတယ်။

‘ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ’ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ‘ရှောင်ကြဉ်
ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ကောင်းစွာခံယူဆောက်တည်ပါ၏’၊
‘ဝိရမာမိ’ ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ‘ရှောင်ကြဉ်ပါ၏’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ခံယူ
ဆောက်တည်ပုံကတော့ အရင်ဒကာကြီးတို့ ခံယူဆောက်တည်ပုံအတိုင်းပါပဲ၊
ဦးရင်းက အဋ္ဌကထာနည်းအတိုင်းချပေးမယ်၊ ကဲ... လိုက်ဆိုကြ။

- ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ၊

သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

- အဒိန္နာဒါနာ ဝိရမာမိ၊

အရှင်မပေးသော သူဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

- ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရမာမိ၊

ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်သုံးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

- ဝိသုဏဝါစာယ ဝိရမာမိ၊

ချောပစ်ကုန်းတိုက်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

- ဖရုသဝါစာယ ဝိရမာမိ၊

ကြမ်းတမ်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

- သမ္ပပ္ပလာပါ ဝိရမာမိ၊

ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ နှစ်ဖြာအကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်သော သိမ်ဖျင်းသည့် စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

- မိစ္ဆာဇီဝါ ဝိရမာမိ၊

မကောင်းသော အသက်မွေးမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

“တကယ်လို့ လူအများနဲ့ စုပေါင်းသီလယူရတဲ့အတွက် ငါးပါး၊ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါးသီလတစ်မျိုးမျိုးကိုသာ ခံယူခွင့်ရတယ်ဆိုရင် ငါးပါး၊ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါး ခံယူထားသူပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝိရမာမိဆိုတဲ့ သိက္ခာပုဒ်ကို စိတ်ထဲက ရွတ်ဆိုဆောက်တည်လိုက်ရင် သီလမဂ္ဂင် စုံသွားပါတယ်။

“ကဲ... ဒီလောက်ဆိုရင် သီလနဲ့ပတ်သက်လို့ တော်တော်ကလေး ပြည့်ပြည့်စုံစုံရှိလောက်ပြီလို့ ထင်ပါတယ်။ ဒီနေ့တော့ ဒီလောက်နဲ့ပဲ နားကြ ပြီး၊ နောက်နေ့တွေမှ ဆက်ပြီးဆွေးနွေးကြတာပေါ့”

“မှန်လှပါဘုရား”

ဒကာ-ဒကာမများက ဆရာတော်အား ဦးချလိုက်ကြပါသည်။

*

*

*

အခန်း (၂)

ပရမတ်မြင်သိ သမာဓိ

“သီလပိုင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တပည့်တော်တို့ မနေ့က အတော်ကလေး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိခဲ့ရပါပြီ ဘုရား၊ ဒီကနေ့ သမာဓိပိုင်းကို ဆက်ပြီးဆွေးနွေးချင် ပါတယ်ဘုရား”

“ကောင်းပါတယ်ဒကာကြီး ဆွေးနွေးပါ”

“တပည့်တော် လေ့လာမိသလောက် ဝိပဿနာရှုနည်း နှစ်နည်းရှိ တယ်လို့ သိရပါတယ်ဘုရား။ သမာဓိကို ဦးစွာထူထောင်ပြီးမှ ဝိပဿနာရှုတဲ့ သမထယာနိကနည်းနဲ့ သမာဓိကို သီးသန့်ထူထောင်မနေတော့ဘဲ ဝိပဿနာ ကို တိုက်ရိုက်ရှုတဲ့ သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိကနည်းဆိုပြီးတော့ နှစ်နည်းရှိတယ် လို့ မှတ်သားဖူးပါတယ်ဘုရား။ တပည့်တော်တို့သိထားတာက သမာဓိ မထူထောင်ဘဲနဲ့ ဝိပဿနာရှုလို့ မရဘူးလို့ပဲ သိထားပါတယ်။

“ပါဠိတော်မှာ ‘သမာဓိ’ ဘိက္ခုဝေ ဘာဝေထ၊ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ-သမာဓိရှိသောသူသာလျှင် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမယ်’ လို့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဟောကြားထားတာရှိနေတော့ သမာဓိမထူ ထောင်ဘဲ ဝိပဿနာရှုလို့ရတယ်ဆိုတာ စဉ်းစားစရာဖြစ်နေပါတယ်ဘုရား၊ ဒါ့ကြောင့် သမာဓိမထူထောင်ဘဲ ဝိပဿနာရှုလို့ရ-မရ သိလိုပါတယ်ဘုရား”

သမထသမာဓိဖြင့် ရုပ်နာမ်ကို မြင်-မမြင်

“ဒကာကြီး ကိုကျော်ဆွေပြောသလို သမထနည်းတစ်ခုခုနဲ့ သမာဓိ မထူထောင်ဘဲ ဝိပဿနာရှုလို့မရဘူးဆိုတဲ့အစွဲဟာ လူတော်တော်များများ

မှာ ရှိနေတာတွေ့ရတယ်။ ဒီတော့ ဦးလင်းတို့ သဘာဝကျကျ ဓမ္မဓိဌာန်ကျကျ စုပေါင်းဝေဖန် ဆွေးနွေးကြည့်ရအောင်”

“ဒကာကိုကျော်ဆွေကို ဦးလင်းတစ်ခုမေးမယ်၊ ဝိပဿနာဟာ ဘာကို အာရုံပြုသလဲ၊ ပညတ်ကိုလား၊ ပရမတ်ကိုလား”

“ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကို အာရုံပြုပါတယ်ဘုရား”

“သမထသမာဓိကကော ဘာကိုအာရုံပြုပါသလဲ”

“ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ အတ္ထပညတ်ကို အာရုံပြုပါတယ်ဘုရား”

“ဒီလိုဆိုရင် အတ္ထပညတ်ကိုသာ အာရုံပြုပြီးဖြစ်တဲ့ သမထသမာဓိ ဟာ ပရမတ်ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကို အာရုံပြုနိုင်တယ်ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား”

“တပည့်တော် ဖတ်ဖူးတာကတော့ သမာဓိစွမ်းအားကြောင့် ဖြစ် ပေါ်လာတဲ့ အလင်းနဲ့ ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကို ထိုးဖောက် ပြီးမြင်နိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်ဘုရား”

“ကောင်းပြီ၊ ဒါဆိုရင် ဒကာမကြီး မသန်းသန်းကကော ဒီအချက်ကို လက်ခံပါသလား”

“တပည့်တော်မကတော့ ဒီအယူအဆကို လက်မခံနိုင်ပါဘုရား”

“ဘာဖြစ်လို့... ”

“တပည့်တော်မ လေ့လာမိသလောက် သမထသမာဓိရဲ့ အစွမ်း အထက်ဆုံးအဆင့်ဟာ အဘိညာဉ်တန်ခိုးရတဲ့ အဆင့်ပါပဲဘုရား၊ အဘိညာဉ် တန်ခိုးတွေထဲမှာ ဒီဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဟာ ကမ္ဘာသုံးဆယ်-လေးဆယ်အထိ တောင် မြင်နိုင်စွမ်းရှိတယ်လို့ မှတ်သားဖူးပါတယ်ဘုရား၊ သာသနာပကာလ ဘုရားမပွင့်မီကတဲက ဒီလိုတန်ခိုးအဘိညာဉ်ရတဲ့ ရသေ့သူတော်စင်တွေ ပေါ်ပေါက်နေပါပြီ၊ နောက်ပြီး ဘုရားပွင့်မယ့်ကာလမှာလဲ ဒေဝီဠရသေ့တို့၊ အာဠာရရသေ့၊ ဥဒကရသေ့တို့ဆိုတဲ့ သမထဈာန်လမ်းဆုံးရောက်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များလဲ ပေါ်ပေါက်နေပါပြီဘုရား။

“တကယ်လို့သာ သမထဈာန်စွမ်းအား၊ အဘိညာဉ်တန်ခိုးစွမ်းအား နဲ့ ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကို မြင်နိုင်စွမ်းရှိရိုးမှန်ရင် ဒီပုဂ္ဂိုလ် တွေဟာ ဘုရားရှင်ထက်စောပြီး သစ္စာသိသူတွေ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်ဘုရား။ မြင်နိုင်စွမ်းမရှိကြလို့သာ ယထာဘူတဉာဏ်အဆင့်တောင် ရမသွားရှာပါ ဘုရား။ အဲဒီလို သဘာဝယုတ္တိ၊ သာဓကယုတ္တိ ချွတ်ယွင်းနေတဲ့အတွက် တပည့် တော်မအနေနဲ့ လက်မခံနိုင်တာပါဘုရား”

“မဟုတ်သေးဘူးလေ မသန်းသန်းရဲ့၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာမှာလာ တဲ့ မဟာတိဿမထေရ်ဝတ္ထုကို မသန်းသန်းလဲ ဖတ်ဖူးမှာပါ။ အဲဒီဝတ္ထုအရ ဆိုရင် သမထသမာဓိနဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ခဲ့ကြောင်း အတိအကျ ဖော်ပြ ထားတဲ့သာဓကပဲ မဟုတ်လား”

“ကိုကျော်ဆွေ မှတ်မိသလောက်ပြောပါအုံး”

“မဟာတိဿမထေရ်ဟာ စေတိယတောင်က နေအနုရာဓမြို့တွင်း ကို ဆွမ်းခံဝင်ဖို့ကြွအလာ၊ လမ်းမှာ အမျိုးသမီးတစ်ဦးနဲ့ဆုံပါတယ်။ အဲဒီအမျိုး သမီးရဲ့ရယ်သံကို ကြားလို့ မော့အကြည့်မှာ သွားရိုးကိုမြင်ပါတယ်။ သွားရိုး ကိုမြင်တဲ့အခါ အသုဘသညာကိုရ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်၏လို့ ဆိုထား တာတွေ့ရတယ်။

“အသုဘသညာဆိုတာ သမထနိမိတ်ကို အာရုံပြုတာပဲ။ ဒီတော့ သမထနိမိတ်ကိုအာရုံပြုပြီးဖြစ်တဲ့ သမာဓိနဲ့ ဝိပဿနာရှုပြီး အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရောက်နိုင်တယ်ဆိုတာ ဒီအဋ္ဌကထာအရ သာဓကဖြစ်မနေဘူးလား”

“ဒကာကြီး ကိုကျော်ဆွေပြောတာ မှန်ပါတယ်။ အဋ္ဌကထာဆရာက မဟာတိဿမထေရ် ရဟန္တာဖြစ်သွားပုံကို အကျဉ်းချုံးပြီး ဖော်ပြခဲ့တဲ့အတွက် သမထသမာဓိနဲ့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်လို့ ယူဆစရာဖြစ်သွားတာပေါ့။ ဒီအချက်ကို မဟာဋီကာဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလက သမထသမာဓိနဲ့ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတာမဟုတ်ကြောင်း ပြန်ပြီးရှင်းပြထားပါတယ်။

“ဖြစ်စဉ်ကိုပြောရင် မဟာတိဿမထေရ်ဟာ အမျိုးသမီးရဲ့သွားရိုး ကိုမြင်တဲ့အခါ သူ့အလေ့အထများခဲ့တဲ့ အရိုးစုအမှတ်သညာကိုရပြီး ပဋိဘာဂ

နိမိတ် ထင်လာပါသတဲ့၊ အဲဒီနောက် ဥပစာရဈာန်၊ ဆက်ပြီးနှလုံးသွင်းပြန်တော့ ရပ်လျက်ပဲ အဲဒီနေရာတင် ပထမဈာန်ကိုရပါသတဲ့”

“မဟာတိဿမထေရ်ရဲ့ နောက်ကြောင်းကို ပြန်လေ့လာကြည့်တဲ့ အခါ ကိုယ်တော်ဟာ အရိုးစုကမ္မဋ္ဌာန်းကို လေ့ကျင့်ပွားများနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေတယ်။ ပြီးတော့ ပညတ်နိမိတ်ကိုခွာ၊ ရုပ်-နာမ်နှစ်ပါးရဲ့လက္ခဏာသုံးပါးကို ဝိပဿနာရှုပြီး အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ရောက်နိုင်တဲ့ကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်ကြားလေ့ကျင့်ထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဥပစာရဈာန် မရသေးတဲ့ အတွက် ဝိပဿနာတက်ပြီး မရှုနိုင်ဘူးဖြစ်နေတယ်။

“အဲဒီအခြေအနေမှာ ဆွမ်းခံသွားရင်း အမျိုးသမီးနဲ့ဆုံဖြစ်ကြတာပဲ။ စောစောကပြောသလို မဟာတိဿမထေရ်ဟာ ပထမဈာန်ရပြီးတဲ့အခါ ဝိပဿနာပြောင်းရှုဖို့အတွက် ဈာန်ကနေထရတယ်။ ဈာန်ကထတယ်ဆိုတာ ဈာန်ကို ဖျက်လိုက်တာ။ ဈာန်ကိုဖျက်တယ်ဆိုတာ ဈာန်သမာဓိကို ဖျက်လိုက်တာ။

“ပြီးတော့မှ ဖြစ်ဆဲနိဝရဏကင်းမှု၊ စိတ်တည်ကြည်မှုကို အခြေပြုပြီး သမထနဲ့ရလာတဲ့ ထိုဈာန်ရဲ့ မခိုင်မြဲမှု၊ ဆင်းရဲမှု၊ ငါမဟုတ်မှုတို့ကို ရှုကြည့်ရတဲ့ ဝိပဿနာကို ဆက်ပြီးပွားလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပွားလိုက်တဲ့အတွက် မဂ်အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပြီး အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ဆိုက်ရောက်သွားတော့တာပါပဲ။

“ဒီဝတ္ထုမှာ ဦးလင်းတို့ သတိပြုစရာအချက်နှစ်ချက်ကို တွေ့ရတယ်။ ပထမအချက်က ဘာလဲဆိုတော့ သမထသမာဓိ၊ ဈာန်သမာဓိနဲ့ ဝိပဿနာတိုက်ရိုက်ရှုလို့ မရဘူးဆိုတဲ့အချက်ပဲ၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သမထသမာဓိရဲ့ သဘောက အာရုံတစ်ခုတဲမှာ စူးစိုက်နစ်ဝင်နေရတယ်။ အာရုံကို ဟိုပြောင်း၊ ဒီပြောင်းလုပ်လို့မရဘူး၊ အာရုံအပြောင်းမခံဘူး၊ အာရုံပြောင်းလိုက်တာနဲ့ သမာဓိပျက်တော့တာပဲ။

“ဝိပဿနာကိစ္စဟာ အာရုံတစ်ခုတဲထားလို့ မရဘူး၊ ရုပ်တရား-နာမ်တရားတို့ရဲ့ ဖြစ်တိုင်း၊ ပျက်တိုင်း ဖြစ်ခြင်း-ပျက်ခြင်းအလျောက် မမြဲခြင်းလက္ခဏာ၊ ဆင်းရဲခြင်းလက္ခဏာ၊ အလိုသို့မလိုက်ခြင်းလက္ခဏာတစ်ခုခုကို

သိနေရတဲ့ကိစ္စ၊ ဒီတော့ သဘာဝချင်းကိုက ခြားနားပါတယ်။ သမထ သမာဓိကို သုံးချင်ရင်တော့ အခြေခံအနေနဲ့တော့ သုံးလို့ရတယ်၊ တိုက်ရိုက် သုံးလို့တော့ မရဘူး”

“မှန်ပါတယ်ဘုရား၊ ဒီအချက်ကို ဘုရားရှင်ရဲ့ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်က လဲ သက်သေပြုနေပါတယ်ဘုရား”

“ဘယ်လိုသက်သေပြုနေတာလဲ မသန်းသန်းရဲ့၊ ပြောပါအုံး”

“ဒီလိုလေ ကိုကျော်ဆွေရဲ့၊ အလောင်းတော်ဟာ တောထွက်လာပြီး အာဠာရရသေ့၊ ဥဒကရသေ့တို့ထံမှာ နည်းခံပြီး သမထဈာန်အကျင့်ကို ကျင့်ခဲ့တယ်မဟုတ်လား၊ အဲဒီမှာ ဈာန်သမာဓိအနေနဲ့ အထွတ်အထိပ်ရောက် ခဲ့တယ်။

“ဒါပေမဲ့ အလောင်းတော်ဟာ ဘယ်လိုစဉ်းစားသလဲဆိုတော့ ‘ဒီဈာန်သမာဓိနဲ့ ရုပ်နာမ်ကိုလဲ မမြင်၊ ငြီးငွေ့မှုလဲ မဖြစ်၊ တပ်မက်မှုလဲ မကွာ၊ ချုပ်ပြတ်မှုလဲ မဖြစ်ဘူး’လို့ သုံးသပ်ပြီး၊ ရထားတဲ့ဈာန်သမာဓိကို အားမကိုးတော့ဘဲ တရားရှာရန် ထွက်ခဲ့ကြောင်း မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဗောဓိ ရာဇကုမာရသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင် ပြန်ဟောထားတာ တွေ့ရ တယ်၊ ဒီတော့ အလောင်းတော်တောင် ဈာန်သမာဓိသက်သက်နဲ့ ဝိပဿနာ ကိုမရှုနိုင်ခဲ့ဘူးဆိုတဲ့ သာဓကပဲပေါ့”

“မှန်ပါတယ်၊ ဒကာမကြီးပြောတာ မှန်ပါတယ်။ ဒီဗုဒ္ဓကျွန်ုပ်တို့အဘိညာဉ် ကြီးရနေတဲ့ အရှင်အနုရုဒ္ဓါဟာလဲ ဝိပဿနာရှုလို့မရဘဲ ဖြစ်နေခဲ့ပါတယ်။

“ဒုတိယအချက်က သမထသမာဓိရပြီးတဲ့အခါ ဝိပဿနာကို ဘယ်လိုကူးပြောင်းရှုမလဲဆိုတဲ့ လုပ်နည်းစနစ်ကို သင်ကြားထားဖို့လိုတယ်ဆို တဲ့အချက်ပဲ၊ တခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်ထံက နာကြားမှတ်သားဖူးခြင်း မရှိဘဲ ဝိပဿနာရှုနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လောကမှာ နှစ်ဦးပဲရှိပါတယ်။ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓနဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓပါပဲ။

“ဒီဝတ္ထုမှာ မဟာတိဿမထေရ်ဟာ ဝိပဿနာရှုနည်းကို သင်ကြား လေ့ကျင့်ဖူးထားတဲ့အတွက် ရဟန္တာဖြစ်သွားခဲ့တာပါ။ နာကြားမှတ်သားဖူး

ခြင်း မရှိဘဲနဲ့ ဈာန်သမာဓိရပြီး သူ့အလိုလို ဝိပဿနာရှုနိုင်တဲ့ သာဝကရယ် လို့တော့ မရှိပါဘူး။

“ကဲ... ဒကာမကြီး မသန်းသန်းကို မေးရအုံးမယ်၊ တကယ်လို့ ဘုရားရှင်ဟာ ဈာန်သမာဓိကြောင့် ဘုရားဖြစ်ခဲ့တာပါလို့ ပြောလာခဲ့ရင် ဒကာမကြီး ဘယ်လိုပြန်ဖြေရှင်းမလဲ”

“အဲဒီလိုပြောလာရင် မြတ်စွာဘုရားကို ဆရာရှိတယ်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မဟုတ်ဘူးလို့ စွပ်စွဲရာရောက်သွားမှာပေါ့ဘုရား။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဈာန်သမာပတ်အကျင့်ကို အာဠာရ၊ ဥဒကရသေ့တို့ထံမှာ နည်းခံသင်ယူခဲ့တာမဟုတ်လား။ မြတ်စွာဘုရားတို့မည်သည် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ ဖြစ်စေ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ သွန်သင်ညွှန်ပြ ကူညီစောင့်မမှုကိုမျှရယူပြီး ဘုရားဖြစ်ရိုးထုံးစံ မရှိဘူးလို့ ဆိုတယ်မဟုတ်လားဘုရား”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ဆရာမကူ သယမ္ဘုဉာဏ်ဖြင့် အလုံးစုံကို ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်းသိမြင်တော်မူခြင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်တော်ကြီးက ရှိနေတာပဲ။ ကဲ-ဒကာအောင်ကကော သမထသမာဓိကို ဘယ်လိုသိထားသလဲ”

“တပည့်တော်က ဈာန်အင်္ဂါတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားခဲ့ဖူးတယ် ဘုရား။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာဆိုတဲ့ ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးဟာ ပထမဈာန်တစ်ခုတဲမှာသာရှိပြီး၊ အထက်ဈာန်တွေမှာ ဝိတက်မပါတော့ဘူး ဆိုတာ တွေ့ရတယ်ဘုရား၊ ဘာဖြစ်လို့ ဝိတက်မပါရတာလဲလို့ လေ့လာကြည့်တော့ ဝိတက်ကိုမပယ်နိုင်ရင် အထက်ဈာန်တွေ မဖြစ်နိုင်လို့ဆိုတာ တွေ့ရပါတယ်ဘုရား”

“ဟုတ်ပါပြီ ဆက်ပါအုံးဒကာကြီး”

“ဝိတက်ဟာ ဝိပဿနာကိစ္စမှာ ပညာမဂ္ဂင်အုပ်စုထဲက သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ဖြစ်တဲ့အတွက် သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ချွတ်ယွင်းနေတဲ့ သမာဓိဟာ ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကို သိမြင်ဖို့ဆိုတာ စဉ်းစားစရာဖြစ်နေပါတယ်ဘုရား။ ပထမဈာန်မှာပါတဲ့ ဝိတက်ကျပြန်တော့လဲ ပညတ်အာရုံကို သမာဓိက မိမိရရဆုပ်ကိုင်ထားနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်နေတာဖြစ်တဲ့အတွက် ပညာအတွက် အလုပ်လုပ်တာ မဟုတ်ပြန်ဘူးဘုရား။

“ဒါကြောင့် သမထသမာဓိရဲ့ ပင်ကိုသဘာဝကိုက ရုပ်၊ နာမ်တွေရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကို သိမြင်နိုင်တဲ့အစွမ်းမျိုး မရှိနိုင်ဘူးလို့ ယူဆထားပါတယ် ဘုရား။ ဒီအချက်ကြောင့်ပဲ ဈာန်သမာဓိနဲ့ ဝိပဿနာ တိုက်ရိုက်ရှုလို့မရ နိုင်ဘူးဆိုတာကို တပည့်တော် လက်ခံပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာအောင်ဆွေးနွေးတာ ကောင်းပါတယ်။ ဝိဇာဏ်ဟာ ပရမတ် ရုပ်နာမ်တွေရဲ့လက္ခဏာသုံးပါးကို သူ့ပင်ကို အစွမ်းသက်သက်နဲ့ မယူနိုင်ပါဘူး။ ဒီအကြောင်းကို ဝိပဿနာပိုင်းရောက်တော့ ပြောကြတာပေါ့။ ကဲ-ဒကာကို ကျော်ဆွေက သမထသမာဓိ၊ ဈာန်သမာဓိဟာ ပရမတ်ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကို သူ့စွမ်းအားနဲ့ ဖောက်ထွင်းမမြင်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့အချက်ကို သံသယရှင်းရဲ့လား”

“ခုလို ကြောင်းကျိုးပြည့်ပြည့်စုံစုံနဲ့ သိခွင့်ရတော့ ရှင်းသွားပါပြီ ဘုရား”

“ဦးဇင်းတို့ပြောလိုတဲ့အချက်က ဒကာကြီးဆွေးနွေးခဲ့တဲ့ သမထနည်း တစ်ခုခုနဲ့ သမာဓိမထူထောင်ဘဲ ဝိပဿနာရှုလို့မရဘူးဆိုတဲ့ အယူအဆဟာ မမှန်ကန်ကြောင်း၊ သမထသမာဓိဟာ ဝိပဿနာကိစ္စအတွက် မရှိမဖြစ်၊ မလုပ်မဖြစ် လိုအပ်ချက်မဟုတ်ကြောင်း သိစေချင်တာပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆို တော့ သမထအလုပ် မလုပ်နိုင်ကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဝိပဿနာအလုပ်မလုပ် ဖြစ်အောင် တားမြစ်ရာရောက်နေလို့ပဲ၊ တိုက်ရိုက်ဝိပဿနာရှုကြတဲ့ ယောဂီ များကိုတွေ့တဲ့အခါမှာလဲ ပြစ်မှားကဲ့ရဲ့မိမှာ စိုးလို့ပါပဲ။

“အဲဒီအစွမ်းကြောင့် ဒကာကြီးတို့မှာ ဓမ္မန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်တယ် ဆိုတာ သတိပြုစေချင်တယ်။ ဦးဇင်းအနေနဲ့ သမထအလုပ်ကို မလုပ်ကောင်း ဘူး၊ သမထသမာဓိဟာ ဝိပဿနာအတွက် အသုံးမဝင်ဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ် မျိုးမပါဘူးဆိုတာကိုလဲ ကွဲကွဲပြားပြား ဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်ကို အာရုံပြုပြီးဖြစ်တဲ့ ဥပစာရသမာဓိပင် ဝိပဿနာအကျိုး အာနိသင်ကိုရခဲ့တဲ့ သာဓကဝတ္ထုတွေလဲ ရှိပါတယ်။

“ဈာန်အဆင့်ဆင့်ကနေ ဝိပဿနာရှုနိုင်ပုံကို နဝကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ဈာနသုတ်မှာ ဘုရားရှင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံဟောထားတာတွေလဲ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သမထတစ်ခုခုမလုပ်ဘဲ ဝိပဿနာရှုလို့မရဘူးဆိုတဲ့ အစွဲမှားမျိုး တော့ မဖြစ်စေချင်ဘူး။ တချို့ဆိုရင် သမထအလုပ်ကို မလုပ်ရင်မဖြစ်ဘူးလို့ ထင်ပြီး သမထအလုပ်နဲ့ အချိန်ကုန်နေကြတာ တွေ့ရတယ်။

“ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေလဲ ဒီထဲပါနေတယ်ထင်တယ်။ လက်တွေ့မှာ သမထနဲ့ဝိပဿနာ ဘယ်ဟာက ဒကာ-ဒကာမတွေအတွက် ပိုပြီးသင့်လျော် သလဲဆိုတာ ရွေးချယ်နိုင်အောင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက အာဟာရ ဒီပနီမှာ ဘယ်လိုဖော်ပြထားသလဲဆိုတော့ -

‘အာနာပါန အစရှိသော သမထကမ္မဋ္ဌာန်းမျိုးသည် ဟော ပြောမှုအလွန်လွယ်၏။ နိမိတ်အထင်ရအောင် အားထုတ်မှု အလွန် ခဲယဉ်း၏။ အိမ်၌နေ၍ စီးပွားနှင့် ဖက်တွဲခြင်းငှာမရ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ သို့ထွက်၍ အပြင်းအထန် အားထုတ်နိုင်မှ နိမိတ်ကိုရနိုင်၏။

‘ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းသည်မူကား ဉာဏ်အလုပ်ဖြစ်၍ လယ် လုပ်ရင်းလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ လှေသွားရင်း၊ လှည်းသွားရင်း၊ ဝန်ထမ်း ရင်း၊ ရောင်းရင်းဝယ်ရင်း အစရှိသည်ဖြင့် အိမ်အလုပ် အိမ်စီးပွား နှင့် ဖက်တွဲနိုင်သတည်း’ လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။

“မှန်ပါတယ်။ သမထဟာ နိမိတ်ရဖို့ခက်သလို ရပြီးပြန်လဲ အဲဒီနိမိတ်ကို ပျောက်မသွားအောင် အလွန်ကြောင့်ကြစိုက်ရပါတယ်။ ရပ်ထဲရွာထဲမှာ နေပြီး လုပ်လို့မရပါဘူး။ လူ့ဘဝသက်တမ်းက တိုတိုကလေးပါ။ သမထ အလုပ်နဲ့ အချိန်ကုန်သွားလို့ ဝိပဿနာရှုခွင့်မရလိုက်ဘူးဆိုရင် ဘယ်လောက် နစ်နာလိုက်မလဲ စဉ်းစားကြည့်စေချင်တယ်။

“နောက်ဘဝမှာ ဘယ်အမျိုး ဘယ်ဘာသာဝင်ဖြစ်မယ်ဆိုတာ မသေချာ ဘူး။ အခုလို ဝိပဿနာအားထုတ်ခွင့် ရထားတဲ့ဘဝကလေးကို သမထနဲ့ အချိန်ဖြုန်းမပစ်ကြစေချင်ဘူး။ ခုဘဝမှာ ဝိပဿနာမလုပ်ဖြစ်ရင်တော့ ဘဝ ရှုံးပြီ။ ဒီအခွင့်အရေးကို နောက်တစ်ခါပြန်ရဖို့ မလွယ်တော့ဘူး။ ဒီအချက်ကို တော့ ဒကာ-ဒကာမတွေ လေးလေးနက်နက် သဘောပေါက်စေချင်ပါတယ်။

“ဘုရားရှင်လက်ထက်ကလဲ သမထသမာဓိကို အစွဲအလမ်းမှားခဲ့ကြတဲ့ ရဟန်းတွေ ရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီရဟန်းတွေကို ဘုရားရှင် ဘယ်လိုဆုံးမခဲ့လဲဆိုတာ သိရအောင် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာက ထုတ်နုတ်ပြီး ပြောပြပါအုံးမယ်။

“တရားခိုးဖို့ရဟန်းပြုခဲ့တဲ့ သုသိမရဟန်းကို ဘုရားရှင် ဘယ်လိုဆုံးမသလဲဆိုတော့-

‘သုသိမ၊ မဂ်သည်လည်းကောင်း၊ ဖိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ သမထသမာဓိ၏ အကျိုးဆက်မဟုတ်၊ သမထသမာဓိ၏ အကျိုးရင်းလဲမဟုတ်၊ သမထသမာဓိဖြင့် ပြီးသည်မဟုတ်၊ စင်စစ်သော်ကား မဂ်သည်လည်းကောင်း၊ ဖိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာဖြင့်သာ ပြီးသော အကျိုးတရားသာ ဟုတ်၏’ လို့ ဆုံးမခဲ့ဖူးပါတယ်။

“တစ်ခါ မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ်က သမထသမာဓိကိုသာ အနှစ်သာရလို့ အစွဲအလမ်းကြီးနေတဲ့ အဿဇိရဟန်းတစ်ပါးကိုလဲ ဆုံးမခဲ့ဖူးပါသေးတယ်။

“တစ်နေ့မှာ ဗုဒ္ဓဟာ မမာမကျန်းဖြစ်နေတဲ့ အဿဇိရဟန်းထံ ကြွသွားပြီး အဘယ်ကြောင့် စိတ်နှလုံးမသက်သာမှု ဖြစ်ရကြောင်း စစ်မေးပါတယ်။

“အဲဒီအခါ အဿဇိရဟန်းက ‘တပည့်တော် ယခင်နာမကျန်းဖြစ်စဉ်က အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကို ငြိမ်းပျောက်စေ၍ ရအပ်သောသမာဓိဖြင့် (စတုတ္ထဈာန်ဝင်စား၍) ငြိမ်းအေးမှုကို ရ၍ရ၍ နေပါသည်။ ယခုအခါ တပည့်တော်သည် ထိုသမာဓိကိုမရပါ။ ထိုသမာဓိကို မရလေသောကြောင့် တပည့်တော်သည် ငါ့အား သာသနာမှ မဆုတ်ယုတ်လေသလောဟု အကြံဖြစ်ကြောင်း’ လျှောက်ထားပါတယ်။

“အဲဒီအခါ ဘုရားရှင်က- ‘ချစ်သားအဿဇိ၊ သမာဓိကို အနှစ်သာရ၊ သမာဓိကို ရဟန်းတရားဟု မှတ်ယူကြကုန်သော အကြင်သမဏ၊

ဗြာဟ္မဏတို့သည် ရှိကြကုန်၏။ ထိုသူတို့အား (တစ်ချိန်တွင်) ထိုသမာဓိကို မရကြလေသောအခါ၌ ဤသို့ပင် အကြံဖြစ်တတ်ကုန်၏'ဟု မိန့်တော်မူပြီး၊

'ငါဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာတော်၌ ဤသမာဓိသည် အနှစ်သာရအား ကိုးရာမဟုတ်။ ဝိပဿနာ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တို့သည်သာ ငါဘုရား သာသနာ၌ အားကိုးရာ အနှစ်သာရပေတည်း'ဟု ညွှန်ပြပြီးမှ ဝိပဿနာကို ဟောကြားသင်ပြပေးတဲ့အခါ အဿင်္ဈိရဟန်း ရဟန္တာဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။

“ဒီဝတ္ထုအရ သမထသမာဓိက သာသနာရဲ့ အနှစ်သာရမဟုတ် ကြောင်း သိရတဲ့အပြင် စတုတ္ထဈာန်အထိ သမာဓိရထားတဲ့ ရဟန်းတောင်မှ ဝေဒနာပြင်းထန်လာရင် အဲဒီဈာန်သမာဓိကို အားကိုးလို့မရဘူးဆိုတာ တွေ့ရတယ်။

“ဦးရင်းတို့တစ်တွေလဲ သေခါနီး ဝေဒနာပြင်းထန်လာတဲ့အခါ ဘယ် တရားကို အားကိုးရမလဲဆိုတာ ကြိုတင်စဉ်းစားဖို့ကောင်းတယ်။ ကဲ-ဒကာ ကြီးကိုကျော်ဆွေက ဘာများမေးချင်ပါသေးသလဲ”

ဘယ်သမာဓိကို ထူထောင်ကြမလဲ

“တပည့်တော်ကို နောက်ဆုံးမေးခွန်းတစ်ခု မေးခွင့်ပြုပါဘုရား။ ‘သမာဓိဘိက္ခဝေ ဘာဝေထ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ’ဆိုတဲ့ ပါဠိတော်အရ ယထာဘူတကျကျသိဖို့အတွက် သမာဓိကို မဖြစ်မနေထူ ထောင်ရမယ်လို့ ညွှန်ပြထားသလို ဖြစ်နေပါတယ်ဘုရား”

“ဪ- ဒကာကြီးက ဒီပါဠိကြောင့် သမထသမာဓိကို အစွဲအလမ်း ဖြစ်နေတာကိုး။ သမာဓိကတော့ မပါလို့မရဘူးဒကာကြီး။ သမာဓိမပါရင် ဝိပဿနာမပြောနဲ့၊ ဝိပဿနာရဲ့ အခြေခံဉာဏ်တောင် ဖြစ်ခွင့်မရှိဘူး။ ဒီပါဠိက ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်သမာဓိသုတ်မှာလာတဲ့ ပါဠိပဲဒကာကြီးရဲ့။ ဒါပေမဲ့ အပြည့်အစုံ မဟုတ်သေးဘူးဗျ။ ‘ချစ်သားတို့၊ သမာဓိကို ပွားများကြကုန် လော့၊ သမာဓိရှိသောသူသည် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိ၏’ဆိုတာနဲ့ ဖြတ်ထား တယ်။

“အဲဒီမှာ ‘ကိဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ’ ဟုတ် တိုင်းမှန်စွာ သိတယ် ဆိုတာ ဘာကိုသိမှ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိတာလဲ ဆိုတဲ့အချက်ကို ချန်ထားလိုက် တော့ ဒကာကြီးတို့ နားဝေတိမ်တောင် ဖြစ်ကုန်တာပေါ့။

“ပါဠိတော်မှာ ဘယ်လိုဆက်ပြီး ဟောထားသလဲဆိုတော့-

‘ကိဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ’

အဘယ်တရားတို့ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမည်နည်းဆိုသော်...

- ရူပဿ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ

ဖောက်ပြန်တတ်သောတရား (ရုပ်)၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း။

- ဝေဒနာယ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ

ခံစားတတ်သောတရား (ဝေဒနာ)၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း။

- သညာယ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ

မှတ်သားတတ်သောတရား (သညာ)၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း။

- သင်္ခါရာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ

ပြုပြင်တတ်သောတရား (သင်္ခါရ)၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း။

- ဝိညာဏဿ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ

သိတတ်သောတရား (ဝိညာဏ်)၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း။

“အဲဒီလို ပါဠိတော်က ဆက်ပြထားပါတယ်။ ပါဠိတော်အရ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ ဖြစ်ခြင်း နဲ့ချုပ်ခြင်းကို သိရမယ်လို့ အတိအကျညွှန်ပြတာပါ။ အဲဒါတွေဟာ ပရမတ် ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ လက္ခဏာတွေပဲ။

“စောစောက သမထသမာဓိ၊ ဈာန်သမာဓိတွေဟာ ပရမတ်ရုပ်နာမ် တွေရဲ့ လက္ခဏာတွေကို မမြင်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့အချက်ကို ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးပြီဆိုတော့ ဘုရားရှင်ပွားများစေချင်တဲ့ သမာဓိဟာ သမထသမာဓိ၊ ဈာန်သမာဓိ မဟုတ်ဘူး၊ ဝိပဿနာသမာဓိဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ ခုနက သုသိမ ရဟန်းနဲ့ အဿဇိရဟန်းကို ဟောခဲ့တာကြည့်လေ။ သမထကို ဝိပဿနာရဲ့ အခြေခံအဖြစ် အားထုတ်တာဆိုရင်တော့ သမထသမာဓိ၊ ဈာန်သမာဓိတို့ ကိုလဲ သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် ယူလို့ရပါတယ်”

“ခုမှပဲ တပည့်တော် ရှင်းတော့တယ်ဘုရား။ တပည့်တော်တို့က ပါဠိတော်တစ်ပိုင်းတစ်စလောက် မှတ်ထားပြီး၊ သမထကို တရားသေဆုပ်ကိုင် ထားသလို ဖြစ်နေတာပဲဘုရား။ ရှေ့ပိုင်း အရှင်ဘုရားတို့ ဝေဖန်ဆွေးနွေးနေ တာနားထောင်ရင်း ဝိပဿနာကိစ္စမှာ သမထအလုပ်ဟာ မရှိမဖြစ် လိုအပ် ချက်မဟုတ်ဘူးဆိုတာတော့ သဘောပေါက်နေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီပါဠိတော် ကြောင့် ရုတ်တရက်လက်ခံဖို့ ခက်နေပါတယ်ဘုရား။ အခုတော့ အကုန်ရှင်း သွားပြီ”

“ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေကတော့ ရှင်းသွားပြီလို့ ပြောနေတယ်။ ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ကကော ဘာများ ဆွေးနွေးချင်ပါသေးသလဲ”

“အရှင်ဘုရား စောစောကရှင်းပြတဲ့ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိဆိုတာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ ဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်းကို မြင်တာ၊ သိတာကို ဆိုလိုတာ လို့ ကြားရတော့ တပည့်တော်ဖတ်ဖူးတဲ့ စာပိုဒ်ကလေးတစ်ခုကို ပြန်သတိရမိ ပါတယ်ဘုရား။ အဘယ်သမာဓိမျိုးသည် အာသဝေါကုန်ခန်းခြင်းကို ဖြစ်စေ နိုင်ပါသလဲဆိုတဲ့ အမေးကို ဖြေထားတဲ့စာပိုဒ်ပါဘုရား။

“ဘယ်လိုဖြေထားသလဲဆိုတော့ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အဖြစ် အပျက်ကိုရှု၍ ရရှိလာသောသမာဓိသည် အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ် စေနိုင်၏’လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက မိန့်ဆိုထားကြောင်း သင်္ဂီတိသုတ်ကိုညွှန်းပြီး ဖြေထားတာပါဘုရား။ ဒီဖြေကြားချက်ဟာ အရှင် ဘုရားရှင်းပြတာနဲ့ တစ်ထပ်တဲသွားတူနေတာကို သတိပြုမိပါတယ်ဘုရား”

“ဟုတ်ပါတယ် ဒကာကြီး။ ဒီဒေသနာသဘောအတိုင်း ဘုရားရှင်က လဲ စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ် သမာဓိဘာဝနာသုတ်မှာ ဟောထားပါတယ်။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံ ယုတ်၊ ခေမကသုတ်မှာလည်း ဒီသဘောအတိုင်းလာပါတယ်။ ကဲ- ဒကာ အောင်ရဲ့ အယူအဆကိုလဲ ဦးလင်းသိချင်ပါသေးတယ်။ ဆွေးနွေးပေးပါအုံး”

သမထသမာဓိသည် မဂ္ဂင်ထိုက်ပါသလား

“တပည့်တော်က အရှင်ဘုရားတို့ ဆွေးနွေးနေတာကို နားထောင်ရင်း မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်မှာ သုဘဒ္ဒရဟန်းကြီးကို ဘုရားရှင်ပြောကြားခဲ့တဲ့

စကားတော်ကိုပြန်ပြီး သတိရနေတယ်ဘုရား၊ အဲဒီစကားတော်အရဆိုရင် သမထသမာဓိဟာ မဂ္ဂင်ထိုက်တဲ့သမာဓိမျိုးမှ ဟုတ်ပါရဲ့လားလို့ သံသယ စိတ်တွေ ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား”

“ဘယ်လို ဘယ်လိုဗျ၊ ဘုရားရှင်က ဘယ်လိုစကားမျိုး ပြောခဲ့လို့လဲ ကိုအောင်ရဲ့၊ ခင်ဗျားပြောတာနဲ့ စိတ်ဝင်စားလာပြီ၊ ရှင်းပြစမ်းပါအုံး”

“ဒီလိုဗျ ကိုမောင်မောင်ရဲ့၊ သုဘဒ္ဒရဟန်းကြီးဟာ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီးမှာ နောက်ဆုံးရောက်လာတဲ့ သာဝကကြီးဗျ၊ သူ့စိတ်ထဲမှာ သံသယတွေ တစ်ထွေးကြီးနဲ့၊ ဟိုဂိုဏ်းဆရာကလဲ သူတို့က ရဟန္တာလို့ပြော၊ ဒီဂိုဏ်းဆရာကလဲ သူတို့သာ ရဟန္တာဖြစ်တယ်လို့ပြောနဲ့ နေရာအနှံ့မှာ ရဟန္တာလို့ချည်း ပြောနေကြတယ်။ ဘယ်သူတရားက အစစ်လဲ၊ ဘယ်ဟာက အမှန်လဲဆိုတာ သူမဝေခွဲနိုင်ဘူးဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီသံသယကို ဘုရားရှင်ကို လျှောက်ထားမေးမြန်းတဲ့အခါ ဘုရားရှင်က -

‘ချစ်သားသုဘဒ္ဒ၊ ငါဘုရားတို့ရဲ့သာသနာမှာသာ မဂ္ဂင်ရှစ် ပါးအကျင့်တရားရှိတဲ့အတွက် အဲဒီမဂ္ဂင်အလုပ် အားထုတ်သော သူသည် သောတာပန်ဖြစ်သည်။ သကဒါဂါမ် ဖြစ်သည်။ အနာဂါမ် ဖြစ်သည်။ ရဟန္တာ ဖြစ်သည်။ ငါဘုရားသာသနာမှတစ်ပါး အခြား သော သာသနာများမှာသော်လည်းကောင်း၊ သာသနာပမှာသော် လည်းကောင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်တရားမရှိတဲ့အတွက် သောတာ ပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာတို့ မဖြစ်၊ မရှိချေ’ လို့ ဟောကြားရှင်းပြတော်မူပါတယ်။

“အဲဒီစကားတော်အရကြည့်ရင် သာသနာပနဲ့ အခြားဘာသာ တွေမှာရှိတဲ့ သမထသမာဓိ၊ ဈာန်သမာဓိတွေဟာ မဂ္ဂင်မထိုက်ဘူး ဆိုတာ တွေ့ရတယ်။ တကယ်လို့ အဲဒီသမာဓိတွေဟာ မဂ္ဂင်ထိုက်ပါတယ်ဆို ရင် အဲဒီသမာဓိနဲ့ယှဉ်ပြီးဖြစ်ကြတဲ့ သတိတို့၊ ပညာတို့၊ ဝီရိယတို့ စတဲ့တရား တွေဟာလဲ ယှဉ်ဆဲမှာ မဂ္ဂင်ထိုက်တယ်လို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ မဂ္ဂင်မထိုက်ကြလို့ သာ ဘုရားရှင်က သာသနာပနဲ့ အခြားဘာသာမှာ မဂ္ဂင်အကျင့်မရှိဘူးလို့ ဟောခဲ့တာပဲ မဟုတ်လား”

“ကိုအောင်ရဲ့စဉ်းစားပုံကလေးက အတော်ကလေးစေ့စပ်တယ်ဗျ။ အရှင်ဘုရား၊ အဲဒီသတိတွေ၊ သမာဓိတွေ၊ ပညာတွေဟာ သာသနာပမှာ မဂ္ဂင်မထိုက်ဘဲ တပည့်တော်တို့သာသနာကျမှ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း မဂ္ဂင်ထိုက် နေတာလဲဆိုတာ ရှင်းပြပေးပါဘုရား”

မဂ္ဂင်ထိုက်တဲ့ သမာဓိဆိုတာ

“ဒီလိုရှိတယ်ဒကာကြီးရဲ့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာထဲရောက်မှ ဒီတရားတွေဟာ သူ့အလိုလို မဂ္ဂင်ဖြစ်လာကြတာမဟုတ်ဘူး။ မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ဝေါဟာရက မဂ်၏ အစိတ်အပိုင်းများလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ မဂ်စိတ်ဖြစ်တဲ့အချိန်မှာ ယှဉ်ပြီးဖြစ် ကြတဲ့ တရားတွေဖြစ်လို့မဂ်၏ အင်္ဂါ၊ မဂ္ဂင်လို့ခေါ် ရတာပါ။ အဋ္ဌကီကော မဂ္ဂေါ-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မဂ်လို့ဆိုတယ်မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် မုချ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ပြောရင် မဂ်စိတ်ဖြစ်ဆဲမှာ ယှဉ်ဖြစ်လို့ မဂ္ဂင်လို့ခေါ်တာပါပဲ။

“တစ်ခါ မဂ်စိတ်မဖြစ်သေးသော်လဲ မဂ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဝိပဿနာရှုဆဲမှာ ယှဉ်တွဲပါဝင်နေကြတဲ့အတွက် လောကီမဂ္ဂင်များအဖြစ် မှတ်ယူရပါတယ်။ လောကုတ္တရာမဂ်ဟာ ဝိပဿနာနဲ့ မကင်းကောင်းတဲ့ အတွက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်များလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။ မဂ်၏ရှေ့၌ဖြစ်ကြလို့ ပုဗ္ဗဘာဝမဂ်လို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။

“ဒီအချက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ဆရာကြီးဦးရွှေအောင်က စာဖတ်သူများ ဆောင်းပါး ၂၅-မှာ ရှင်းပြထားတာ အလွန်မှတ်သားဖို့ကောင်းပါတယ်။ ဆရာကြီးက ဘယ်လိုရှင်းပြထားသလဲဆိုတော့ -

‘မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မမူမီကလဲ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ တရား ကိုယ်များသည် ရှိသည်ပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ယင်းတရားကိုယ်များ သည် မဂ္ဂသစ္စာမထိုက်ကြချေ။ မဂ္ဂသစ္စာထိုက်ခြင်းဟူသည်မှာ နိရောဓသစ္စာသို့ ဦးတည်သောသဘောကို ဆောင်ရ၏။ ထိုသို့ ဆောင်ပါမှ မဂ္ဂသစ္စာထိုက်ခြင်းဟူ၍ဖြစ်၏။

‘အဘိမဗ္ဗာတရားကိုယ်တူတိုင်း မဂ္ဂသစ္စာထိုက်သည်မဟုတ်။ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မမူမီကဆိုလျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားကိုယ်များသည် နိရောဓသစ္စာသို့ ဦးမတည်ဘဲ ဒုက္ခသစ္စာသို့သာ ဦးတည်ကြသည်ချည်းဖြစ်၏။ ဒုက္ခသစ္စာသို့ ဦးတည်လျှင် ကုသိုလ်ဖြစ်စေကာမူ မဂ္ဂသစ္စာထိုက်သောကုသိုလ် မဖြစ်၊ သာမန်ကုသိုလ်သာဖြစ်၏’ တဲ့။

“ပြီးတော့ ဆရာကြီးက သမာဓိဟာ ဘယ်အချိန်မှာ သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်အမည်ကို ရသလဲဆိုတဲ့အချက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ချမ်းသာကို ရှာဖွေခြင်း စာအုပ်မှာ ခုလိုဖော်ပြထားပြန်ပါတယ်။

‘ရုပ်-နာမ်ကို သိမြင်သောအချိန်မှစ၍ သမာဓိသည် သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင် ထိုက်လေ၏။ ထိုအခါမှသာ သမာဓိသည် ဗောဓိပက္ခိယသို့ ဦးတည်၏။ ထိုသို့ ဗောဓိပက္ခိယသို့ ဦးမတည်မီကာလ၌မူ သီလဝိသုဒ္ဓိအဆင့်၌ဖြစ်ဖြစ်၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအဆင့်၌ဖြစ်ဖြစ် သမာဓိသည် သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်အမည်ကို မရသေးချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗောဓိပက္ခိယသို့ဦးမတည်ဘဲ လောကီသုခသို့သာ ဦးတည်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ဟူသော အမည်သည် လောကုတ္တရာသို့ ဦးတည်သောအမည် ဖြစ်၏။ လောကီသို့ ဦးတည်သောအမည်မဟုတ်’ လို့ ရှင်းပြထားပါတယ်”

“တပည့်တော် အဓိပ္ပာယ်သိပ်မရှင်းဘူးဘုရား၊ ရုပ်-နာမ်ကိုသိမြင်သောအချိန်မှစ၍ ဆိုတဲ့အချက်နဲ့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအဆင့်ကိုရောက်နေတဲ့ သမာဓိတောင်မှ မဂ္ဂင်အမည်မရသေးဘူးဆိုတဲ့ အချက်နှစ်ချက်ကို ရှင်းပြပေးပါဘုရား”

“ဒီလိုရှိတယ် ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေရဲ့၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံက နှစ်မျိုးရှိတယ်။ သမထနည်းနဲ့ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိပဿနာနည်းနဲ့ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဆိုပြီး နှစ်မျိုးကွဲပါတယ်။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအကြောင်းကို နောက်မှ ဦးရင်းအကျယ်ရှင်းပြမယ်။

“အဲဒီလို စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ နှစ်မျိုးရှိရာမှာ သမထနည်းနဲ့ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဟာ ပညတ်နိမိတ်ကို အာရုံပြုပါတယ်။ ပညတ်နိမိတ်ကို အာရုံပြုနေသေးသမျှ လောကီသမုတိနယ်ထဲမှာပဲ ရှိနေပါတယ်။ လောကီဖြစ်တဲ့ သမုတိနယ်မှာ ပညတ်ကကြီးစိုးပါတယ်။ ဒါကြောင့် လောကီသို့သာ ဦးတည်နေတယ်လို့ ဆိုတာပါ။

“ပြီးတော့သမထသမာဓိကြောင့်ရတဲ့ ချမ်းသာဟာလဲ လောကီချမ်းသာမျိုးဖြစ်တဲ့အတွက် လောကီသုခသို့ဦးတည်နေတယ်လို့ ဆိုတာပါ။ ပြီးတော့ လောကီချမ်းသာသုခဆိုတာ စင်စစ်တော့ ဒုက္ခသစ္စာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာသို့သာ ဦးတည်နေတာလို့ ဆိုတာပါ။

“ဝိပဿနာနည်းနဲ့ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကတော့ ပရမတ်ရုပ်-နာမ်တွေရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါး တစ်ပါးပါးကို အာရုံပြုပါတယ်။ ပရမတ်နယ်ဟာ လောကုတ္တရာကို ဦးတည်နေတာဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီအချိန်မှာ သမာဓိဟာ မဂ္ဂင်ထိုက်ပါတယ်လို့ ဆိုလိုတာဖြစ်ပါတယ်။ မဂ္ဂင်ထိုက်-မထိုက်ကို ပိုမိုတိကျအောင်လို့ ဆရာကြီးက အာရုံနဲ့ပိုင်းပြီး ရှင်းပြလိုက်တာပါ။

“တချို့က လောကုတ္တရာသို့ဦးတည်တယ်။ နိရောဓသို့ဦးတည်တယ် ဆိုတဲ့စကားကို သိပ်မရှင်းကြဘူး။ အာရုံနဲ့ပိုင်းပြလိုက်တော့ ပိုရှင်းသွားတာပေါ့။ သာသနာပမှာ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တဲ့ သူတော်စင်တွေ၊ သူတော်ကောင်းတွေ အများကြီးပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ရဲ့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဟာ မဂ္ဂင်မထိုက်လို့ တရားထူး ရမသွားရှာကြဘူး။”

“ဪ... ဪ-တပည့်တော်သဘောပေါက်သွားပြီဘုရား။ သာသနာပမှာ ဘယ်လောက်သမာဓိကောင်းကောင်း၊ ဘယ်လောက် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ဖြစ်၊ ရုပ်-နာမ်တွေရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကိုမှ မမြင်နိုင်ပါ။ ဒါကြောင့် ဘုရားရှင်က သာသနာပနဲ့ အခြားသာသနာတွေမှာ မဂ္ဂင်အကျင့်မရှိဘူးလို့ ယတိပြတ်ဟောခဲ့တာကိုး။ သမာဓိကောင်းဖို့ထက် ရုပ်-နာမ်တွေရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးမြင်ဖို့က အဓိကဆိုတာ ခုမှပဲ ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်တော့တယ်”

“ကဲ-ဒကာမကြီးမသန်းသန်းရဲ့အမြင်နဲ့ သုံးသပ်ချက်ကိုပြောပါအုံး”

“တပည့်တော်မအနေနဲ့ ဘုရားရှင်ရဲ့ဒေသနာတွေကို ပေါင်းစပ်ပြီး ကောက်ချက်ချမယ်ဆိုရင်တော့ အဓိကအချက်နှစ်ချက်ကို တွေ့ရပါတယ် ဘုရား။ ပထမအချက်က ရုပ်-နာမ်တို့ရဲ့သဘာဝကိုမမြင်ရင် ရုပ်-နာမ်တို့ရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကိုလဲ မသိနိုင်ပါဘုရား။ ရုပ်-နာမ်တို့ရဲ့သဘာဝ လက္ခဏာသုံးပါးကို မသိတဲ့အတွက် ယထာဘူတဉာဏ်လဲ မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘုရား။ ဒါကြောင့် ရုပ်-နာမ်တို့ရဲ့ သဘာဝမြင်တဲ့ သမာဓိမျိုးမှသာ ယထာဘူတပဇာနာတိဖြစ်ပြီး ယထာဘူတဉာဏ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တယ်ဆိုတာ အသိပို့ရှင်းသွားပါတယ်ဘုရား။

“ဒုတိယအချက်အနေနဲ့ကတော့ မဂ် ဖိုလ်တရားဟာ သမထသမာဓိရဲ့ အကျိုးရင်းလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အကျိုးဆက်လဲမဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ ဒေသနာစကားတော်အရ လက်တွေ့ဝိပဿနာအလုပ်ဟာ သမထအလုပ်မပါဘဲ အားထုတ်လို့ရတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသွားပါတယ်ဘုရား။

“ဒါကြောင့် တပည့်တော်မရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အယူအဆကို လျှောက်ထားရမယ်ဆိုရင် တိုတောင်းတဲ့ကိုယ့်ဘဝသက်တမ်းကို ကိုယ်ပင်ပန်း၊ စိတ်ပင်ပန်းခံပြီး သမထအလုပ်နဲ့ အချိန်ဖြုန်းမနေဘဲ ဝိပဿနာအလုပ်ကိုသာ ဇောက်ချလုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ထားပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ရဲ့အမြင်ကကော”

“တပည့်တော်လဲ ဒီသဘောထားအတိုင်းပါပဲဘုရား။ အဓိကနဲ့ သာမညကို ဒေသနာစကားတွေအရ ခွဲခြားသိလိုက်ရတဲ့အတွက် အရင်ကလို ထင်မြင်ချက်၊ ယူဆချက်အသိမျိုးမဟုတ်တော့ဘဲ ခိုင်မာတဲ့အသိလို့ ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ တပည့်တော်တို့ကို စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံနှစ်မျိုးကိုလဲ ဆက်ပြီး ရှင်းပြပေးပါအုံးဘုရား”

သမထစိတ္တဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဝိပဿနာစိတ္တဝိသုဒ္ဓိ

“သမထစိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ‘ဥပစာရသမာဓိနှင့်တကွ သမာပတ်ရှစ်ပါးတို့သည် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမည်၏’

လို့ ဆိုပါတယ်။ ဥပဆိုတာ ရှေ့၌၊ အနီး၌လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ စာရ ဆိုတာကတော့ ဖြစ်တာ၊ ဖြစ်တဲ့သမာဓိတဲ့။ ဒါကြောင့် ဥပစာရသမာဓိဆိုတာ ဈာန်၏ရှေ့၊ ဈာန်၏အနီး၌ဖြစ်တဲ့ သမာဓိကိုခေါ်တာပါ။

“ဥပစာရသမာဓိရပြီးရင် နောက်ရမယ့် သမာဓိဟာ ဈာန်သမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိပဲ။ ဘာလို့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိခေါ်ရသလဲဆိုတော့ စိတ်ကို ပူလောင် စေ၊ ထွေပြားစေတဲ့ နိဝရဏကိလေသာတွေကို ငြိမ်းစေလို့ပါပဲ။ နိဝရဏ ကင်းသွားရင် စိတ်ဟာ အေးသွားတယ်၊ ငြိမ်သက်သွားတယ်။ စိတ်ရဲ့အညစ် အကြေးတွေ စင်ကြယ်သွားတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်တာကို စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

“ဥပစာရသမာဓိဖြစ်-မဖြစ်ကို ဘာနဲ့ဆုံးဖြတ်သလဲဆိုတော့ နိမိတ်နဲ့ ဆုံးဖြတ်ပါတယ်။ သမထဘာဝနာမှာ နိမိတ်သုံးမျိုးရှိတယ်ဆိုတာတော့ ဒကာ ကြီးတို့ သိထားပြီးဖြစ်မှာပါ။ ပထမနိမိတ်က ပရိကမ္မနိမိတ်ပါ။ သမထ လုပ်ငန်းအတွက် စတင်အာရုံပြုရတဲ့နိမိတ်ပါပဲ။ ကသိုဏ်းမှာဆိုရင် ပကတိ ကသိုဏ်းဝန်းဟာ ပရိကမ္မနိမိတ်ပါပဲ။ အာနာပါနမှာဆိုရင် ပကတိဝင်လေ ထွက်လေဟာ ပရိကမ္မနိမိတ်ပဲ။

“ဒုတိယနိမိတ်ကို ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ခေါ်ပါတယ်။ ကသိုဏ်းရှုပွားနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မျက်စိမှိတ်လိုက်ရင် အပြင်မှာမြင်နေရတဲ့ ပရိကမ္မနိမိတ်အတိုင်း စိတ်ထဲမှာပေါ်နေတယ်။ အာနာပါနရှုပွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ နှာခေါင်းပေါက် ဝမှာ ဖြူဆွတ်နေတဲ့လေတန်းကြီး ဝင်လိုက် ထွက်လိုက်ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရ တတ်တယ်။

“ဆက်ပြီးအားထုတ်တဲ့အခါ ကသိုဏ်းရှုပွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အပြစ် အနာအဆာ လုံးဝမရှိတဲ့ မှန်သားပြင်လို ကြည်လင်သန့်ရှင်းပြီး ညက်ညော သိမ်မွေ့တဲ့ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ရပါတယ်။ အာနာပါနရှုပွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်ပုံဟာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မတူကြဘူး။ ယေဘုယျအားဖြင့် တော့ အရောင်လက်နေတဲ့ ဝါဂွမ်းဆိုင်ကဲ့သို့လဲ ပေါ်တတ်တယ်။ ပတ္တမြား လုံး၊ ပုလဲလုံး၊ ပုလဲသွယ်ကဲ့သို့ ကြယ်ရောင်ကဲ့သို့လဲ ပေါ်တတ်တယ်။ နှာခေါင်း

ဝမှာ အလွန်ကြည်လင်သန့်စင်တဲ့ အလင်းရောင်တွေ ဖြာထွက်နေသကဲ့သို့လဲ ထင်တတ်တယ်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ရဲ့ ထူးခြားချက်ကတော့ အလွန်ထင်ရှား ကြည်လင်သန့်ရှင်းပြီး ငြိမ်သက်နေတဲ့ သဘောရှိခြင်းပါပဲ။

“အဲဒီလို ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ရပြီဆိုတာနဲ့ နီဝရဏတွေလဲ ကင်းသွား ပါတယ်။ ဥပစာရသမာဓိလဲ ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရား ကြီးက ဥပစာရသမာဓိဖြစ်ပုံကို -

‘ပဋိဘာဂ၊ ထင်လာက၊ နီဝရဏက္ခာ။

နီဝရဏ၊ ကွာတုံက၊ ဥပစာရလာ’

လို့ ဆောင်ပုဒ်သံခိပ် ရေးထားခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဆရာတော်ကြီးက ဒီပဋိဘာဂနိမိတ်ဟာ ပရမတ်တရားမျိုးမဟုတ်တဲ့အတွက် ကွယ်ပျောက်လွယ် တယ်။ ကွယ်ပျောက်ပြန်ရင်လဲ ပြန်ရဖို့အလွန်ခက်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

“ဝိပဿနာစိတ္တဝိသုဒ္ဓိကတော့ ပညတ်နိမိတ်ကို အာရုံမပြုပါဘူး။ ပရမတ်ရုပ်-နာမ်တို့ရဲ့သဘာဝကိုသာ အာရုံပြုပြီးဖြစ်ပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန် အားထုတ်တဲ့ယောဂီဟာ သတိတရားတွေ အားကောင်းလာတာနဲ့အမျှ အာရုံ ကိုကပ်ခနဲ-ကပ်ခနဲနဲ့ သိသိသွားတဲ့သမာဓိ ဖြစ်လာပါတယ်။ သတိမြဲအောင် ထူထောင်ရင်း သတိနဲ့ယှဉ်တွဲပြီး ဖြစ်လာတဲ့သမာဓိပါပဲ။ အဲဒီသမာဓိကို ဝိပဿနာစိတ်နဲ့ အတူတကွဖြစ်လို့ ဝိပဿနာသမာဓိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ရှုခိုက်၊ ရှုခိုက်ခဏတိုင်း ခဏတိုင်းကိုသိလို့ ခဏကသမာဓိလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။

“ခဏကသမာဓိဖြစ်ပုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ ပထမတွဲမှာ ဘယ်လို ဖော်ပြထားသလဲဆိုတော့ -

‘ခဏကသမာဓိဟူသည် ဝိပဿနာစိတ်၏ အခိုက်အတန့်မျှ တည်သော သမာဓိပေတည်း။ ထိုသမာဓိသည် ရှုသိအပ်သော ပရမတ်အာရုံ၌ တစ်မျိုးတည်းသော တည်ငြိမ်မှုအခြင်းအရာအား ဖြင့် အခြားမပြတ်တစ်စပ်တည်းဖြစ်လတ်သော် ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတရားတို့သည် မနှောင့်ယှက်အပ်သည်ဖြစ်၍ အာရုံ၌

သက်ဝင်သော ဈာန်သမာဓိကဲ့သို့ ဝိပဿနာစိတ်ကို မတုန်မလှုပ် ငြိမ်သက်စွာထားနိုင်၏' လို့ ဆိုပါတယ်။

“သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီဟာ အာရုံကို တစ်ဆက်တဲသိလာ တဲ့အခါ ဗျင်းရိခြင်း၊ ငိုက်မျဉ်းခြင်း၊ ပျံ့လွင့်ခြင်းဆိုတဲ့ နီဝရဏတရားတွေ ကြားဝင်မခိုနိုင်တော့ပါဘူး။ အာရုံကို တစ်သိတ်သိနေတော့တာပါပဲ။ အဲဒီ နီဝရဏတွေ ကင်းသွားတဲ့အချိန်မှာ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မအရ ရုပ်- နာမ်ပရမတ်တို့ရဲ့လက္ခဏာကိုသာ အာရုံပြုနေပါတော့တယ်။

“ခဏိကသမာဓိရဲ့သဘောကို မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းမှာ ဘယ်လိုဖော်ပြထားသလဲဆိုတော့ -

‘နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်သော ကာလမှစ၍ ခဏိက သမာဓိဖြစ်၏။ ၎င်းသမာဓိကြောင့် ကြံစည်မှုနီဝရဏတို့သည် ရှုမှတ်မှုတို့၏ အကြားအကြား၌ဝင်၍ မဖြစ်နိုင်ကြကုန်ပြီ။ ရှုမှတ် သောစိတ်သည် နီဝရဏတို့မှ စင်ကြယ်၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်-နာမ်တို့ ၏ သဘာဝလက္ခဏာကိုသိသော နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြလေသည်။

‘နီဝရဏတို့မှ စင်ကြယ်ပုံအားဖြင့် ဥပစာရသမာဓိနှင့် အလားတူသော ထိုခဏိကသမာဓိသည် ထိုအခါမှစ၍ ဧကန်ပင် ဖြစ်ပေါ်လာရမည်သာတည်း။ မဖြစ်ခဲ့လျှင် ရုပ်-နာမ်မျှကိုပင် သဘောမှန်အတိုင်း မသိနိုင်လေရာ။ ဤသို့သော ခဏိကသမာဓိ သည်ပင် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် စသည်တို့အား ကျေးဇူးပြုတတ် သော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမည်၏’ လို့ ဆိုပါတယ်။

ခဏိကသမာဓိမပါလျှင် ဝိပဿနာမဖြစ်

“တချို့ယောဂီတွေက ခဏိကသမာဓိဟာ ဝိပဿနာစိတ်ရဲ့ အခိုက် အတန့်မျှတည်တဲ့ သမာဓိလို့ဆိုတဲ့အတွက် ခဏကလေးပဲတည်တယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ သိပ်မကြိုက်ချင်ကြဘူး။ ရုပ်တရားတိုင်း၊ နာမ်တရားတိုင်း

ဘယ်တရားမှ အကြာကြီးတည်မနေဘူး။ သမထသမာဓိလဲ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတာပဲ။ ဝိပဿနာသမာဓိလဲ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတာပဲ။

“သမထသမာဓိက အာရုံတစ်ခုတည်းပေါ်မှာပဲ စိုက်ပြီးသိနေတယ်။ ဝိပဿနာသမာဓိက ခဏတိုင်းပြောင်းလဲနေတဲ့ ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ လက္ခဏာတစ်ပါးတို့ကို သိနိုင်တယ်။ အာရုံရဲ့ခဏတိုင်းကို သိနိုင်တဲ့သမာဓိမျိုးလို့ ဆိုလိုတာပါ။ သိပုံသိနည်းကျတော့ သမထသမာဓိလိုပဲ အတွေးမပါဘဲ အာရုံကို ဆက်ကာဆက်ကာ တရစပ်အဆက်မပြတ် သိနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် နီဝရဏကင်းစင်ပုံချင်းဟာ ဈာန်သမာဓိနဲ့ အလားတူတယ်လို့ ကျမ်းဂန်ကမိန့်ဆိုထားတာပါ။

“ရုပ်-နာမ်ပရမတ်တွေဟာ ခဏဖြစ်ပြီး ခဏနဲ့ပျက်နေကြတော့ အဲဒီခဏဖြစ်ခိုက်၊ ခဏပျက်ခိုက်ကိုသိနိုင်မှ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်တာ။ ဝိပဿနာရဲ့သော့ချက်ဟာ အဲဒါပဲ။ အဲဒီခဏဖြစ်ခိုက်၊ ခဏပျက်ခိုက်ကို သိနိုင်တဲ့သမာဓိဟာလဲ ခဏိကသမာဓိမျိုးနဲ့မှ သိနိုင်တယ်။ တခြားသမာဓိမျိုးနဲ့ မရဘူး။

“ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာမှာ -

‘န ဟိ ခဏိကသမာဓိံ ဝိနာ ဝိပဿနာ သမ္ဘဝတိ-ခဏိကသမာဓိမပါရင် ဝိပဿနာမဖြစ်ဘူး’ လို့ ယတိပြတ်ညွှန်ပြထားပါတယ်။

“ပါဠိကြောက်တဲ့ ဒကာမကြီးမသန်းသန်း ဒီပါဠိကိုတော့ အရကျက်ထားပါ။ ဦးဇင်း အနက်ပါပေးခဲ့မယ်။

‘ခဏိကသမာဓိ-တွေ့ဆဲပစ္စုပ္ပန်အာရုံ (ပရမတ်ရုပ်-နာမ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းအလျောက် မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ အလိုသို့ မလိုက်ခြင်း) ကို ရှုသိနိုင်ရန် ငြိမ်သက်ပေးသော ခဏိကသမာဓိကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်ဖယ်ရှောင်ရှား ဖယ်ခွာထား၍၊ ဝိပဿနာ-ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုအလျောက် မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊

အလိုသို့မလိုက်ခြင်းကို ရှုသိရသောဝိပဿနာသည်၊ နသမ္ဘဝတိ-
မဖြစ်ပေ' တဲ့။

“ကဲ-ဒကာ-ဒကာမတွေလဲ ဝိပဿနာကိစ္စမှာ ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့
မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ အလိုသို့မလိုက်ခြင်းကို မြင်သိတဲ့သမာဓိသာ ပဓာန
ပဲဆိုတာ ရှင်းလောက်ပါပြီ။ ဒီနေ့တော့ ဒီလောက်နဲ့ပဲနားကြစို့”

“မှန်လှပါဘုရား”

ဒကာ-ဒကာမများက ဆရာတော်အား ဦးချလိုက်ကြပါသည်။

*

*

*

အခန်း (၃)

ဝိပဿနာလမ်း မဂ်စခန်းသို့

“ဦးလင်းတို့ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်ရက်မှာ သီလအကြောင်း၊ သမာဓိအကြောင်း တွေတော့ အတော်ကလေးဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီးပြီ။ သီလဆိုရင်လဲ မဂ္ဂင်အင်္ဂါ သုံးပါးစလုံး ပြည့်စုံအောင် ဆောက်တည်ဖို့၊ သမာဓိဆိုရင်လဲ မဂ္ဂင်ထိုက်တဲ့ သမာဓိမျိုးဖြစ်ဖို့ ဦးတည်ဆွေးနွေးခဲ့ကြတယ်။ ဒီကနေတော့ ဘယ်အကြောင်း အရာတွေဆွေးနွေးဖို့ ရည်ရွယ်ထားကြသလဲ။ ဒကာအောင်ကပဲစပြီး ဆွေးနွေး ပေးပါအုံး”

“တပည့်တော်တို့က လက်တွေ့ဝိပဿနာ အားထုတ်နည်းအကြောင်း ရှင်းပြပေးဖို့ လျှောက်ထားမယ်လို့ ရည်ရွယ်ထားပါတယ်ဘုရား”

“အင်း-ဦးလင်းအနေနဲ့ လက်တွေ့အားထုတ်ပုံအားထုတ်နည်းကို မပြောခင် ဝိပဿနာလုပ်ငန်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကြိုတင်သိထားသင့်တဲ့ အခြေခံ အချက်တွေကို အရင်ဆွေးနွေးရင် ကောင်းမယ်ထင်တယ်ဒကာကြီး။ ဒါမှ လက်တွေ့ပိုင်းပြောတော့ ပိုပြီးထိရောက်မယ်။ ဒကာကြီးတို့လဲ ဝိုင်းပြီးဆွေး နွေးကြပေါ့”

“မှန်ပါ၊ အမိန့်ရှိပါဘုရား”

သတိနယ်နှင့် ပညာနယ်

“ဝိပဿနာရဲ့အာရုံဟာ ပရမတ်ရုပ်-နာမ်တို့ရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးထဲ က တစ်ပါးပါးဖြစ်တယ်ဆိုတာတော့ အားလုံးသိပြီးသားပါ။ ဒါပေမဲ့ လက်တွေ့ အားထုတ်တဲ့အခါ ရုပ်မှန်း၊ နာမ်မှန်း ဘယ်လိုသိသလဲလို့ မေးလာရင် ယောဂီ

တော်တော်များများ အဖြေရခက်ပါလိမ့်မယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ရုပ်နာမ် ဆိုတာ ဝေါဟာရပညတ်ဖြစ်နေပြီး တကယ်သိရမှာက လက္ခဏာသက်သက်မျှ ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ လက္ခဏာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ကြိုတင်သိထားဖို့လိုပါတယ်။

“ဒုတိယအချက်အနေနဲ့ ဘယ်ရုပ် ဘယ်နာမ်တွေကို ရှုရမလဲဆိုတဲ့ အချက်ပဲ။ ရုပ်ခန္ဓာတစ်ပါး၊ နာမ်ခန္ဓာလေးပါး၊ ပေါင်းဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး တို့ကို ရှုရမှာပါ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာက ဥပါဒါန်ဖြစ်တဲ့ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့နဲ့ ငါ၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့ ဥစ္စာလို့ စွဲယူနိုင်တဲ့ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ကို ခေါ်တာပါ။ နာမ်တရားထဲမှာ လောကီစိတ်၊ စေတသိက်တွေသာ ပါဝင်ပါတယ်။

“လောကုတ္တရာစိတ်၊ စေတသိက်တရားတွေနဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုတော့ ပုထုဇဉ်တွေ အာရုံမပြုနိုင်တဲ့အတွက် တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့နဲ့ မစွဲလမ်းနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ မခေါ်ပါဘူး။

“ဘာကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုရပါသလဲဆိုရင် ရုပ်နာမ် တရားတွေပေါ်မှာ တဏှာစွဲ၊ ဒိဋ္ဌိစွဲတွေ ကင်းသွားရအောင်လို့ပါ။ တဏှာစွဲ၊ ဒိဋ္ဌိစွဲရှိနေရင် အပါယ်ဘေး၊ သံသရာဘေးတို့က မလွတ်နိုင်ပါဘူး။

“တတိယအချက်က ဘယ်နည်းနဲ့ရှုရမလဲ ဆိုတဲ့အချက်ပါပဲ။ ရှုနည်း မှာ အဆင့်နှစ်ဆင့်ရှိတယ်။ ပထမအဆင့်က သတိပဋ္ဌာန်အဆင့်၊ ဒုတိယ အဆင့်က ဘာဝနာအဆင့်ပါ။ ဒီနေရာမှာ ဘာဝနာဆိုတာက ဝိပဿနာ ဘာဝနာ (သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာ) ကို ပြောတာပါ။ ဝေါဟာရရုပ်ထွေးမှုမဖြစ် အောင် ဦးရင်းက ဘာဝနာလို့ပဲသုံးပါ့မယ်။

“သတိပဋ္ဌာန်အဆင့်ဆိုတာက ရှုပွားရမယ့်အာရုံကို သတိက မှန်မှန် ကန်ကန်၊ ထိထိမိမိ၊ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိမ်းဆည်းပေးတဲ့အဆင့်ကို ခေါ်ပါတယ်။

“ဘာဝနာအဆင့်ဆိုတာကတော့ သတိက သိမ်းဆည်းပေးတဲ့အာရုံ ကို အတွင်းသရုပ်တွေပေါ်လာအောင် အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် အခါခါအထပ် ထပ် ရှုမှတ်ပွားများပေးရတဲ့အဆင့်ကို ခေါ်တာပါ။ တစ်နည်းအားဖြင့်ပြောရင်

သတိပဋ္ဌာန်အဆင့်က သတိရဲ့နယ်၊ ဘာဝနာအဆင့်က ပညာရဲ့နယ်၊ ဒီလိုခွဲခြားပြီးသိထားဖို့ လိုပါတယ်။

သတိမပါ ပညာမဖြစ်

“ဘာကြောင့် ပထမအဆင့်မှာ သတိပဋ္ဌာန်ကိုကျင့်သုံးရသလဲဆိုရင် ရုပ်-နာမ်တို့ရဲ့သဘာဝကို သတိလောက် ဘယ်တရားကမှ မှန်မှန်ကန်ကန်၊ ထိထိမိမိ၊ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မသိမ်းဆည်းနိုင်လို့ပါဘဲ။ အဲဒီလို မသိမ်းဆည်းနိုင်ရင် ဝိပဿနာမရှုနိုင်တော့ပါဘူး။ ဘာဝနာမဖြစ်တော့ပါဘူး။

“ဒါကြောင့် မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာတို့မှာ ဘယ်လိုပြထားသလဲဆိုတော့ ‘န ဟိ သတိဝိရဟိတဿ အနုပဿနာ နာမ အတ္ထိ-သတိကင်းရင် အနုပဿနာဆိုတာ မရှိပါဘူး’ တဲ့။

“ဆိုလိုတာက ရုပ်-နာမ်ရယ်လို့မှ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်မသိရင် အနိစ္စာနုပဿနာ၊ ဒုက္ခာနုပဿနာ၊ အနတ္တာနုပဿနာတွေကို ရှုလို့မရတော့တဲ့ အတွက် အနုပဿနာရယ်လို့ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါ။

“မဟာဋီကာမှာတော့ ‘သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ ဥပလက္ခေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ကဒါစိ သတိရ ဟိတာ ပညာအတ္ထိ-သတိရှေ့ဆောင်တဲ့ ပညာနဲ့ ဝိပဿနာရှုရမယ်၊ သတိကင်းတဲ့ပညာရယ်လို့ ဝိပဿနာအလုပ်မှာ မရှိကောင်းပါဘူး’ လို့ ဆိုထားပြန်ပါတယ်။

“ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကလဲ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရရှိဖို့အတွက် သတိပဋ္ဌာန်းတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်အကျင့်လမ်းသာလျှင် တစ်ခုတဲသောလမ်းမှန်လို့ ဟောကြားထားပါတယ်။

“ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာကို မြင်သာအောင် လောကဥပမာနဲ့ပြောမယ်ဆိုရင် သတိဟာ ရဲနဲ့တူပါတယ်။ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကတော့ တရားခံပြေးနှစ်ယောက်နဲ့တူပါတယ်။ တရားခံပြေးတွေကို ဖမ်းဆီးခွင့်ဟာ ရဲမှာပဲရှိပါတယ်။ ဘယ်သူဖမ်းဖမ်း နောက်ဆုံး ရဲလက်ကို အပ်ရတာပဲ။ ရဲသာ ချုပ်နှောင်ခွင့် စစ်ဆေးမေးမြန်းခွင့်ရှိတယ်။ ရဲကလဲ သူ့ချည်းမစွမ်းဆောင်နိုင်ဘူး။ ဝီရိယတို့ သမာဓိတို့ဆိုတဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့အကူအညီကို ယူရတယ်။

“တရားခံပြေးနှစ်ယောက်ကိုမိလို့ ရဲလက်ရောက်လာတဲ့အခါ တကယ့်တရားခံပြေးတွေ ဟုတ်-မဟုတ် စစ်ဆေးရတယ်။ လူမှားဖမ်းတာ မျိုး မဖြစ်အောင် သတိဆိုတဲ့ရဲက စစ်ဆေးတယ်။ ဘာနဲ့စစ်ဆေးသလဲဆိုတော့ သဘာဝလက္ခဏာတွေနဲ့ စစ်ရတယ်။ စစ်လို့မှန်ပြီဆိုမှ ဝိပဿနာတရားရုံးကို တင်ရတယ်။ သဘာဝလက္ခဏာနဲ့စစ်လို့ ပညတ်ကိုလူမှားဖမ်းမိတာဆိုရင် တော့ သတိဆိုတဲ့ရဲက ဖမ်းမထားဘဲ ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်တယ်။

“သတိဆိုတဲ့ ရဲရဲ့တာဝန်ဟာ တရားခံကို ဖမ်းပေးဖို့၊ တရားခံအစစ် ဟုတ်-မဟုတ်စစ်ဆေးဖို့နဲ့ ဝိပဿနာတရားရုံးကို တင်ပေးဖို့ပဲ။ ကျန်တာ တရားရုံးကိစ္စဖြစ်သွားပြီ။

“ဝိပဿနာတရားရုံးကို ရောက်လာတဲ့အခါ တရားခံပြေးနှစ် ယောက်ကို အစိုးရရှေ့နေခေါ်တဲ့ ဥပဒေအရာရှိ သမ္မာသင်္ကပ္ပက စစ်မေး တယ်။ တရားခွင်မှာ အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ် စစ်ဆေးမေးမြန်းတယ်။ ဘယ်လိုပြစ်မှုအင်္ဂါရပ်တွေနဲ့ ငြိစွန်းနေသလဲလို့ စစ်ဆေးဖော်ထုတ်တယ်။

“အဲဒီလို တရားခွင်မှာ စစ်ဆေးဖော်ထုတ်ချက်အရ တရားသူကြီး ဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်က ဒီတရားခံပြေးနှစ်ယောက်ဟာ အနိစ္စကို နိစ္စလို့ လိမ်လည်မှု၊ ဒုက္ခကို သုခလို့လိမ်လည်မှု၊ အနတ္တကို အတ္တလို့ လိမ်လည်မှုဆိုတဲ့ ပြစ်မှုတွေကို တကယ်ကျူးလွန်သူများဖြစ်တယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး စီရင်ချက်ချ လိုက်ပါတယ်။

“ကဲ-ဒီလောက်ဆိုရင် သတိကို ပညာရဲ့အခြေခံအဖြစ် ဘာကြောင့် ကျင့်သုံးရတယ်ဆိုတာ ရှင်းလောက်ပါပြီ။ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းရဲ့ ပုံကြမ်းကိုလဲ မြင်လောက်ပြီလို့ထင်ပါတယ်”

ဉာဏ်စဉ်နှင့် အာရုံ ဆက်စပ်ပုံ

“အရှင်ဘုရား၊ ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်နဲ့ အာရုံ ဆက်စပ်ပုံကိုလဲ သိချင် ပါတယ်ဘုရား”

“ဝိပဿနာဉာဏ်ဟာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကနေ အနုလောမဉာဏ်အထိ ၁၂-ပါးရှိတယ်။ အဲဒီ ၁၂-ပါးထဲက နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှစ်ပါးက ဝိပဿနာရဲ့ အခြေခံဉာဏ်တွေဖြစ်ကြတယ်။ ကျန်ဉာဏ် ၁၀-ပါးက ဝိပဿနာဉာဏ်စစ်စစ်တွေပဲ။

“အခြေခံဉာဏ် ၂-ပါးဟာ သတိရဲ့နယ်ထဲမှာ ရှိနေပါတယ်။ ဒီအဆင့်မှာ သတိက ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာတွေကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိမ်းဆည်းပေးရပါတယ်။ ရုပ်-နာမ်တို့ရဲ့ ဖြစ်ကြောင်းကိုလဲ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိမ်းဆည်းပေးရပါတယ်။ သဘာဝလက္ခဏာတွေကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိမ်းဆည်းနိုင်ခဲ့ရင် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်ပါတယ်။ အကြောင်းနဲ့တကွ သိမ်းဆည်းနိုင်ခဲ့ရင် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြစ်ပါတယ်။ အာရုံပိုင်းအနေနဲ့ ပြောရင် ဒီအချိန်မှာ ရုပ်-နာမ်တို့ရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာတွေသာ အကြီးအမှူး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဉာတပရိညာအဆင့်လို့ မှတ်ထားလို့ရပါတယ်။

“သမ္ပသနဉာဏ်ကနေ အနုလောမဉာဏ်အထိ ဉာဏ် ၁၀-ပါးကတော့ ရုပ်-နာမ်ပရမတ်တွေရဲ့ သာမညလက္ခဏာကို အာရုံပြုကြပါတယ်။ သာမညလက္ခဏာဆိုတာက အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ သုံးပါးကို ခေါ်ပါတယ်။ တိရဏပရိညာအဆင့်ဖြစ်ပါတယ်။

“ဦးရင်းက မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာနည်းအရ ဉာဏ်စဉ်နဲ့ အာရုံကို ပိုင်းပြတာပါ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နဲ့ အခြားကျမ်းတွေရဲ့အဆိုကိုတော့ ရှုပ်ထွေးသွားမှာစိုးလို့ ထည့်မပြောတော့ပါဘူး။

“ဂေါတြဘူဉာဏ်ကတော့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုပါတယ်။ ဂေါတ္တဆိုတာ အနွယ်ကိုပြောတာပါ။ ပုထုဇဉ်အနွယ်ကိုဖြတ်ပြီး အရိယာနယ်ထဲကို ပြေးဝင်တော့မယ့်ဉာဏ်ပါပဲ။ ဂေါတြဘူဉာဏ်ဖြစ်ပြီးရင် မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်လာပါတယ်။

“ဉာဏ်စဉ်နဲ့အာရုံပိုင်းမှာ ဦးရင်းဖြည့်စွက်ပြီးပြောချင်တာတစ်ခု ရှိတယ်။ တကယ်တော့ ဝိပဿနာဆိုတာ အလုပ်သဘောပါအောင် တိတိကျကျပြောမယ်ဆိုရင် သင်္ခတဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတို့ရဲ့ သာမညလက္ခဏာ

(မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ အလိုသို့မလိုက်ခြင်း) တွေကို မြင်အောင်ကြည့်ရတဲ့ အလုပ်ပါပဲ။

“လက်တွေ့လုပ်ငန်းခွင်ထဲမှာ တကယ်တွေ့ရတဲ့ အာရုံ ဟာလဲ လက္ခဏာတွေပါပဲ။ ဉာဏ်စဉ်ဆိုတာကလဲ လက္ခဏာ တွေကို ရှုပွားရင်းနဲ့ အသိတွေပြောင်းပြောင်းသွားတာ၊ သဘောထားတွေ ပြောင်းပြောင်းသွားတာကို ဉာဏ်စဉ်လို့ အမည်တပ်ပြီး ရှင်းပြထားတာပါ။

“ဒါ့ကြောင့် ကျမ်းဂန်တွေမှာ ဝိပဿနာကို ‘လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနဈာန်’ လို့ ဖွင့်ဆိုပြကြပါတယ်။ လက္ခဏာကိုသာလျှင် ကပ်ပြီးရှုသိနေတဲ့ဈာန်လို့ ပြောတာပါ။ ဈာန်ဆိုတာက နိဝရဏအစရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကို လောင် မြိုက်ဖျက်ဆီးနိုင်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ဈာန်လို့ခေါ်တာပါ။

“ဒါ့ကြောင့် ဝိပဿနာရဲ့အာရုံဟာဘာလဲလို့ မေးလာရင် ဒကာ-ဒကာမတွေအနေနဲ့ ဝိပဿနာရဲ့အာရုံဟာ ‘လက္ခဏာ’ ပါလို့ တိုက်ရိုက်ပဲ သိလိုက်စေချင်ပါတယ်။

“အဲဒီလို ဝိပဿနာဆိုတာကို တိုးလျှိုးပေါက်မြင်ထားမှ ဒကာ- ဒကာမတွေရဲ့ဉာဏ်ဟာ ယောင်ဝါးဝါးမဖြစ်တော့မှာ။ ဝိပဿနာဆိုတဲ့စကား သံကို ကြားလိုက်တာနဲ့ လက္ခဏာဆီကို အာရုံညွှတ်ပြီးသား ဖြစ်သွားပါပြီ။

“အလင်းတွေ၊ အမှောင်တွေ လာမပြောနဲ့။ အရိပ်တွေ၊ နိမိတ်တွေ လာမပြောနဲ့။ အဲဒါ ဝိပဿနာမဟုတ်ဘူးကွလို့ ဉာဏ်က အလိုလိုငြင်းပြီးဖြစ် သွားပါပြီ။ မမှားနိုင်တော့ပါဘူး။ လမ်းလွဲမရောက်နိုင်တော့ပါဘူး။ ရှုပွား နေရင်းနဲ့လဲ ဉာဏ်ခြေချော်မသွားနိုင်တော့ပါဘူး။

“သင်္ခတဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ လက္ခဏာတွေကတော့ -

(၁) သဘာဝလက္ခဏာ၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ၊

(၂) သင်္ခတလက္ခဏာနဲ့

(၃) သာမညလက္ခဏာဆိုပြီး သုံးမျိုးရှိပါတယ်”

“အရှင်ဘုရား၊ သင်္ခတလို့ ဘာလို့ခေါ်ပါသလဲဘုရား”

“ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ အကြောင်းရှိမှ ဖြစ်တည်နိုင်တဲ့တရားတွေပါ။ ဒါ့ကြောင့် ရုပ်နာမ်တွေ ဖြစ်ဖို့-တည်ဖို့ အကြောင်းလိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ပေါ်ဖို့-တည်ဖို့အကြောင်းလိုအပ်တဲ့ ပရမတ်တရားတွေကို သင်္ခတတရားများလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ဖို့-တည်ဖို့ အကြောင်းမလိုအပ်တဲ့ ပရမတ်တရားကိုတော့ အသင်္ခတလို့ခေါ်ပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ဟာ အကြောင်းမလိုအပ်တဲ့ ပရမတ်ဖြစ်လို့ အသင်္ခတခေါ်ပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်မှာ သင်္ခတလက္ခဏာတွေ မရှိပါဘူး။ နိဗ္ဗာန်မှာ သန္တိဆိုတဲ့ ငြိမ်းအေးခြင်းလက္ခဏာတစ်မျိုးသာရှိပါတယ်။

“ရုပ်ဆိုတာ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့လက္ခဏာရှိလို့ ရုပ်လို့ခေါ်တာပါ။ ရုပ်မှာ အခြေခံဘူတရုပ်လေးပါး ရှိပါတယ်။ မဟာဘုတ်လေးပါးလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။

- ပထဝီဆိုတာက အမည်ပညတ်၊ မာသဘော ပျော့သဘောက ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ၊ မာသဘော ပျော့သဘောက ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့အတွက် ရုပ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ ရုပ်ဆိုတာ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘော ရှိတဲ့တရား။

- တေဇောဆိုတာက အမည်ပညတ်၊ ပူသဘော အေးသဘောက ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ၊ ပူသဘောအေးသဘောက ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့အတွက် ရုပ်လို့ခေါ်ပါတယ်။

- ဝါယောဆိုတာက အမည်ပညတ်၊ ထောက်ကန်သဘော တောင့်တင်းသဘောက ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ၊ ထောက်ကန်သဘော တောင့်တင်းသဘောတွေဟာ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့အတွက် ရုပ်လို့ခေါ်ပါတယ်။

- အာပေါဆိုတာက အမည်ပညတ်၊ ဖွဲ့စည်းသဘော ယိုစီးသဘောက ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ၊ ဖွဲ့စည်း ယိုစီးသဘောတွေဟာ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့အတွက် ရုပ်လို့ခေါ်ပါတယ်။

“အဲဒီလို ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယောဆိုတဲ့ ဘူတရုပ်လေး ပါးမှာ ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ (သဘာဝလက္ခဏာ) တွေ အသီးသီးရှိကြပြီး အဲဒီ ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာအသီးသီးဟာ ရုပ်ဆိုတဲ့ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ သဘော လက္ခဏာထဲမှာ အကျုံးဝင်ပါရှိနေလို့ ရုပ်လို့ပဲခေါ်ရပါတယ်။

“ဒီသဘောပဲ နာမ်ဆိုတာ အာရုံကို ညွှတ်၍ သိတတ်တဲ့သဘော လက္ခဏာရှိလို့ နာမ်ခေါ်ပါတယ်။

- ခံစားတတ်တဲ့သဘောသက်သက်မျှရှိတဲ့တရားကို ဝေဒနာ ခေါ်ပါတယ်။ ခံစားတတ်တဲ့တရားအစုကိုတော့ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ခေါ်ပါတယ်။

- မှတ်သားတတ်တဲ့ သဘောသက်သက်မျှရှိတဲ့တရားကို သညာခေါ်ပါတယ်။ မှတ်သားတတ်တဲ့ တရားအစုကိုတော့ သညာက္ခန္ဓာ ခေါ်ပါတယ်။

- ပြုပြင်စီရင်တတ်တဲ့ သဘောသက်သက်မျှရှိတဲ့တရားကို သင်္ခါရ ခေါ်ပါတယ်။ ပြုပြင်စီရင်တတ်တဲ့ တရားအစုကိုတော့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ခေါ်ပါတယ်။

- အာရုံကိုသိတတ်တဲ့ သဘောသက်သက်မျှရှိတဲ့တရားကို ဝိညာဏ်ခေါ်ပါတယ်။ အာရုံကိုသိတတ်သော တရားအစုကိုတော့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာခေါ်ပါတယ်။

“အဲဒီ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ (သဘာဝလက္ခဏာ) အသီးသီးဟာ အာရုံကိုညွှတ်ပြီးသိတတ်တဲ့ သဘော လက္ခဏာထဲမှာ အကျုံးဝင်နေကြလို့ နာမ်လို့ပဲခေါ်ရပါတယ်။

“သင်္ခတလက္ခဏာဆိုတာက ဖြစ်မှုသဘော (ဥပါဒ်)၊ တည်မှုသဘော (ဌိ)၊ ပျက်မှုသဘော (ဘင်္ဂ) ဆိုတဲ့ သဘောသုံးပါးကို ခေါ်ပါတယ်။ တိက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ သင်္ခတလက္ခဏာသုတ်မှာ လာပါတယ်။

“သင်္ခတတရားမှန်သမျှ ရုပ်ဖြစ်စေ၊ နာမ်ဖြစ်စေ၊ ဥပါဒ် ဌိ ဘင်္ဂ လက္ခဏာတွေ အသီးသီးရှိကြတယ်။ ရုပ်ဆိုတဲ့တရားတစ်မျိုးတဲမှာတင် ရှိတာ

မဟုတ်ဘဲ အမျိုးဇာတ်ချင်း၊ သဘာဝချင်း မတူခြားနားတဲ့ နာမ်တရားမှာလဲ ဒီလက္ခဏာရှိနေတဲ့အတွက် ဘုံပိုင်လက္ခဏာဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို ဘုံပိုင်၊ အများနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့လက္ခဏာကို သာမညလက္ခဏာလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။

“ဒါ့ကြောင့် သင်္ခတလက္ခဏာဟာ သာမညလက္ခဏာထဲမှာပဲ အကျုံးဝင်ပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုတဲ့အခါမှာတော့ ဖြစ်သဘော၊ ပျက်သဘော ကိုပဲ မြင်အောင်ရှုရပါတယ်။ ဖြစ်-ပျက်ရှု၊ ဖြစ်-ပျက်ရှုလို့ ပြောကြတာ ဒီသင်္ခတလက္ခဏာပေါ်အောင် ရှုခိုင်းနေတာပါ။ ဖြစ်ပျက်ကိုမြင်ရင် မမြဲခြင်း (အနိစ္စလက္ခဏာ) ကို မြင်တာ၊ ဆင်းရဲခြင်း (ဒုက္ခလက္ခဏာ) ကို မြင်တာ၊ အလိုသို့မလိုက်ခြင်း (အနတ္တလက္ခဏာ) ကို မြင်တာတဲ့။

“ဒီသင်္ခတလက္ခဏာကို ကျမ်းဂန်စာပေတွေမှာ ‘ဝိပရိဏာမ’ ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရနဲ့ ဖော်ပြလေ့ရှိတယ်။ ဥပမာ-ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ဒုက္ခသစ္စံ စသည် ဖြင့်သုံးလေ့ရှိတယ်။ ဝိပရိဏာမဆိုတာ ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန်ဖြစ်ခြင်းကို ခေါ်တာပါ။ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေဟာ အမြဲမပြတ် ဖောက်လွှဲဖောက် ပြန်ဖြစ်နေကြတယ်လို့ ပြောတာဟာ သင်္ခတလက္ခဏာ၊ ဝိပရိဏာမအချက် ကို ပြောတာပါ။ ကျမ်းဂန်တွေမှာ မကြာခဏတွေ့တတ်လို့ မှတ်ထားကြပါ။

“သာမညလက္ခဏာဆိုတာ အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တ လက္ခဏာတို့ကို ခေါ်ပါတယ်။ ‘မမြဲတဲ့သဘော’၊ ‘ဆင်းရဲတဲ့သဘော’၊ ‘အစိုး မရတဲ့သဘော’ တွေ ထင်လာအောင် ရှုမှတ်ရပါတယ်။ ဒီလက္ခဏာသုံးပါးဟာ ရုပ်နဲ့နာမ်နှစ်ပါးစလုံးမှာ ရှိနေတဲ့အတွက် သာမညလက္ခဏာလို့ ခေါ်ရတာ ပါ။

ဝိပဿနာ၏ ဥပဒေသကြီး

“လက်တွေ့ဝိပဿနာလုပ်ငန်းမှာ စောစောကပြောခဲ့တဲ့ လက္ခဏာ သုံးမျိုးကို ထင်အောင် မြင်အောင် ရှုမှတ်ရပါတယ်။ ခုန်ကျော်ပြီး ရှုမှတ်လို့ မရပါဘူး။ သဘာဝလက္ခဏာကို မမြင်ဘဲ သင်္ခတလက္ခဏာမမြင်နိုင်ပါ။ သင်္ခတလက္ခဏာမမြင်ရင်လဲ သာမညလက္ခဏာမပေါ်တော့ပါ။ သာမည

လက္ခဏာ မပေါ်ရင် ဝိပဿနာဆိုင်ရာ အနုပဿနာများ ရှုပွားလို့မရတော့ပါ။ ဒါ့ကြောင့် ဒီအချက်ကို လက်တွေ့ဝိပဿနာလုပ်ငန်းရဲ့ ဥပဒေသကြီးအဖြစ် မှတ်သားထားစေချင်ပါတယ်”

“အရှင်ဘုရား၊ ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်တွေကို အကျဉ်းနည်းနဲ့ဟောထားတာတွေရှိတယ်လို့ ကြားဖူးပါတယ်ဘုရား။ ဉာဏ်စဉ်အကျဉ်းဆိုတာ ဘယ်ဟာတွေကိုခေါ်ပါသလဲဘုရား”

ဉာဏ်စဉ်အကျဉ်းဆိုတာ

“ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ် ၁၃-ပါးကို မဂ်ဉာဏ်ထည့်ပေါင်းရင် ဉာဏ်စဉ် ၁၄-ပါးရတယ်။ အဲဒီဉာဏ် ၁၄-ပါးကို အကျဉ်းချုံးလိုက်ရင် ယထာဘူတဉာဏ်၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ ဝိရာဂဉာဏ် ဆိုပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်အကျဉ်းသုံးပါးရပါတယ်။

“ယထာဘူတဉာဏ်ရဲ့နယ်ဟာ ဘင်္ဂဉာဏ်အထိ ပါဝင်ပါတယ်။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ရဲ့နယ်ကတော့ ဘယဉာဏ်ကနေ အနုလောမဉာဏ်အထိ ပါဝင်ပါတယ်။ ဝိရာဂဉာဏ်ဆိုတာကတော့ မဂ်ဉာဏ်ပါ။

“ဝိပဿနာလုပ်ငန်းမှာ ဒီဉာဏ် ၃-ဆင့်ဟာ အလွန်အရေးပါပါတယ်။ ယောဂီဟာ ယထာဘူတဉာဏ်ကိုရပြီးမှသာ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်နဲ့ ဝိရာဂဉာဏ်ကို ရနိုင်မှာပါ။ ဒါ့ကြောင့် ဘုရားရှင်က ယထာဘူတဉာဏ်ရရှိရေးကို အလေးထားဟောလေ့ရှိပါတယ်။

“ဒီဉာဏ်သုံးပါးနဲ့ ဓမ္မပဒပါဠိတော်မှာ ဘယ်လိုဟောထားသလဲဆိုတော့ -

‘သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။’

‘အလုံးစုံကုန်သော သင်္ခါရတို့သည် အမြဲမပြတ် ချုပ်ပြတ်နေသည်ဖြစ်သောကြောင့် မမြဲကုန်ဟု အကြင်အခါ၌ ဝိပဿနာဉာဏ် ပညာဖြင့် မြင်၏။ ထိုသို့ရှုမြင်သောအခါ၌ ယောဂီသည် ရုပ်နာမ်

ဟူသော ဆင်းရဲ၌ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့၏။ ဤသို့ မပျော်
မမွေ့ ငြီးငွေ့ခြင်းသည် ကိလေသာခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းစင်ကြယ်
သော နိဗ္ဗာန်၏ရောက်ရာရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းလမ်းမှန်ပါ
ပေတည်း' တဲ့။

“အဲဒီဒေသနာမှာ အပျက်ကိုမြင်လို့ မမြဲဘူးလို့သိတာက ယထာ
ဘူတဉာဏ်၊ မမြဲဘူးလို့မြင်ပြီး ရုပ်နာမ်တွေအပေါ် ငြီးငွေ့လာတာက နိဗ္ဗိဒါ
ဉာဏ်၊ အဲဒီလိုငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဖြစ်လာခြင်းဟာ တပ်မက်ခြင်းကင်းတဲ့
ဝိရာဂဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ လမ်းမှန်ပါပဲလို့ ညွှန်ပြထားတာဖြစ်ပါတယ်။

“ဓမ္မစကြာသုတ်နဲ့ အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တွေမှာလဲ ဒီဉာဏ်သုံး
ဆင့် အကျဉ်းနည်းနဲ့ပဲဟောထားတာ တွေ့ရတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ
ကိုယ်တော်ကြီးကတော့ စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ် ဥပဝါဏသုတ်မှာ ‘ယထာဘူတံ
ဇာနံ ပဿံ အန္တကရော ဟောတိ’ ဟုတ်မှန်တဲ့အတိုင်းသိရင်၊ မြင်ရင် ဝဋ်
ဆင်းရဲအဆုံးကိုရောက်မယ်လို့ ဉာဏ်နှစ်ပါးနဲ့ မိန့်ကြားထားတာ တွေ့ရပါ
တယ်။ ယထာဘူတဉာဏ်နဲ့ မဂ်ဉာဏ်။

“ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် သုသိမသုတ်မှာလဲ ဘုရားရှင်က ‘... ပုဗ္ဗေ ခေါ
သုသိမ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ၊ ပစ္စာ နိဗ္ဗာနေ ဉာဏံ’ လို့ ဉာဏ်နှစ်ပါးနဲ့ ချုံပြီးဟော
ထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်ဆိုတာ ယထာဘူတဉာဏ်ကို ခေါ်တာ
ပါ။

“ဒီလောက်ဆိုရင် ဒကာ-ဒကာမတွေ တရားဒေသနာနာကြားရတဲ့
အခါ မိမိရဲ့စိတ်ထဲမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေသွင်းပြီး နာကြားလို့ရလောက်ပါ
ပြီ။ ဦးလင်းပြောခဲ့တဲ့ အချက်အလက်တွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေးစရာရှိရင်
ဆွေးနွေးကြပါ”

အဘိညာသိနှင့် ပရိညာသိ

“အရှင်ဘုရား၊ ပရိညာကိစ္စကိုလဲ ရှင်းပြပေးပါအုံးဘုရား”

“ပရိညာက သုံးမျိုးရှိပါတယ်။ ဉာတပရိညာ၊ တိရဏပရိညာ၊
ပဟာနပရိညာ တို့ပါပဲ။ ပရိညာဆိုတာ ပိုင်းခြားသိတဲ့ဉာဏ်ပညာကို

ခေါ်တာပါ။ ဉာဏ်ပညာတစ်မျိုးရဲ့အမည်ပဲ။ အဘိညာဆိုတာလဲ ဉာဏ်တစ်မျိုးရဲ့အမည်ပဲ။ ထူးပြီးသိတယ်၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိတယ်၊ ဒီလိုပြောကြတယ်။ မသိဖူးသေးတဲ့အသိမျိုး သိလာတာကို ထူးပြီးသိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ်တို့ထက် ထူးကဲပိုလွန်ပြီး သိတဲ့အသိမျိုးပါ။ အဲဒီအသိကို အဘိညာသိခေါ်ပါတယ်။

“အရင်က ရုပ်နာမ်ဆိုတာကို မသိဘူး၊ အခု သဘာဝလက္ခဏာတွေနဲ့ ပိုင်းပိုင်းခြားခြားသိလာပြီဆိုရင် အရင်အသိထက်ထူးပြီးသိလို့ အဘိညာသိလို့ ခေါ်ပါတယ်။

“ပရိညာသိဆိုတာက သိစရာရှိငှာကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိတဲ့အသိကို ခေါ်ပါတယ်။ ရိုးတိုးရိပ်တိပ်သိ၊ ဇေဝေဇဝါသိ၊ ယောင်ဝါးဝါးသိတဲ့ အသိမျိုးကို ပရိညာသိ မခေါ်ပါဘူး။

“ဉာတပရိညာဆိုရာမှာ ‘ဉာတ’ ဆိုတာ သိအပ်တဲ့တရား၊ ‘ပရိညာ’ က ပိုင်းခြားသိတာ၊ အဲဒီတော့ သိအပ်တဲ့ရုပ်နာမ်ဓမ္မတွေကို ဖြစ်ကြောင်းနဲ့တကွ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဉာတပရိညာရဲ့ နယ်ဟာ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်မှာ ဆုံးပါတယ်။ ကင်္ခါဝိတရုဏဝိသုဒ္ဓိအဆင့် ဖြစ်ပါတယ်။ အာရုံဟာ ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့သဘာဝလက္ခဏာ အကြီးအမှူးဖြစ်ပါတယ်။

“တိရုဏပရိညာဆိုတာက ‘တိရုဏ’ က စူးစမ်းဆင်ခြင်အပ်တဲ့တရား၊ ‘ပရိညာ’ က ပိုင်းခြားသိတာဆိုတော့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့ရဲ့ သိနိုင်ခဲ၊ မြင်နိုင်ခဲတဲ့ ငုပ်ကွယ်နေတဲ့ မမြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့သဘော၊ အစိုးမရတဲ့သဘော (သာမညလက္ခဏာ) တွေကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သုံးသပ်ပြီး ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ တိရုဏပရိညာနယ်က သမ္မသနဉာဏ်ကနေ အနုလောမဉာဏ်မှာ ဆုံးပါတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဆယ်ပါး ပါဝင်ပါတယ်။ ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်နဲ့ပြောရင် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနဲ့ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိတို့ ပါဝင်ပါတယ်။ အာရုံက သင်္ခတလက္ခဏာအပါအဝင် သာမညလက္ခဏာ အကြီးအမှူးဖြစ်ပါတယ်။ သဘာဝနယ်ထဲမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ပဟာနပရိညာဆိုတာက ‘ပဟာန’ ပယ်အပ်တဲ့တရား၊ ‘ပရိညာ’ က ပိုင်းခြားသိတာဆိုတော့ ပယ်အပ်တဲ့တရားတွေကို သိလဲသိ၊ ပယ်လဲပယ်၊ တစ်ပြိုင်တဲသိ၊ တစ်ပြိုင်တဲပယ်နိုင်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိရှိတဲ့ဉာဏ်မျိုးဖြစ်တဲ့ အတွက် မုချအားဖြင့် မဂ်ဉာဏ်ပါပဲ။ ရှေ့ပိုင်းဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်ခိုက်မှာ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာကိလေသာတွေကို ပယ်ပယ်သွားတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခိုက်အတန့် တဒဂ်ပဟာန်အားဖြင့် ပယ်တာမျိုးပါပဲ။ ပယ်တတ်တဲ့အစွမ်းကြောင့် ပဟာနပရိညာထဲမှာ ထည့်သွင်းယူမယ်ဆိုရင်လဲ ယူလို့ရပါတယ်။

“ပရိညာကိစ္စမှာ ထူးခြားတာကတော့ ရှေ့ပရိညာနှစ်ပါးက ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အားထုတ်မှု ဗျာပါရလိုအပ်တယ်။ ပဟာနပရိညာကိစ္စက ပုဂ္ဂိုလ်ဗျာပါရ မပါဘူး။ ပယ်တဲ့ကိစ္စဟာ ဉာဏ်ကသာလုပ်နိုင်တဲ့ကိစ္စဖြစ်လို့ ဉာဏ်ကပဲ လုပ်သွားပါတယ်”

“ပယ်တယ်ဆိုတဲ့စကားနဲ့စပ်လို့ တပည့်တော်တို့ ယောဂီတွေအတွင်း မှာ မကြာခဏတွေ့ရတဲ့ ပယ်ပုံတွေကို ကြုံကြိုက်တုန်း လျှောက်ထားပါရစေ ဘုရား။ အသားအသွေးကိုပယ်ပြီး အသီးအရွက်ပဲစားတော့တယ်တို့၊ မီးလွတ်ပဲ စားတော့တယ်တို့၊ ဆပ်ပြာမွှေးမသုံးတော့ဘဲ အမွှေးဆပ်ပြာဆိုရင် ပယ်တယ် တို့၊ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတွေကို ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ဆန္ဒနဲ့ လိုက်ပယ်နေတာတွေ တွေ့ရ တတ်တယ်ဘုရား။ အဲဒီလိုပယ်တာနဲ့ပတ်သက်လို့ ဒေသနာမှာ ဘယ်လိုရှိပါ သလဲဘုရား”

“ဒေသနာနည်းအရ ပြောရင်တော့ ‘ဝတ္ထုကာမော ပရိညေယျော၊ ကိလေသကာမော ပဟာတဇ္ဇော’ လို့ မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာမှာ လာပါတယ်။ ဝတ္ထုကာမ၊ ကိလေသကာမလို့ နှစ်မျိုးရှိရာမှာ ဝတ္ထုကာမဆိုတဲ့ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အထိအတွေ့စသည့် အသုံးအဆောင်ဝတ္ထု ပစ္စည်းတွေဟာ ဒုက္ခသစ္စာပဲလို့ ပိုင်းခြားသိရမယ့်‘ပရိညေယျဓမ္မ’တွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ သိရမယ့်တရားမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ပယ်ရမယ့်တရားမျိုးမဟုတ်ပါ ဘူး။

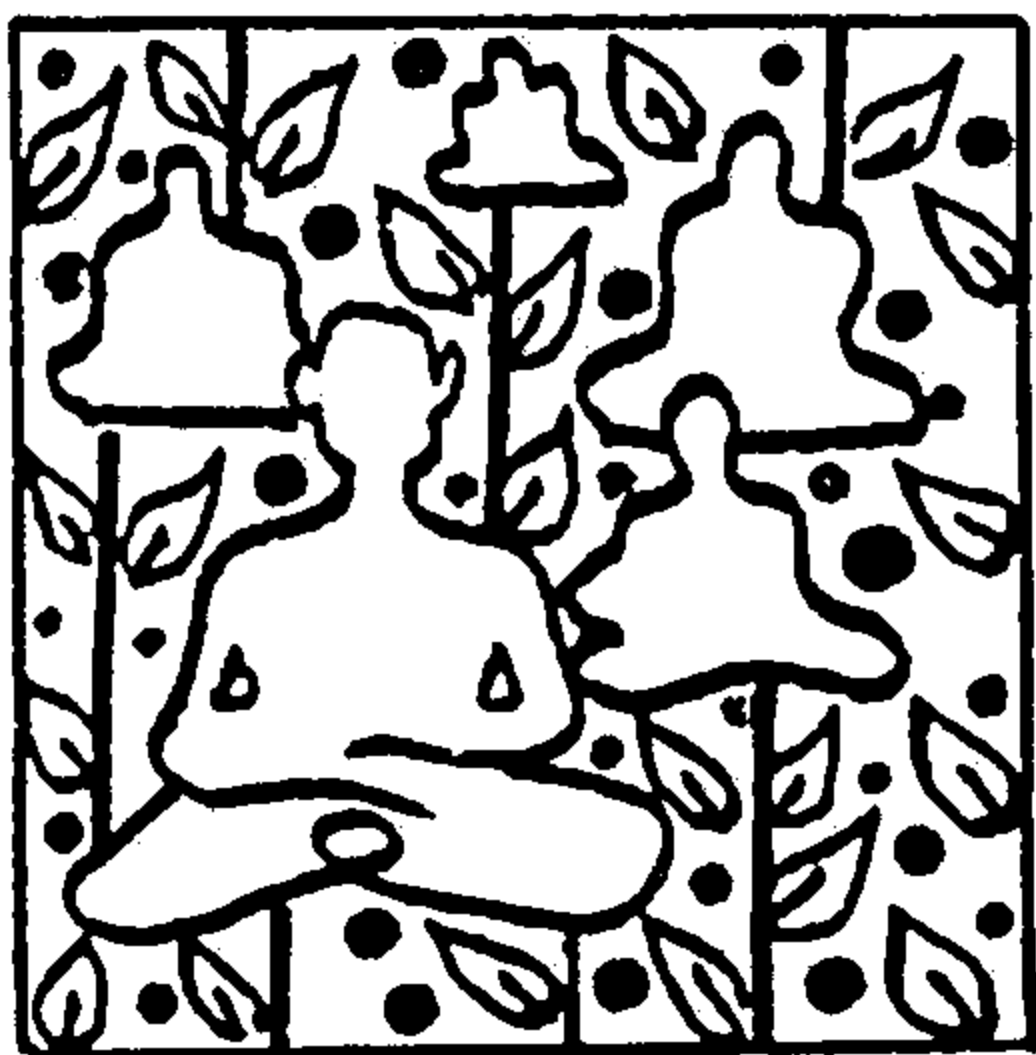
“တကယ်ပယ်ရမယ့်တရားက အဲဒီအသုံးအဆောင်ပစ္စည်း ဝတ္ထု ကာမပေါ်မှာ တွယ်တာကပ်ငြိနေတဲ့ ကိလေသကာမသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ‘ကိလေသကာမော ပဟာတဗ္ဗော’လို့ ဆိုတာပါ။

“ပရိညေယျဓမ္မ”နဲ့ “ပဟာတဗ္ဗဓမ္မ”ကို ခွဲသိဖို့လိုပါတယ်။ ကိလေသ ကာမကို ပယ်နိုင်တာကလဲ ဉာဏ်ကသာ ဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။ ဉာဏ်ကပယ်တဲ့အခါမှာ ပစ္စည်းအမျိုးအစား ခွဲခြားမှုမပါပါဘူး။ ဉာဏ်က မပယ်နိုင်သေးခင်တော့ သုံးဆောင်တဲ့ပစ္စည်းပေါ်မှာ ကပ်ငြိမှုမဖြစ်အောင် သတိသံဝရစတဲ့ သံဝရတရားတွေနဲ့ စောင့်ထိန်းသုံးဆောင်ရပါတယ်။

“ကိလေသာပယ်ရာမှာတော့ ‘ပညာယ ပရိသုဇ္ဈတိ’လို့ သုတ္တနိပါတ် အာဠဝကသုတ်မှာ ဟောကြားချက်အရ ပညာဖြင့်သာ စင်ကြယ်စေနိုင်ပါ တယ်။

“ဦးရင်းတို့ သာသနာဟာ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ သိက္ခာသုံးပါး အကျင့်တရားလမ်းဖြစ်ပါတယ်။ သီလမှလဲ မပါ၊ သမာဓိဖြစ်ကြောင်းလဲ မဟုတ်၊ ပညာအကျင့်လဲ မဟုတ်ဘူးဆိုရင် တခြားအကျင့်တစ်ခုခုပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

“အစားအသောက်၊ အဝတ်အထည်၊ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းတွေကို မသုံးစွဲဘဲ ရှောင်ကြဉ်တာဟာ ကိလေသာစင်ကြယ်စေတဲ့ အကျင့်မဟုတ်ပါ ဘူး။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက လွတ်မြောက်ကြောင်းအကျင့်လဲ မဟုတ်ပါ”

“တကယ်လို့ဘုရား၊ ကိလေသာစင်ကြယ်စေတဲ့ အကျင့်၊ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲက လွတ်မြောက်နိုင်တဲ့အကျင့်ထဲမှာ ပါဝင်တယ်လို့ ယုံကြည်မှတ် ယူပြီး ကျင့်သုံးမယ်ဆိုရင် ဘယ်လိုဖြစ်နိုင်ပါသလဲဘုရား”

“ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာမှာ ‘သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ စင်ကြယ်ကြောင်း၊ လွတ်မြောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းကောင်းဟု သုံးသပ်မှတ်ယူသည့်အလို အားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်၊ ကျင့်သုံးအပ်သော အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော လောကီအကျင့်ဟူသမျှကို သီလဗ္ဗတအလေ့အကျင့်ဟူ၍သာလျှင် မှတ်ယူ အပ်၏’လို့ ဖွင့်ဆိုထားပါတယ်။ (မဟာဋီ၊ ၂၊ ၃၃၃)

“အဲဒီလိုဒေသနာတွေ အထင်အရှားရှိနေတဲ့အတွက် အပယ်မှားရင် အယူလဲ မှားတတ်တာကြောင့် ကိုယ့်သဘောနဲ့ကိုယ် ထင်ရာတွေ ပယ်မနေကြဘဲ ပယ်နိုင်တဲ့ဉာဏ်ရအောင်သာ ကြိုးစားကြပါလို့ သတိပေးတိုက်တွန်းချင်ပါတယ်”

“တပည့်တော် သဘောပေါက်သွားပြီ၊ သုံးသင့်တာကိုသုံး ကိလေသာ မဖြစ်စေနဲ့၊ စားသင့်တာကိုစား ကိလေသာမဖြစ်စေနဲ့၊ အဲဒါဆိုရင် သံဝရသီလ ဖြစ်တယ်မဟုတ်လားဘုရား”

“မှန်ပါတယ်၊ ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်တောင် သီလသဘောတွေကို အတော်ကလေး ရိပ်စားမိနေပြီပဲ။ ဒကာကြီး နောက်ထပ်ဘာများ သိချင်ပါသေးလဲ”

သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်နှင့်ကတဉာဏ်

“တပည့်တော်တို့ကို ဓမ္မစကြာတရားတော်မှာလာတဲ့ သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ်တို့ရဲ့ သဘောကိုလဲ ရှင်းပြပေးပါအုံးဘုရား”

“ဒကာကြီးက ဆေးလိပ်အလွန်ကြိုက်တယ်ဆိုပါစို့။ ဆေးလိပ် အကြောင်းလေ့လာကြည့်တော့ ဆေးလိပ်ထဲမှာ အလွန်ပြင်းတဲ့ အာဆင်းနစ် အဆိပ်ဓာတ်၊ ကာဗွန်ခေါ်တဲ့ ကတ္တရာဓာတ်၊ နီကိုတင်းဓာတ်စတဲ့ လူကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေတဲ့ ပစ္စည်းတွေပါဝင်နေတယ်ဆိုတာ သိလာတယ်။

“ဪ... ဒါကြောင့် ငါခဏခဏချောင်းဆိုးတာ၊ အဆုတ်ပွတာ၊ အမောမခံတာ၊ အကြောတွေထုံတာပဲ။ ဆေးလိပ်ကိုဖြတ်မှ ကောင်းမယ်၊ မဖြတ်ရင် ကျန်းမာရေးထိခိုက်ပြီး အသက်တိုလိမ့်မယ်လို့ နားလည်သဘော ပေါက်သွားတယ်။ ဆေးလိပ်ကို အန္တရာယ်ရှိတဲ့ပစ္စည်း၊ မသုံးစွဲသင့်တဲ့ပစ္စည်းလို့ အမှန်အတိုင်းသိသွားသလို သက်ဆိုင်ရာတရားတွေကို အမှန်အတိုင်း သိသွားတာဟာ သစ္စဉာဏ်ပဲ”

“အဲဒီလိုသိပြီးတဲ့နောက် ဒကာကြီးက ဆေးလိပ်ပြတ်အောင် အမျိုးမျိုးကြိုးစားတယ်။ ဆေးလိပ်ပြတ်စေနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတွေကိုလဲ တိတိကျကျ သိအောင် ဆောင်ရွက်တယ်။ ဆေးလိပ်ဖြတ်ရေးအတွက် လိုအပ်သမျှ ကိစ္စတွေကိုသိပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးသလို ကျင့်ရမယ့်တရားတွေကို ကျင့်သုံးတာဟာ ကိစ္စဉာဏ်ပါပဲ”

“ဆေးလိပ်ဖြတ်ပြီးတဲ့အခါကျတော့ ဒကာကြီး အသားအရေတွေ စိုလာတယ်၊ ချောင်းလဲမဆိုးတော့ဘူး၊ အဆုတ်လဲ မပွတော့ဘူး၊ အမောလဲ ခံနိုင်လာပြီး စိတ်တွေ ကြည်လင်ပေါ့ပါးလာတယ်။ ဪ... ငါ ကျန်းမာရေး ကောင်းလာတာဟာ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပြီးသွားလို့ပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး သိလိုက်တာ ဟာ ကတဉာဏ်ပါပဲ။ ဆောင်ရွက်စရာရှိတဲ့ အလုပ်ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပြီးပြီ လို့သိတဲ့ ဉာဏ်ပါပဲ။

“ဒီသဘောပဲ ဒီတရားက ဒုက္ခသစ္စာ၊ ဒီတရားက သမုဒယသစ္စာ၊ ဒီတရားက မဂ္ဂသစ္စာ၊ ဒီတရားကတော့ နိရောဓသစ္စာလို့ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား အမှန်အတိုင်းသိတာဟာ သစ္စဉာဏ်ပါ။

“တစ်ခါ ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာ ပိုင်းခြားသိရုံသာ သိရမယ့်တရား၊ သမုဒယသစ္စာကတော့ ပယ်ကိုပယ်ရမယ့်တရား၊ မဂ္ဂသစ္စာဆိုတာကတော့ မပွားမဖြစ် ပွားထိုက်ကျင့်ထိုက်တဲ့တရား၊ နိရောဓသစ္စာကတော့ လက်ဝယ် ပိုင်ပိုင် ခိုင်ခိုင်မာမာ ဆုပ်ကိုင်ရရှိအပ်တဲ့တရားပဲလို့ သူ့သစ္စာနဲ့သူ့ကိစ္စကို တွဲပြီးသိတာဟာ ကိစ္စဉာဏ်ပါ။

“အဲဒီလိုသိတဲ့အတိုင်း ဆောင်ရွက်လို့ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိပြီးပြီ၊ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားပြီးပြီ၊ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ပြီးပြီ၊ နိရောဓသစ္စာကို ရပြီးပြီလို့ ဆောင်ရွက်စရာကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပြီးပြီလို့ သိတာဟာ ကတညဏ်ပါ။

“ဒီညဏ်သုံးပါးကို ပရိညာနဲ့ပိုင်းပြောရင် သစ္စညဏ်ဆိုတာ ညတ-ပရိညာနဲ့ သိခြင်းကို ဆိုပါတယ်၊ ကိစ္စညဏ်ဆိုတာ တိရဏပရိညာနဲ့ သိခြင်းကို ဆိုပါတယ်။ ကတညဏ်ဆိုတာ ပဟာနပရိညာနဲ့ သိခြင်းကို ဆိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီညဏ်သုံးပါးဟာ ပစ္စဝေက္ခဏာညဏ်အဆင့်ကိုရောက်မှ ညဏ်အစစ်တွေဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီအချိန်ရောက်မှပဲ ပြန်လည်ဆင်ခြင်ပြီး သိနိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ၊ ရှင်းကြရဲ့လား။”

“တပည့်တော်မတို့ ခုမှပဲ ဒီညဏ်သုံးပါးရဲ့ သဘောသရုပ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရပါတော့တယ်ဘုရား၊ ဒါနဲ့-သင်္ခါရဆိုတဲ့ စကားအသုံးအနှုန်းကိုလဲ ရှင်းပြပေးပါအုံးဘုရား။ သင်္ခါရဆိုတာ ရုပ်နာမ်လို့လဲ ပြောတယ်။ ပြုလုပ်မှုလို့လဲ ပြောပြန်တယ်။ ကောင်းကောင်းသဘောမပေါက်ဘူးဖြစ်နေတယ်ဘုရား။”

အကြောင်းသင်္ခါရနှင့် အကျိုးသင်္ခါရ

“သင်္ခါရဆိုတာ အကျိုးဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ဖြစ်ပေါ်အောင် ပြုလုပ်တတ်၊ စီမံတတ်၊ ဖန်တီးတတ်တဲ့အကြောင်းတရားတွေကို ခေါ်တာပါ။ အရပ်စကားနဲ့ နားလည်လွယ်အောင်ပြောရင်တော့ ကြံစည်မှု၊ အားထုတ်မှု၊ လုပ်ကိုင်မှုမှန်သမျှကို သင်္ခါရခေါ်ပါတယ်။

“သင်္ခါရကို တရားကိုယ်ကောက်ရင် စေတနာစေတသိက်ပါပဲ။ သူက စေ့ဆော်တတ်၊ စီမံတတ်တာကိုး။ ဒါကြောင့် စေတနာကို သင်္ခါရလို့ခေါ်ပါတယ်။

“အဲဒီစေတနာခေါင်းဆောင်တဲ့ သင်္ခါရကွနွာကြောင့် လောကီကုသိုလ်စိတ် ၁၇-မျိုး၊ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-မျိုးတို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။ ကုသိုလ်အလုပ်၊ အကုသိုလ်အလုပ်တွေ ဖြစ်လာတယ်ဆိုပါတော့။ အဲဒီကုသိုလ်အလုပ်၊ အကုသိုလ်အလုပ်တွေအားလုံးကို သင်္ခါရခေါ်ပါတယ်။

“အတိုချုပ်ပြောရင်တော့ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝသာယာရေး၊ အနာဂတ်ဘဝသာယာရေးအတွက် ကြံစည်မှု၊ ပြုလုပ်မှု၊ အားထုတ်မှုမှန်သမျှကို သင်္ခါရလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ကံလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။

“ဘုရားရဟန္တာတို့မှာ ပြုလုပ်မှု၊ အားထုတ်မှုတွေ ရှိကြပေမဲ့ သင်္ခါရလို့လဲ မခေါ်ရဘူး၊ ကံလို့လဲ မခေါ်ရဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဘုရားရဟန္တာတို့မှာ ဘဝသာယာရေးဆိုတဲ့ တဏှာမရှိတော့လို့ပါ။

“အဲဒီ အားထုတ်မှု၊ ပြုလုပ်မှုဆိုတဲ့ အကြောင်းတရားတွေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကျိုးတရားတွေကတော့ ရုပ်တရားနဲ့ နာမ်တရား နှစ်ပါးပါ။

“တစ်နည်းအားဖြင့် ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ အကြောင်းသင်္ခါရကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြတာပါ။

“ဒါ့ကြောင့် အကျိုးရုပ်နာမ်တို့ကိုလဲ အကြောင်းတရားရဲ့ အမည်ဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရကိုယူပြီး ကာရဏူပစာနည်းနဲ့ သင်္ခါရတရားလို့ပဲ ခေါ်ပါတယ်။ သာရိပုဏ္ဏားမကြီးရဲ့သားကို သာရိပုတ္တရာလို့ ခေါ်သလိုပဲ သင်္ခါရရဲ့အကျိုးဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကိုလဲ သင်္ခါရလို့ အမည်ပေးလိုက်တဲ့သဘောပဲ။ အဲဒီတော့ နိဗ္ဗာန်နဲ့ ပညတ်ကလွဲရင် ကျန်တဲ့တရားအကုန်လုံးဟာ သင်္ခါရချည်းပါပဲ။ စိတ်အကျဉ်း ၈၉-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ ရုပ် ၂၈-ပါး ဒီတရားတွေအားလုံး သင်္ခါရပါ။ အဲဒါတွေကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၊ ပဋ္ဌာန်းနည်း၊ အကြောင်းအကျိုး ခွဲကြည့်လို့ရတယ်။

“သင်္ခါရရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို အကြောင်းသင်္ခါရ၊ အကျိုးသင်္ခါရလို့ မဝေခွဲတတ်တဲ့အခါကျတော့ သဗ္ဗေသင်္ခါရာဒုက္ခာ-ကို လုပ်သမျှဒုက္ခချည်းပဲလို့ အဓိပ္ပာယ်ကောက်တယ်၊ မဟုတ်ဘူးလားဒကာမကြီး”

“မှန်ပါတယ်ဘုရား၊ တပည့်တော်မတို့လဲ အဓိပ္ပာယ်မသိခင် အရင်တုန်းက ဒီလိုအဓိပ္ပာယ်ကောက်တာကို အမှန်ပဲလို့ ထင်ခဲ့တာပါပဲဘုရား၊ အဓိပ္ပာယ်အကောက်လွဲတော့ ဗုဒ္ဓဝါဒကို အဆိုးမြင်ဝါဒလို့ ဝေဖန်ခံရတာပေါ့ဘုရား”

“ဒါဆိုရင် ဒကာမကြီးကို မေးရအုံးမယ်။ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ အနိစ္စ၊ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ ဒုက္ခာ-ဆိုတဲ့ ဒေသနာမှာပါတဲ့ သင်္ခါရကို အကြောင်းသင်္ခါရပါ

လို့ ယူလိုက်ရင် မူရင်းဒေသနာက ဘယ်လိုဖြစ်သွားမလဲ၊ ပြောပါအုံး ဒကာမကြီး”

“အကြောင်းသင်္ခါရ တစ်မျိုးတဲသာ အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာတွေရှိပြီး ကျန်တဲ့အကျိုးသင်္ခါရတွေမှာတော့ မရှိဘူး၊ အကျိုးသင်္ခါရတွေဟာ နိစ္စတရား၊ သုခတရား၊ အတ္တတရားတွေပဲလို့ ဟောရာရောက်သွားနိုင်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေရဲ့အမြင်ကိုလဲ ပြောပါအုံး”

“သတ္တဝါတွေရဲ့ သံသရာဖြစ်စဉ်မှာ ကိလေသဝဋ်၊ ကမ္မဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်ဆိုပြီး ဝဋ်သုံးပါးရှိပါတယ်ဘုရား။ အကြောင်းသင်္ခါရဟာ ကုသိုလ်စေတနာ ၁၇-မျိုး၊ အကုသိုလ်စေတနာ ၁၂-မျိုးကိုယူရင် ကမ္မဝဋ်ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား၊ အကြောင်းသင်္ခါရကိုသာ မမြဲဘူးလို့ကောက်ယူခဲ့ရင် ကျန်တဲ့ဝဋ်နှစ်ပါးကို မြဲတယ်လို့ ဗုဒ္ဓကဟောကြားရာ ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်၊ ဒကာကြီးတို့ဆွေးနွေးချက်တွေဟာ ကြောင်းကျိုးညီညွတ်ပါတယ်။ ဘုရားရှင်ကလဲ ရုပ်နာမ်တရားအားလုံး (၈၉-ပါး၊ ၅၂-ပါး၊ ၂၈-ပါး)ကို ရည်ညွှန်းပြီး ဟောခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အကြောင်းသင်္ခါရကိုသာ ကွက်ပြီး မမြဲဘူးလို့ ဘယ်ဒေသနာမှာမှ မဟောခဲ့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် သူနေရာနဲ့သူ အဓိပ္ပာယ်ကောက်တတ်ဖို့လိုပါတယ်”

သင်္ခါရဒုက္ခ နှစ်မျိုးရ

“သင်္ခါရဒုက္ခဆိုတာကိုကော ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ်ကောက်ရမလဲ ဘုရား၊ ဒီကိစ္စကိုလဲ တပည့်တော်တို့ မျက်စိလည်နေပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ပြောတာ မှန်တယ်။ သင်္ခါရဒုက္ခဆိုတာကိုလဲ မျက်စိလည်နေကြတယ်။ သင်္ခါရဒုက္ခက နှစ်မျိုးရှိတယ်။ ဒုက္ခဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခ၊ သင်္ခါရဒုက္ခဆိုပြီး ဒုက္ခအမျိုးအစားကို ခွဲခြားဝေဖန်ပြရာမှာ ဒုက္ခအမျိုးအစားတစ်ခုအနေနဲ့ပြောတဲ့ သင်္ခါရဒုက္ခဆိုတာက တစ်မျိုး။

“နောက်တစ်မျိုးက ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ဒုက္ခလက္ခဏာကိုမြင်ပြီး သင်္ခါရတရားတွေဟာ ဒုက္ခချည်းပါပဲလို့ ဒုက္ခသစ္စာအချက်ကိုပြောတဲ့ သင်္ခါရဒုက္ခကတစ်မျိုးလို့ နှစ်မျိုးရှိတယ်။

“ပထမတစ်မျိုးက ဘဝတစ်ခုရယ်လို့ ရလာပြီးရင် အဲဒီဘဝတည်တဲ့ ဖို့၊ လုံခြုံဖို့၊ အဆင်ပြေဖို့အတွက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားရတယ်၊ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားရသမျှ ဆင်းရဲချည်းပဲ။

“ဥပမာ- ပညာရဖို့ နေပူမရှောင်၊ မိုးရွာမရှောင် အပင်ပန်း အဆင်းရဲခံရတယ်။ ဥစ္စာရဖို့လဲ အပင်ပန်းအဆင်းရဲခံရတာပဲ။ မနက်မိုးလင်းတာနဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးအတွက် အလုပ်ရှုပ်တော့တာပဲ။ မျက်နှာသစ်ပေးရတယ်၊ ရေချိုးပေးရတယ်၊ အစာကျွေးရတယ်။ ဒါတွေဟာလဲ ဒုက္ခခံပြီး လုပ်ပေးနေတာပဲ။

“အဲဒီလို ဒုက္ခဆင်းရဲခံပြီးလုပ်မှပဲ ဘဝလုံခြုံမှု၊ အဆင်ပြေမှုဆိုတာတွေကို ရနိုင်တယ်။ အဲဒီလို ဆင်းရဲဒုက္ခနဲ့ရင်းပြီး လုပ်ရတာကို သင်္ခါရဒုက္ခ ခေါ်ပါတယ်။

“ဒါနလဲ ဒုက္ခခံ လုပ်ရတယ်။ သီလလဲ ဒုက္ခနဲ့ရင်းပြီး လုပ်ရတယ်။ ဝိပဿနာအလုပ်လဲ ဒုက္ခနဲ့ရင်းရတာပဲ။ ဘဝရဲ့လုံခြုံမှု၊ ပြည့်စုံမှုမှန်သမျှ အကုသိုလ်ကိစ္စပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကုသိုလ်ကိစ္စပဲဖြစ်ဖြစ် သင်္ခါရဒုက္ခနဲ့ မလွတ်ဘူး။ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ဘယ်ကိစ္စမှ သင်္ခါရဒုက္ခနဲ့ မလွတ်ပါလားလို့ ဉာဏ်ချဲ့ပြီး နှလုံးသွင်းတတ်ရင် သံဝေဂဉာဏ်ရနိုင်ပါတယ်။ သံဝေဂဉာဏ်ပါမှ ဝိပဿနာဉာဏ်က မဂ္ဂင်အဖြစ်ကို ရောက်နိုင်တာပါ။

“ဒုတိယတစ်မျိုးကတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေရဲ့ ဖြစ်ပျက်ကို ရှုသိနေဆဲမှာ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေဟာ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းတို့နဲ့ မပြတ်နှိပ်စက်ခံနေရတဲ့ တရားတွေပါလားလို့ သိမြင်သွားပါတယ်။ ဒုက္ခလက္ခဏာကို သိမြင်သွားတာပါပဲ။

“အဲဒီနောက် ယောဂီဟာ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုနဲ့ နှိပ်စက်ခံနေရတဲ့ သဘောချည်းပဲလို့ ထပ်ကာထပ်ကာ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်နေပါတယ်။ အဲဒါ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်ဖြစ်နေတယ် ခေါ်ပါတယ်။

“အဲဒီလို ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်နဲ့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတွေကို ဆင်းရဲတဲ့တရားပဲလို့ သိမြင်လိုက်တာဟာ ဒုက္ခသစ္စာကို ထိုးထွင်းသိမြင်လိုက်တာပဲ။ ဒါကြောင့် သင်္ခါရဒုက္ခကိုသိမြင်ရင် ဝိပဿနာဉာဏ်ရရှိပါတယ်။

“ပထမသင်္ခါရဒုက္ခက အားမထုတ်ဘဲ ရပ်ထားရင် မဆင်းရဲဘူး။ ချမ်းသာခွင့်၊ သက်သာခွင့်ရှိသေးတယ်။ အားထုတ်လို့ရလာတဲ့ ပညာဥစ္စာ တို့ရဲ့အကျိုးကို ခံစားနေဆဲမှာလဲ ချမ်းသာမှုကို အခိုက်အတန့် ရနိုင်သေး တယ်။

“ဒုတိယသင်္ခါရဒုက္ခကတော့ ရပ်ထားလို့လဲမရဘူး၊ ချမ်းသာစရာ၊ ခိုနားစရာလို့လဲ တစ်ကွက်မှမရှိဘူး၊ အမြဲဆင်းရဲနေတဲ့ သဘောပဲ။ ဒါကြောင့် လဲ သစ္စာထိုက်တဲ့ သင်္ခါရဒုက္ခမျိုးလို့ ဆိုပါတယ်။

“သဗ္ဗေသင်္ခါရဒုက္ခဆိုတဲ့ ဒေသနာဟာ ဒီသင်္ခါရဒုက္ခကို ရည်ညွှန်း တာပါ။ အလုံးစုံကုန်သော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့သည် ဖြစ်မှုပျက်မှုဖြင့် အဆက်မပြတ် တရစပ်နှိပ်စက်ခြင်းကို ခံကြရကုန်သဖြင့် ဆင်းရဲခြင်း အမှန် တကယ်ဖြစ်ပါတယ်လို့ ဆိုလိုတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

“အာရုံအနေနဲ့ပြောမယ်ဆိုရင် ပထမသင်္ခါရဒုက္ခက ပရမတ်ရုပ် နာမ်တို့ရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အာရုံပြုပြီး သိရတဲ့ဒုက္ခ၊ သံဝေဂဉာဏ်ကိစ္စ။ ဒုတိယတစ်မျိုးက ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးထဲက ဒုက္ခလက္ခဏာ ကို အာရုံပြုပြီး သိရတဲ့ဒုက္ခ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ကိစ္စ။ အဲဒီလို ခွဲပြီးမှတ်ထားရင် မမှားနိုင်တော့ဘူးပေါ့။

“ကဲ... ဒီလောက်ဆိုရင် ဒကာ-ဒကာမတွေအနေနဲ့ ဝိပဿနာ ဆိုင်ရာ အခြေခံအချက်အလက်တွေကို တော်တော်ကလေး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိလောက်ပြီလို့ ဦးလင်းထင်ပါတယ်။ အခု ဦးလင်းဆွေးနွေးခဲ့တဲ့အပေါ်မှာ ပြန်လည်ဆွေးနွေးချင်တာ၊ မေးမြန်းချင်တာရှိရင် ဆွေးနွေးကြ၊ မေးမြန်းကြပါ”

“တပည့်တော်မ မရှင်းတာတစ်ခု မေးပါရစေဘုရား”

“ဒကာမကြီးက ဘာမေးချင်တာလဲ”

“ဒီလိုပါဘုရား၊ အရှင်ဘုရား စောစောကပြောသွားတဲ့အထဲမှာ ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယောတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာအသီးသီးကို ပြောသွားပါတယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်... ဒကာမကြီး”

“ပြီးတော့ အဲဒီကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာရှိတဲ့ တရားတွေဟာ ဖောက်ပြန် တတ်တယ်လို့ ပြောသွားပါတယ်ဘုရား”

“ဒါလဲမှန်ပါတယ်”

“တပည့်တော်သိထားတာက ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘော မရှိလို့ ပရမတ်ခေါ်ကြောင်း မှတ်သားဖူးပါတယ်ဘုရား၊ ဒါ့ကြောင့် ပရမတ်ဖြစ်ပါ လျက်နဲ့ ဖောက်ပြန်တတ်တယ်ဆိုတာ မရှင်းဘူးဖြစ်နေပါတယ်ဘုရား”

ပရမတ်ဆိုတာ မဖောက်ပြန်ပါ

“မိမိရဲ့ ပင်ကိုသဘောကနေ မဖောက်မပြန် တည့်မတ်မှန်ကန်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ပရမတ်လို့ခေါ်တာပါ။ ဘယ်လိုမဖောက်ပြန်သလဲ ဆိုရင် ပထဝီရဲ့ မာမှု၊ ပျော့မှုကို ဝါယောအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန် သွားအောင် ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကမှ မဆောင်ရွက်နိုင်ပါဘူး။ ဘုရားရှင်ပေါင်း အသိန်းအသောင်းက လုပ်လို့လဲမရပါဘူး။ အဲဒီလို သူပင်ကိုသဘောကနေ ရွေ့လျားဖောက်ပြန်သွားအောင် လုပ်လို့မရတဲ့အတွက် ပရမတ်ခေါ်ရတာ ပါ။

“ဝေဒနာရဲ့ ခံစားတတ်တဲ့သဘောကို မှတ်သားတတ်တဲ့သဘောဖြစ် အောင်၊ သညာရဲ့ မှတ်သားတတ်တဲ့သဘောကို စေ့ဆော်တတ်တဲ့သဘော ဖြစ်အောင် ဘယ်အကြောင်းတရားကမှ မပြုလုပ် မဖန်တီးနိုင်ပါဘူး။ အဲဒီလို ပရမတ်တွေဟာ မိမိရဲ့ပင်ကိုသဘောကိုစွန့်ပြီး တခြားသဘောတစ်ခုအဖြစ် ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိကြလို့ တည့်မတ်မှန်ကန်ခြင်းအနက်သဘော ရှိတယ်လို့ ဆိုတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

“ရုပ်ရဲ့ဖောက်ပြန်ခြင်းဆိုတဲ့ အနက်သဘောကတော့ မိမိရဲ့ ပင်ကို သဘောအတွင်းမှာပဲ ပြောင်းလဲသွားတာကို ခေါ်တာပါ။ ဥပမာ- တစ်ရာ ဒီဂရီအပူဆိုတာလဲ တေဇောပဲ၊ နှစ်ဆယ်ဒီဂရီ အပူဆိုတာလဲ တေဇောပဲ၊ သုညဒီဂရီပူတာလဲ တေဇောပဲ၊ ပူမှုအဆင့်ဆင့်၊ အေးမှုအဆင့်ဆင့် ပြောင်း လဲဖောက်ပြန်သွားတာကို ရုပ်ရဲ့ဖောက်ပြန်မှုလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ရုပ်တရား

မှန်သမျှဟာ အဲဒီလို အင်အားသတ္တိအမျိုးမျိုးကို ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်နိုင် ကြတဲ့သဘောကြောင့် ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့တရားတွေလို့ ဆိုရတာပါ။

“ဒကာမကြီး ပိုရှင်းအောင်ပြောရရင် လေပြည်လေညင်းဟာ ဝါယော ဖြစ်သလို၊ မှန်တိုင်းဟာလဲ ဝါယောပါပဲ။ လေပြည်လေညင်းရဲ့ အင်အားကနေ မှန်တိုင်းရဲ့အင်အားအဖြစ် ပြောင်းတာကို ဝါယောရဲ့ဖောက်ပြန်မှုလို့ ခေါ် ပါတယ်။ ဒကာမကြီး ရှင်းပြီလို့ထင်ပါတယ်”

“မှန်ပဲ၊ ရှင်းသွားပါပြီဘုရား”

“ဒကာကြီး ကိုမောင်မောင်ကကော ဘာများဆွေးနွေးချင်သေးလဲ”

ဝိပရိဏာမ ရုပ္ပန

“တပည့်တော်သိချင်တာ တစ်ခုရှိပါတယ်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ ဝိပဿနာစာအုပ်တွေ ဖတ်တဲ့အခါ ခန္ဓာမှာ ရုပ်၊ နာမ်တရားတွေဟာ အမြဲ မပြတ် ဖောက်ပြန်နေကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်ဘုရား။

“အရှင်ဘုရား အခုရှင်းပြတဲ့အထဲမှာ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့အနက် သဘောကြောင့် ရုပ်လို့ခေါ်တယ်ဆိုတော့ နာမ်တွေကကော မဖောက်ပြန်ကြ ဘူးလားဘုရား”

“ဖောက်ပြန်နေကြပါတယ် ဒကာကြီး”

“ဒါဆိုရင် ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့နာမ်ဟာလဲ ရုပ်တစ်မျိုးပဲလို့ အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်နေပါတယ်ဘုရား၊ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောချင်းက တူနေ တာပဲဘုရား”

“ဒကာကြီးမေးခွန်းက တော်တော်ကောင်းပါတယ်။ သင်္ခတလက္ခဏာ အကြောင်းပြောတုန်းက ဦးရင်းထည့်ပြောသွားတဲ့ ‘ဝိပရိဏာမ’ဆိုတဲ့ စကား လုံးကို ဒကာကြီးမေ့သွားလို့နဲ့တူတယ်။

“ဝိပရိဏာမဆိုတာ ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန်ဖြစ်ခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါ တယ်။ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေဟာ သင်္ခတပရမတ်တွေဖြစ်တယ်ဆိုတာ တော့ သိပြီးကြပြီ၊ သင်္ခတတရားမှန်သမျှဟာ သင်္ခတလက္ခဏာအတိုင်း ခုဖြစ်

လိုက်၊ ခုပျက်လိုက်နဲ့ အမြဲမပြတ် ဖောက်ပြန်နေကြတယ်။ အဲဒီလိုဖောက်ပြန်နေတာမျိုးကို ‘ဝိပရိဏာမ’ လို့ ဆိုပါတယ်။

“ရုပ်တရားရော နာမ်တရားပါ ခုဖြစ်လိုက် ခုပျက်လိုက်နဲ့ ဖောက်ပြန်နေကြတယ်။ ဝိပဿနာစာအုပ်တွေမှာ ဒကာကြီးတွေတယ်ဆိုတဲ့ ဖောက်ပြန်မှုဟာ ဒီ ‘ဝိပရိဏာမ’သဘောကို ပြောတာပါ။

“စောစောက ဦးဇင်းတို့ဆွေးနွေးခဲ့ကြတဲ့ ဖောက်ပြန်မှုဆိုတာက ရုပ်တရားတို့ရဲ့ အပူ၊ အအေးစတဲ့ အကြောင်းတရားတွေနဲ့ တွေ့ကြုံတဲ့ အခါဖြစ်တဲ့ ပြောင်းလဲမှုမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပြောင်းလဲတာကို ရူပန-ရုပ်၏ ဖောက်ပြန်မှုလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ရုပ်တရားသက်သက်နဲ့ပဲ ဆိုင်ပါတယ်။ နာမ်တရားသက်သက်နဲ့ မသက်ဆိုင်ပါ”

ရုပ်တွေဟာ အမြဲဖောက်ပြန်နေသလား

“အရှင်ဘုရား၊ ရုပ်တရားဟာ အပူအအေးဆိုတဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်နဲ့ တွေ့ကြုံတဲ့အခါမှ ဖောက်ပြန်တာလား၊ အပူအအေးနဲ့ မတွေ့ကြုံရင်ကော မဖောက်ပြန်ဘဲနေကြပါသလား ဘုရား”

“မှန်ပါတယ် ဒကာကြီး၊ အပူအအေး ဆန့်ကျင်ပြောင်းလဲမှုမရှိရင် မဖောက်ပြန်ပါဘူး၊ ဝိပရိဏာမသဘောနဲ့ကတော့ အမြဲဖောက်ပြန်နေပါတယ်”

“တပည့်တော် နားလည်သလိုတော့ရှိတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သိပ်မရှင်းဘူး ဘုရား”

“မှန်ပါ၊ တပည့်တော်လဲ သိပ်မရှင်းဘူးဘုရား။ ရုပ်တွေဟာ အမြဲတမ်းဖောက်ပြန်နေလို့ ရုပ်လို့ခေါ်တယ်ထင်နေတာဘုရား၊ တချို့တရားစာအုပ်တွေမှာလဲ အမြဲတမ်းဖောက်ပြန်နေလို့ ရုပ်ခေါ်ကြောင်း ရေးထားတာတွေ့နေရတယ်ဘုရား”

“မဟုတ်ပါဘူး ဒကာမကြီး၊ ရုပ်တွေဟာ အမြဲတမ်း ဖောက်ပြန်မနေကြပါဘူး။ အပူ-အအေးပြောင်းလဲမှုနဲ့ မကြုံတွေ့ရရင် မဖောက်ပြန်ပါဘူး။

အပူ၊ အအေးပြောင်းလဲမှုနဲ့ ကြုံတွေ့ရရင် မဖောက်ပြန်ဘဲမနေ၊ ဖောက်ပြန်မြဲ ဓမ္မတာမို့ ရုပ်လို့ခေါ်တာပါ။

“ဥပမာ- ဒကာမကြီးဈေးထဲက ငါးတစ်ကောင်ဝယ်လာတယ်ဆိုပါစို့၊ ဒီအတိုင်းထားလိုက်ရင် နေ့ဝက်လောက်ဆိုရင် အနံ့ထွက်လာပြီ၊ ညနေဆိုရင်တော့ ပုပ်သွားပြီး စားမရတော့ဘူး။

“တကယ်လို့ ဝယ်လာပြီး အိမ်ရောက်တာနဲ့ ရေခဲသေတ္တာထဲ ထည့်ထားလိုက်ရင် နှစ်ရက်လောက်အထိ မပုပ်ဘူး။ လိုတဲ့အချိန်ထုတ်ပြီး ချက်လိုက်ရုံပဲ။ အဲဒါဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အပူ အအေးအပြောင်းအလဲ ရှိနေတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အပြင်မှာ ငါးကပုပ်သွားတာ၊ ဖောက်ပြန်သွားတာ၊ ရေခဲသေတ္တာထဲမှာ ငါးကပုပ်မသွားဘူး၊ ဖောက်ပြန်မသွားဘူး၊ နဂိုအတိုင်း ရှိနေတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ရုပ်တွေ အမြဲတမ်းမဖောက်ပြန်ဘူးဆိုတဲ့ ထင်ရှားတဲ့ မျက်မြင်သာကေပဲ။

“ဒကာမကြီး အဲယားကွန်းခန်းထဲမှာ ကြာကြာနေပြီး အပြင်ထွက်လိုက်ရင် စပ်ဖျဉ်းဖျဉ်းဖြစ်သွားတယ်။ တချို့ဆို မိုက်ခနဲဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါ ဘာဖြစ်လို့လဲ။ အဲယားကွန်းအခန်းထဲမှာ အပူအအေး မပြောင်းလဲဘူး။ ဒါ့ကြောင့် မဖောက်ပြန်ဘူး၊ အပြင်ထွက်လိုက်တော့ ရုတ်တရက် အပူချိန် ပြောင်းသွားတယ်။ အဲဒီတော့ ရုပ်လဲဖောက်ပြန်သွားတယ်၊ ဒီသဘောပဲ။

“အအေးမိတဲ့အခါ ဖျားကြ၊ နာကြတာ၊ ဆောင်းအခါ ခြေတွေ၊ လက်တွေကွဲတာ၊ တောင်တက်သမားတွေ အအေးဒဏ်ကြောင့် ခြေချောင်း၊ လက်ချောင်းလေးတွေ ပြတ်ကျကုန်တာ၊ ဒါတွေဟာ အအေးကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်ရဲ့ ဖောက်ပြန်မှုတွေပဲ။

“ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ခဇ္ဇနီယသုတ်မှာ ဘုရားရှင်က ဘယ်လိုဟောထားသလဲဆိုတော့ ‘ရုပ်တွေဟာ ဆာလောင်ခြင်းကြောင့်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်တယ်၊ ရေငတ်ရင်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်တယ်၊ မှက်ခြင်ကိုက်ခြင်းကြောင့်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်တယ်။ လေစိမ်းကြောင့်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်တယ်၊ နေပူကြောင့်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်တယ်၊ မြွေကင်းစသည် အကိုက်ခံရရင်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်တယ်’လို့ ဝေဖန်ရှင်းပြတော်မူပါတယ်။

“ဆာလောင်တယ်ဆိုတာ ပါစကဝမ်းမီး တေဇောတောက်လောင်တာပါ။ ရေငတ်တာလဲ တေဇောပြောင်းလဲမှုပဲ။ မှက်၊ ခြင်၊ ကင်းအဆိပ်တွေဟာလဲ သီတတေဇော၊ ဥဏှတေဇောတွေပဲ။ နေပူတာလဲ တေဇောပဲ။ လေစိမ်းမှာလဲ သီတတေဇော၊ ဥဏှတေဇောတွေပါတယ်။

“ဒီတော့ ရုပ်တွေဖောက်ပြန်မှုမှန်သမျှဟာ အပူအအေးကြောင့် ဖြစ်ကြတယ်ဆိုတာ မျက်မြင်ထင်ရှား သိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို အပူအအေးပြောင်းလဲမှုမရှိခဲ့ရင်ကော့ ရုပ်တွေဟာ မဖောက်ပြန်ဘဲနဲ့ပဲ ပုံမှန်သွားနေကြပါတယ်။ ရှင်းကြပါရဲ့လား။”

“ရှင်းပါတယ်ဘုရား၊ ဒါဆို ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက် ရုပ်ရဲ့ဖောက်ပြန်မှုလက္ခဏာ ရုပ္ပနဆိုတာ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့မှ မြင်ရတာမျိုးမဟုတ်ဘဲ သိလွယ်၊ မြင်လွယ်တဲ့သဘောပဲပေါ့ ဘုရား။”

“မှန်ပါတယ်ဒကာမကြီး၊ သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်စာအုပ်မှာ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ‘ရုပ်ဖောက်ပြန်မှုဟာ ဝိပဿနာနဲ့ သိရတာကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ကြောင်း၊ ပကတိလူတွေ ပကတိမျက်စိဖြင့်သိရတဲ့ ဖောက်ပြန်ပုံကိုသာ ဆိုလိုကြောင်း’ ရှင်းပြထားပါတယ်။

“ပြီးတော့ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာမှာ ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသကလဲ ‘အများမျက်မြင် အထင်အရှားဖောက်ပြန်ခြင်းကိုသာ အလိုရှိအပ်ကြောင်း၊ ရုပ်တရားတို့ရဲ့ ဖောက်ပြန်မှုဟာ ကလေးများပင် သိနိုင်လောက်အောင် ထင်ရှားကြောင်း’ ဖွင့်ပြထားပါတယ်”

ဝိပရိဏာမ အဓိက

“ခုမှပဲရှင်းတော့တယ်ဘုရား။ တပည့်တော်မတို့က တရားအားထုတ်တဲ့အခါ ရုပ်ရဲ့ဖောက်ပြန်ပုံ (ရူပဏ) ကို မြင်အောင်ကြည့်ရမယ်လို့ချည်းမှတ်နေတာ။ ‘ဝိပရိဏာမ’ ဖောက်ပြန်ပုံကိုသာ မြင်အောင်ကြည့်ရမယ်ဆိုတာ ခုမှသဘောပေါက်တော့တယ်”

“မှန်ပါတယ်ဒကာမကြီး၊ ရူပဏလက္ခဏာက သတိရဲ့နယ်အတွက်ပါ။ ရုပ်သက်သက်နဲ့ပဲ ဆိုင်ပါတယ်။ ဝိပရိဏာမလက္ခဏာက ဘာဝနာနယ်အတွက်ပါ။ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးစလုံးနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။

“ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်မှာ ‘ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဓမ္မာနံ-ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့၏၊ ဝိပရိဏာမာနုပဿနေပညာ-ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းကို ရှုမြင်သောပညာသည်၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနေဉာဏ်-ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ပါတယ်’ လို့ ဟောထားပါတယ်။

“ဝိပဿနာကိစ္စမှာ ဒီဝိပရိဏာမအချက်ကို မြင်အောင်ကြည့်နိုင်ဖို့ အရေးအကြီးဆုံးပါ။ ဝိပရိဏာမအချက်ကိုမြင်ရင် အနိစ္စလက္ခဏာကိုလဲ မြင်တယ်။ ဒုက္ခလက္ခဏာကိုလဲ မြင်ပါတယ်။ အနတ္တလက္ခဏာကိုလဲ မြင်ပါတယ်”

“အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်နားထောင်ရင်း သိချင်တာတစ်ခု ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာအောင်က ဘာများသိချင်တာလဲ၊ မေးပါ”

“အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာသုံးပါးဟာ သမ္မသနဉာဏ်အဆင့်မှာ ထင်ထင်ရှားလာတယ်မဟုတ်ပါလားဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာကြီး”

“ဝိပရိဏာမဆိုတဲ့ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတွေကို ရှုမှတ်နိုင်တာကိုတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်လို့ ဆိုထားပြန်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒါလဲ မှန်ပါတယ်ဒကာကြီး”

“အရှင်ဘုရားအမိန့်ရှိသလို ဝိပရိဏာမအချက်ကိုမြင်မှ အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို မြင်မယ်ဆိုတော့ ဉာဏ်စဉ်အရပြောရင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ပြီးမှ သမ္မသနဉာဏ်ဖြစ်တယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်နေပါတယ်ဘုရား။ အဲဒီအချက်ကို တပည့်တော် သိပ်မရှင်းဘူးဖြစ်နေပါတယ်ဘုရား”

“ဪ-ဒကာကြီးဆိုလိုချင်တာက ဉာဏ်စဉ်အရကြည့်ရင် ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေတယ်လို့ ပြောချင်တာမဟုတ်လား”

“မှန်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးတို့ကို ဝိပဿနာရဲ့အာရုံဖြစ်တဲ့ လက္ခဏာတွေအကြောင်း ပြောစဉ်တုန်းက လက္ခဏာသုံးမျိုးဟာ အစဉ်အတိုင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ကျော်ပြီးဖြစ်ရိုးထုံးစံမရှိပါဘူး။ အဲဒါကို ဝိပဿနာရဲ့ဥပဒေသကြီးအဖြစ် မှတ်သားထားစေချင်ပါတယ်လို့ ဦးဇင်းပြောခဲ့တယ်။ မှတ်မိကြလားမသိဘူး”

“မှတ်မိပါတယ်ဘုရား”

“အဲဒီမှာ သင်္ခတလက္ခဏာဆိုတဲ့ ဝိပရိဏာမအချက် အဖြစ်အပျက်ကိုမြင်ပြီးမှ သာမညလက္ခဏာ (အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ) တို့ကို မြင်နိုင်မယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီတစ်ဦးအနေနဲ့ မြင်ပုံမြင်နည်းအဆင့်ဆင့်ကို နမူနာအနေနဲ့ ဦးဇင်းရှင်းပြမယ်။

“ရုပ်နဲ့နာမ်ကို ခွဲခြားပြီးတော့လဲမြင်ပြီ၊ အကြောင်းကိုလဲ သိမ်းဆည်းပြီးပြီဆိုရင် ယောဂီဆက်လုပ်ရမယ့်အလုပ်ဟာ သင်္ခတလက္ခဏာဖြစ်တဲ့ ဖြစ်ပျက်မြင်ဖို့သာ အဓိကပဲ။

“လက်တွေ့သဘောမှာ ဖြစ်ပျက်ကိုမြင်အောင်ကြည့်တယ်ဆိုတာက သင်္ခတလက္ခဏာတွေရဲ့ ဖောက်ပြန်သွားပုံကို ဝိပရိဏာမ=မြင်အောင်စောင့်ဖမ်းရတဲ့အလုပ်ကို ခေါ်တာပါ။

“ဝိပရိဏာမ=ဖြစ်ပျက်ကိုမြင်ပြီးဆိုတဲ့အချိန်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ်စပါပြီ။ ယောဂီဟာ အာရုံမှာ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်တွေကို ထပ်ကာထပ်ကာကြည့်လို့ မြင်ပါများလာတဲ့အခါ အသိပြောင်းသွားတယ်။

“ဖြစ်ပြီးရင် ပျက်ပျက်နေတာပဲ၊ ဘယ်မှာမြဲလို့လဲလို့ ပြောင်းပြီးသိလာတယ်။ မြဲတဲ့သဘောဆိုတာ ရှိမှမရှိဘဲလို့ ပြောင်းပြီးသိလာတယ်။ မြဲတဲ့သဘောဆိုတာ ရှိမှမရှိဘဲလို့ အသိတိုးလာပါတယ်။ အဲဒီလို အသိပြောင်းသွားတာ၊ တိုးပြီးသိတာကို ဉာဏ်ဖြစ်တယ်လို့ ခေါ်တာပါပဲ။ အဲဒီဉာဏ်ကို အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် ခေါ်ပါတယ်။

“တစ်ခါ ဖြစ်တာပျက်တာတွေကြည့်ရင်းနဲ့ ဒီဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတွေဟာ မရပ်မနား နှိပ်စက်နေကြတာတွေပဲလို့ အနှိပ်စက်ခံနေရသလိုမျိုး မြင်တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်တာကို ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒုက္ခ-ဒုက္ခလို့ စကားလုံးနဲ့သိတာမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး။

“တစ်ခါ ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာတွေကိုကြည့်ရင်းနဲ့ ဒီဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတွေဟာ ရပ်လဲမသွား၊ ရပ်ချင်လို့လဲမရ၊ ဆုံးတယ်လို့လဲမရှိ၊ သူ့ဟာသူ အတားအဆီးမရှိ ဖြစ်နေတဲ့သဘောပဲလို့ နားလည်ပါတယ်။ အဲဒီလိုနားလည်သွားတာကို အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်ရတယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ‘သူ့ဟာသူ’ ဆိုတဲ့စကားက အဲဒီလိုဖြစ်အောင်လုပ်နေတဲ့ တရားရယ်လို့လဲ မတွေ့ဘူး၊ ဘယ်တရားကမှလဲ အဲဒီလိုဖြစ်နေအောင် ကြောင့်ကြစိုက်နေတာ၊ ဗျာပါရများနေတာ မတွေ့ရဘူး။ သူ့သဘောအတိုင်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပါ။

“အဲဒီလို ယောဂီဟာ မိမိအာရုံပြုနေတဲ့ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတွေပေါ်မှာ မမြဲတဲ့သဘောကို နှလုံးသွင်းလိုက်၊ နှိပ်စက်နေတယ်လို့ နှလုံးသွင်းလိုက်၊ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်နေတာပဲလို့ နှလုံးသွင်းလိုက်နဲ့ အလျဉ်းသင့်သလို နှလုံးသွင်းနေတော့တာပါပဲ။ အဲဒီလို နှလုံးသွင်းသွင်းနေရင်းနဲ့ ယောဂီရဲ့ အာရုံမှာ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတွေ ပိုပိုပြီး ထင်ရှားလာတယ်။

“စောစောက ခပ်ကျဲကျဲမြင်နေရာက အခု ခပ်စိပ်စိပ်မြင်လာတယ်။ စောစောက နှေးနှေးပဲမြင်တယ်၊ အခုမြန်လာတယ်။ မြင်ရတာ ပိုပြီးတော့စိပ်လာတယ်။ ပိုပြီးတော့လဲ တိကျလာတယ်။ စောစောကလို အားစိုက်စရာလဲ မလိုဘူး။ သူ့ဟာသူ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတွေ ထင်လာတယ်။ သက်သောင့်သက်သာ အလိုက်သင့်ကလေးကြည့်နေရုံနဲ့ အလွယ်တကူ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမြင်နေရတယ်။

“အဲဒီလို ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတွေကို ထင်ထင်ရှားရှား မြင်လာပြီဆိုရင် ဥဒယဗွယဉာဏ်ဖြစ်ပြီလို့ ဆိုပါတယ်။ သမ္မသနဉာဏ်အခိုက်မှာတော့ သိပ် မထင်ရှားဘူး။ ဥဒယဗွယဉာဏ်အခိုက်မှာတော့ သိပ်ကိုထင်ရှားတယ်။ ဉာဏ် စဉ်သတ်မှတ်ထားတာကတော့ ပီပီပြင်ပြင် ထင်ထင်ရှားရှား သိမြင်ပြီဆိုတဲ့ အဆင့်ကို မှတ်တိုင်စိုက်လိုက်တဲ့သဘောပါပဲ။

“အတိုချုပ်ပြောရင်တော့ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကို မရှုဘဲ ဘယ်ဝိပဿနာ ဉာဏ်မှ မဖြစ်ဘူး။ သမ္မသနဉာဏ်ကနေ အနုလောမဉာဏ်အထိ ဖြစ်ပျက်မှု ကိုပဲရှုပြီး အသိဉာဏ်တွေပြောင်းကြတာ။ နှလုံးသွင်းပုံသွင်းနည်းကိုလိုက်ပြီး အနုပဿနာဉာဏ်တွေ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကြတာ။ ဒါကြောင့် ‘ဝိပဿနာနယ်ဆို တာ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကိုရှုတဲ့ ဥဒယဗွယဉာဏ်ရဲ့ နယ်ကြီးပါပဲ’ လို့ အချို့ကျမ်းဂန်တွေမှာ ဖော်ပြတတ်ကြတယ်။ ကဲ-ဒကာအောင် ရှင်းပါပြီနော်”

“မှန်ပါ၊ ရှင်းသွားပါပြီဘုရား”

“တပည့်တော် တစ်ခုလောက်လျှောက်ပါရစေဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုမောင်မောင် လျှောက်စရာရှိရင် လျှောက်ပါ”

“တပည့်တော်တို့ ရုပ်ရဲ့ဖောက်ပြန်ပုံကို ဆွေးနွေးတုန်းက ရပ္ပနဆိုတဲ့ ဖောက်ပြန်ပုံဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့မြင်ရတာကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူးဆို တော့ ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီဟာ ဘယ်လိုနှလုံးသွင်းပြီး ရုပ်ကိုသိနေပါသလဲ ဘုရား”

ခန္ဓာမှာ ရုပ်သဘာဝကိုမြင်ပုံ

“ကဲ-ဒကာ-ဒကာမတွေအားလုံး ထိုင်နေတဲ့အတိုင်းပဲ မျက်လုံး ကလေးတွေ ခဏမှိတ်လိုက်ပါ။ ပြီးရင် ဦးဇင်းမေးတာကို သေသေချာချာ စဉ်းစားပြီး ဖြေပါ။ ဦးဇင်းမေးမယ်နော်။

“ဒကာကြီးတို့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို မဟာဘုတ်လေးပါးနဲ့ ဖွဲ့စည်းထား တယ်ဆိုတာ ယုံပါသလား”

“ယုံပါတယ်ဘုရား”

“မဟာဘုတ်လေးပါးအပြင် တခြားသဘောတစ်မျိုးမျိုး ပါဝင်နိုင်သေးတယ်လို့ကော ထင်ပါသလား”

“မထင်ပါဘုရား”

“အဲလိုယုံကြည်တယ်ဆိုတာ သေချာရဲ့လား”

“သေချာပါတယ်ဘုရား”

“ကောင်းပြီ၊ ဒါဆိုရင် အဲဒီမဟာဘုတ်လေးပါးဟာလဲ အပူအအေး ဆန့်ကျင်မှုနဲ့ ကြုံတဲ့အခါ မဖောက်မပြန်ဘဲမနေ၊ ဖောက်ပြန်မြဲဓမ္မတာဆိုတာ ကော ယုံပါသလား”

“ယုံပါတယ်ဘုရား။ ကိုယ်တိုင်မြင်၊ ကိုယ်တိုင်သိနေတာမို့ ခိုင်ခိုင်မာမာ ယုံပါတယ်ဘုရား”

“ကောင်းပါပြီ၊ ဒါဆိုရင် မဟာဘုတ်လေးပါးသာရှိတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို သတိ-သမာဓိတွေနဲ့ ကြည့်နိုင်ပြီဆိုပါစို့။ ဘာတွေတွေ့မယ်ထင်ပါသလဲ။ အေးအေးဆေးဆေးစဉ်းစားပြီးဖြေနော်”

“ပူတာ၊ အေးတာ၊ မာတာ၊ ပျော့တာ၊ တိုးတာ၊ လှုပ်တာတွေပဲ တွေ့မယ်ထင်ပါတယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်။ အာပေါသဘာဝကတော့ သိနိုင်ခဲ့တာမို့ သူ့ကိုတော့ ထားလိုက်ပါတော့။ ပူတာ၊ အေးတာ၊ နွေးတာ၊ ကြမ်းတာ၊ နုတာ၊ သိမ်မွေ့တာ၊ မာတာ၊ ပျော့တာ၊ တိုးတာ၊ လှုပ်တာတွေကိုပဲ တွေ့မှာပါ။ အဲဒီလိုသိလို့ရတာတွေကို နာမည်မတပ်ဘဲ သိကြည့်စမ်းပါ။ ကဲ-ကဲ၊ လက်ထိပ်ကလေးတွေ အချင်းချင်းထိထားကြည့်စမ်းပါ။ နာမည်မတပ်ဘဲသိကြည့်၊ သိလို့ရလား”

“ရပါတယ်ဘုရား”

“နာမည်တပ်ပြီးပြောရင်ကော”

“နွေးတယ်လို့သိပါတယ်ဘုရား”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ တကယ်တော့ ပရမတ်တရားတွေဟာ မိမိနဲ့အတူ တစ်ချိန်လုံးရှိနေကြတာပါ။ မကြည့်တတ်လို့ မမြင်တာပါ။ နာမည်မတပ်ဘဲ တိုက်ရိုက်သိကြည့်ရင် သိလို့ရတယ်ဆိုတာ တွေ့ရတယ်။ လယ်တီဆရာတော်

ဘုရားကြီး ပြောသလို ‘သိပါရဲ့ မမြင်၊ မြင်ပါရဲ့ မသိနဲ့ ကြောင်ကြောင်ကြီးဖြစ်’ နေကြတာပါ။

“ခုဒကာကြီးတို့ နာမည်မတပ်ဘဲ တိုက်ရိုက်သိရတာဟာ ရုပ်ပရမတ်တွေရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာတွေပါပဲ။ အလေ့အကျင့်မရှိသေးလို့ ပီပီပြင်ပြင် ထင်ထင်ရှားရှား မသိရသေးတာပါ။ အခုဒကာကြီးတို့ ရုပ်ပရမတ်ရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာကို တွေ့တာဟာ ဖောက်ပြန်တဲ့တရားကိုတွေ့တာလား၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းဆိုတဲ့ သဘာဝလက္ခဏာကို တွေ့တာလား။ ဒီအချက်ကလေးကို သေသေချာချာ စဉ်းစားထားပါနော်။

“တကယ်လို့ ကြာကြာကလေးထိုင်နေမယ်၊ ရုပ်နေမယ်ဆိုရင် နာတာ၊ ကျဉ်တာ၊ ထုံတာ၊ ကိုက်တာတွေပါထပ်ပြီး သိလာလိမ့်မယ်။ အဲဒါတွေက ရုပ်ရဲ့ ဖောက်ပြန်မှုကြောင့် ပေါ်လာတဲ့ဒဏ်တွေပါပဲ။ သဘာဝလက္ခဏာတွေပါပဲ။ တစ်နေရာတဲကို ကြာကြာဖိထားရင် ပူလာပါတယ်။ ဖိထိုင်ထား၊ ခေါက်ထိုင်ထား၊ ကွေးထိုင်ထားလို့ သွေးလေ သွားလမ်းလာလမ်း မဖြောင့်တော့ဘူး။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် မစီးနိုင်၊ မလှုပ်ရှားနိုင်တော့ဘူး။ ဒီတော့ ရုပ်ဒဏ်တွေအဖြစ်နဲ့ နာတာ၊ ကျဉ်တာ၊ ပူတာ၊ ထုံတာတွေ ပေါ်လာပါတယ်။ ရုပ်ဖောက်ပြန်နေပြီလို့ အသိပေးနေတဲ့ သဘာဝလက္ခဏာတွေပဲ။ ရေငတ်သလိုပေါ့ဗျာ။

“ဒီနေရာမျိုးမှာ ပူခြင်းသဘော ထင်ရှားနေတာကို ထောက်ဆပြီးမှ ပူခြင်းသဘောရှိတဲ့ တေဇောဓာတ်-ပရမတ်ရုပ်ကို တေဇောဓာတ်- ပရမတ်ရုပ်လို့ သိခွင့်ရရှိနိုင်တာပါ။

“အဲဒီလို ယောဂီဟာ အေးတာသိလိုက်၊ ပူတာသိလိုက်၊ နာတာသိလိုက်နဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးမှာ သိစရာတွေကို အကုန်လိုက်ပြီး တစ်မျိုးစီ တစ်မျိုးစီခွဲပြီး လိုက်သိနေရမယ်ဆိုရင် စိတ်ကပျာယာခတ်ပြီး မတည်ငြိမ်နိုင်တော့ပါဘူး။ တချို့အာရုံတွေဟာ ရောနေပါတယ်။

“ဒကာကြီးတို့ စောစောကပြောသလို ခန္ဓာမှာသိလို့ရတာဟာလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့တရားပါပဲလို့ တထစ်ချယုံကြည်တယ်ဆိုရင် စိတ်ပျာယာ

မခတ်အောင် သိရသမျှတွေကိုခြုံပြီး အတိုဆုံး၊ အထိရောက်ဆုံး တစ်ချက်တဲ နှလုံးသွင်းကြည့်ပါ။ ဘယ်လိုနှလုံးသွင်းကြမလဲ”

“ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောပဲလို့ နှလုံးသွင်းလိုက်ရုံပါပဲဘုရား”

“ဖောက်ပြန်နေတဲ့တရားလို့ နှလုံးသွင်းရင်ကော မှန်ပါ့မလား”

“မမှန်ပါဘုရား၊ တကယ်မြင်တာက ဖောက်ပြန်နေတဲ့တရားကို မြင်တာမဟုတ်ဘဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ ပူမှု၊ နွေးမှု (အစရှိတဲ့သဘာဝ လက္ခဏာ) ကိုသာ မြင်နေတာပါဘုရား”

“မှန်ပါတယ်၊ ပူတာလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောပဲ။ အေးတာရော၊ မာတာ ကြမ်းတာရော၊ တိုးတာ လှုပ်တာရော၊ နာတာ ကျဉ်တာရော ဖောက် ပြန်တတ်တဲ့ သဘောချည်းပါပဲ။ ခန္ဓာနဲ့စပ်လို့ သိရသမျှဟာ ဖောက်ပြန်တတ် တဲ့ သဘောကလွဲလို့ ဘာမှသိစရာမရှိတဲ့အတွက် သိရသမျှ ဖောက်ပြန်တတ် တဲ့သဘောချည်းပဲလို့ နှလုံးသွင်းထားရင် ပြီးပါတယ်”

“အာရုံတစ်ခုကိုသိလိုက်၊ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောလို့ နှလုံးသွင်း လိုက် ဒီလိုလုပ်ရမှာလားဘုရား”

“မဟုတ်ဘူးဒကာကြီး၊ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့တရားကို တရားထိုင်မှ သိနိုင်တာလား၊ ဒါမှမဟုတ် နဂိုကတဲက ဒီခန္ဓာကြီးဟာ ဖောက်ပြန်တတ် တဲ့တရားတွေရဲ့ အစုအဝေးပါလို့ ယုံကြည်ထားတာလား”

“နဂိုကတဲက ယုံကြည်ပြီးသားပါဘုရား”

“ဒါဆို အရှင်းကြီးပဲဒကာကြီးရဲ့။ အဲဒီ ယုံကြည်ချက်အတိုင်း နှလုံး သွင်းထားလိုက်ပေါ့။ တရားထိုင်လို့ သိစရာပေါ်လာရင် အလိုက်သင့်ကလေး သိလိုက်ရုံပဲပေါ့။ သိမှ လိုက်လိုက်ပြီး နှလုံးသွင်းနေရင် စိတ်အလုပ်ရှုပ်တာ ပေါ့”

“တပည့်တော် သဘောပေါက်ပါပြီ”

“လက်တွေ့တရားထိုင်ပြီဆိုတဲ့အခါကျရင် သတိကို နှာသီးဝမှာပဲ ထားထား၊ ငယ်ထိပ်မှာပဲထားထား၊ ဝမ်းဗိုက်မှာပဲထားထား၊ လက်ထိပ် နှစ်ခုထိထားတဲ့ နေရာမှာပဲထားထား၊ လက်ဝါးနှစ်ခုထပ်ထားတဲ့ နေရာမှာပဲ

ထားထား၊ ရင်ချိုင့်မှာပဲထားထား၊ ခြေဖဝါးမှာပဲထားထား၊ ထားချင်တဲ့နေရာမှာထား။ ပထမဆုံးစသိမှာက ပူမှု၊ နွေးမှု၊ အေးမှု၊ တင်းမှု၊ တိုးမှု၊ လှုပ်မှု ဒါတွေပဲတွေ့မယ်။ အဲဒါတွေက သဘာဝလက္ခဏာတွေပါ။

“သတိသမာဓိ အားကောင်းလာတဲ့အခါ သိနေတဲ့နေရာလေးမှာ တင် မငြိမ်သက်တာကို သတိထားမိလာလိမ့်မယ်။ တရွရွ၊ တရှိန်ရှိန်၊ တလှုပ်လှုပ်၊ တရွေ့ရွေ့စသဖြင့် မငြိမ်သက်တဲ့သဘောတွေ တွေ့လာရမယ်။

“ဒါထက်ပိုပြီး သတိသမာဓိအားကောင်းလို့ တစ်ကိုယ်လုံးကို ခြုံကြည့်နိုင်လာတဲ့အခါမှာလဲ လှုပ်မှု၊ ရွှေ့မှု၊ မငြိမ်သက်မှုတွေဟာ တစ်ကိုယ်လုံး အပြည့်ပါပဲ။ အပ်ချစရာနေရာလပ်မရှိသလောက် တွေ့နေပါလိမ့်မယ်။

“လှုပ်မှု၊ ရွှေ့မှုတွေဟာလဲ တစ်နေရာနဲ့တစ်နေရာ တူချင်မှတူပါလိမ့်မယ်။ တချို့က ရင်ဝမှာအေးပြီး လှုပ်နေတဲ့သဘောထင်ရှားပြီး ကျောဘက်မှာကျတော့ အပ်ဖျားကလေးတွေနဲ့ အဆွခံရသလို တစစ်စစ်နဲ့ စူးခနဲ၊ စူးခနဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ တချို့ကျတော့လဲ ရင်ဝမှာပူပြီး တုန်နေတယ်၊ တလှုပ်လှုပ်ဖြစ်နေတယ်။ တွေ့ပုံကတော့ အမျိုးမျိုးပါပဲ။

“ဘယ်လိုပဲတွေ့တွေ့ သဘောသက်သက်မျှကိုသာ တွေ့နေရတဲ့ အတွက် ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောတွေပဲလို့ နှလုံးသွင်းပြီး ယောဂီဟာ အေးအေးဆေးဆေးစောင့်ကြည့်နေလိုက်ရုံပါပဲ။ အဲဒါ ခန္ဓာမှာ ရုပ်ရဲ့သဘာဝလက္ခဏာတွေကို သိနေပုံနဲ့ နှလုံးသွင်းပုံဥပမာပါပဲ။

“ဘာကြောင့် ရုပ်ရဲ့သဘာဝလက္ခဏာတွေကို မငြိမ်သက်တဲ့အနေနဲ့ တွေ့နေရတာပါလဲဆိုရင် သင်္ခတတရားတို့ရဲ့ သင်္ခတလက္ခဏာအတိုင်း လျင်လျင်မြန်မြန်ကြီး ဖြစ်နေပျက်နေကြလို့ပါ။ အဖြစ်အပျက်တွေ သိပ်မြန်တဲ့အခါ ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာကိုမမြင်ရဘဲ ရွေ့နေတာ၊ လှုပ်နေတာကိုပဲ တစ်ဆက်တဲတွေ့နိုင်ပါတယ်။

“ဥပမာ- မီးစတစ်ခုကို ဝှေ့ယမ်းလိုက်တဲ့အခါ လှုပ်နေ ရွေ့နေတဲ့ မီးဝိုင်းကြီးကိုမြင်ရသလိုပဲ၊ မီးဝိုင်းကြီးလို့မြင်နေတဲ့ တစ်ချိန်တဲမှာပဲ လှုပ်နေ၊ ရွေ့နေတာပါတဲ့ပြီး သိနေပါတယ်။ အေးသဘောကို သိတဲ့အခါ လှုပ်မှုနဲ့တွဲသိ

နေပါတယ်၊ ပူသဘောကိုသိရင်းလဲ မငြိမ်သက်မှုတစ်ခုခုနဲ့တွဲပြီး သိလာပါတယ်။

“ကျမ်းဂန်တွေမှာတော့ ‘နဒီသောတော ဝိယ၊ ဒီပဇာလာ ဝိယ’ မြစ်ရေအလျဉ်ဟာ အသွင်သွင်စီးနေသလို၊ ဆီမီးတောက်တရှိန်ရှိန်တောက်နေသလို ရုပ်တရားတွေဟာ တလျင်လျင်တသုတ်သုတ်နဲ့ ဖြစ်ချုပ်နေကြပါတယ်လို့ အဆက်မပြတ်အောင် လျင်လျင်မြန်မြန်ဖြစ်ပုံနဲ့ မငြိမ်သက်ပုံကို ဥပမာတင်စားပြီး ရှင်းပြတတ်ကြပါတယ်။

“တကယ်တော့ မငြိမ်သက်မှုတွေဟာ ရှေ့မှာတွေ့ရတော့မယ့် ‘ဖြစ်-ပျက်’ ရဲ့ အရိပ်လက္ခဏာတွေပါ။ ယောဂီဟာ မကြာခင်မှာ မငြိမ်သက်မှုတွေကနေတစ်ဆင့် ‘ဖြစ်-ပျက်’ကို မြင်လာပါတော့မယ်။ ဒါ့ကြောင့် မငြိမ်သက်မှုတွေကို စိတ်ပါလက်ပါနဲ့ ပိုပြီး ဂရုတစိုက်ကြည့်ပေးဖို့လိုပါတယ်။

“သိစမှာတော့ လှုပ်နေတာ မငြိမ်သက်တာဟာ အဖြစ်လား၊ အပျက်လား မသိပါဘူး။ သိလဲ မသိနိုင်သေးပါဘူး။ သတိအား၊ သမာဓိအားတွေ ပိုကောင်းလာတဲ့အခါ မငြိမ်သက်မှုပေါ်မှာပဲ သတိကကပ်နေပါတော့တယ်။ ခြေထောက်ထုံနေရင်လဲ ထုံတာကို တစ်ချက်နှစ်ချက်လောက်သိပြီး စိတ်က အဲဒီပြန်မရောက်တော့ဘူး။ မငြိမ်သက်တဲ့အာရုံမှာ ကပ်ပြီးသိနေတော့တယ်။ ဒကာကြီးတို့ကိုယ်တိုင် လုပ်ကြည့်ရင် သိလာလိမ့်မယ်။

“တချို့သိပုံ၊ သိနည်းတွေကို အတိအကျ ပြန်ပြောဖို့မလွယ်ဘူး။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တစ်ထပ်တဲတူချင်မှလဲတူမယ်။ သဘောအားဖြင့်တော့ တူကြပါလိမ့်မယ်။ ဦးရင်းအနေနဲ့ အနီးစပ်ဆုံးဖြစ်အောင် ကြိုးစားပြီး ပြောကြည့်တာပါ။ ပုံသေတော့မမှတ်ကြပါနဲ့။

“ဒါနဲ့ ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေက ဘာတွေလိုက်မှတ်နေတာလဲ၊ အသံသွင်းထားတယ်မဟုတ်လား”

“မမှတ်ပါဘုရား၊ တပည့်တော်မေးမယ့်အချက်ကလေး မေ့သွားမှာစိုးလို့ တေးထားတာပါဘုရား”

“ဪ. . ဪ. . . တေးမနေနဲ့တော့လေ၊ မမေ့ခင် တစ်ခါတဲမေးလိုက်ပါ”

“အရှင်ဘုရား ခုနကပြောသွားတဲ့အထဲမှာ ခန္ဓာနဲ့စပ်လို့ သိရသမျှ၊ ပူမှု၊ အေးမှု၊ နာမှု၊ ကျဉ်မှုတွေကို ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောပဲလို့ နှလုံးသွင်းဖို့ ပါပါတယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာကြီး၊ အဲဒီတော့. . .”

“အဲဒီနာမှု၊ ကျဉ်မှုဆိုတာတွေဟာ ဝေဒနာတွေမဟုတ်လား ဘုရား”

နာတာ ကျဉ်တာ ဝေဒနာမဟုတ်ပါ

“ဪ- ဒကာကြီးက နာတာ ကျဉ်တာ ဝေဒနာလို့ထင်နေတာကိုး။ ဒီလိုရှိတယ် ဒကာကြီးရ၊ ကြာကြာဖိထိုင်ထားရင် အဖိခံထားရတဲ့နေရာမှာ မဟာဘုတ်ခေါ်တဲ့ ဓာတ်ကြီးလေးပါး မညီမမျှဖြစ်လာတယ်။ တစ်ပါးဖြစ်စေ နှစ်ပါးဖြစ်စေ လွန်ကဲဖောက်ပြန်လာတယ်။ အဲဒီအခါ ခန္ဓာကိုယ်မှာ နာမှု၊ ကျဉ်မှု၊ ကိုက်မှု၊ ခဲမှုဆိုတဲ့ ဒဏ်ချက်တွေပေါ်လာတယ်။ အဲဒါဟာ Pain ပဲ၊ ရုပ်အနာ၊ ရုပ်ရောဂါခေါ်တယ်။ ခံစားမှုဆိုတဲ့ Feeling မဟုတ်ဘူး။

“လူတော်တော်များများဟာ Pain နဲ့ Feeling ကို မကွဲကြဘူး၊ ခံစားမှုဆိုတာ. . . အာရုံနဲ့ အရသာကို ခံစားမှုသဘောသက်သက်မျှပဲ၊ နာမ်သဘာဝဖြစ်တယ်။ နာတာတာ၊ ကျဉ်တာတွေက ရုပ်သဘာဝဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောရှိတယ်။

“ဒကာကြီး. . . အနာပေါ်တာက ခြေထောက်မှာ၊ ခံစားတာက စိတ်ထဲမှာ၊ တခြားစီပဲ၊ အာရုံနဲ့ အာရမ္မဏိက မကွဲဘူးဖြစ်နေတယ်။

“ဒကာကြီး. . . Pain နဲ့ Feeling ကိုမကွဲရင် ဝေဒနာနုပဿနာ အားထုတ်တဲ့အခါ အခက်အခဲဖြစ်လာလိမ့်မယ်။ နာကျဉ်တာကို ဝေဒနာလို့ပြောရင် မနာမကျဉ်တာကို ဘယ်လိုပြောမလဲ။ ရေငတ်တဲ့အချိန် ရေအေးအေးတစ်ခွက်သောက်လိုက်ရရင် ချမ်းသာမသွားဘူးလား၊ အဲဒီလိုချမ်းသာတာကို ခံစားတာလဲ ဝေဒနာပဲ။

“တချို့ယောဂီတွေက နာတာ၊ ကျဉ်တာ၊ အခံရခက်တာကို ဝေဒနာလုပ် ရှုနေကြတယ်။ အာရုံက ရုပ်၊ နှလုံးသွင်းတာက ဝေဒနာလို့ နှလုံးသွင်းတော့ နာမ်အာရမ္မဏိကဖြစ်ရော။ အာရုံတခြား၊ အာရမ္မဏိက တခြားဖြစ်နေရင် ဘာအသိဉာဏ်မှ မဖြစ်တော့ဘူး။

“နာတာ၊ ကျဉ်တာကိုရှုရင် ဒုက္ခကိုသိတယ်၊ ဒုက္ခသစ္စာကိုသိတယ်လို့ ထင်ပြီး ဒီနာတာ၊ ကျဉ်တာတွေကိုပဲ တရားလုပ်ပြီး ရှုနေကြတယ်။ နာတာ၊ ကျဉ်တာကိုရှုလို့ ဒုက္ခသစ္စာသိမယ်ဆိုရင် ဆေးရုံပေါ်က လူနာတွေအားလုံး၊ မီးဖွားဖူးတဲ့မိခင်တွေအားလုံး သစ္စာသိသူတွေ ဖြစ်ကုန်ကြမှာပဲ၊ ဒကာကြီး သဘောပေါက်ရဲ့လား”

“ပေါက်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးက ပြုံးစိစိနဲ့ ဘာကိုသဘောကျလို့ ပြုံးတာလဲ”

“အရှင်ဘုရားက နာတာ၊ ကျဉ်တာကို ဝေဒနာလုပ်ပြီး ရှုတယ်ပြောတော့ တပည့်တော် စိတ်ကိုသိပြီး ပြောလိုက်သလိုဖြစ်သွားလို့ ပြုံးမိတာပါဘုရား။ ပြီးတော့ . . . ကိုယ့်ဟာကိုယ် မှန်တယ်ထင်တာတွေဟာ တကယ်တော့ မှားတာတွေဖြစ်နေတယ်ဘုရား၊ Pain မှန်း Feeling မှန်း ခွဲမသိတဲ့ ကိုယ့်အဖြစ်ကိုတွေးပြီး ပြုံးမိတာပါဘုရား”

“ကိုကျော်ဆွေဆီက ကိုယ်က မှန်တယ်ထင်ပေမဲ့ မှားတာတွေရှိတယ် ဆိုတဲ့စကားကြားတော့ မကြာသေးခင်က ဆရာတော်တစ်ပါး ပြောသွားတဲ့အဖြစ်အပျက်ကို ကျွန်တော်ပြန်သတိရမိတယ်”

“ဘယ်လိုအဖြစ်အပျက်လဲ ကိုအောင်ရဲ့၊ ပြောပြစမ်းပါအုံး”

မှန်တယ်ထင်တာ တကယ်တော့ အမှားပါ

“ဒီလိုဗျ၊ ဆရာတော်ဟာ ၁၉၉၅-ခုနှစ်က ချင်းပြည်နယ်၊ ပလက်ဝမြို့ကို သာသနာပြုခရီးကြွခဲ့ရတယ်။ ပလက်ဝမှာ ကလေးတွေကို အခြေခံယဉ်ကျေးမှုသင်တန်း ပို့ချပေးပါတယ်။

“အဲဒီမှာ လူမျိုးစုအကြီးအကဲရဲ့သမီးက အစိုးရဝန်ထမ်း ကျောင်း ဆရာမဖြစ်နေပြီး၊ သူ့ရပ်ရွာမှာ အတော်ကလေး ဩဇာညောင်းတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီဆရာမက အပျိုကြီးဗျ။

“ဘုန်းကြီးက စနေ၊ တနင်္ဂနွေနေ့တွေမှာ သင်တန်းခေါ်ခေါ်ပေးနေတာကို သိပ်ကျေနပ်ပုံမပေါ်ဘူး၊ ဘုန်းကြီးက သူ့ရပ်ရွာမှာလာပြီး စွာနေတယ်လို့ယူဆပြီး ကလေးတွေကို စနေနေ့မှာ အချိန်ပိုခေါ်ပါတယ်။ မတက်ရင် စာမေးပွဲချပစ်မယ်လို့လဲ ပြောပါတယ်။

“စနေနေ့မှာ ကလေးတွေမလာလို့ ဘုန်းကြီးက စုံစမ်းကြည့်တဲ့အခါ အခြေအနေအားလုံးကို သိရတော့တာပဲ။ ဒါနဲ့ ရပ်ရွာလူကြီးတွေကိုဖိတ်ပြီး အကျိုးအကြောင်းရှင်းပြရတာပေါ့။ ရပ်ရွာလူကြီးတွေကလဲ ‘ဆရာမ . . . နင့်အလုပ်နင်လုပ်ပါ၊ ဘုန်းကြီးအလုပ် ဘုန်းကြီးလုပ်ပါစေ။ ခါတိုင်း စနေနေ့တွေမှာ နင်ဘယ်တုန်းက စာသင်ဖူးလို့လဲ’လို့ ဝိုင်းပြောကြပါတယ်”

“အဲဒီအချိန်ကစပြီး ဘုန်းကြီးနဲ့ဆရာမဟာ တစ်ယောက်မျက်နှာတစ်ယောက် မကြည့်ချင်လောက်အောင် အခြေအနေတွေ တင်းမာသွားပါသတဲ့။

“ဒီလိုနဲ့နေလာလိုက်တာ ဆရာတော်က ပြည်မကို ပြန်ကြွဖို့အချိန်ရောက်လာပါတယ်။ ပြန်မကြွခင် နှစ်ရက်လောက်အလိုမှာ ကျောင်းသားကလေးတွေကိုခေါ်ပြီး၊ ‘မင်းတို့ဆရာမကိုပြောလိုက်ပါကွာ၊ ဘုန်းကြီးလဲ ပြန်ကြွတော့မယ်။ အကြောင်းမညီညွတ်လို့ အဆင်မပြေတာတွေဖြစ်ခဲ့တာပါ။ တို့ဗမာလူမျိုးက ရန်လိုတဲ့စိတ်မရှိပါဘူး၊ ခွင့်လွှတ်ပါလို့ ဘုန်းကြီးက တောင်းပန်တဲ့အကြောင်း ပြောပေးပါ’လို့ ခိုင်းလိုက်တယ်။

“ကလေးတွေက ‘တပည့်တော်တို့ မပြောရဲဘူး၊ ဘုန်းကြီးကိုယ်တိုင် ပြောပါ။ တပည့်တော်တို့ အနားမှာနေပေးမယ်’လို့ ပြန်ပြောပါသတဲ့။ ဒါနဲ့ ဆရာတော်က ‘ငါ မင်းတို့ဘာသာစကားမှ မတတ်တာ၊ ဘယ်ပြောလို့ဖြစ်မလဲ’လို့ဆိုတော့ ကလေးတွေက ‘အရှင်ဘုရားက ဘာပြောချင်တာလဲ၊ တပည့်တော်တို့သင်ပေးမယ်’ လို့ ပြောကြတယ်။

“ဒီတော့ ဆရာတော်က ‘ငါပြောချင်တာက ဆရာမ၊ ငြိမ်းချမ်းကြပါစို့၊ ခွင့်လွှတ်ကြပါစို့လို့ ပြောချင်တာပေါ့ကွာ’လို့ ဆိုလိုက်ပါတယ်။ ဒါဆိုရင် ဆရာမနဲ့တွေ့တဲ့အခါ ‘အမေရေ စိနားဘို့’ လို့ ပြောလိုက်ရင်ပြီးတာပဲလို့ ကလေးတွေက သင်ပေးကြတယ်။

“နောက်တစ်နေ့မနက်ကျတော့ ပလက်ဝရောက်တဲ့ မြန်မာအသိသုံးလေးယောက်ကိုလဲ ခေါ်ထားပြီး ကျောင်းဆင်းလို့ ဆရာမပြန်လာချိန်မှာ ဆရာမကို ဘုန်းကြီးက နှုတ်ဆက်ချင်လို့ ခဏလိုက်ခဲ့ပါလို့ပြောပြီးခေါ်ခဲ့ဖို့ တစ်ယောက်ကို ခိုင်းလိုက်ပါကယ်။

“ဆရာမရောက်တဲ့အခါ ဆရာတော်က သူပြည်မကို ပြန်တော့မယ့် အကြောင်း၊ ပြီးခဲ့တာတွေကို ခွင့်လွှတ်ဖို့အကြောင်း ရှင်းပြပြီးတော့ ‘ဆရာမကို ဘုန်းကြီးနှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်၊ အမေရေ စိနားဘို့’ လို့ လက်ဟန်လေးပြပြီး ပြောလိုက်ပါသတဲ့။

“အဲဒီလိုလဲပြောလိုက်ရော ဆရာမက ထိုင်နေရက ‘ဝုန်းခနဲ’ ထလိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့မှ ‘ဘုန်းကြီးနော် ဘုန်းကြီး ဟင်း... ဟင်း’ လို့ လက်သီးဆုပ်ပြပြီး ဆောင့်ဆောင့်နဲ့ ထွက်သွားပါတယ်။

“ဆရာတော်ကလဲ အံ့အားသင့်ပြီး ‘ဒီဆရာမ ရိုင်းလိုက်တာ၊ ငါက ပြေရာပြေကြောင်း တောင်းပန်တာ ရန်လုပ်သွားတယ်၊ တော်တော်ရိုင်းတဲ့ ဆရာမပဲ’ လို့ အနားကလူတွေကို ပြောလိုက်ပါသတဲ့။

“အဲဒီလိုပြောတာကိုကြားတော့ လက်ဖက်ရည်ဖျော်နေတဲ့ ကောင်ကလေးက ထွက်လာပြီး ‘ဘုန်းကြီးက ဘာပြောလိုက်လို့လဲ’လို့ မေးပါတယ်။ ဆရာတော်က ‘ငြိမ်းချမ်းကြပါစို့၊ ခွင့်လွှတ်ကြပါ စို့ဆိုတဲ့သဘောနဲ့ အမေရေ စိနားဘို့လို့ ပြောလိုက်တာပါ။ ငါပြောတာ မဟုတ်လို့လား’ လို့ ပြန်မေးလိုက်ပါတယ်။

“ဒီတော့ ကောင်လေးက ‘တပည့်တော်တို့ ယောက်ျားကလေးချင်း ဆိုရင် တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ရန်ဖြစ်ပြီး ပြန်ခေါ်ကြတဲ့အခါ ‘အမေရေ စိနားဘို့’ လို့ပြောရင် မှန်ပါတယ်ဘုရား။ ဒါပေမဲ့ ယောက်ျားကလေးက မိန်းကလေးကို ပြောတာဆိုရင်တော့ အဲဒီအဓိပ္ပာယ် မဟုတ်တော့ဘူးဘုရား’

‘ဟ-ဘာအဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သွားလို့လဲ’လို့ ဆရာတော်ကမေးလိုက်တော့ ကောင်ကလေးက မိန်းကလေးကို ပြောတာဆိုရင်တော့ ‘အတူ တူနေကြရ အောင်လို့ အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သွားပါတယ်ဘုရား’လို့ ရှင်းပြလိုက်သတဲ့။ အဲဒီတော့ မှ ဆရာတော်က ဆရာမစိတ်ဆိုးသွားတဲ့အကြောင်းကိုသိပြီး ‘ဟာ-သွားပါပြီ ဗျာ’လို့ပြောပြီး ကိုယ့်နဖူးကိုယ် ရိုက်လိုက်ပါသတဲ့”

“အဲဒါပဲ ကိုကျော်ဆွေရေ၊ ကိုယ်မှန်တယ်ထင်ပြီး စွတ်စွတ်မပြောနဲ့၊ အမေရေ စိနားကို ဖြစ်နေအုံးမယ်”

“ဒကာအောင်ဟာသကလေးက တော်တော်ကောင်းတာပဲ၊ ဦးဇင်းလဲ မှတ်ထားရအုံးမယ်၊ ကဲ-ကဲ ဒကာမကြီးမသန်းသန်းကကော ဆွေးနွေးစရာ ရှိသေးလား”

“ဆွေးနွေးချင်၊ မေးချင်တာတွေကတော့ အများကြီးပဲဘုရား၊ ဒါပေမဲ့ နေကလဲ အတော်လေးစောင်းလာတော့ အရှင်ဘုရားကို အားနာပါတယ် ဘုရား”

“အားမနာပါနဲ့ ဒကာမကြီး၊ မနက်ဖြန်ဆိုရင် ဦးဇင်းက နယ်ကို ပြန်ကြွရမှာဆိုတော့ ဒီကနေ့တစ်ရက်ပဲ ဒကာမကြီးတို့နဲ့ ဆုံဖြစ်တော့မှာ ပါ၊ ဒီတော့ မေးစရာရှိရင်မေးပါ၊ မိုးချုပ်လဲ ချုပ်ပါစေ၊ ဒီကနေ့တစ်ရက်တော့ ဦးဇင်းသည်းခံပေးပါမယ်”

“မသန်းသန်း ခဏနော်၊ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲ မတင်မကျ ဖြစ်နေတဲ့ ကိစ္စကလေးတစ်ခု အရင်မေးလိုက်ပါရစေ”

“မေးပါ ကိုကျော်ဆွေ”

“အရှင်ဘုရား၊ စောစောက ရပ်ရဲ့သဘာဝလက္ခဏာတွေ တွေ့ပုံကို ရှင်းပြသွားတယ်ဘုရား၊ အဲဒီမှာ တပည့်တော်သိချင်တာက သိတာနဲ့ နှလုံးသွင်းတာ မတူဘူးလားဘုရား”

နှလုံးသွင်းမှန်ရင် ဉာဏ်ဖြစ်တယ်

“ဟာ- အဲဒါမှ ဒုက္ခပဲ၊ ကဲ ကဲ- ဦးခင်း ဥပမာတစ်ခုပေးမယ်။ ဒကာကြီးမြို့ထဲကို သွားတယ်ဆိုပါတော့။ ဆူးလေဘုရားနားရောက်တော့ ‘ဟေ့- ဟိုမှာ ပန်းဆိုးတန်းဗုံးခွဲတဲ့သူတွေ မိလာသတဲ့ကွ’လို့ ပြောသံကြားရော၊ ဒါနဲ့ ဒကာကြီးက သွားကြည့်တယ်။ မိန်းကလေးတစ်ယောက်၊ ယောက်ျား ကလေးတစ်ယောက် ဖမ်းပြီးခေါ်လာတယ်။

“ဒကာကြီးတွေတာက မိန်းကလေးတစ်ယောက်နဲ့ ယောက်ျား ကလေးတစ်ယောက်နော်၊ ဒါပေမဲ့ နှလုံးသွင်းလိုက်တာက ‘အဖျက်သမား တွေလို့’ နှလုံးသွင်းလိုက်တယ်၊ ပြီးသွားပြီ။ ဟဲ့-မိန်းကလေးက မိအေးလားဟဲ့၊ မိခွေးလားဟဲ့လို့ စုံစမ်းနေအုံးမှာလား၊ ယောက်ျားကလေးက မောင်နက်လား ဟဲ့၊ မောင်ကြွက်လားဟဲ့လို့ စုံစမ်းဖို့လိုသေးလို့လား”

“မလိုတော့ပါဘုရား”

“သိစရာတွေ အများကြီးကို တစ်ချက်တဲခြုံသိလိုက်တဲ့ အသိဟာ တန်ဖိုးအရှိဆုံးပဲ၊ အဲဒီလိုသိဖို့ နှလုံးသွင်းချက်ပိုင်မှဖြစ်မယ်၊ ယောနိသော မှန်မှဆိုတာ ဒါပဲ။

“ဝိပဿနာလုပ်ငန်းခွင်ထဲမှာလဲ ဒီသဘောမျိုးတွေ ရှိတယ်။ ဒကာကြီးတို့ ဗဟုသုတဖြစ်အောင် ဦးရင်းပြောပြမယ်။ သမ္မသနဉာဏ်ကနေ အနုလောမဉာဏ်အထိ ဝိပဿနာဉာဏ်ဆယ်ပါးစလုံးမှာ အဓိက ဘာကို အာရုံပြုပြီးသိနေလဲဆိုတော့ ဖြစ်-ပျက်ပဲ။

“အဲဒီအချိန်မှာ ယောဂီဟာ ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာကလွဲလို့ ဘာမှမတွေ့ဘူး။ ရုပ်တွေဖြစ်တာ၊ နာမ်တွေဖြစ်တာလို့ ခွဲပြီးသိနေတာမျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး။ ရုပ်နာမ်အသိမျိုးတောင် မရှိဘူးလို့ပဲ ပြောရလိမ့်မယ်ထင်တယ်။ သိရသမျှဟာ အဖြစ်နဲ့အပျက်ချည်းပဲ။

“နောက်တော့ အဖြစ်တောင်မတွေ့ဘူး၊ အပျက်ချည်း မြင်လာတယ်။ စာသင်မယ်၊ တရားဟောမယ်ဆိုရင်တော့ ရုပ်နာမ်ဆိုတာကို မသုံးမဖြစ်လို့ ထည့်ပြောနေရတာ၊ ထားပါတော့။ အဲဒီလို အဖြစ်အပျက်တွေကို မြင်နေရတဲ့အခိုက်မှာ ယောဂီက မမြဲတဲ့သဘောတွေပဲလို့ နှလုံးသွင်းမိသွားရင် အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ဖြစ်သွားရော၊ ဆင်းရဲလိုက်တာ၊ ဆင်းရဲတဲ့ သဘောတွေပဲလို့ နှလုံးသွင်းမိသွားရင် ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ် ဖြစ်သွားရော။

“တစ်ခါငြီးငွေ့စရာတွေပဲလို့ နှလုံးသွင်းမိသွားရင် နိဗ္ဗိဒါနုဿနာဉာဏ် ဖြစ်သွားရော။ ချုပ်နေတဲ့အချက်ကိုရွေးပြီး နှလုံးသွင်းမိသွားရင် နိရောဓာနုပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ရော။ ပျက်နေတဲ့အချက်ကိုရွေးပြီး ပျက်နေတဲ့ သဘောပဲလို့ နှလုံးသွင်းမိသွားရင် ဝယာနုပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပြန်တယ်။

“အဲဒီလို အာရုံတစ်မျိုးတဲကိုပဲ နှလုံးသွင်းမိပုံတွေ အမျိုးမျိုးကိုလိုက်ပြီး အနုပဿနာဉာဏ်တွေလဲ အမျိုးမျိုးဖြစ်တော့တာပဲ၊ ဘင်္ဂဉာဏ်ရဲ့အထက်မှာ နှလုံးသွင်းနိုင်ပုံ ဆယ့်ရှစ်မျိုးရှိတယ်လို့ ကျမ်းဂန်မှာဆိုတယ်။

“ဘယ်လို နှလုံးသွင်းမိသွင်းမိ သဘောတူရာတွေကို ပြန်စုလိုက်ရင် အနိစ္စာနုပဿနာ၊ ဒုက္ခာနုပဿနာ၊ အနတ္တာနုပဿနာသုံးမျိုးပဲ ပြန်ရတယ်။

ထားပါတော့။ ဦးရင်းပြောချင်တာက တွေ့တဲ့အာရုံပေါ်မှာ နှလုံးသွင်းမှန် သွားရင် ဉာဏ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အဓိကပြောချင်တာပဲ။ ကဲ-ကဲ- ဒကာမ ကြီးမသန်းသန်း မေးချင်တယ်ဆိုတာ ဘာပါလိမ့်”

“တပည့်တော်သိချင်တာက ရုပ်နာမ်ကွဲတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုမြင် တာကို ခေါ်ပါသလဲဘုရား”

ရုပ်နာမ်ကွဲပုံ ဥပမာ

“ရုပ်နာမ်ကွဲပုံကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဥပမာပေးပြီး ဟောထားတာရှိ တယ်။ ဒီယနိကာယ် သာမညဖလသုတ်မှာ ဘယ်လိုဥပမာပေးထားသလဲဆို တော့ အရည်အသွေး ကြည်လင်ကောင်းမွန်တဲ့ ပတ္တမြားတစ်လုံးရှိတယ်။ အဲဒီပတ္တမြားကို အပေါက်ဖောက်ပြီး ကြိုးသီထားမယ်ဆိုပါစို့၊ ကြိုးက အဝါ၊ အဖြူ၊ အနီ တစ်ခုခုပေါ့။

“အဲဒီလို ကြိုးသီထားတဲ့ ပတ္တမြားကို ဒကာမကြီးရဲ့ လက်ဝါးပေါ် တင်ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ပတ္တမြားထဲ ကြိုးကလေးဝင်နေတာကို တွေ့ရမယ်။ ပတ္တမြားကတခြား၊ ကြိုးကတခြား ကွဲကွဲပြားပြားမြင်နေရတယ်။ အဲဒီသဘော မျိုးပဲ အရှုခံရုပ်အာရုံက တခြား၊ ရှုသိနေတဲ့စိတ်ကလေးက တခြားဖြစ်နေတာ တွေ့ရမယ်။ အဲဒီလိုမြင်တာကို ရုပ်နာမ်ကွဲတယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

“ဒကာမကြီး ပိုသိလွယ်အောင် ဦးရင်းပြောပြမယ်။ ရှေ့ပိုင်းမှာပြော ခဲ့သလို ရုပ်ရဲ့သဘာဝလက္ခဏာတွေကို မငြိမ်သက်တဲ့သဘောနဲ့ တွေ့နေပြီး တဲ့နောက် အဲဒီမငြိမ်သက်တဲ့ သဘောတွေကိုပဲ တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီစသည်ဖြင့် အတွေးမပါဘဲ ထပ်ကာထပ်ကာ တစ်ဆက်တစ်စပ်တဲ သိနိုင်လာတဲ့အခါ အာရုံဆီကို ပြေးပြေးကပ်ပြီး သိသိနေတဲ့ နာမ်သဘောကလေးကို ထပ်တွေ့ရ လိမ့်မယ်။

“ဥပမာ- ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတော့ ကြွထား ပက်ထားလို့ ပြန့်ကျဲနေတဲ့ ဆန်စေ့တွေကို ကြက်တစ်ကောင် ကောက်ကောက်စားနေသလိုပဲ။ ဆတ်ခနဲ ဆတ်ခနဲနဲ့ ကစ်စေ့ချင်းကောက်စား နေတယ်။ နားကိုမနားဘူး၊ ဆန်စေ့နဲ့

နှုတ်သီးကလဲ တန်းခနဲ တန်းခနဲ လွဲကိုမသွားဘူး။ မြန်လဲမြန်၊ မှန်လဲမှန် ချိန်သားကိုကိုက်နေတာပဲ။ အဲဒီလို အာရုံတခြား၊ သိမှုကတခြား ကွဲကွဲ ပြားပြားမြင်ရရင် ရုပ်နာမ်ကွဲပြီလို့ သိနိုင်ပါတယ်”

“အရှင်ဘုရား၊ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်ကိုမြင်နေတဲ့ ယောဂီဟာ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါမရှိဘူးလို့ သိသွားတော့တာပဲလား ဘုရား”

စာဝိပဿနာနှင့် လက်တွေ့ဝိပဿနာ

“ဒကာကြီး၊ အဲဒါစာစကားဗျ၊ မြင်နေရတဲ့ ရုပ်နာမ်အာရုံထဲမှာ ယောက်ျားရှိလား၊ မိန်းမရှိလားလို့ ဘယ်သူမှ ရှာကြည့်မနေဘူးဗျ။ ရှာကြည့်ပြီးမှ မတွေ့လို့ မရှိဘူးလို့ပြောတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။

“ယောဂီရဲ့အာရုံမှာ ရုပ်သဘာဝ၊ နာမ်သဘာဝတွေပဲ ရှိတယ်။ တခြား ဘာမှမသိဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအသိမျိုး ကင်းနေတယ်။ အဲဒီလိုအသိမျိုး ကင်းနေတဲ့အခိုက်အတန့်ကိုပဲ ဒိဋ္ဌိက္ခာနေတယ်လို့ ပြောတာ။

“အဲဒီ အခိုက်အတန့်အတွင်း ယောဂီရဲ့ဉာဏ်မှာ သတ္တဝါပညတ်အာရုံ မဖြစ်ဘူး၊ မရှိဘူး၊ ကင်းနေတယ်၊ မယှဉ်ဘူး၊ ဒါကို ဒိဋ္ဌိက္ခာတယ်လို့ ပြောတာ။ နောက်ပြန်ဆင်ခြင်ပြီးတော့မှ ခန္ဓာမှာ ရုပ်သဘာဝ၊ နာမ်သဘာဝ ကလွဲလို့ ဘာမှမရှိပါလားလို့ ယုံကြည်သွားတယ်၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်သွားတယ်။ အဲဒီလို ယုံကြည်၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်တော့မှ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပြီလို့ ဆိုရတယ်။ ရုပ်ရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာ၊ နာမ်ရဲ့သဘာဝလက္ခဏာတွေကို သေချာသိမြင်သွားပြီဆိုတော့ ရုပ်နာမ်နှစ်မျိုးပဲရှိတယ်ဆိုတာကိုလဲ သေချာသိသွားတော့တာပေါ့။

“ဒကာကြီးတို့စိတ်ထဲမှာ ဝေါဟာရအစွဲကြီးတွေ ခံခံနေတယ်။ ရုပ်-နာမ်ကလွဲ၍ ဘာမှမရှိလို့ သိမ်းပိုက်လိုက်ရင်၊ ဒါမှမဟုတ် ခန္ဓာဆိုတာ ရုပ်နာမ်မျှသာပဲလို့ သိမ်းပိုက်လိုက်ရင် အကုန်ပါသွားပြီ။ ယောက်ျားကိစ္စ၊ မိန်းမကိစ္စတွေကို တကူးတကလိုက်စိစစ်နေစရာ လိုသေးလို့လား။

“ဉာဏ်က သဘာဝလက္ခဏာကို သိမ်းပိုက်ဖို့ဗျ၊ ဝေါဟာရတွေ သိမ်းပိုက်ဖို့မဟုတ်ဘူး။ ဉာဏ်ဖြစ်ချိန်မှာ အဲဒါတွေ မပါပါဘူး၊ မဖြစ်ပါဘူးလို့ ပြန်ပြောတဲ့အခါ၊ ပြန်ရေးတဲ့အခါ ထည့်ပြောရတာ ရှိ-မရှိရှာကြည့်ပါလို့ ခိုင်းတာမဟုတ်ဘူး။ ဒကာကြီး ကိုကျော်ဆွေ၊ သဘောပေါက်ပါတယ်နော်”

“မှန်ပါဘုရား၊ ဉာဏ်က သဘာဝလက္ခဏာကိုသာ သိမ်းပိုက်မိဖို့ အဓိကဆိုတာ သဘောပေါက်ပါပြီဘုရား။ သဘာဝလက္ခဏာတစ်စုတစ်စုရဲ့ အစ-အဆုံး၊ အပိုင်းအခြားအရ သင်္ခတလက္ခဏာနဲ့ သာမညလက္ခဏာပါ ထင်ရှားလာမယ်ဆိုတာ သဘောပေါက်ပါပြီဘုရား”

“ကြုံကြုံကံတုန်း ပရိယတ်သဘောနဲ့ ပဋိပတ်သဘော မတူတာကို ဦးလင်းပြောပြမယ်။ တစ်ခါက ယောဂီဒကာကြီးတစ်ယောက်ကို တရားစစ် မေးတဲ့အချိန်မှာ ဒကာကြီး ဘာတွေ့ပါသလဲလို့မေးတော့ တပည့်တော် ခန္ဓာ ငါးပါးပဲ တွေ့ပါတယ်လို့ ဖြေပါတယ်။ ကဲ-ဒကာအောင် ပြောပါအုံး၊ အဲဒီ ယောဂီကြီးရဲ့အဖြေကို ဘယ်လိုသဘောရသလဲ”

“စာသဘောအရတော့ မှန်ပါတယ်ဘုရား။ လက်တွေ့သဘောအရ တော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး”

“ဘာဖြစ်လို့လဲ”

“အမည်တို့၊ အရေအတွက်တို့ ဆိုတာတွေဟာ စာသဘောအရ ဖတ်သူ၊ နားထောင်သူ ရှင်းအောင် ခွဲပြောရ၊ ရေတွက်ပြရတာ မဟုတ်လား ဘုရား။ ယောဂီတစ်ဦးအနေနဲ့ လက်တွေ့မှာ ခန္ဓာဆိုတဲ့အပေါင်းသဘော ဆိုတာလဲ မတွေ့နိုင်ဘူး၊ ငါးခုလို့လဲ ခွဲစိတ်မတွေ့နိုင်ဘူး၊ ရုပ်သဘာဝဖြစ်ဖြစ်၊ နာမ်သဘာဝဖြစ်ဖြစ်၊ ထင်ရှားတဲ့သဘာဝ တစ်ခုခုကိုသာ သိနိုင်၊ တွေ့နိုင်ပါ လိမ့်မယ်ဘုရား”

“ဒကာအောင်ပြောတာ မှန်ပါတယ်၊ ဟိုးလွန်ခဲ့တဲ့ ၁၃၀၉-ခုနှစ် လောက်က ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ကျမ်းစာအုပ်တစ်အုပ်မှာ ပရိယတ်သဘောနဲ့ ပဋိပတ်သဘောကို ရှင်းပြထားတယ်။ ဒကာအောင်ပြောတာနဲ့ ကိုက်နေ တယ်။

“ဘယ်လိုရှင်းပြထားသလဲဆိုတော့ ပရိယတ်အလုပ်ဆိုတာဟာ အမည်ပြောရ၊ အရေအတွက်ပြောရတဲ့အလုပ် ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ သရုပ်-သင်္ချာ-ပညတ်တွေနဲ့ တန်ဆာဆင်ပြီး ပြရ၊ ရှင်းရတဲ့နယ် ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ ကြားခိုက်မှာ နားရှင်းဖို့ တစ်ခုစီလဲ ပြောရတယ်၊ တခြားစီလဲ ခွဲပြရ၊ ဖြုတ်ပြရ၊ ရေတွက် ပြရတဲ့နယ် ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

“ပဋိပတ်နယ်ဆိုတာကတော့ အသိနယ်၊ အလုပ်နယ်ဖြစ်တဲ့အတွက် တစ်ခုစီခွဲပြီးပြနေ၊ ဖြုတ်နေ၊ ရေတွက်သိနေတော့တာ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ ပါဠိလို သဟဇကတ္ထနည်းခေါ်တဲ့ ဖြစ်သင့်ရာ တစ်ပေါင်းတဲ၊ တစ်ခုတဲ၊ တစ်ပါတဲ သိရ၊ တွေ့ရ၊ ဖြုတ်ရတဲ့နယ် ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

“ဥပမာ- စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်ဆိုပါတော့ စက္ခုပသာဒ ရုပ်ကိုမှီပြီး စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ရယ်၊ စေတသိက် ၇-မျိုးရယ်၊ တစ်ပြိုင်တဲဖြစ် ကြတယ်၊ တစ်ပေါင်းတဲဖြစ်ကြတယ်။ ပရိယတ်သဘောနဲ့ ပြောမယ်ဆိုရင် စက္ခုပသာဒရုပ်မှာ ရုပ်ကလာပ်ပေါင်းက ဆယ်ခုပါတယ်။ ဘာတွေ၊ ဘာတွေ၊ စေတသိက်တွေက ဘာတွေ၊ ဘာတွေဆိုပြီး အမည်နဲ့ အရေအတွက်နဲ့ ခွဲခြား ရှင်းပြနေရတယ်။

“လက်တွေ့ပဋိပတ်အလုပ်အရပြောရင်တော့ စိတ်က သတ်သတ်၊ စေတသိက်တွေက သတ်သတ် အဲဒီလိုခွဲမြင်မနေဘူး၊ တစ်ပေါင်းတဲ၊ တစ်စုတဲ အနေနဲ့သာ မြင်ကြရတယ်။ ဒီသဘောကို ဆိုလိုတာပါ။ ပေါင်းလို့ ပေါင်းနေ မှန်းတောင် မသိပါဘူး။

“အဲဒီကျမ်းစာအုပ်မှာ ဘယ်လိုဆက်ပြီး ရှင်းပြထားသလဲဆိုတော့ တစ်ချိန်တဲမှာ တစ်ခုစီခွဲပြီး သိနိုင်သူဟာ ဘုရားသာဖြစ်ပါတယ်။ ကျန် မည်သူမှ မသိနိုင်ပါဘူးတဲ့။ မသိနိုင်ဘဲနဲ့ သိသယောင်ခွဲပြနေရင် ပရိယတ် အသိ၊ စာအသိသာဖြစ်တယ်ဆိုတာ တထစ်ချမှတ်ပါတဲ့။

“ပြီးတော့ ပဋိပတ်အရ ဖြစ်ပေါ်မှုဟာ ဓမ္မတာသဘောဖြစ်လို့ စာနဲ့ ချုပ်ချယ်မှု၊ မြှောက်ပင့်မှုလုပ်လို့မရကောင်းပါဘူးလို့ ရှင်းပြထားပါတယ်”

“ပရိယတ်သဘောနဲ့ ပဋိပတ်သဘော မတူပုံကိုတော့ သိရပါပြီ ဘုရား၊ ဒါပေမဲ့ တပည့်တော်စိတ်ထဲ မရှင်းမလင်းဖြစ်နေတဲ့ကိစ္စတစ်ခုကို မေးလျှောက်ခွင့်ပြုပါဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုမောင်မောင် မရှင်းတာဘာပါလိမ့်”

“တပည့်တော်တို့ ဝိပဿနာရှုတဲ့အခါ၊ ရုပ်တရားကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နာမ်တရားကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် လက္ခဏာ၊ ရသာ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒဋ္ဌာန်လေးပါးနဲ့ရ ရမယ်၊ သိမ်းဆည်းရမယ်လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာဆိုထားကြောင်း စာအုပ်တွေမှာ တွေ့ရပါတယ်ဘုရား။ အဲဒီလေးပါးစလုံးနဲ့သိအောင် မဖြစ်မနေ အားထုတ်ရ မှာလားဘုရား။ တပည့်တော်စိတ်ထဲ မတင်မကျနဲ့ သံသယဖြစ်နေပါတယ် ဘုရား”

“ဒကာကြီးမေးတာ ကောင်းပါတယ်၊ ဒီမေးခွန်းကို ဦးလင်းအနေနဲ့ ရှင်းမပြခင် ဆရာတော်ကြီးများရဲ့ အဆိုအမိန့်ကို အရင်ပြောပြမယ်။ သေက္ခ တောင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အဘိဓမ္မတ္ထသရူပကဒီပနီကျမ်းမှာ ဘယ်လို မိန့်ဆိုထားသလဲဆိုတော့ . . .

‘အရိယာမဂ်ကိုရပြီး၍ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကိုလည်း ရလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှသာလျှင် တရားတစ်ခုခု၌ လက္ခဏာ၊ ရသာ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒဋ္ဌာန် ဤလေးပါးတို့ကို ပိုင်းခြားသိမှတ်ရပါသည်။

ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်အကျိုးငှာမဟုတ်ဘဲ မဂ်ဖိုလ်ရရုံ၊ ကိလေ သာကုန်ခန်းရုံ အကျိုးငှာကား ဤလေးပါးစလုံးကို သိမှတ်မဟုတ်၊ သဘာဝလက္ခဏာတစ်ပါးမျှသိလျှင် ကိစ္စပြီး၏။ ဓမ္မဝိညာနဉာဏ်၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကိုရ၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ကင်းကွာစင်ကြယ် စေနိုင်၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကို ရ၏’ လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်”

“ရှင်းလိုက်တာဘုရား”

“ပြီးတော့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကလဲ သမ္မာဒိဋ္ဌိဒီပနီမှာ ဘယ်လိုမိန့်ဆိုထားသလဲဆိုတော့ . . .

‘ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသကထာ၌ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်တွင် ဝေဖန်တော်မူအပ်သော အလုံးစုံသော ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ကိုထုတ်၍ အလွန်ကျယ်ဝန်းလှစွာသော နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟ အစီအရင်ကို ပြတော်မူ၏။

‘ထိုသို့သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ပြအပ်သော နာမရူပပရိဂ္ဂဟ အစီ အရင်သည် အလွန်တရာ ဉာဏ်ထက်မြက်ကုန်သော အဘိဓမ္မာ ဓရ ဝိသေသ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရာသာ ဖြစ်၏။ ဝိပဿနာကို အား ထုတ်ခါစဖြစ်သော အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရာမဟုတ်’ လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်”

“ဆရာတော်ကြီးများရဲ့ အဆိုအမိန့်တွေဟာ ရှင်းလင်းပြတ်သားလှ ပါလားဘုရား။ သွယ်ဝိုက်မနေဘဲ လိုရင်းကို ထိမိအောင် ဆုံးမနိုင်ကြပါပေ တယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာကြီး၊ ဆရာတော်ကြီးများဟာ ဓမ္မအလိုကိုသာ ကြည့်ပြီး တိုက်ရိုက်ပြောလေ့ရှိပါတယ်။ ဒကာ-ဒကာမအကြိုက်၊ ပရိသတ် အကြိုက်လိုက်ပြီး ပြောလေ့မရှိပါဘူး။ ကျမ်းစကား၊ ပေစကားတွေကို တခြားသူအထင်ကြီးအောင် သုံးလေ့မရှိဘူး။ ရိုးရိုးစင်းစင်း ပြောကြတယ်။ အဲဒီဖြောင့်မတ်တဲ့ဂုဏ်ကိုပဲ ဦးရင်းတို့ ကြည်ညိုမဝဖြစ်ရတာပါ။

“ပြီးတော့ ဆရာတော်ကြီးများဟာ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် စွယ်စုံနဲ့စပ် ကျွမ်းကျင်တော်မူကြတဲ့အတွက် လက်တွေ့အလုပ်နယ်မှာ စာသဘောနဲ့ လက်တွေ့အလုပ်သဘောကို ခွဲခြားဝေဖန်ပြီး ဆုံးမလေ့ရှိကြပါတယ်။ အခု ဆွေးနွေးနေတဲ့ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက သာသန ဝိသောဒနီကျမ်း၊ တတိယတွဲမှာ ဘယ်လိုမိန့်ဆိုထားပြန်သလဲဆိုတော့ -

‘ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ပညာဘာဝနာဌာန ခန္ဓနိဒ္ဒေသ စသည်တို့၌ ဝိပဿနာ၏ ဘူမိဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး စသည်တို့ကို အဘိဓမ္မာဒေသနာနည်းအားဖြင့် အကြွင်းအကျန်မရှိ အကုန်အစင် ထုတ်ဖော်ပြဆိုလျက်ရှိသည်မှာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မိမိတို့ဉာဏ်

နှင့်လျော်ရာ ပဓာနဓမ္မကို ရွေးချယ်ကောက်ထုတ်၍ ယူကြစေခြင်း
ငှာ စုံလင်စွာထုတ်ဖော်ပြဆိုတော်မူသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

‘ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုတိုင်းသော စိတ်တစ်ခု ယုတ်ကိုး
ဆယ် (၈၉-ပါး)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ (၅၂-ပါး)၊ ရုပ် အဋ္ဌဝိသ
(၂၈-ပါး) တို့ကို လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒဋ္ဌာန်ကိုယ်စီနှင့်
တကွ အကုန်အစင်သိမှသာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်နိုင်သည်ဟု မမှတ်ယူအပ်၊

‘သင်္ဂြိုဟ်အဘိဓမ္မာကို ကောင်းစွာသိတတ်သော အဘိဓမ္မာ
ကျမ်းပြုဆရာပင်ဖြစ်သော်လည်း မိမိသန္တာန်၌ရှိသော တစ်ခုခု
သော ပဓာနရုပ်ဓာတ်၊ ပဓာနနာမ်ဓာတ်တို့၌ ဒဿနဉာဏ်အမြင်
မပေါက်သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်မျှသို့ပင် မရောက်၊ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်နှင့်မူကား အလွန်ကွာဝေးလျက်ရှိ၏။

‘သင်္ဂြိုဟ်အဘိဓမ္မာပင် မတတ်သော်လည်း သုတ္တန်ဒေသနာ
နည်းအားဖြင့် ပဓာနဖြစ်သော တစ်ခုသောရုပ်၊ တစ်ခုသောနာမ်၌
ဉာဏ်အမြင်ပေါက်ခဲ့သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်မှစ၍ အရဟတ္တ
ဖိုလ်ဉာဏ်တိုင်အောင် ပေါက်ရောက်နိုင်၏ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်ယူ
ရမည်’ လို့ မိန့်ဆိုရှင်းပြထားပါတယ်။

“ကဲ-ဒကာကြီး၊ စိတ်အားငယ်သေးသလား”

“မငယ်တော့ပါဘုရား။ ခုလို ရှင်းလင်းပြတ်သားတဲ့ ဆရာတော်ကြီး
များရဲ့ အဆုံးအမ ဩဝါဒကို ခံယူလိုက်ရတာ အားအင်တွေပြည့်သွားသလို
ခံစားလိုက်ရပါတယ်ဘုရား”

“လက်တွေ့သဘောမှာ သိနိုင်ပုံကိုပြောပြမယ်။ ဥပမာ-ဝါယောရုပ်
ဆိုပါတော့၊ ဝါယောရုပ်ရဲ့လက္ခဏာဟာ ထောက်ကန်တောင့်တင်းခြင်း
သဘောပါ။ လက္ခဏာဆိုတာက ဝါယောလို့ သိစေနိုင်တဲ့အမှတ်အသားပါ။
ခန္ဓာမှာ ထောက်ကန်တောင့်တင်းနေတဲ့ သဘောကိုတွေ့ရင် ဝါယောရုပ်ရဲ့
သဘာဝလက္ခဏာကို တွေ့တာပါပဲ။

“ရသဆိုတာကတော့ ဝါယောရဲ့အလုပ်၊ ဝါယောရုပ်က ဆောင်ရွက်တဲ့ကိစ္စကို ခေါ်ပါတယ်။ ခန္ဓာမှာ တစ်ခါတစ်ရံ ထောက်ကန်သဘော၊ တောင့်တင်းသဘောကိုမတွေ့ဘဲ လှုပ်ရှားခြင်းသဘောက ထင်ရှားနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒါ ဝါယောရုပ်ရဲ့ရသကို တွေ့နေတာပါပဲ။ လှုပ်ရှားခြင်းဟာ ဝါယောရုပ်ရဲ့ ကိစ္စပါ။

“ပစ္စုပဋ္ဌာန်ဆိုတာက ထင်ပေါ်လာတဲ့ အခြင်းအရာကို ခေါ်ပါတယ်။ ဝါယောရုပ်ကို ရှုနေတဲ့ယောဂီဟာ တစ်နေရာက တစ်နေရာကို ရွှေ့နေတယ်၊ တွန်းနေတယ်၊ ဆွဲဆောင်နေတယ်လို့ ဉာဏ်မှာ ထင်ပေါ်လာတယ်။ နှာသီးဝမှာ သတိကပ်ထားရင် လေကလေးက အတွင်းဘက်ကို တိုးဝင်နေတယ်။ အပြင်ဘက်ကို ဇာတိုးထွက်နေတယ်လို့ ထင်လာတယ်။ အဲဒါ ဝါယောရုပ်ရဲ့ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ကို သိနေတာပါပဲ။

“ပဒဋ္ဌာန်ဆိုတာက ဝါယောရုပ်ကိုဖြစ်စေတဲ့ အနီးကပ်ဆုံး အကြောင်းတရားကို ခေါ်ပါတယ်။ စတင်အားထုတ်ခါစမှာတော့ ပဒဋ္ဌာန်ကို မသိနိုင်သေးပါဘူး။

“ပြောခဲ့တဲ့ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန် သုံးမျိုးအနက်က တစ်ခုခုကိုတွေ့ရင် ဝါယောရုပ်ကို တွေ့နေခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီ။ သုံးခုစလုံး စုံအောင်သိမှ မဟုတ်ပါဘူး။ လူတိုင်းအလွယ်တကူသိနိုင်တဲ့ တစ်ခုခုကိုသိရင် ရပါတယ်”

“တပည့်တော်မတို့ ပရိယတ်သဘောနဲ့ လက်တွေ့ပဋိပတ်သဘောတို့ရဲ့ ခြားနားချက်ကို သိရတာ အလွန်အကျိုးများပါတယ်ဘုရား။ တပည့်တော်မ တစ်ခုသိချင်တာက ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာ ကုဋေတစ်သိန်းမက ဖြစ်ကြ၊ ချုပ်ကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်ဘုရား။ အဲဒီလိုဖြစ်ချုပ်နေတာကို ယောဂီဟာ မြင်နိုင်ပါ့မလားဘုရား”

“နာမ်တရားက မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာ ကုဋေတစ်သိန်းမက ဖြစ်ချုပ်သွားပါတယ်။ ရုပ်တရားကတော့ ကုဋေငါးထောင်ကျော် ဖြစ်ချုပ်ပါတယ်။ အဲဒီလောက် လျင်လျင်မြန်မြန် ဖြစ်ချုပ်နေတာကို ယောဂီဟာ မသိနိုင်ပါဘူး။ ဒီအချက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး အာဟာရ

ဒီပနီမှာ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ မိန့်ဆိုချက်ကို ဦးစင်းပြောပြမယ်။
ဆရာ တော်ကြီးက ဘယ်လိုမိန့်ဆိုထားသလဲဆိုတော့ -

‘ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်မှုမှာ လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာ
အကြိမ်တစ်ရာ တစ်ထောင်မက ဖြစ်ပျက်နိုင်ကြသည်။ ထိုသို့သော
ခဏိကအချက် ဖြစ်ပျက်မှုတို့သည်မူကား သတ္တဝါတို့၏ဉာဏ်အမြင်
မှာ ပိုင်းခြား၍ထင်မြင်နိုင်သောတရားစု မဟုတ်ကုန်ပြီ။ မထင်မြင်
နိုင်သောအရာကို ဝိပဿနာအချက်အတွက်ပြု၍ ရှုသည်ရှိသော်
အနှစ်တစ်ရာတစ်ထောင်ပင် ရှုသော်လဲ ဝိပဿနာဉာဏဒဿန
အဏုမြူမျှ ဖြစ်ခွင့်မရှိ၊ သမ္မောဟဒုက္ခ (တွေဝေရခြင်းဆင်းရဲ) သာ
ဖြစ်ခွင့်ရှိလေသည်’ လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။

“ပြီးတော့ ဆရာတော်ကြီးက စာဝိပဿနာနဲ့ လက်တွေ့ဝိပဿနာ
ကို ခွဲခြားသိမြင်တတ်အောင် ဘယ်လိုဆက်ပြီး ဆုံးမညွှန်ပြထားသလဲဆိုတော့-

‘ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အရာနှင့် အဘိဓမ္မာကျမ်းဂန်တို့၌
ပြဆိုထားသောအချက်များကို နားယောင်၍ စက္ခုဒွါရ ဝီထိအဟောင်း
မှာပင် ဖြစ်မှုချုပ်မှုများကို လက္ခဏာရေးတင်သည်ဟု ပြောဆိုကြ
သောအရာများသည် ယောင်ယမ်းကာမျှသော အမှုမျှသာဖြစ်၏။
ဝိပဿနာဉာဏဒဿနအစစ်ဖြစ်ရန်အခွင့် အလွန်ဝေးလှ၏ဟု
မှတ်လေ’ လို့ ဆုံးမညွှန်ပြထားပါတယ်”

“ဒါဆို တပည့်တော်မတို့ ယောဂီတွေအနေနဲ့ ဘယ်လိုဖြစ်ပျက်မျိုး
ကိုသာ မြင်ခွင့်ရှိပါသလဲဘုရား”

“သင်္ခတလက္ခဏာဖြစ်တဲ့ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်ကို ခဏငယ်သုံးခုခေါ်ပါ
တယ်။ ရုပ်နာမ်တရားတိုင်း အဲဒီခဏငယ်သုံးချက်နဲ့ အမြဲမပြတ် ဖြစ်ပျက်
နေကြတယ်။ ဇိနာလင်္ကာဋီကာမှာ ဘယ်လိုဖွင့်ပြထားသလဲဆိုတော့ -

‘စိတ္တဿဟိ ခဏဘင်္ဂေါ အတိလဟုတော ဗုဒ္ဓါနံယေဝ ဝိသယော
သန္တတိဘင်္ဂေါ ပန သာဝကာနံ ဝိသယော ဟောတိ’ တဲ့။

“စိတ်တစ်ခုရဲ့ ဘင်ခဏဆိုတဲ့ ပျက်မှု၊ ချုပ်မှုဟာ အလွန်ပဲလျင်မြန် လွန်းလှတဲ့အတွက် ဘုရားရှင်ရဲ့အရာသာ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ဘုရားရှင်တို့သာ မြင်နိုင်ပါသတဲ့။ သန္တတိခေါ်တဲ့ ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်တစ်ခုရဲ့ အပျက်သည် သာ သာဝကတို့ မြင်နိုင်တဲ့အရာ ဖြစ်ပါသတဲ့။

“နောက် နာမ်တရားတို့ရဲ့ တည်ဆဲဌိခဏကိုလဲ ဘုရားရှင်ကလွဲပြီး ဘယ်သူမှမသိနိုင်ပါဘူးလို့ ဖွင့်ပြထားတာလဲရှိတယ်။ ဒီတော့ ဦးရင်းတို့ ဒကာမကြီးတို့ သိခွင့်ရှိတဲ့ အဖြစ်အပျက်ဆိုတာ သန္တတိ ဖြစ်-ပျက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“သန္တတိဆိုတာက အစဉ်တစ်ခုကို ခေါ်တာ။ ပူရုပ်ကနေ အေးရုပ်ကို မပြောင်းခင် ကာလအထိကို ပူရုပ်အစဉ် သန္တတိတစ်ခု၊ အေးရုပ်ကနေ ပူရုပ်ကို မပြောင်းခင်ကာလအထိကို အေးရုပ်အစဉ် သန္တတိတစ်ခု၊ မြင်သိ စိတ်ကနေ ကြားသိစိတ်ကို မပြောင်းခင်အထိကို သန္တတိတစ်ခု၊ အဲဒီလိုသတ်မှတ်ပါတယ်။

“အဲဒီအစဉ်တစ်ခုစီကို ကာလအနေနဲ့ပြောရရင် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ခဏငယ်သုံးချက်ကာလကိုတော့ ခဏပစ္စုပ္ပန်လို့ခေါ်ပါတယ်။ ခဏပစ္စုပ္ပန်ကို ဘုရားသာသိနိုင်ပြီး သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကိုတော့ ဝိဿနာယောဂီများ မြင်အောင်ရှုရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒကာမကြီး သဘောပေါက်ပါတယ်နော်”

“တပည့်တော် သဘောပေါက်ပါပြီဘုရား။ နောက်တစ်ချက်သိချင်တာက ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်သိတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုသိတာမျိုးပါလဲဘုရား”

ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်သိတယ်ဆိုတာ

“အင်း-ဒီကိစ္စကတော့ စာလာပေလာအတိုင်းပြောတာထက် လက်တွေ့လုပ်ကြည့်ရင် ပိုကောင်းလိမ့်မယ်ဒကာမကြီး။ ကဲ- ဒကာ-ဒကာမတွေ လက်တွေ့ထိုင်ကြည့်ကြရအောင်။

“ကိုယ်သက်သာတဲ့ အနေအထားကလေးနဲ့ထိုင်ပါ။ ပြီးရင် ကိုယ့် ခန္ဓာကိုယ်ကို ပြန်စစ်ကြည့်ပါ။ ဘယ်နေရာမှာ တောင့်တင်းနေသလဲ၊ စိတ်ကို လဲ လျှော့ထားပါ။ တစ်ကိုယ်လုံးအကြောတွေကိုလဲ ဖြေလျှော့ထားပါ။ မျက်လုံး ကလေး အသာမှိတ်ပြီး အသက်ကိုမှန်မှန်ရှူပေးပါ။ မြန်အောင်လဲမလုပ်ပါနဲ့၊ နှေးအောင်လဲမလုပ်ပါနဲ့၊ ဝင်လေထွက်လေကို သူ့အလိုအလျောက်ပဲ ဖြစ်ပါစေ။

“ပြီးရင် သတိကို နှာသီးဝမှာ ဝင်လေ ထွက်လေထိတဲ့ နေရာကလေး မှာ အသာကပ်ထားလိုက်ပါ။ ဘာကယ်လို့ ဝင်လေထွက်လေထိတာ မထင်ရှားရင် တစ်ချက်နှစ်ချက်လောက် ပြင်းပြင်းရှူပြီး ထုတ်ပေးပါ။ ထိတဲ့နေရာ ကလေးကို မှတ်ထားပြီး ပုံမှန်ပြန်ရှူပါ။ တကယ်လို့ ဝင်လေ ထွက်လေဟာ နှစ်နေရာ၊ သုံးနေရာခွဲပြီး ထိနေတယ်ဆိုရင် အထင်ရှားဆုံးနေရာတစ်နေရာကိုရွေးပြီး သတိကပ်ထားပါ။

“အားလုံး ဝင်လေထွက်လေထိတာကလေးကို ထိထိမိမိသိလို့ရပြီဆိုရင် ဦးဇင်းပြောသလို ကြည့်ပေးစမ်းပါ။ ထိတာနဲ့ သိတာဟာ တစ်ထပ်တဲ ကျရဲ့လား၊ တစ်ထပ်တဲကျ-မကျ ငါးမိနစ်စောင့်ကြည့်ပေးပါ။

(ငါးမိနစ်ပြည့်သွားသောအခါ)

“ကဲ-ငါးမိနစ်ပြည့်ပါပြီ။ ဦးဇင်းမေးတာကို ဖြေပေးကြပါ။ ဒကာမ ကြီး ကြည့်လို့ရလား”

“တစ်ချက်တစ်ချက် မသိလိုက်တာကလွဲရင် သိလိုက်တိုင်း တစ်ထပ် တဲချည်းပဲဘုရား”

“ဒကာကြီးတို့ကကော”

“ဒီအတိုင်းပါပဲဘုရား”

“အဲဒီလို အာရုံကို တစ်ထပ်တဲ၊ တစ်ထပ်တဲကပ်ကပ်ပြီး သိနေတာကို ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့် သိတယ်ခေါ်ပါတယ်။ သတိအားကောင်းလာရင် ဒါထက် ပိုပြီး တိတိကျကျသိလာမယ်၊ ဝင်လေကအေးပြီး ထွက်လေကနွေးနေတာ၊ ဝင်လေကလေးက ဝင်ဆဲမှာ တရိပ်ရိပ်ဖြစ်နေတာ၊ တရိပ်ရိပ်ထွက်နေတာ၊

တုန်ပြီးထွက်နေဝင်နေတာ၊ လှုပ်ပြီး ဝင်နေထွက်နေတာ၊ အဲဒီလို သိမ်မွေ့တဲ့ သဘောကလေးကိုပါ သိလာလိမ့်မယ်။ အဲဒါက အာရုံကိုကပ်ပြီးရှုတဲ့နည်းပါ။ ဝိပဿနာမှာ အာရုံကိုကပ်ပြီးရှုနိုင်လေ အသိဉာဏ်အဖြစ်မြန်လေပဲ။

လက္ခဏာသုံးပါးတင် ရှုလို့ရပါသလား

“အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ ရှုမှတ်ရင်း ရုပ်နာမ်တစ်ခုခုရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာကို မြင်လာတဲ့အခါ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလို့ လက္ခဏာ ရေးသုံးပါးကိုတင်ပြီး ရှုမှတ်ရမယ်လို့ တရားစာအုပ်တွေမှာ ဖတ်ရပါတယ် ဘုရား။ အဲဒီလိုလက္ခဏာရေးသုံးပါးကို ကိုယ့်သဘောနဲ့ကိုယ် တင်ရှုလို့ ရပါ သလားဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေက ရှေ့ပိုင်းမှာ ဦးဇင်းရှင်းပြခဲ့တဲ့ ဥပဒေသ ကြီးကို မေ့သွားတယ်နဲ့တူတယ်။ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ရဲ့ လက္ခဏာတွေ ဟာ ခုန်ကျော်ပြီး ဖြစ်ရိုးထုံးစံမရှိကြဘူးဆိုတာလေ၊ ကိုယ့်သဘောနဲ့ကိုယ် တကယ်မမြင်ဘဲ နှလုံးသွင်းနေတာက ကုသိုလ်တော့ရပါတယ်၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်တော့ မဖြစ်ဘူး။

“လက္ခဏာရေးသုံးပါးတင် ရှုရမယ်ဆိုတာက စာဝိပဿနာပါ။ လက်တွေ့ဝိပဿနာမဟုတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီစကားကို တင်စား ပြီး သုံးနှုန်းထားလို့ပဲ။ ဘယ်လိုတင်စားပြီး သုံးနှုန်းထားသလဲဆိုတော့ ယောဂီ က ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာတွေကို မြင်သိနေရာကနေ ဖြစ်ပျက် မြင်လာတယ်။ ဖြစ်ပျက်မြင်ရာကနေ၊ အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တ လက္ခဏာ ဉာဏ်မှာထင်လာတယ်။ ဉာဏ်နဲ့မြင်လာတယ်။

“အဲဒီလိုလက္ခဏာရေးသုံးပါးကို မြင်လာတာဟာ မူလမြင်ခဲ့တဲ့ သဘာဝလက္ခဏာပေါ်မှာ တစ်ဆင့်ထပ်တင်ပြီး မြင်ရသလိုဖြစ်တဲ့အတွက် လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို တင်ရှုတယ်လို့ စာသဘောအရ တင်စားပြီး ရေးပြ ပြောပြတာ၊ စိတ်နဲ့မှန်းဆပြီး တင်ပါလို့ ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး။ အရေးအပြော တွေများလာတော့ စိတ်နဲ့မှန်းဆတင်ခိုင်းတယ်လို့ပဲထင်ပြီး အဲဒီလို စိတ်နဲ့

မှန်းဆရှုတာကိုပဲ ဝိပဿနာအလုပ်လို့ အသိမှား၊ အမှတ်မှားလာကြတော့တာပဲ။

“ဒီကိစ္စမှာ နိုင်ငံခြားသားတချို့က ဘယ်လိုဝေဖန်ကြသလဲဆိုတော့ ဆရာလုပ်တဲ့သူက ဒီလိုမြင်၊ ဒီလိုသိလို့ Auto-suggestion နည်းနဲ့ သိခိုင်းမြင်ခိုင်းထားလို့ ယောဂီတွေက မြင်တယ် သိတယ်လို့ ပြောနေကြတာပါလို့ ဝေဖန်ကြပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဘုရားရှင်ရဲ့ လက်တွေ့ဝိပဿနာအလုပ်ဟာ စိတ်ညှို့ပညာလောက်ပဲ တန်ဖိုးရှိတယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်သွားတာပေါ့။

“တကယ်တော့ ရုပ်နာမ်တရားတွေရဲ့ လက္ခဏာတွေဟာ စိတ်နဲ့ မှန်းဆတင်လို့ မရပါဘူး။ စိတ်နဲ့မှန်းဆတာဟာလဲ လက်တွေ့ဝိပဿနာအလုပ် မဟုတ်ပါဘူး။ လက္ခဏာတွေဟာ ရှုမှတ်မှုကြောင့် သူ့အလိုလို ဉာဏ်မှာထင်လာ မြင်လာတာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

“နှုတ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ စိတ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ် ရွတ်ဆိုပြီး ရှုမှတ်တာဟာ ဘာဝနာအစစ်အမှန် မဟုတ်တဲ့အကြောင်း လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက သာသနဝိသောဓနိကျမ်း ဒုတိယတွဲမှာ ဘယ်လိုညွှန်းပြခဲ့သလဲဆိုတော့ -

‘အနိစ္စ အနိစ္စဟု သဒ္ဓါမှန်၊ ပုဒ်မှန်၊ ပါဌ်မှန်ကို အာပေါက်အောင် ရွတ်သော်လည်း အမြဲမရှိဟူသော ဝေါဟာရတ္ထကို မသိခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဝေါဟာရတ္ထကိုပင် သိပါသော်လည်း ဘယ်လိုဟာမျိုးကိုဆိုသည်ဟု သဘာဝတ္ထအချက် လက္ခဏာသဘောကို သိမြင်သောပညာ မလိုက်ခဲ့သော်လည်းကောင်း ဘာဝနာအစစ်မဖြစ်၊ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကုသိုလ်ဇောအရာ ဘာဝနာအတုသာဖြစ်သတည်း’ လို့ဆိုထားပါတယ်။

“တချို့ယောဂီတွေ လုပ်တတ်ကြတယ်၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့သည် မမြဲပါတကား၊ ဆင်းရဲပါတကားစသဖြင့် ဆင်ခြင်နေတာမျိုးတွေ ရှိတယ်။ ကုသိုလ်မဖြစ်ဘူးလားဆိုတော့ ကုသိုလ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီး အမိန့်ရှိသလို ဉာဏ်မပါတဲ့ကုသိုလ်မျိုးတော့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဝနာရှုထောင့်က ကြည့်ရင်တော့ ဘာဝနာမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရမှာပဲ။

“အဲဒီယောဂီတို့ ဆင်ခြင်နေတဲ့ ရုပ်ဟာ ဘယ်ရုပ်လဲလို့ ဆန်းစစ်ကြည့်ရင် အတိတ်ရုပ်လား၊ အနာဂတ်ရုပ်လား၊ မိမိသန္တာန်ကရုပ်လား၊ သူတစ်ပါးသန္တာန်ကရုပ်လား၊ မိမိသန္တာန်က ရုပ်ဆိုရင်လဲ ခြေကရုပ်လား၊ ခေါင်းကရုပ်လား၊ လက်ကရုပ်လား၊ ဘယ်ရုပ်ကို ရှုနေပါသလဲ၊ တကယ်တော့ ရုပ်ဆိုတဲ့ အမည်ပညတ်သက်သက်ကို ရွတ်ဆိုနေတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ကျက်ထားတဲ့စာကို ပြန်ရွတ်နေတဲ့ သဘောမျိုးပါပဲ။

“ဒါကြောင့် ဆရာတော်ကြီးက ဘာဝနာအတုလို့ အမိန့်ရှိတာပါ။ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ မိန့်ဆိုချက်ထဲမှာ ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ သဘောလက္ခဏာကို သိမြင်တဲ့ပညာမလိုက်ရင် ဘာဝနာအစစ်မဖြစ်ကြောင်းလည်း တစ်ပါတဲပြဆိုထားတဲ့အချက်ဟာ မှတ်သားလိုက်နာစရာပါပဲ။

“နောက် ယောဂီတွေမှတ်သားသင့်တဲ့ အချက်တစ်ခုက ဝိပဿနာစတင်အားထုတ်ခါစမှာ မိမိခန္ဓာမှာ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကိုပဲ ရှုရပါတယ်။ အတိတ်၊ အနာဂတ် ရုပ်နာမ်တွေကို မရှုရပါဘူး။ အပြင်အပက ရုပ်နာမ်တွေကိုလဲ မရှုရပါဘူး။

“နောက်ပြီး စောစောကပြောခဲ့တဲ့ အတိတ်လဲမဟုတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်လဲမဟုတ်၊ အနာဂတ်လဲမဟုတ်တဲ့ ရုပ်-ရုပ်လို့ ရွတ်ဆိုနေတဲ့ အမည်သက်သက် ရုပ်မျိုးကို ကာလဝိမုတ်ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို ကာလဝိမုတ်တွေကိုလဲ ဝိပဿနာမရှုကောင်းပါဘူး”

“အရှင်ဘုရား၊ ဝိပဿနာရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီရဲ့ ဘာဝနာမှာ ဘယ်အခါ ပညတ်စင်ပါသလဲဘုရား”

ဖြစ်ပျက်မြင်မှ ပညတ်စင်

“ဒီမေးခွန်းကို အတိုဆုံးနဲ့ အတိကျဆုံး ဖြေမယ်ဆိုရင် ဖြစ်ပျက်မြင်တဲ့အခါ ပညတ်စင်ပါတယ် ဒကာမကြီး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ပညတ်မှာ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း လက္ခဏာမရှိတဲ့အတွက် ပညတ်ရောစွက်နေသမျှ ဖြစ်ပျက်ကို မမြင်နိုင်လို့ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဖြစ်ပျက်မြင်မှ ပညတ်စင်လို့ မှတ်သားထားနိုင်ပါတယ်”

“ဘယ်လိုပညတ်တွေ ရောစွက်နေလို့ ဖြစ်ပျက်မမြင်နိုင်တာလဲ ဘုရား”

“ရှေ့ပိုင်းမှ ဦးရင်းရှင်းပြခဲ့ဖူးတာရှိတယ်၊ သတိအားကောင်းလာတဲ့ အခါ ယောဂီဟာ ရုပ်ရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာတွေကို မငြိမ်သက်တဲ့သဘောတွေ အနေနဲ့ တွေ့နေရမယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ မငြိမ်သက်မှုတွေကို ဘာကြောင့် တွေ့နေရသလဲဆိုတော့ ရုပ်သစ်ရုပ်ဟောင်း ပြောင်းလဲမှုဖြစ်နေလို့ပဲ၊ အသစ် ဖြစ်ပေါ်မှုနဲ့ အဟောင်းချုပ်ကွယ်မှု ရောယှက်နေတယ်။ အဲဒီရောယှက်မှုကို ခွဲခြားပြီး မမြင်သေးတဲ့အခါ အထင်တွေဖြစ်လာတယ်။

“မမြင်ရင် အထင်ပေါ်တယ်၊ အဲဒါဓမ္မတာပဲ။ ဘယ်လိုထင်သလဲဆို တော့ လှုပ်နေတယ်လို့ထင်တယ်၊ တရိပ်ရိပ်လို့ ထင်တယ်၊ တရွရွလို့ ထင်တယ်၊ တစစ်စစ်လို့ ထင်တယ်။ အဲဒီအထင်ထဲမှာ အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ ပညတ်သဘော တွေ ပါနေတယ်။

“မြဲမှုန်ကလေးလောက်ပဲ ဖြစ်ပါစေ၊ အထည်ခြပ်အနေနဲ့ သဏ္ဌာန် အနေနဲ့ ထင်မြင်မှုတွေ ရောစွက်နေတတ်တယ်။

“အထည်ခြပ်အနေနဲ့ ထင်မြင်တာကို သမူဟပညတ်ခေါ်တယ်။

“ပုံသဏ္ဌာန်အနေနဲ့ မြင်တာကို သဏ္ဌာနပညတ်ခေါ်တယ်။

“တစ်ခါ ရုပ်ဟောင်းနဲ့ ရုပ်သစ်ကို တစ်ခုတဲပဲလို့ ထင်မြင်နေတတ် တယ်၊ အဲဒီလို တစ်ခုတဲပဲလို့ ထင်မြင်တာကို သန္တတိပညတ် ခေါ်ပါတယ်။ စီးနေတဲ့ရေကိုကြည့်ရင် ဒီနေရာကရေပဲ ဟိုနေရာရောက်သွားတယ်လို့ ထင်ရ တယ်။ အဲဒါ သန္တတိပညတ်ရဲ့ လှည့်စားချက်ပဲ။

“ပရမတ္ထတရားမှန်သမျှဟာ ဖြစ်ရာနေရာတင် ချုပ်ပါတယ်။ တစ်နေရာက တစ်နေရာကို တစ်ဆံခြည်တောင် မရွေ့ပါဘူး။ ဖြစ်မှုပျက် မှုက မြန်လွန်းတော့ အဟောင်းနေရာကို အသစ်အစားထိုးလိုက်တာကို မမြင်လိုက်ဘူး၊ အဲဒီတော့ တစ်ခုတဲပဲလို့ ထင်နေလိုက်တော့တာပဲ၊ သန္တတိ ပညတ်ခံနေရင် အဖြစ်နဲ့အပျက်ကို ခွဲမမြင်နိုင်တော့ဘူး။ တစ်ဆက်တဲ တစ်မျိုးတဲ တစ်ခုတဲလို့ချည်း ထင်နေတော့တာပေါ့။

“အဲဒီလို အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ပညတ်တွေ ရောစွက်ခုခံနေသရွေ့ ဖြစ်ပျက်ကို ယောဂီဟာ မမြင်တွေ့နိုင်ပါဘူး။ ပညတ်တွေရောစွက်နေ သေးရင်လဲ ယောဂီဟာ တလှုပ်လှုပ်၊ တရွရွစတဲ့ မငြိမ်သက်မှုတွေကိုပဲ မြင်သိ နေပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီပညတ်တွေကို ဖောက်ထွင်းမြင်နိုင်ပြီဆိုရင်တော့ ယောဂီ ဟာ ဖြစ်ပျက်ကို မမြင်မရှိ၊ သေချာပေါက် မြင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ပျက်မြင်မှ ပညတ်စင်တယ်လို့ ဦးရင်းပြောခဲ့တာပါ။

“ဘာဝနာဒီပနီမှာ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ‘အမှောင်နှင့် မီးရောင်ဥပမာကဲ့သို့ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ကို ဥပါဒ်စွန်း၊ ဘင်္ဂစွန်းတို့နှင့်တကွ ထင်ရှားစွာမြင်နိုင်ကြမှ နိမိတ္တပညတ် သတ္တပညတ်တို့ အလိုလိုကွယ်ပျောက် ကုန်သတည်း’ လို့ ဖြစ်ပျက်မြင်မှ ပညတ်စင်နိုင်ပုံကို ဖွင့်ဆိုပြထားပါတယ်”

“ဒါဆိုရင် တပည့်တော်မတို့ ဖြစ်ပျက်မမြင်သေးသမျှ ရှုမှတ်မှုတွေမှာ ပညတ်က တစ်နည်းနည်းနဲ့ ပါဝင်နေမှာပဲပေါ့”

“မှန်ပါတယ် ဒကာမကြီး၊ အဲဒီလိုပညတ်နဲ့ ပရမတ် ရောထွေးနေတဲ့ အချိန်မှာ ပရမတ်အာရုံ (ပရမတ်ရုပ်နာမ်တစ်ခုခုရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာ တစ်ခုခု) ကိုပဲ ရွေးရွေးသိနေအောင် သတိကို လေ့ကျင့်ပေးနေရပါတယ်။ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ခိုက်မှာ သိလိုက်မှပဲ ပရမတ်အာရုံ (ပရမတ် ရုပ် နာမ်တစ်ခုခုရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာတစ်ခုခု) ကို သိနိုင်တာမို့ ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း သတိက မလွတ် အောင် သိသိပေးနေရပါတယ်။ သတိရဲ့တာဝန်က မလွတ်တမ်းသိပေးဖို့ပဲ။

“ဒါကြောင့် ပိုင်းခြားသိရုံသာသိရတဲ့ ဉာတပရိညာအသိဟာ သတိ ရဲ့နယ်ထဲက အသိမျိုးလို့ ပြောခဲ့တာပေါ့။ အဲဒီအချိန်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ် မဖြစ်သေးဘူး။ ဘာဝနာအနေနဲ့ မရှုပွားနိုင်သေးဘူး။ ပညတ်နဲ့တွဲနေတဲ့ အချိန်မှာ ခွဲခြားပြီးသိဖို့ အဓိကပဲကိုး။

“ဝိပဿနာဉာဏ်စဖြစ်လို့ ဖြစ်ပျက်လဲမြင်ရော ပညတ်လဲစင်ရော။ အဲဒီအခါမှာ ခွဲခြားသိအောင် လုပ်နေတာမဟုတ်တော့ဘူး။ သိရသမျှဟာ ပရမတ်အာရုံချည်းပဲ။ စောစောက အာရုံကိုသိအောင် လုပ်နေရတယ်။ အခု အာရုံက အလိုလိုထင်လာတာ။ သတိမြဲသွားတဲ့အခါ အဲဒီလိုဖြစ်လာတယ်။

ထင်လာတဲ့ ဖြစ်ပျက်အာရုံကို ရှုပေတော့။ အဲဒီအချိန်မှာ ထင်လာတဲ့ ဖြစ်ပျက် အာရုံကို တိရဏာပရိညာနဲ့ ရှုပြီးသိပေတော့”

“အရှင်ဘုရား၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ခိုက်မှာ သိလိုက်မှ ပရမတ်ရုပ်နာမ်ရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာကို သိနိုင်တယ်ဆိုတော့ မသိလိုက်ရင် ဘယ်လိုဖြစ်သွားပါ သလဲဘုရား”

ဖြစ်ဆဲမသိ ကိလေသာငြိ

“ပရမတ်ရုပ်နာမ်ရဲ့သဘာဝလက္ခဏာကို မမြင်ရင် ပညတ်အနေနဲ့ ပြောင်းပြီး မြင်ပါတယ်။ ဥပမာ-အဆင်းနဲ့ စက္ခုပသာဒနဲ့ တိုက်ဆုံတဲ့အခါ မြင်သိစိတ်ဖြစ်လာတယ်။ မြင်သိစိတ် ဖြစ်လာတာကို မသိလိုက်ရင် သူမြင် တယ်၊ ငါမြင်တယ်ဆိုတဲ့ ဥပါဒါန်တွေဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလို ပညတ်အဖြစ် ပြောင်းမမြင်မီ၊ ဥပါဒါန်နဲ့ မစွဲလမ်းမီ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ခိုက် သိအောင်လုပ်ရတာ။

“ရှေးပညာရှိတွေ ရေးစပ်ခဲ့တဲ့ ကဗျာလေးတစ်ပုဒ်ရှိတယ်။ ‘ဆန်းတဲ့ မျက်စိ’ တဲ့။ ဦးရင်းရွတ်ပြမယ်...။

‘အဘိဓမ္မာ သဘာဝရယ်က၊ ဆန်း ကြယ်ဘိ လက္ခဏာ၊
မြင်လိုက်လို့ ကိုင်မိပါတယ်၊ မြင်တာကို မကိုင်မိ။

ငါ သူတစ်ပါး ယောက်ျား၊ မိန်းမကို ကိုင်မိတယ်လို့၊
ဉာဏ်နုသူ လူအများကို၊ လှည့်စားကာ ဖမ်းတတ်တယ်၊ ဆန်း
တဲ့ မျက်စိ’ တဲ့။

“အဲဒီကဗျာကလေးရဲ့ ဆိုလိုချက်က ဘာလဲဆိုတော့ မြင်တာက အဆင်းရုပ်။ အဆင်းရုပ်ဆိုတာ ဥပါဒါရုပ်ပဲ။ ဥပါဒါရုပ်ဆိုတာ မဟာဘုတ် လေးပါးကို စွဲမှီပြီးဖြစ်တဲ့ရုပ်တွေကို ခေါ်တာပါ။

“အဲဒီအဆင်းရုပ်ကို ကိုင်လို့မရဘူး၊ တကယ်ကိုင်မိတာက ပူမှု၊ နွေးမှု၊ မာမှု၊ ပျော့မှု ဒါတွေပဲကိုင်မိတယ်။ အဲဒါတွေက မဟာဘုတ်ရုပ် တွေပါ။ မဟာဘုတ်ရုပ်တွေကိုတော့ မျက်စိနဲ့ မမြင်ရပါဘူး။ ဒါကြောင့် မြင်တာကိုမကိုင်မိဘဲ မမြင်တာကို ကိုင်မိသွားပါတယ်။

“အဲဒီလို ကိုင်မိပြန်တော့လဲ မဟာဘုတ်ရုပ် (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ) လို့ မသိ တဲ့အတွက် သတ္တဝါပညတ်ဖြစ်တဲ့ ငါ၊ သူတစ်ပါးကို ကိုင်မိတယ်လို့ ဉာဏ်နဲ့ တဲ့သူတွေကို ထင်မြင်အောင် လှည့်စားလိုက်တာဟာ ဆန်းကြယ်တဲ့မျက်စိရဲ့ လက်ချက်ပါပဲတဲ့။

“တကယ်တော့ မျက်စိက လှည့်စားလိုက်တာမဟုတ်ပါဘူး။ အဘိဓမ္မာ သဘောအရ ပရမတ္ထတရားတွေရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာကို မျက်စိက မမြင် နိုင်တာကြောင့် မြင်တာတစ်မျိုး သိတာတစ်မျိုးဖြစ်အောင် မျက်လှည့်ပမာ မျက်စိကလှည့်စားလိုက်သလို ဖြစ်သွားတဲ့အတွက် တင်စားပြီး ရေးစပ်ထား တာပါ။ မြင်ဆဲမှာ မြင်တယ်လို့သိလိုက်ရင်တော့ လှည့်စားတာ မခံရတော့ဘူး ပေါ့။ ဒကာမကြီး ရှင်းပါတယ်နော်”

“သိပ်မရှင်းဘူးဘုရား၊ ပရမတ်အာရုံကနေ ပညတ်ပြောင်းသွားပုံကို ဖြစ်နိုင်ရင် အသေးစိတ်သိချင်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာမကြီးက တရားအလုပ်မှာ အတော်စိတ်အားထက်သန် နေတာပဲ။ နက်နက်နဲနဲသိချင်တယ်၊ အသေးစိတ်သိချင်တယ်။ အဲဒီလိုသိ ချင်တာ ကောင်းပါတယ်။ ဦးဇင်းရှင်းပြမယ်။

“ဒကာမကြီးတို့က အဘိဓမ္မာမသင်ဖူးသူတွေဆိုတော့ သိပ်အသေး စိတ်ပြီး ပြောလို့တော့မရဘူး။ မကျဉ်းမကျယ် နားလည်လွယ်အောင်တော့ ရှင်းပြပါ့မယ်။

“အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို မြင်လိုက်တယ်ဆိုပါစို့။ မြင်လိုက်တဲ့အချိန်က စပြီး စိတ်အစဉ်လေးမျိုးဖြစ်သွားတယ်။ စိတ်အစဉ်ကို ဝိထိလို့ခေါ်ပါတယ်။

“ပထမ အဆင်းကိုစမြင်တယ်။ အဲဒါကို ‘မြင်ဝိထိ’ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီမြင်တဲ့အဆင်းကို ပြန်ပြီးဆင်ခြင်တဲ့ စိတ်အစဉ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို ‘ဆင်ခြင်ဝိထိ’ လို့ခေါ်တယ်။ ပြီးတော့ ပုံသဏ္ဌာန် အထည် ဖြပ်အနေနဲ့ မြင်တဲ့စိတ်အစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြန်တယ်။ အဲဒါကို ‘ဖြပ်သိဝိထိ’ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံး အဲဒီအရာဝတ္ထုရဲ့ အမည်ပညတ်ကိုသိတဲ့ စိတ်အစဉ်တစ်ခုဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါကို ‘အမည်သိဝိထိ’ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အမည်မသိတဲ့ပစ္စည်းကို မြင်တာဆိုရင်တော့ အမည်သိဝိထိ မဖြစ်တော့ဘူး။

“အဲဒီလို ဝိထိစိတ်လေးမျိုးဖြစ်ပြီးမှ အရာဝတ္ထုရဲ့ ပုံသဏ္ဌာန်နဲ့တကွ အမည်နာမကိုပါသိတဲ့အထိ ပြည့်ပြည့်စုံစုံသိသွားတယ်။ အဲဒီနောက်မှာတော့ အမည်တွေ၊ ပုံသဏ္ဌာန်တွေနဲ့ ဆက်စပ်တဲ့ပညတ်အမျိုးမျိုးကို အာရုံပြုပြီး စိတ်ဝိထိတွေ ဆက်ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒါက မြင်မှုကိစ္စမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ပဲ။

“အဲဒီဝိထိလေးမျိုးထဲက မြင်ဝိထိနဲ့ ဆင်ခြင်ဝိထိ နှစ်မျိုးက အဆင်း ပရမတ်ကို အာရုံပြုကြတယ်။ ပညတ်ကိုမရောက်သေးဘူး။ ဖြပ်သိဝိထိကျတော့ ပညတ်ပုံသဏ္ဌာန်၊ ပညတ်အထည်ဖြပ်ကို အာရုံပြုပြီး အမည်သိဝိထိကတော့ အမည်ပညတ်ကို အာရုံပြုတယ်။

“ဝိပဿနာရှုတဲ့ယောဂီဟာ မြင်ဝိထိဖြစ်ပြီးတာနဲ့ ‘မြင်တယ်’ လို့ ပြန်ပြီးရှုတဲ့ ဝိပဿနာစိတ်ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလို ချက်ချင်းရှုနိုင်အောင် အားထုတ်ရတယ်။ အဲဒီလိုရှုတာကိုပဲ သုတ္တန်ဒေသနာနည်းအရ ပစ္စုပ္ပန်ကျကျ ရှုတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ (ထိတာနဲ့ သိတာ တစ်ထပ်တဲ တစ်ထပ်တဲ ကပ်ကပ် သိသလိုပေါ့။)

“တကယ်လို့ ယောဂီဟာ မြင်ဝိထိမှာ မရှုနိုင်လို့ ဆင်ခြင်ဝိထိဖြစ်ပြီး တာနဲ့ ချက်ချင်းရှုနိုင်တယ်ဆိုရင်လဲ ပရမတ်ကို ရှုလို့ရပါသေးတယ်။ အဲဒီ ထက်လွန်သွားရင်တော့ ပညတ်အာရုံမဖြစ်ပါနဲ့လို့ ဘုရားအဆူဆူတားလဲ မရတော့ဘူး။ ကိလေသာအာသဝတရားတွေရဲ့ နယ်ထဲကို ရောက်သွားပြီး စွဲလမ်းမှုတွေဖြစ်ပြီ။

“ဒါကြောင့် မြင်ဆဲ မြင်ခိုက်၊ ကြားဆဲ ကြားခိုက်၊ နံဆဲ နံခိုက်၊ ထိဆဲ ထိခိုက်၊ ကြံဆဲ ကြံခိုက်မှာ သိအောင်အားထုတ်ရပါတယ်။ မြင်ဆဲ မြင်ခိုက်မှာ သိလိုက်တယ်ဆိုရင်တော့ နောက်ဝီထိတွေ ဆက်မဖြစ်တော့ဘူး။ ရပ်သွားတယ်။ မသိလိုက်ရင်တော့ ဥပါဒါန်ရဲ့အစာ ဖြစ်သွားတော့တာပဲ။

“ဒကာမကြီးတို့ကို ဥပမာတစ်ခုပြောမယ်။ ကင်မရာရှေ့မှာရပ်နေရင် မှန်ဘီလူးမှာ အရိပ်ထင်လာတယ်။ မှန်ဘီလူးကထင်လာတဲ့ အရိပ်ကို စုပ်ယူထားသလား၊ မယူထားဘူးနော်။ ခလုတ်ဖွင့်လိုက်လို့ ဖလင်ကော်ပြားပေါ်ထင်တဲ့ အရိပ်ကျတော့ ဖလင်ကော်ပြားက စုပ်ယူထားလိုက်တယ်။ ဒီသဘောပဲ။

“စက္ခုပသာဒက ထင်ပေါ်လာတဲ့အဆင်းကို စုပ်ယူမထားဘူး၊ မနောဒွါရရောက်သွားရင်တော့ စုပ်ယူထားလိုက်တော့တာပဲ။ ပညတ်အရိပ်ထင်သွားပြီဆိုတာနဲ့ ကြိုက်-မကြိုက်ဆိုတဲ့ တုံ့ပြန်မှုက ပေါ်လာပြီး ကြိုက်ရင် တဏှာလောဘ၊ မကြိုက်ရင် ဒေါမနဿ။

“တဏှာလောဘဖြစ်တော့ သိမ်းပိုက်ချင်တယ်၊ ဒေါမနဿဖြစ်တော့ ဖယ်ထုတ်ချင်တယ်၊ လောဘစွန်း၊ ဒေါသစွန်း အစွန်းတစ်ခုခုကတော့ ငြိမှာ အသေအချာပဲ။

“အဲဒီလို ဥပါဒါန်နဲ့ မစွဲလမ်းမိအောင်၊ ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ယောဂီဟာ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ခိုက် အာရုံကို သိရုံမျှသိအောင် အားထုတ်ရမယ်။ ဒီသဘောကို ဘုရားရှင်က မာလုကျပုတ္တရဟန်းနဲ့ ဗာဟိယဒါရုစီရိယတို့ကို ဟောဖူးတယ်။ ‘ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ’ တရားတော်ဆိုတာ ဒကာမကြီးတို့လဲ ကြားဖူးမှာပေါ့။ မာလုကျပုတ္တရဟန်းကို ဘယ်လိုဟောသလဲဆိုတော့ ဦးရင်း အကျဉ်းချုပ်ပြောပြမယ်။

‘မာလုကျ၊ သင်သည် ယခင်အတိတ်ကလဲ မမြင်ဖူးခဲ့၊ ယခု ပစ္စုပ္ပန်၌လဲ မြင်ဆဲမဟုတ်၊ အနာဂတ်၌လဲ မြင်ရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ထားခြင်းမရှိသော အဆင်းရူပါရုံ၌ လိုချင်ခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်းဖြစ်ပါသလား’ လို့ မေးမြန်းတဲ့အခါ ‘မဖြစ်ပါဘုရား’ လို့ မာလုကျပုတ္တက ဖြေပါတယ်။

“အဲဒီအခါ ဘုရားရှင်က -

‘မာလုကျ၊ သင်သည် မြင်အပ်၊ ကြားအပ်၊ တွေ့ထိအပ်၊ သိအပ်ကုန်သော တရားတို့၌ (ထိုရူပါရုံကဲ့သို့ပင် သဘောထားလျက်) မြင်လျှင်မြင်ကာမျှ၊ ကြားလျှင်ကြားကာမျှ၊ ထိလျှင်ထိကာမျှ၊ သိလျှင်သိကာမျှဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမည်။ ထိုသို့အားထုတ်ခဲ့လျှင် သင့်အား တပ်မက်ခြင်း၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ တွေဝေခြင်းတို့ မဖြစ်ကုန်။ ထိုသို့မဖြစ်ခဲ့သော် သင်သည် ဆင်းရဲ၏အဆုံး (နိဗ္ဗာန်) သို့ ‘ရောက်လိမ့်မည်’ လို့ သင်ကြားဟောပြောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

“အဲဒါက ဖြစ်ဆဲဖြစ်ခိုက်ကို ရှုနိုင်ရင် နိဗ္ဗာန်ရနိုင်တယ်လို့ တိုက်ရိုက် ဟောထားတဲ့ ဒေသနာပါပဲ။ အဲဒီတော့ ဒကာမကြီးတို့ကလဲ မှန်လိုကျင့်ရမှာပေါ့။ မှန်မှာ အရိပ်က ထင်ရုံပဲထင်တာ။ အရိပ်ကို စုပ်ယူမထားဘူး။ ဖလင်လိုတော့ မကျင့်နဲ့ပေါ့။ ဒကာမကြီး ဘာမေးစရာရှိသေးလဲ”

“မရှိတော့ပါဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ကကော”

“တပည့်တော် ဓမ္မစကြာသုတ်မှာလာတဲ့ အစွန်းတရားနှစ်ပါးကို သိချင်ပါတယ်ဘုရား။ သဘောတရားအနေနဲ့ကတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို လိုက်စားတာကို ကာမသုခလ္လိကအစွန်း၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးကို ပင်ပန်းဆင်းရဲအောင် ကြမ်းတမ်းခက်ထန်တဲ့အကျင့်ကိုကျင့်တာ အတ္တကိလမထအစွန်းလို့တော့ သိပါတယ်ဘုရား။ လက်တွေ့တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီတစ်ဦးအနေနဲ့ အစွန်းနှစ်ပါးနဲ့ ဘယ်လိုပတ်သက်နေပါသလဲဘုရား”

အစွန်းငြိတာ သဘောထားမှားလို့ပါ

“ဘယ်လို ပတ်သက်နေသလဲ ဆိုတော့ အာရုံအပေါ်မှာ ယောဂီကထားတဲ့ သဘောထားနဲ့ ပတ်သက်နေတယ်။ ယောဂီဟာ အာရုံအပေါ်မှာ နှစ်သက်တဲ့သဘောထားနဲ့ တုံ့ပြန်ရင်တော့ ကာမသုခလ္လိကအစွန်းနဲ့ ငြိတယ်၊ မနှစ်သက်တဲ့သဘောထားနဲ့ တုံ့ပြန်ရင် အတ္တကိလမထအစွန်းနဲ့ ငြိတယ်။

“ကာမသုခလ္လိကကို တရားကိုယ်ကောက်ရင် ‘လောဘ’ ကိုရတယ်။ အတ္တကိလမထကို တရားကိုယ်ကောက်ရင် ‘ဒေါသ’ ကိုရတယ်။ အလုပ်သဘောနဲ့ ‘လောဘစွန်း’၊ ‘ဒေါသစွန်း’ လို့ပဲ ခေါ်ကြရအောင်။

“ယောဂီဟာ အာရုံပေါ်မှာ နှစ်သက်တဲ့သဘောထားဖြစ်ရင် လောဘစွန်း၊ မနှစ်သက်တဲ့သဘောထားဖြစ်ရင် ဒေါသစွန်း တစ်ခုခုဖြစ်မှာ ဧကန်ပဲ။ အစွန်းတစ်ခုခုနဲ့ ငြိသွားပြီဆိုတာနဲ့ ယောဂီစိတ်ဟာ ဟန်ချက်ပျက်သွားပြီ။ ဟန်ချက်ပျက်သွားတဲ့စိတ်ဟာ အာရုံကို အမှန်အတိုင်း မသိတော့ဘူး။ ယထာဘူတဉာဏ် မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။

“ဥပမာ-ဒကာကြီးတရားထိုင်နေတုန်း အသံတစ်ခုကြားတယ်ဆိုပါတော့။ ကြားတယ်လို့ သိလိုက်ပြီးရင်ပြီးပြီ။ ဒါပေမဲ့ ဒကာကြီးက သိရုံနဲ့ မရပ်ဘူး။ သိချင်းသံပဲ၊ ဘယ်သူဆိုတာ၊ ဘာသိချင်းစသည်ဖြင့် သိချင်းနဲ့ ကိုယ်နဲ့ ပတ်သက်ခဲ့တဲ့အတိတ်ဆီ စိတ်ကရောက်သွားတယ်။ သိချင်းသံပေါ်မှာ တွယ်တာသွားတဲ့သဘောပဲလေ။ အဲဒီအချိန်မှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို မသိတော့ဘူး။ ဟန်ချက်ပျက်ပြီး အတိတ်ပညတ်ဆီ ချော်ကျသွားပြီ။

“တကယ်လို့ ကြားရတဲ့အသံကို မနှစ်သက်ဘူးလို့ သဘောထားလိုက်မိတယ်ဆိုရင်လဲ ဒီအသံကို ဖျက်ဆီးပစ်ချင်တယ်၊ ဖယ်ထုတ်ပစ်ချင်တယ်၊ မကြားချင်ဘူး။ အဲဒီအတွေးတွေဝင်လာပြီး ဒေါမနဿဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာလဲ စိတ်ဟာ ဟန်ချက်ပျက်သွားပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံက လွတ်သွားပြန်တယ်။ တရားထိုင်ရတာ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်လိုက်တာဆိုပြီး မကျေနပ်တဲ့စိတ်တွေပဲ ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။

“တရားအားထုတ်နေတဲ့ယောဂီဟာ သဘောထားမှန်ဖို့လိုတယ်။ အာရုံပေါ်မှာ ကျေနပ်တဲ့သဘောလဲ မထားမိဖို့ အရေးကြီးတယ်။ အဲဒီလိုထားနိုင်ရင် ဒေါသစွန်းလဲမငြိဘူး၊ လောဘစွန်းလဲမငြိဘူး။ သမမ္ပတတဲ့စိတ်ကလေးနဲ့ အေးအေးချမ်းချမ်း ရှုမှတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို လောဘစွန်း၊ ဒေါသစွန်းက လွတ်နေတာကိုပဲ မဇ္ဈိမပဋိပဒါလို့ခေါ်ပါတယ်။ မာလုကျပုတ္တကို ဘုရားရှင်ဟောသလိုပေါ့။”

“ယောဂီဟာ ဘယ်အချိန်မှာ အဲဒီအစွန်းနှစ်ပါးနဲ့ တွေ့ရတတ်ပါသလဲဘုရား”

“သတိလွတ်သွားတိုင်း ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ သတိလွတ်သွားတဲ့အခါ ပညတ်ကိုနှလုံးသွင်းမိပြီး ဒီအစွန်းတွေပေါ်လာတာပါ။ ပရမတ်ရဲ့ သဘာဝက အကောင်းလဲမဟုတ်ဘူး၊ အဆိုးလဲမဟုတ်ဘူး။ နှစ်သက်စရာလဲမဟုတ်ဘူး၊ မနှစ်သက်စရာလဲမဟုတ်ဘူး။ သူ့သဘာဝအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတာပဲ။

“ရှေ့ပိုင်းမှာဆွေးနွေးခဲ့သလိုပဲ။ ခြပ်သိဝီထိ၊ အမည်သိဝီထိတွေအထိ ဖြစ်သွားရင်တော့ ကိလေသာဝင်ပြီ၊ အစွန်းငြိပြီ၊ ကိလေသာဟာ ဘယ်လောက် ထိသိမ်မွေ့လဲဆိုရင် ငါတရားအားထုတ်လို့ကောင်းလိုက်တာလို့ စိတ်ကလေး ဖြစ်သွားရင်တောင် လောဘကိလေသာဖြစ်သွားပြီ။ သဠာယတနသံယုတ်၊ ပဟာနသုတ်မှာ ‘ဖြစ်ပျက်ကိုခူသော ဥပေက္ခာခူချက်ကိုသော်လည်း ခူကောင်းချက်ဖြင့် နှစ်သက်တတ်သေး၏။ ထိုဖြစ်ပျက်ကို နှစ်သက်စွာ ခူသောယောဂီသည် ဆင်းရဲသံသရာမှ မလွတ်’ လို့ ဟောထားပါတယ်”

“အတော်သိမ်မွေ့တာပဲဘုရား။ အာရုံနဲ့ပတ်သက်လို့ တပည့်တော်တို့ တရားထိုင်ရင်း တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တွေ၊ စေတီတော်တွေ ဖူးတွေ့ရတတ်ပါတယ်ဘုရား။ အဲဒီအခါ ကျေနပ်နှစ်သက်မှုတွေ၊ ဝမ်းမြောက်မှုတွေ ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။ အဲဒါကိုလဲ ကာမသုခလ္လိကအစွန်းလို့ပဲ ခေါ်ပါသလားဘုရား”

“ရတနာမြတ်သုံးပါးစတဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့အာရုံကြောင့် ကြည်ညိုခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းစတဲ့ သဒ္ဓါပီတိတို့ဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ တဏှာလောဘ မယှဉ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကာမသုခလ္လိကအစွန်းလို့ မခေါ်နိုင်ပါဘူး။

“ဒါပေမဲ့ အာရုံအားဖြင့် ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်ဖြစ်နေတဲ့အတွက် ပညတ်နိမိတ်အာရုံသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပညတ်မှန်ရင် ဘယ်ပညတ်အာရုံပဲဖြစ်ဖြစ် ဝိပဿနာဉာဏ်ရဲ့ အတားအဆီးဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပေါ်လာရင် ပေါ်လာတယ်လို့ သိပြီးတဲ့နောက် ဆက်ပြီးနှလုံးမသွင်းပါနဲ့။ ဆက်ပြီးနှလုံးသွင်းရင် ဝိပဿနာမဟုတ်တော့ဘဲ သမထဘက်ကို ရောက်သွားပါလိမ့်မယ်။

“ဗုဒ္ဓါနုဿတိကို ပွားချင်ရင် ဝိပဿနာအားမထုတ်ခင် သီးသန့်ပွားပေးပါ။ စိတ်ကြည်လင်ပြီး ဝိပဿနာအတွက် သတိ၊ သမာဓိ မြန်မြန်ရလွယ်တယ်။ နောက် ဝိပဿနာအားထုတ်လို့ စိတ်တွေပင်ပန်းနွမ်းနယ်လာတဲ့အခါ မှာလဲ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကို သီးသန့်ပွားပေးပါ။ နွမ်းနယ်နေတဲ့စိတ်တွေ ပြန်ပြီး ကြည်လင်လန်းဆန်းပြီး အင်သစ်အားသစ်တွေ ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်”

နာကျင်တဲ့အခါ ချွတ်တတ်ပါ

“တရားထိုင်ရင်း နာကျင်ကိုက်ခဲမှုတွေပေါ်လာရင် ဘယ်လိုသဘောထားနဲ့ ရှုနေရမလဲဘုရား”

“နာကျင်ကိုက်ခဲမှုတွေကို ရှုနည်းနှစ်မျိုးရှိတယ်။ ပထမတစ်နည်းက ဘာဝနာကိုမထိခိုက်စေဘဲ သည်းခံနိုင်ခဲ့ရင် အဲဒီနာကျင်ကိုက်ခဲမှုကို တိုက်ရိုက် ရှုပါ။ နာတယ်ဆိုတာဘာလဲ၊ နာမှုသဘောကို မြင်အောင်ကြည့်ပါ။

“နာကျင်မှုကြောင့် ခန္ဓာမှာ ပြောင်းလဲချက်တွေကို လေ့လာကြည့်ပါ။ ဘာကြောင့်ဖြစ်သလဲ၊ ဘယ်လိုဖြစ်သလဲ၊ တိုးလာရင်ဘယ်လို၊ လျော့သွားရင် ဘယ်လို ဒီသဘောတွေကို မြင်အောင်ကြည့်ရပါတယ်။

“ကျမ်းဂန်တွေမှာတော့ အဲဒီနာကျင်ကိုက်ခဲမှုဆိုတဲ့ ရုပ်သဘာဝဖောက်ပြန်ပုံကို ရှုတဲ့အခါ သူစိမ်းလူမမာတစ်ယောက်လို သဘောထားပြီး ကြည့်ပါလို့ ညွှန်ပြထားပါတယ်။ ကိုယ်နဲ့မသက်ဆိုင်သလို သဘောထားဖို့ ပြောတာပါ။

“ကိုယ်က ပြင်ပလူတစ်ယောက်အနေနဲ့ကြည့်ပါ။ ဆွေမျိုးမတော်တဲ့ သူစိမ်းလူမမာကို ဆရာဝန်က စစ်ဆေးနေတဲ့သဘောမျိုးနဲ့ နာကျင်မှုရဲ့ ဖြစ်ပုံပျက်ပုံအကြောင်းအကျိုးကို သိမြင်အောင် ကြည့်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

“ဒုတိယနည်းကတော့ ခွာရှုတဲ့နည်းပါပဲ။ နာကျင်ကိုက်ခဲမှုဒဏ်ကို မခံသာဘူးဆိုရင် အဲဒီနာကျင်မှုကို နှလုံးမသွင်းဘဲ ကိုယ်ရှုနေကျအာရုံကိုပဲ ရှုမှတ်နေရပါတယ်။ နှလုံးမသွင်းဘဲနေတာကိုပဲ ခွာရှုတယ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုခွာရှုလို့မှ မခံသာအောင်ဖြစ်လာပြီး ဘာဝနာအလုပ်ကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်လာရင်တော့ နေရာပြင်လိုက်ပါ”

“တပည့်တော်တို့ ဝိပဿနာယောဂီတွေမှာ နေရာပြင်ရင် သမာဓိ မရနိုင်ဘူးလို့ ယူဆတာတွေရှိသလို နေရာမပြင်ဘဲ ပေပြီးရှုရင် အတ္တကိလမထ ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆတာတွေလဲ ရှိပါတယ်ဘုရား။ ဒီအယူအဆတွေနဲ့ပတ်သက် ပြီး အမှား-အမှန် သိလိုပါတယ်ဘုရား”

“နေရာပြင်ရင် သမာဓိမရဘူးဆိုတဲ့ အယူအဆက သမထအား ထုတ်တဲ့ ယောဂီအတွက်တော့ မှန်ပါလိမ့်မယ်။ ဝိပဿနာယောဂီအတွက် တော့ မမှန်ပါဘူး။ ဝိပဿနာယောဂီဟာ သတိမလွတ်စေဘဲ နေရာပြင်လို့ရ ပါတယ်။ ဝိပဿနာယောဂီအတွက် အဓိကအချက်က ကိလေသာဖြစ်-မဖြစ် ကိုကြည့်ပြီး ဆုံးဖြတ်ရပါတယ်။

“အဘိဓမ္မာ ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ၊ မူလ ပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တဋ္ဌကထာ စတဲ့အဋ္ဌကထာများက တညီတညွတ်တဲ မိန့်ဆိုထားတာကတော့ -

‘ခြေလက်တို့ကို ကြာမြင့်စွာ ကွေးထားလျှင်သော်လည်း ကောင်း၊ ဆန့်ထားလျှင်သော်လည်းကောင်း -

‘ခဏတိုင်းခဏတိုင်း တစ်ချိန်ထက်တစ်ချိန် ဒုက္ခဝေဒနာ တွေဖြစ်လာမယ်။

‘တည်ကြည်မှုသမာဓိကို မရနိုင်၊

‘မူလကမ္မဋ္ဌာန်းမှ လျှောကျမယ်၊

‘တရားထူးကို မရနိုင်’ လို့ အပြစ်လေးချက် ပြထားပါတယ်။

“မခံသာလောက်အောင် နာကျင်မှုဖြစ်နေပါလျက် နေရာမပြင်ဘဲ ထားရင် ဒေါမနဿဖြစ်ပြီး အတ္တကိလမထာနုရောဂအစွန်းကို ရောက်သွား မှာ သေချာပါတယ်။

စံပြုစရာဒေသနာ

“ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးဟာ လက်တွေ့လုပ်ငန်းပိုင်းနဲ့ပတ် သက်ပြီး ဟောတဲ့ဒေသနာတိုင်းမှာ ဒီလောဘစွန်း၊ ဒေါသစွန်းကို ပယ်ဖို့၊ မဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းဖို့ ထည့်သွင်းဟောကြားလေ့ရှိတာ တွေ့ရတယ်။

“ဓမ္မစကြာသုတ်မှာ အစွန်းနှစ်ပါးကို တိုက်ရိုက်ပြပြီး ဟောတယ်။ မာလုကျပုတ္တ၊ ဒါရုစီရိယတို့ကိုဟောတော့ နှလုံးမသွင်းမိအောင် ဟောတယ်။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တန်မှာတော့ ‘ဝိနေယျလောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ’ လို့ အစွန်းလွတ်အောင်ရှောင်ဖို့၊ ပယ်ဖို့ညွှန်ပြပြီး ဟောပါတယ်။

“ဘာကြောင့် အဲဒီလိုဟောရသလဲဆိုတော့ ဝိပဿနာလုပ်ငန်း သဘာဝအရ ကိလေသာလုံးဝပါလို့ မရလို့ပါပဲ။

“ဒကာကြီးတို့ ဝိပဿနာယောဂီတွေအတွက် သဘောထားမမှားစေဖို့ ညွှန်ပြထားတဲ့ သုတ္တန်တစ်ခုရှိတယ်။ ယောဂီတွေအားလုံး သိထားသင့် တဲ့အတွက် ဦးဇင်းအကျဉ်းချုပ်ပြောပြမယ်။ သဠာယတနသံယုတ်မှာလာတဲ့ ဒါရုက္ခန္ဓာပမသုတ်ပါ။ ဒီသုတ္တန်ကို ဦးဇင်းတို့ လက်တွေ့ လုပ်ငန်းရှုထောင့် ကနေ ဆွေးနွေးကြည့်ရအောင်။

“ဘုရားရှင်ဟာ ကောသမ္မိပြည် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနားမှာ ရဟန်းတော် များနဲ့ စုဝေးရောက်ရှိနေခိုက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဂင်္ဂါမြစ်ရေအလျဉ်မှာ မျောပါလာ တဲ့သစ်တုံးကြီးကို ညွှန်ပြပြီး ဘုရားရှင်က -

‘ချစ်သားတို့၊ ဒီသစ်တုံးကြီးဟာ ဒီဘက်ကမ်းပေါ်လဲ မတင် ရင်၊ ဟိုဘက်ကမ်းပေါ်လဲ မတင်ရင်၊ ရေလယ်မှာလဲ မမြုပ်ရင်၊ သောင်ပေါ်လဲ မတင်ရင်၊ လူကလဲ မဆယ်ရင်၊ နတ်ကလဲ မဆယ် ရင်၊ ဝဲကလဲ မစုပ်ရင်၊ အတွင်းကလဲ မပုပ်မဆွေးရင် သမုဒ္ဒရာကို ဧကန်ရောက်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဂင်္ဂါမြစ်ရေအလျဉ်ဟာ သမုဒ္ဒရာဆီသို့ ဦးတည်စီးဆင်းနေလို့ပဲ။

‘ထို့အတူပဲ သင်ချစ်သားတို့ဟာလဲ ဒီအန္တရာယ်ရှစ်ပါးက လွတ်မြောက်ခဲ့ရင် နိဗ္ဗာန်ကို ဧကန်ရောက်ကြပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့် လဲဆိုရင် အမှန်အတိုင်းသိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ နိဗ္ဗာန်ကို ဦးတည် ညွတ်ကိုင်းနေတဲ့အတွက်ကြောင့်ပဲ’လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

“ဒကာကြီးတို့ ဝိပဿနာယောဂီတွေဟာလဲ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဖောင် ကြီးကိုစီးပြီး နိဗ္ဗာန်ဆီကို သွားနေကြတဲ့သူတွေဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီအန္တရာယ် ရှစ်မျိုးကလွတ်အောင် သတိထားကြရလိမ့်မယ်။

“ဒီဘက်ကမ်းကို တင်တယ်ဆိုတာက အတွင်းအာယတန ခြောက်ပါးပေါ်မှာ မှားယွင်းသဘောထားမိတဲ့ အန္တရာယ်ပါပဲ။ တရားရ မှတ်တဲ့အခါ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဆိုတဲ့ ခွဲခြားခြောက်ပါးမှာ ထင်လာသမျှအာရုံတွေကို ယောဂီဟာ သိနေရပါတယ်။

“အဲဒီလိုသိနေရက ငါ့ရဲ့မြင်မှု၊ ကြားမှုတွေက ရှင်းတယ်၊ ပြတ်သား တယ်၊ ငါ့မှတ်ရတာ စိတ်ကြည်လင်တယ် စသည်ဖြင့် သာယာတဲ့သဘော တွေလဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ငါ့အကြားအမြင်တွေဟာ မရှင်းလင်းဘူး၊ မကြည်လင်ဘူး၊ ငါတရားရမှတ်ရတာ စိတ်မကြည်လင်ဘူး စသည်ဖြင့် စိတ်နှလုံးမသာယာတဲ့သဘောတွေလဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။

“အဲဒီလို ဘာကြောင့်ဖြစ်လဲဆိုရင် စက္ခု ခွဲခြား . . . မနောခွဲခြားတွေကို ငါနဲ့သိမ်းပိုက်ပြီး ကောင်း-မကောင်း ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်မိတဲ့ သဘောထား ကြောင့်ပါပဲ။ အမှန်က မြင်တတ်တဲ့သဘောရှိတဲ့ မျက်စိက မြင်ခြင်းကိစ္စ ဆောင်ရွက်တာပါ။ ကြားတတ်တဲ့သဘောရှိတဲ့နားက ကြားခြင်းကိစ္စကို ဆောင်ရွက်တာပါ။ သိတတ်တဲ့သဘောရှိတဲ့စိတ်က သိခြင်းကိစ္စကို ဆောင် ရွက်တာပါ။

“သူ့ခွဲခြားသဘောအရ သူ့ကိစ္စတွေကို အသီးသီးဆောင်ရွက်နေကြတာ ပါ။ ငါ-လို့ပြောရလောက်အောင် ခိုင်မာမှုဘာမှမရှိတဲ့ ပရမတ်သဘောသက် သက်မျှပဲ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ယောဂီဟာ ပရမတ်သဘောတရားတွေကို သူ့ကိစ္စသူ့ဆောင်ရွက်နေကြတာလို့ နှလုံးမသွင်းတဲ့အတွက် နှစ်သက်မှု အဘိဇ္ဈာ၊ စိတ်နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲဖြစ် ပါတယ်။

“အဲဒီလို အတွင်းအာယတနခြောက်ပါးကို အကြောင်းပြုပြီး အဘိဇ္ဈာ၊ ဒေါမနဿတွေ ဖြစ်ပွားခဲ့ရင်တော့ ယောဂီရဲ့မဂ္ဂင်ဖောင်ဟာ ဒီဘက်ကမ်း မှာတင်နေပါပြီ။ ရှေ့ဆက်မသွားနိုင်တော့ပါ။

“ဟိုဘက်ကမ်းပေါ်တင်တယ်ဆိုတာက အပြင်အာယတန ခြောက်ပါးဖြစ်တဲ့ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့ စတဲ့အာရုံတွေကို အကြောင်းပြုပြီး

တပ်မက်နှစ်သက်မှု အဘိဇ္ဈာ၊ စိတ်နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿတွေဖြစ်တာကို ဆိုလိုပါတယ်။

“ပုထုဇဉ်သဘာဝအာရုံတွေက သာယာဖွယ်လဲ ထင်ချင်ထင်မယ်၊ မသာယာဖွယ်လဲ ထင်ချင်ထင်မယ်၊ ဘယ်လိုအာရုံပဲ ထင်လာထင်လာ ကိစ္စ မရှိပါဘူး။ အနှောင့်အယှက်မဖြစ်ပါဘူး။ ယောဂီကထင်လာတယ်လို့ သိလိုက်ဖို့ပါပဲ။ မသိလိုက်လို့ သတိလွတ်သွားတာနဲ့ အဘိဇ္ဈာနဲ့ ဒေါမနဿက ဝင်လာ ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါဆိုရင် ယောဂီရဲ့မဂ္ဂင်ဖောင်ဟာ ဟိုဘက်ကမ်းပေါ်တင် သွားပါပြီ။ ရှေ့ဆက်မသွားနိုင်တော့ပါဘူး။

“ရေလယ်မှာမြုပ်တယ်ဆိုတာက-မိမိရဲ့ ဝိပဿနာဘာဝနာ အလုပ်ပေါ်မှာ တွယ်တာကပ်ငြိတဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာကို ခေါ်ပါတယ်။ ယောဂီဟာ ရှုမှတ်မှုတွေ ထက်သန်အားကောင်းလာတဲ့အခါ ဝိပဿနာစိတ် ကြောင့် အရောင်အလင်းတွေ ပေါ်လာတတ်တယ်။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှု တွေလဲ ဖြစ်လာတတ်တယ်။ ကိုယ်ရောစိတ်ပါငြိမ်းအေးပြီး အလွန်ချမ်းသာတဲ့ သဘောတွေလဲ ဖြစ်လာတတ်တယ်။

“ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါတရားတွေလဲ အားကောင်းထက်သန်နေတတ် တယ်။ ယခင်အာရုံမှာ သတိမလွတ်အောင် အားစိုက်ခဲ့ရတယ်။ အခု အားမ စိုက်ရတော့ဘဲ ဆင်ခြင်ကာမျှနဲ့ အာရုံတွေဟာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း အလိုလို ထင်လာတယ်။ ကြောင့်ကြစိုက်မှု ဗျာပါရနဲ့လာပြီး အလွန်သက်သောင့်သက် သာနဲ့ အလိုက်သင့်ကလေး ရှုမှတ်လို့ရလာတယ်။

“အဲဒီလိုထူးခြားတဲ့သဘောတွေကို တွေ့ကြုံလာတဲ့အခါ ယောဂီဟာ ဒီအတွေ့အကြုံတွေပေါ် သာယာတဲ့စိတ်တွေဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်လာ တာကို တပ်မက်မှုနိကန္တဖြစ်တယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ ယောဂီရဲ့ မဂ္ဂင်ဖောင်ဟာ ရေလယ်မှာ စုံးစုံးနစ်မြုပ်သွားပါပြီ။

“ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ယောဂီဟာ မရဖူးတဲ့ ငြိမ်းအေးချမ်းသာမှု ကို လမ်းဆုံးပဲလို့ထင်ပြီး မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို စွန့်လွှတ်လိုက်လို့ပါပဲ။ ဒီအာရုံ ဒီအတွေ့အကြုံပေါ်မှာပဲ သာယာနေပါတော့တယ်။

“သောင်တင်တယ်ဆိုတာက စောစောကပြောခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံ ထူးတွေကြောင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အထင်ကြီးတဲ့မာနဖြစ်လာတာကို ခေါ်ပါတယ်။ တရားထူးမရသေးဘဲ တရားထူးရပြီ၊ လမ်းဆုံးမရောက်သေးဘဲ လမ်းဆုံးရောက်ပြီလို့ မိမိအပေါ် အထင်ကြီးမှုမာနဖြစ်လာရင်တော့ မဂ္ဂင်ဖောင်ဟာ သောင်တင်ပြီး ခရီးမဆက်နိုင်တော့ပါဘူး။

“လူ့ဆယ်တယ်ဆိုတာက ပရိသတ်အလို ပတ်ဝန်းကျင်အလိုကို လိုက်ပြီး လုပ်ဆောင်ပေးနေမိတဲ့အတွက် မိမိရဲ့ ဘာဝနာအလုပ်မှာ ပျက်ကွက်တာ၊ နှောင့်နှေးသွားတာ၊ အချိန်သိပ်မပေးတော့တာ၊ စိတ်မနှစ်မြှုပ်နိုင်တော့တာ၊ ဇောက်ချမလုပ်နိုင်တာတွေ ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ ဒါတွေဟာ မိမိရဲ့ ပရိသတ်၊ အသိုင်းအဝိုင်းပေါ်မှာထားတဲ့ တွယ်တာမှုကြောင့်ဖြစ်ရတာပါ။ အဲဒီလိုဖြစ်တာကို လူ့ဆယ်တယ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ မဂ္ဂင်ဖောင်ဟာ လူ့ဆယ်ခံလိုက်ရပြီဆိုရင်လဲ ခရီးမဆက်နိုင်တော့ပါဘူး။

“နတ်ဆယ်တယ်ဆိုတာက-မိမိဆောက်တည်အားထုတ်နေတဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေကို အကြောင်းပြုပြီး နတ်စည်းစိမ်၊ ဗြဟ္မာစည်းစိမ်တွေကို တောင့်တမှုပဲ။ တစ်ခါတစ်ရံ ယောဂီတွေမှာ အဲဒီလိုစိတ်ကူးမှုမျိုး၊ တောင့်တမှုမျိုးတွေ ဖြစ်လာတတ်တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်လာရင် ငါ့ရဲ့မဂ္ဂင်ဖောင်ကို နတ်များဆွဲယူနေပြီလို့ သတိထားလိုက်ပါတော့။

“ဝဲစုပ်တယ်ဆိုတာက-မိမိရဲ့ ဘာဝနာအားကောင်းလာတဲ့အခါ ဖြူစင်တဲ့ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ၊ တည်ကြည်သိမ်မွေ့တဲ့ ဣန္ဒြေတွေကြောင့် လာဘ်ပေါများလာတတ်တယ်။ အရိုအသေပြုမှု၊ အလေးထားမှုတွေ ခံရလာတတ်တယ်။ ထင်ပေါ်မှု၊ ကျော်ကြားမှုတွေလဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်လာတတ်တယ်။ အဲဒီကာမဂုဏ်တွေပေါ်မှာ သာယာနေမှု၊ တပ်မက်စွဲလမ်းမှုဖြစ်နေတာကို ဝဲစုပ်ခံရတယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ မဂ္ဂင်ဖောင်ဟာ ဝဲစုပ်ခံလိုက်ရပြီဆိုရင်တော့ ရုန်းထွက်ဖို့ မလွယ်တော့ပါဘူး။

“အတွင်းပုပ်ဆွေးတယ်ဆိုတာက ယောဂီဟာ မိမိမှာမရှိသေးတဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေကို ရှိလေဟန် သူတစ်ပါးထင်မြင်သွားအောင်

ဟန်ဆောင်လှည့်စားခြင်းကို ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုသဘောထားမျိုး ထားမိရင်တော့ ဖောင်ကြီးတစ်ခုလုံး ပုပ်ဆွေးပျက်စီးသွားပြီဖြစ်လို့ နိဗ္ဗာန်ကို ဘယ်တော့မှမရောက်နိုင်တော့ပါဘူး။

“ဒီဒေသနာတော်ကို သာမန်သိရုံမျှလောက်ပဲလို့ သဘောမထားဘဲ ထပ်ကာထပ်ကာ ဆင်ခြင်ပေးဖို့ ဦးရင်းတိုက်တွန်းချင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ မိမိရဲ့သဘောထား စိတ်ထားကိုလဲ မှန်မှန်ကန်ကန် အကဲဖြတ်နိုင် သလို ပတ်ဝန်းကျင်ကထွက်ပေါ်လာတဲ့ အယူအဆတွေကိုလဲ မှန်-မမှန် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် ကျကျ ဝေဖန်ဆန်းစစ်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်စွမ်းရည်မျိုး ရစေနိုင်လို့ပါပဲ။ ကဲ-ဦးရင်း တို့ယောဂီတွေနယ်ပယ်မှာ ကြားရသိရတဲ့အဖြစ်အပျက်ကလေးတွေကို နမူနာ ထုတ်ပြီး ဆွေးနွေးကြရအောင်။

“ဒကာအောင်ကို ဦးရင်းမေးမယ်နော်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်က သူဟာ ဝေဒနာလွန်သွားပြီ၊ ဝေဒနာချုပ်သွားပြီလို့ ဒကာကြီးကို လာပြော တယ်ဆိုပါစို့။ အခုပြောခဲ့တဲ့ ဒေသနာနည်းကို အသုံးပြုပြီး အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒကာကြီး ဘယ်လိုအကဲဖြတ်မလဲ”

“နာတာကျင်တာဟာ ရုပ်ဒဏ်၊ ရုပ်ရောဂါ ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။ ရုပ်ဒဏ်ကိုအာရုံပြုပြီး နာမ်ဝေဒနာလို့ရနေတာဟာ အာရုံတခြား အာရမ္မဏိက တခြား ဖြစ်နေပါတယ်ဘုရား။ အဲဒီလို အာရုံတခြား အာရမ္မဏိကတခြား ရှုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဘယ်ဝိပဿနာဉာဏ်မှ ဖြစ်ခွင့်မရှိပါဘုရား။

“ဝေဒနာရဲ့သဘောဟာ ကုန်သွား၊ ချုပ်သွားရိုး မရှိပါဘုရား။ အဲဒီလို သတိပဋ္ဌာန်ကို မှားမှားယွင်းယွင်းကျင့်သူဟာ သံသရာမှမလွတ် နိုင်လို့ ဒေသနာအထင်အရှားရှိနေတဲ့အတွက် ရုပ်နဲ့နာမ်ကိုတောင် သုတမယဉာဏ်နဲ့ကွဲအောင် မသိသေးဘူးလို့ ယူဆနိုင်ပါတယ်ဘုရား။

“ပြီးတော့ မနာမကျင်ဘဲ အကြာကြီးထိုင်နိုင်အောင် လေ့ကျင့်ယူလို့ ရတဲ့သာဓကတွေ အများကြီးရှိပါတယ်ဘုရား။ ဒါဟာ အလေ့အကျင့် နဲ့ဆိုင်ပြီး ဝိပဿနာနဲ့ မဆိုင်ပါဘူး။ မနာမကျင်ဘဲ အကြာကြီးထိုင်ပြီး တရား ကို ထိထိမိမိ နှလုံးသွင်းနိုင်တဲ့ ယောဂီများဟာလဲ အကြာကြီး မနာမကျင်

ထိုင်နိုင်တာကို ဝေဒနာချုပ်သွားပြီလို့ မယူဆကြပါဘုရား။ ဒါကိုလဲ ဂုဏ်တစ်ရပ်လုပ်ပြီး ပြောခြင်းမရှိကြပါဘုရား။ ဒါကြောင့် ဒီလိုပြောလာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မိမိကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ အထင်ကြီးစေလိုတဲ့သဘောထားမျိုး ရှိနေတယ်ဆိုတာ တွေ့ရတဲ့အတွက် ဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ဖောင်ဟာ အတွင်းပုပ်ဆွေးနေတဲ့ ဖောင်ပဲလို့ ခန့်မှန်းနိုင်ပါတယ်ဘုရား။”

“ကဲ-ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ကလဲ အကဲဖြတ်ပေးပါအုံး။ ဒကာကြီးကို မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က သူဟာ တရားထိုင်နေတုန်း သူ့ရဲ့နှလုံးခုန်သံကို ပီပီသသကြီးကြားနေရတယ်လို့ အားရဝမ်းသာပြောပြတယ်ဆိုပါစို့။ အဲဒီမိတ်ဆွေရဲ့အခြေအနေကို ဒေသနာမှတ်ကျောက်နဲ့ အကဲဖြတ်ပေးပါအုံး။”

“အသံဆိုတာကတော့ အတွင်းသံပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အပြင်သံပဲဖြစ်ဖြစ် အာရုံပါပဲဘုရား။ ဝိပဿနာဘာဝနာအဆင့် ရောက်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်တော့ အသံကိုတောင် သတိပြုမိမှာမဟုတ်ဘဲ အာရုံရဲ့ဖြစ်ပျက်လို့ပဲ မြင်ပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ သတိပဋ္ဌာန်အဆင့် ယောဂီဆိုရင်တော့ ကြားတာကို ကြားတယ်လို့ သိလိုက်ရုံနဲ့ ပြီးပါတယ်ဘုရား။

“အဲဒီလိုမပြီးဘဲ ကျေနပ်ပြီး ပီတိတွေဖြစ်နေမယ်၊ ငါ့အသိအမြင်တွေ ထူးခြားလာပြီ၊ အဆင့်တစ်ခုခုရောက်နေပြီ၊ အဲဒီလို အတွေးတွေဝင်လာမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် အတွင်းအာယတနပေါ်မှာ ကပ်ငြိသွားတာပဲဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။ နောင်တရားအားထုတ်တိုင်းလည်း ဒီအသံကို ကြားရအုံးမလားလို့

မျှော်မျှော်ကြည့်တဲ့စိတ်ကလေး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မိတ်ဆွေ ရဲ့ဖောင်ဟာ ဒီဘက်ကမ်းပေါ်တင်နေပြီလို့ ခန့်မှန်းနိုင်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒီတစ်ခါ ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေကို မေးမယ်နော်။ ဒကာကြီးရဲ့ဓမ္မ မိတ်ဆွေက သူဟာ တရားထိုင်တိုင်း အတွေးတွေဝင်ဝင်ရှုပ်လို့ တရားအား ထုတ်လို့မရဘူးဖြစ်နေတယ်။ တရားအားထုတ်ချင်စိတ်တောင် မရှိဘူးဖြစ်နေ တယ်လို့ ပြောပြတယ်ဆိုပါစို့။ အဲဒီဓမ္မမိတ်ဆွေရဲ့အခြေအနေကို ဒေသနာ မှတ်ကျောက်နဲ့တင်ပြီး ဝေဖန်ပေးပါအုံး”

“တွေးတယ်ဆိုတာက စိတ်ရဲ့သဘာဝ၊ စိတ်ရဲ့အမူအကျင့်တစ်ခုပဲ ဘုရား။ ဒီဓမ္မမိတ်ဆွေဟာ ဝင်လေထွက်လေကိုသိရမှပဲ တရားအလုပ်လို့ ထင်နေတာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်ဘုရား။

“သတိထူထောင်ခါစ ယောဂီဟာ မူလကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံအနေနဲ့သာ ဝင်လေထွက်လေထိမှုကို ရှုသိနေရပေမဲ့ ထင်ပေါ်လာတဲ့ တခြားအာရုံတွေ ကိုသိဖို့ လေ့ကျင့်ရပါတယ်ဘုရား။ အတွေးပေါ်လာရင် ပေါ်လာတယ်လို့ သိသိပေးရတာကို တရားအလုပ်မဟုတ်ဘူးလို့ ထင်နေပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ ဒါကြောင့် အတွေးကို ဝင်ရှုပ်တယ်လို့ ဒေါမနဿဖြစ်နေတာပါ။

“ပေါ်လာတဲ့အတွေးကို သိအောင်လုပ်တာဟာ စိတ္တာနုပဿနာ ဓမ္မာနုပဿနာလို့ပဲ ဆရာလုပ်သူက ရှင်းပြမထားတာလဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ် ဘုရား။ ဘယ်လိုဖြစ်ဖြစ် ဒီဓမ္မမိတ်ဆွေဟာ အာရုံပေါ်မှာ မကျေမနပ်ဖြစ်တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့ဖောင်ဟာ ထွက်ထွက်ချင်း ဟိုဘက်ကမ်းပေါ်တင်နေပြီလို့ ခန့်မှန်းနိုင်ပါတယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာကြီး။ ပျံ့လွင့်မှုဆိုတဲ့ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ထိုင်းမှိုင်း ခြင်းဆိုတဲ့ ထိနမိဒ္ဓကို အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်နဲ့ ပယ်သတ်နိုင်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာမဖြစ်သေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှ တရား အားထုတ်ရင်း ထိုင်းမှိုင်းတာ၊ ပျံ့လွင့်တာတွေ ရှိတတ်ပါ တယ်။

“အဲဒီတရားတွေကို ရန်သူပဲ၊ အနှောင့်အယှက်ပဲလို့ သဘောမထားဘဲနဲ့ ရှုစရာအာရုံတွေလို့ သဘောထားဖို့ လိုပါတယ်။ ရန်သူလို့သဘောထားရင်၊ အနှောင့်အယှက်ပဲလို့ သဘောထားလိုက်ရင် တကယ်ပဲ နှောင့်ယှက်ပါလိမ့်မယ်၊ တကယ်လဲ ရန်ပြုပါလိမ့်မယ်။

“ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ နဂိုကတဲက မလိုလားတဲ့သဘောထားကြီးက ကိုယ့်မှာရှိနှင့်နေလို့ပဲ။ ရှုစရာအာရုံတွေလို့ သဘောထားမယ်ဆိုရင်တော့ သူတို့ဖြစ်လာမှာလဲ မစိုးရိမ်ဘူး၊ ဖြစ်လာရင်လဲ ကြည်ကြည်သာသာ အလိုက် သင့်ကလေး သိနေလိုက်တာနဲ့ ငြိမ်းချမ်းတဲ့စိတ်ကလေးက အနေအထား မပျက် ဆက်ပြီးရှိနေပါလိမ့်မယ်။

“ဆရာဝိဝကဟာ တွေ့သမျှအပင်ကို ဆေးဖက်ဝင်အောင်အသုံးချ တတ်သလို ကျွမ်းကျင်လိမ္မာတဲ့ ဝိပဿနာယောဂီဟာလဲ ပေါ်လာသမျှအာရုံ ကို အသုံးတည့်အောင် အသုံးချသွားပါတယ်။ ဘယ်အာရုံမှ အသုံးချလို့မရတဲ့ အာရုံလို့ နှလုံးမသွင်းပါဘူး။

“ညွှန်ပြတဲ့ဆရာများကလဲ ဒီနိဝရဏတရားတွေဟာ ဉာဏ်မဖြစ် ပေါ်အောင် တားဆီးပိတ်ဆို့ထားတဲ့အရာတွေပဲ၊ ဒီတရားတွေမဖြစ်အောင် ဖယ်ရှားပစ်ရမယ်လို့ ပြောလိုက်တော့ ယောဂီကို ကြိုးဝိုင်းပေါ်တင်ပေးလိုက် သလိုဖြစ်ပြီး ရန်သူအမှတ်နဲ့ တိုက်တော့တာပဲ။ နိဝရဏတွေကတော့ ဘာမှ မဖြစ်ဘူး၊ ယောဂီတွေတော့ အလဲလဲအကွဲကွဲဖြစ်ကုန်တော့တာပဲ။

“အသိဉာဏ်ထွက်ပေါ်ခွင့်မရအောင် ပိတ်ထားတဲ့တံခါးလို အဖုံး အပိတ်တို့နဲ့တူတဲ့ နိဝရဏတွေက သူတို့ကို သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ဆက်ဆံတဲ့သူ၊ သူတို့အကြောင်းကို နားလည်ပေးတဲ့သူတွေကို အသာတကြည်ဖွင့်ပေးတတ် တယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့နဲ့ရင်းနှီးအောင်နေပြီး နားလည်အောင် လေ့လာဖို့ လိုပါတယ်။ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့တဲ့အခါ အသာတကြည်လက်ခံပြီး ကြည့်နေ လိုက်ရင် ရန်မပြုတော့ပါဘူး။ ဒီသဘောကလေးကို ယောဂီတို့ဘက်က ထားတတ်အောင် သင်ပေးဖို့လိုပါတယ်။

“ကဲ-ဒီတစ်ခါ ဒကာမကြီးမသန်းသန်းက သုံးသပ်ပေးပါအုံး။ ဒကာမကြီးမိတ်ဆွေယောဂီက သူ့အနေနဲ့ ဟဒယကိုရှုမှတ်ရတာ ပိုပြီးအဆင်ပြေကြောင်း၊ တရားသိလွယ်ကြောင်း သတင်းကောင်းလာပေးတယ်ဆိုပါစို့။ ဒီမိတ်ဆွေရဲ့အခြေအနေကို ဒကာမကြီးက ဒေသနာမှတ်ကျောက်နဲ့ ဘယ်လိုအကဲဖြတ်မတုံး”

“တကယ်သာလာပြောရင်တော့ တပည့်တော်အနေနဲ့ မိတ်ဆွေယောဂီကို မေးစရာကလေးတွေ အရင်မေးကြည့်ရအုံးမှာပဲဘုရား”

“ဒကာမကြီးက ဘယ်လိုမေးမှာတုံး”

“သူ့မြင်ရတဲ့အာရုံကို ဟဒယလိုအမည်တပ်ပြီး ဘာကြောင့်အတပ်ပြောနိုင်ရတာလဲလို့ အရင်မေးရမှာပေါ့ဘုရား။ အနီးကပ်ဆုံးရှိနေတဲ့ ကာယပဿာဒကိုမရှုဘဲ ဘယ်နေရာမှာရှိမှန်းမသိတဲ့ ဟဒယကို ဘာကြောင့်ရှုရတာလဲလို့။ သူ့ရဲ့သဘောထားနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလဲ စုံစမ်းကြည့်ရအုံးမယ်ဘုရား။

“တခြားအာရုံတစ်ခုခုကို ဟဒယလိုထင်ပြီး ပြောနေတာလားဆိုတာ သဲသဲကွဲကွဲသိအောင်တော့ စုံစမ်းသင့်တာပေါ့ဘုရား။ သူ့ဟဒယပြောလို့ ကိုယ်ကလိုက်ပြီး ဟဒယလိုလက်ခံလိုက်ရင် ဆင်ခြင်ဉာဏ်မရှိတဲ့သဘော ဖြစ်သွားမှာပေါ့ဘုရား။

“ဟဒယကို တကယ်မြင်တယ်ပဲထားအုံး၊ ပုံသဏ္ဌာန်အထည်ခြပ်နဲ့ပဲမြင်ရင် ပညတ်ပဲဘုရား။ ပညတ်ကိုအာရုံပြုပြီး တရားသိလွယ်တယ်လို့ ပြောနေတာဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့ခမျာ သမထနဲ့ ဝိပဿနာကိုတောင် ခွဲခြားမသိသေးပါလားလို့ ကရုဏာဖြစ်မိပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ ဒေသနာနည်းနဲ့တော့ ဘယ်လိုမှတ်ကျောက်တင်ကြည့်ရမယ်ဆိုတာ တပည့်တော်မသိပါဘုရား”

“ဒကာမကြီးပြောတာမှန်တယ်။ ဘုရားရှင်က ဝိပဿနာကို နှလုံးသွင်းကြမဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကိလေသာအစွန်းများက ရှောင်တတ်ဖို့၊ မိမိလမ်းခရီးကို မတိမ်းမစောင်းရအောင် ပဲ့ကိုင်တတ်ဖို့ ညွှန်ပြထားတဲ့ ဒေသနာ ဖြစ်နေတော့ သမထအလုပ်အတွက် မှတ်ကျောက်တင်ကြည့်စရာ မလိုတော့ဘူးပေါ့။ ဝိပဿနာအလုပ် မဟုတ်ဘူးလို့ ပြတ်ပြတ်သားသားဆုံးဖြတ်နိုင်

တာကိုက ဉာဏ်ဖြစ်နေပါပြီ။ ဝါဝါမြင်တိုင်း ရွှေမဟုတ်ဘူးလို့ အကဲဖြတ်နိုင်တာဟာ ရွှေအကြောင်းကိုသိမှ လုပ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။

“ခုလို ဒကာကြီးတို့ ဒကာမကြီးတို့ ကိုယ့်အသိနဲ့ကိုယ် အမှားအမှန် ဝေဖန်နိုင်တာတွေ့ရတော့ ဦးလင်းစိတ်ချသွားပြီ။ ဦးလင်းရဲ့ ဒကာ- ဒကာမတွေဟာ တရားမသိသေးရင်သာရှိရမယ် လမ်းမှားမရောက်နိုင်တော့ဘူး။ ဦးလင်းပြောရကျိုးနပ်ပါတယ်။

“ယောဂီတွေ တွေ့ကြုံရတဲ့အမှားတွေကို လေ့လာကြည့်ရင် နှစ်မျိုးတွေ့ရတယ်။ ပထမတစ်မျိုးက အလုပ်သဘောကို ကိုယ့်အတွေးနဲ့ကိုယ် ယူဆပြီး ယုံကြည်လက်ခံထားတဲ့ အမှားမျိုး၊ ဒုတိယတစ်မျိုးကတော့ တခြားသူပြောတဲ့ စကားအတိုင်း မစိစစ်မမေးမြန်းဘဲ ယုံကြည်လက်ခံထားတဲ့စကားမျိုးပဲ။ ဒီအမှားနှစ်မျိုးစလုံးရဲ့ အခြေခံအကြောင်းကတော့ ဒေသနာမှတ်ကျောက် မရှိကြလို့ဘဲ။ ဒေသနာမှတ်ကျောက် မရှိတဲ့အခါကျတော့ မှားလား-မှန်လား မဝေဖန်တတ်တော့ဘူး။

“ဥပမာ ယောဂီတစ်ယောက်ဟာ တရားထိုင်နေရင်း နှာရည်တွေ တရွဲရွဲကျနေမယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကလဲ ငြိမ်သက်မှုမရှိဘူး၊ ယိမ်းထိုးနေမယ်၊ အဝတ်အစားတွေလဲ ဖရိုဖရဲဖြစ်နေမယ် ဆိုကြပါစို့။ အဲဒီယောဂီရဲ့ တရားရှုမှတ်မှုအပေါ် ဒေသနာမှတ်ကျောက်နဲ့ ဝေဖန်ကြည့်ရအောင်။ ဒကာမကြီး မသန်းသန်းရဲ့အမြင်ကို ပြောပါအုံး”

“သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာနည်းအရ ‘အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ’ လို့ ဆိုပါတယ်ဘုရား။ သတိစွဲမြဲအောင် လေ့ကျင့်မှုနဲ့ စရပါတယ်ဘုရား။ ပြီးတော့ သတိထူထောင်နေတဲ့ ယောဂီရဲ့ ကာယိန္ဒြေဟာ တည်ကြည်ငြိမ်သက်ပါတယ်ဘုရား။ လှုပ်ရှားမှုပြုရင်တောင်မှ သတိနဲ့ပြုရပါတယ်ဘုရား။ မြင်ရသူတိုင်း ကြည်ညိုလေးစားဖွယ် ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

“အရှင်ဘုရားပြောတဲ့ ယောဂီဟာ မိမိရဲ့ ကာယိန္ဒြေပျက်ယွင်းနေတာကိုတောင် မသိသူဖြစ်နေတဲ့အတွက် သတိရှိသူလို့ မဆိုနိုင်ပါဘုရား။ သတိလက်လွှတ်ဖြစ်နေသူသာဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ တပည့်

တော်တို့လို အမျိုးသမီးများအဖို့တော့ မိရှေ့ ဖရှေ့ မောင်ရှေ့ လင်ရှေ့ ဒီလိုအဝတ်အစားဖရုံဖရဲဖြစ်အောင် နေဝံ့သူများ မဟုတ်ကြပါဘုရား။

“တကယ်လို့သာ အမျိုးသမီးယောဂီများဖြစ်ခဲ့ရင် အရှက်တကွဲဖြစ်သွားနိုင်တာမို့ တွေးကြည့်ရုံနဲ့တင် ရှက်ရွံ့မိပါတယ်ဘုရား။ ပြီးတော့ မင်္ဂလာနိဗ္ဗာန်ရရှိရေးအတွက် သတိပဋ္ဌာန်အကျင့်လမ်းဟာ တစ်ခုတည်းသောလမ်းပါလို့ ဒေသနာမှာ အတိအကျညွှန်ပြထားတဲ့အတွက် ဒီရှုနည်းဟာ ဒေသနာနဲ့ မသက်ဆိုင်တဲ့ သာသနာပြင်ပအယူ၊ သာသနာပြင်ပအကျင့် တစ်မျိုးမျိုးသာ ဖြစ်မယ်လို့ တထစ်ချဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ကလဲ ဝေဖန်ပေးပါအုံး၊ သမထလုပ်ငန်းများ ဖြစ်နေမလားလို့”

“သမထလုပ်ငန်းရဲ့ သဘာဝက ပညတ်အာရုံကို မမေ့မပျောက်အောင် လွတ်မသွားအောင် အားထုတ်ရတာမျိုးပဲဘုရား။ သတိမပါတဲ့ သမထလုပ်ငန်းရယ်လို့ မရှိပါဘုရား။ မိမိကိုယ်မိမိ ဘာဖြစ်နေမှန်းတောင် မသိအောင် ဖြစ်နေတဲ့ယောဂီဟာ သမာဓိထူထောင်နေတာပါလို့ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ရယ်စရာဖြစ်တော့မှာပေါ့ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်၊ ဒေသနာအခြေခံနဲ့ အမှား-အမှန် ချင့်ချိန်တတ်ရင် ဒီအဖြေပဲထွက်ပါတယ်။ နေတ္တိအဋ္ဌကထာမှာ ‘န ဟိ မဂ္ဂဘာဝနံ ဝိနာ ကိလေသဝိနောဒနံ အတ္ထိ’ လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က ‘သတိပဋ္ဌာန်ပွားကြောင်း မင်္ဂလာလုပ်မပါဘဲ ကိလေသာပယ်သတ်ခြင်းရယ်လို့ မရှိပါဘူး’ တဲ့။ ပြီးတော့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးမှာ တစ်စုံတစ်ခုသောသတိပဋ္ဌာန်ကို မရှုမှတ် မသုံးသပ်ဘဲ ပညာဘာဝနာမဖြစ်ဘူးလို့လဲ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ၊ မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာတွေမှာ ဖွင့်ဆိုပြထားပါသေးတယ်”

တွေးကြံသိတာ ဝိပဿနာမဟုတ်ပါ

“အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်စိတ်ထဲ မတင်မကျဖြစ်နေတဲ့ ကိစ္စကလေးတစ်ခု မေးပါရစေဘုရား”

“ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေက ဘယ်ကိစ္စ မတင်မကျဖြစ်နေတာလဲ”

“ဝိပဿနာအလုပ်ဟာ သီးသန့်လုပ်မှမဟုတ်ဘူး၊ နေရာမရွေး အချိန်မရွေး လုပ်နိုင်တယ်လို့ ပြောကြပါတယ်ဘုရား။ ဒီစကားဟာ မှန်ပါ သလားဘုရား။ တပည့်တော်စိတ်ထဲမှာတော့ တစ်ခုခုလွဲမှားနေတယ်လို့ ထင်ပါတယ်ဘုရား”

“ဦးဇင်းလဲ ဒီကိစ္စကို လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဘာထူးခြားချက် တွေ့ရသလဲဆိုတော့ ဒီအယူအဆကို အသက်ကြီးပိုင်း တွေမှာ တွေ့ရတာများတယ်။ ဒီအယူအဆကြောင့် လူအတော်များများ နစ်နာဆုံးရှုံးခဲ့ကြရပြီ။ အခုလဲ နစ်နာနေကြတုန်းပဲဆိုတာ တွေ့ရတယ်။ ဒကာကြီးကလဲ ဒီအချက်ကလေးကို သတိထားမိနေပုံရတယ်။

“ဦးဇင်းရဲ့သုံးသပ်ချက်ကိုမပြောခင် ဒကာကြီးကို မေးပါရစေ။ ဒကာကြီးရဲ့စိတ်ထဲမှာ မတင်မကျဖြစ်စရာ အတွေ့အကြုံတစ်ခုရှိနေတယ်လို့ ဦးဇင်းထင်ပါတယ်။ အဲဒါ ဘာများတဲ့”

“ဒီလိုပါဘုရား၊ တပည့်တော်မှာ ဘကြီးတစ်ယောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ ‘ဘကြီး၊ တရားကလေး ဘာကလေး မထိုင်ဘူးလား’ လို့ မေးတဲ့အခါ ‘တရား ဆိုတာ တကူးတကထိုင်မှမဟုတ်ပါဘူး၊ ကိလေသာမဖြစ်အောင် နေတတ်ဖို့၊ နှလုံးသွင်းတတ်ဖို့လိုတာပါ’ တဲ့။ ‘မြင်ရင် မြင်ကာမျှ၊ ကြားရင် ကြားကာမျှပဲ သဘောထားပြီး ရှေ့မဆက်ဘဲနေပေါ့’ တဲ့။ ‘ကိုယ့်စိတ်မှာ ကိုယ်ဘာဖြစ် နေတယ်ဆိုတာကို သိနေရင်၊ အဲဒီစိတ်ကလေးဖြစ်ပြီးတာနဲ့ ပျက်သွားတာ၊ ကုန်ကုန်သွားတာကို သိနေရင် ဝိပဿနာဖြစ်နေတာပဲ’ တဲ့။ ‘မင်းတို့က ရိပ်သာဝင်မှ၊ ထိုင်ပြီးတရားအားထုတ်မှ တရားအားထုတ်တာလို့ ထင်နေကြ တာကိုး၊ ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာ နေရာမရွေး၊ အချိန်မရွေး လုပ်နိုင်တဲ့တရား ပါ’ လို့ ပြောပါတယ်ဘုရား။

“ဘကြီးဟာ ဘယ်အကုသိုလ်အလုပ်မှလဲ မလုပ်ခဲ့ပါဘူး၊ အေးအေး ချမ်းချမ်းနဲ့နေပြီး အေးအေးချမ်းချမ်းပဲ ကွယ်လွန်သွားပါတယ်ဘုရား။ သူ့ကြည့်ရတာ အင်မတန်ငြိမ်းချမ်းပါတယ်။

“တပည့်တော်စိတ်ထဲမှာတော့ ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာ သီးသန့် မလုပ်နိုင်ရင် မရဘူးလို့ပဲထင်ပါတယ်ဘုရား။ ဘကြီးဟာ တစ်သက်လုံး ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ နေသွားနိုင်ပေမဲ့ သီးသီးသန့်သန့်အားမထုတ်တဲ့အတွက် ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်တော့ ဖြစ်ခွင့်ရမသွားရှာဘူးလို့ ထင်ပါတယ်ဘုရား။ ဒါဟာ အားထုတ်ခွင့်ရပါလျက် ဆုံးရှုံးနစ်နာသွားတာပဲ မဟုတ်လားဘုရား”

“ဦးဇင်း လေ့လာသုံးသပ်မိသလောက်ပြောရရင် ဝိပဿနာကို သီးသန့်လုပ်မှမဟုတ်ဘူး၊ နေရာမရွေး အချိန်မရွေး လုပ်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ စကားကိုပြောရာမှာ အကြောင်းသုံးမျိုးတွေ့ရတယ်။

“ပထမအကြောင်းက သမထလုပ်ငန်းနဲ့ ဝိပဿနာလုပ်ငန်း မတူပုံ ကို ခွဲခြားပြောတဲ့အခါမှာ ပြောလေ့ရှိတယ်။

“သမထလုပ်ငန်းဟာ နေရာရွေးရတယ်၊ အချိန်ရွေးရတယ်၊ လူသူ ကင်းရှင်းတဲ့နေရာ၊ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်တဲ့အချိန်ဖြစ်ဖို့လိုတယ်။ သမထရဲ့ အကြီးမားဆုံးရန်သူဟာ အသံပဲ၊ ဆူညံတဲ့အသံတွေ၊ စကားပြောသံတွေနဲ့ လွတ်ကင်းတဲ့နေရာနဲ့ အချိန်ဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။

“ဝိပဿနာအလုပ်ကတော့ အဲဒီလိုရွေးချယ်နေစရာမလိုဘူး။ အိမ် အလုပ်၊ ရုံးအလုပ်တွေလုပ်ရင်းနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လမ်းသွားရင်း၊ ဈေးရောင်းရင်း ပဲဖြစ်ဖြစ် လုပ်လို့ရတယ်လို့ အလုပ်သဘာဝချင်းမတူပုံကို ခွဲခြားပြောတဲ့အနေနဲ့ သုံးပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန်အဆင့်ကို ဆိုလိုတာပါ။ ဘာဝနာအဆင့်ကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ပါဘူး။

“ဒုတိယအကြောင်းက ပြောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကိုယ်တိုင်က သဘောရိုးနဲ့ ယုံကြည်ပြီးပြောတာဖြစ်ပါတယ်။

“စာအုပ်စာတမ်းဖတ်ရလို့ဖြစ်စေ၊ ဟောပြောတဲ့တရားကို နာကြား ရလို့ဖြစ်စေ၊ ယောဂီအချင်းချင်းပြောတဲ့စကားကို ကြားရလို့ဖြစ်စေ ဒီအယူ အဆကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်းမပြုတော့ဘဲ ယုံကြည်လက်ခံထားလိုက်တယ်။ အဲဒီလို ယုံကြည်လက်ခံထားလိုက်တဲ့အတိုင်း ပြောလဲပြောတယ်၊ ကိုယ်တိုင်လဲ ဒီအတိုင်းလုပ်ပါတယ်။

“ဥပမာ-ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံဆိုတဲ့ ဒေသနာမျိုးကိုကြားပြီး မြင်လျှင်မြင်ကာမျှ၊ ကြားလျှင်ကြားကာမျှ နေတတ်ရင် ကိလေသာမဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါအလုပ်ပေးတရားပဲ၊ ဒါဝိပဿနာပဲ၊ ဒီလိုနေရင် ဝိပဿနာဖြစ်တာပဲ၊ သီးသန့်ကျင့်နေစရာ မလိုပါဘူး။ ထိုင်ပြီးကျင့်မှ တရားမဟုတ်ပါဘူး-လို့ ရိုးသားစွာ လက်ခံယုံကြည်နေတာပဲ။

“တတိယအကြောင်းကတော့ နေထိုင်သွားလာမှုတွေမှာ သတိကလေးနဲ့နေတာဟာ သတိပဋ္ဌာန်အဆင့်ပဲ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာအဆင့်မဟုတ်သေးဘူးဆိုတာကိုလဲ သိတယ်။

“ဒါပေမဲ့ လက်ရှိ မိမိရဲ့ အဆင်ပြေနေတဲ့အခြေအနေကို ရပ်မထားချင်ဘူး၊ ပြောင်းမပစ်ချင်ဘူး၊ တွယ်တာနေတယ်၊ အဲဒီအချိန်မျိုးမှာ ကိုယ်မလုပ်ဖြစ်သေးတာကို အကာအကွယ်ဖြစ်အောင်လို့ စကားလှီးလွှဲပြောတဲ့အနေနဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာ ထိုင်လုပ်မှမဟုတ်ပါဘူး၊ နေရာမရွေး၊ အချိန်မရွေးလုပ်လို့ရပါတယ်လို့ ပြောတတ်ကြတယ်။

“ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေရဲ့ ဘကြီးဟာ ဒီအကြောင်းသုံးမျိုးထဲက ဒုတိယအကြောင်းနဲ့ တတိယအကြောင်း တစ်မျိုးမျိုးပဲဖြစ်လိမ့်မယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် သီးသန့်အချိန်ယူ အားမထုတ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ရခဲတဲ့လူ့ဘဝကိုလဲ အကျိုးရှိအောင် အသုံးချမသွားနိုင်ခဲ့ဘူး၊ ကြုံခဲ့တဲ့သာသနာနဲ့ ကြုံနေပါလျက် နဲ့လဲ နှလုံးသွင်းမှားယွင်းတဲ့အတွက် အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒီအယူအဆဟာ လက်တွေ့မလုပ်ဖြစ်အောင် တားဆီးရာရောက်တဲ့အတွက် လက်ခံကျင့်သုံးသူမှန်သမျှကို နစ်နာစေပါတယ်။

“တကယ်တမ်း ဝိပဿနာကို နေရာမရွေး၊ အချိန်မရွေး နှလုံးသွင်း အားထုတ်နိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ မူလကတဲက သီးသန့်အားထုတ်ထားလို့ ဘာဝနာအလုပ်ကို ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးပဲဖြစ်မယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကလဲ ကိုယ်တိုင် သီးသန့်အားထုတ်ပြီးမှ ကျွမ်းကျင်ခဲ့သူဖြစ်တဲ့အတွက် ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာ သီးသန့်အားထုတ်နေစရာမလိုဘူးလို့ ဘယ်သောအခါမှ ပြောမှာမဟုတ်ဘူး။

“ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်ရဲ့ အမြင်ကိုလဲ ဆွေးနွေးပေးပါအုံး”

“တပည့်တော်အမြင်အရဆိုရင် ဒီကိစ္စဟာ ရေကူးနည်းပညာနဲ့ တူနေပါတယ်ဘုရား။ ရေကူးနည်းပညာကို ပါရဂူမြောက်အောင် တတ်ကျွမ်းနားလည်နေသူပဲဖြစ်ပါစေ၊ ရေထဲမဆင်းခဲ့ရင် ရေကူးတတ်သူ မဖြစ်နိုင်ပါဘူးဘုရား။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ရေကူးခြင်းအတတ်ဟာ ကုန်းပေါ်မှာသင်ယူလို့ မရတဲ့အရာမျိုး ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ ဒီသဘောပဲ ဝိပဿနာပညာဟာ ရုပ်နာမ်တွေကုန်သွားတယ်၊ ပျက်သွားတယ်လို့ တွေးကြံဆင်ခြင်နေရုံမျှနဲ့ မရနိုင်လို့ပါပဲဘုရား။

“ဂရိတွေ့ခေါ်ပညာရှင်ကြီး အေရာကရိုက်တပ်စ်ဟာ မြစ်ကမ်းနဖူးမှာထိုင်နေရင်း မမြဲခြင်းသဘောကို ထိုးထွင်းသိမြင်ခဲ့ဖူးပါတယ်ဘုရား။ လူတစ်ယောက်ဟာ မြစ်တစ်ခုထဲကို နှစ်ခါမဆင်းနိုင်ဘူးလို့ သူ့အမြင်ကို တင်ပြသွားပါတယ်ဘုရား။ မြစ်ရေဟာ မမြဲဘူး၊ ရွှေ့လျားနေတယ်။ အသစ်အဟောင်း အမြဲပြောင်းလဲနေတယ်လို့ သူရိပ်စားမိသွားတဲ့အတွက် လောကရဲ့ မမြဲခြင်းသဘောကို ထိုးထွင်းသိမြင်လိုက်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

“ဒါပေမဲ့ သူဟာ ပရမတ်တရားအကြောင်း အခြေခံရအောင် လေ့လာဖူးသူမဟုတ်တဲ့အတွက် သံဝေဂဉာဏ်လောက်သာ ဖြစ်ခွင့်ရှိပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်လို့ မဆိုနိုင်ပါဘုရား”

“ဒကာကြီးပြောတာ မှန်ပါတယ်။ သွားရင်း လာရင်း လုပ်ရင်း၊ ကိုင်ရင်း မမြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့သဘောတွေကို သတိရှိရင် ဆင်ခြင်ပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ ဒီအသိတွေကို ဝိပဿနာပညာသိလို့ မခေါ်နိုင်ပါဘူး။ ပညတ်သိပဲရှိသေးတာကိုး။ အတွေးနဲ့ ဆင်ခြင်သိမှန်သမျှဟာ ပညတ်သိချည်းပါပဲ။

“ဥပမာ-အလုပ်လုပ်ရင်း ဒေါသစိတ်ကလေးဖြစ်သွားတာကို သိလိုက်တယ်၊ သိလိုက်တဲ့အတွက် ကာယကံအထိမရောက်ဘူး၊ ဝစီကံအထိ မရောက်ဘူး၊ ဒီအသိဟာ သတိအားကောင်းလာရင် အလိုလိုဖြစ်လာတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ အခြေခံအားကောင်းလာပြီလို့ ဆိုနိုင်တယ်။

“ဒါပေမဲ့ ဖြစ်ဆဲကိုသိတာလဲ မဟုတ်သေးဘူး၊ ယှက်ဆဲကိုသိတာလဲ မဟုတ်သေးဘူး၊ ဖြစ်ပြီးမှသိတာ၊ ယှက်ပြီးမှသိတာဖြစ်တဲ့အတွက် အတိတ် ပဲဖြစ်တယ်။ ရှေ့ပိုင်းမှာ ဦးလင်းတို့ဆွေးနွေးခဲ့တာရှိတယ်။ ခြပ်သိဝိထိစိတ်၊ အမည်သိဝိထိစိတ်မျိုးမဖြစ်ပါမှ သတိပဋ္ဌာန်ပိုင်နိုင်ပြီလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

“ကဲ-ကျောင်းဆရာမကြီး ဒေါ်သန်းသန်းရဲ့အမြင်ကိုလဲ ပြောပါအုံး”

“တပည့်တော်ကတော့ ဒီအယူအဆကို နဂိုကတဲက လက်မခံခဲ့ပါ ဘုရား။ ဝိပဿနာကို သီးသန့်လုပ်နေစရာမလိုဘဲ နေရာမရွေး၊ အချိန်မရွေး လုပ်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ စကားဟာ အပတ်တကုတ် ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုလဲ မသိနားမလည်လို့ လုပ်နေတာလို့ ရုတ်ချရာရောက်တဲ့အပြင် အားထုတ်ဖို့ရည်ရွယ်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အားမထုတ်ဖြစ်အောင် ဟန့်တားလိုက်သလို ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်ဘုရား။

“ဣမန်ဒဿနပညာရှင်ကြီး ဟေဂယ်က ‘ငါသည် စားနိုင်သော အခါက မစားနိုင်ခဲ့၊ စားနိုင်သောအခါတွင် မစားနိုင်တော့ပြီ’ လို့ ပြောခဲ့ပါ တယ်ဘုရား။ တပည့်တော်တို့လဲ ကျင့်နိုင်တုန်းအရွယ်နဲ့ ကျင့်ခွင့်ရတုန်း အချိန်မှာ မကျင့်ဘဲနေခဲ့ရင် ကျင့်ရမယ်လို့သိတဲ့အချိန်မှာ မကျင့်နိုင်တော့ တဲ့ဘဝမျိုးကို ရောက်နေပါလိမ့်မယ်ဘုရား”

“ဒကာမကြီးတို့ ဆွေးနွေးချက်တွေအားလုံး ကောင်းကြပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်ဖြစ်-မဖြစ်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ဖို့အတွက် လယ်တီဆရာတော်ကြီးရဲ့ လမ်းညွှန်မိန့်ကြားချက်တစ်ခုကို ဦးလင်းက ဖြည့်စွက်ဆွေးနွေးပါမယ်။ ဥတ္တမပုရိသဒီပနီမှာ ဆရာတော်ကြီးက ဘယ်လို ရှင်းပြထားသလဲဆိုတော့ -

‘ရုပ်သစ်ရုပ်ဟောင်း ပြောင်းလဲကြရာမှာပဲဖြစ်စေ၊ စက္ခု ဝိညာဏဓာတ်စတဲ့ ဓာတ်သစ်ဓာတ်ဟောင်း ပြောင်းလဲကြရာမှာပဲ ဖြစ်စေ အဟောင်းရဲ့ချုပ်ဆုံးမှုကို မရဏလို့လဲခေါ်တယ်၊ နိရောဓ လို့လဲခေါ်တယ်၊ ဘင်္ဂလို့လဲခေါ်ပါတယ်တဲ့။ ပရမတ်မရဏကိုမြင် ပါမှ၊ ပရမတ်နိရောဓကိုမြင်ပါမှ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်ပါတယ် တဲ့။’

‘အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းလုံးကိုတတ်၍ ဓာတ်ကွဲအောင်မမြင် တတ်လျှင် အဘိဓမ္မာစာတတ်ကျမ်းတတ် ဟုတ်၏။ အဘိဓမ္မာကို မြင်သောသူမဟုတ်၊ ပရမတ်ကို မြင်သောသူမဟုတ်။’

‘အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ကမ္မဋ္ဌာန်းစကားကို တစ်သက်လုံး ဟောပြော၍ စီးဖြန်း၍နေငြားသော်လည်း ပရမတ္ထမရဏကို၊ ပရမတ္ထနိရောဓကို မမြင်တတ်လျှင် ဝိပဿနာဉာဏ် တစ်ရံ တစ်ဆစ်မျှ ဖြစ်ဖူးသောသူမဟုတ်’ လို့ ဆုံးဖြတ်လမ်းညွှန်ပေးထားပါ တယ်။

“ဒီလောက်ဆိုရင် ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေရဲ့ သံသယလဲ ပြေရှင်း လောက်ပြီလို့ ထင်ပါတယ်”

“တစ်ချက်ကျန်သေးတယ်ဘုရား၊ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို နေရာ မရွေး၊ အချိန်မရွေး လုပ်နိုင်တယ်လို့ ပြောတဲ့အခါ လမ်းသွားရင်းလုပ်ရင် ကားတိုက်ခံရမှာပေါ့လို့ ပြောတတ်ကြပါတယ်ဘုရား။ မသန်းသန်းရေ ဒီကိစ္စ ကလေးလဲ ဖြည့်စွက်ပြီး ဆွေးနွေးပေးပါအုံးဗျ”

သတိနှင့် သမ္မုလည် အမြဲယှဉ်

“သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ဆိုတာက ပစ္စုပ္ပန်လုပ်ဆဲအလုပ်ပေါ်မှာ အသိ လွတ်မသွားအောင်နေတာကို ဆိုလိုတာပဲ ကိုကျော်ဆွေရဲ့။ အလုပ်တခြား စိတ်တခြား မဖြစ်စေရဘူး။ ဥပမာ-ကားလမ်းကူးနေတဲ့လူတစ်ယောက်ဟာ ကားလမ်းကူးဆဲမှာ ကားလမ်းကူးတဲ့အလုပ်နဲ့ဆိုင်တဲ့ ကိစ္စကလွဲလို့ တခြားကို စိတ်မရောက်စေရဘူး။ လမ်းရဲ့ဝဲယာကို ကားရှင်း-မရှင်း ကြည့်ရမယ်။ ကိုယ့် မြင်ကွင်းမှာ အကာအကွယ်တစ်စုံတစ်ရာ ရှိမနေစေရဘူး။

“တချို့က ထီးကြီးဆောင်းပြီး ကိုယ့်ရှေ့မှာ လာရပ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလိုမြင်ကွင်းကွယ်နေတုန်း လမ်းဖြတ်ကူးလိုက်ရင် ဖြတ်ဝင်လာတဲ့ကား၊ ကျော်တက်လာတဲ့ကားကို မမြင်တော့ဘဲ အတိုက်ခံရတတ်တယ်။ အဲဒါ လမ်း ကူးဆဲမှာ လမ်းကူးတဲ့အလုပ်ထဲ စိတ်မရှိဘဲ တခြားရောက်နေတဲ့သူတွေဖြစ် ကြတာ။

“ကိုကျော်ဆွေကို ဝေဖန်တယ်ဆိုတဲ့သူတွေက သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် သဘောကို သေသေချာချာမသိကြလို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတာ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုပဲ အာရုံစိုက်ပြီး သိနေရမယ်၊ လှမ်းရင်လှမ်းတယ်၊ ကြွရင်ကြွ တယ်လို့ လှမ်းတိုင်းကြွတိုင်း သိနေရမယ်၊ အဲဒီလိုသိနေမှ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် လို့ တရားသေမှတ်ထားကြလို့ပါ။

“သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ဆိုတာ ကာလ၊ ဒေသ အခြေအနေနဲ့ ဆီလျော် အောင် ကျင့်သုံးရတာမျိုးပဲ။ အန္တရာယ်ကင်းရှင်းတဲ့ရိပ်သာလို၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း ကျောင်းလိုနေရာမျိုးမှာတော့ တစ်မျိုးပေါ့။ ကားလမ်းကူးဆဲမှာတော့ တစ်မျိုး ပေါ့။ ကားလမ်းကူးနေတုန်း အိမ်အလုပ်တွေ၊ ရုံးအလုပ်တွေ သတိရနေတာ ဟာ ယုံလွင့်မှုပဲ။ ပစ္စုပ္ပန်အလုပ်မှာ စိတ်မရှိတာဟာ ယုံလွင့်တာပဲပေါ့။

“အဲဒီလို ယုံလွင့်တဲ့စိတ်မဖြစ်စေဘဲ ပစ္စုပ္ပန်လုပ်ဆဲအလုပ်မှာသာ ဆိုင်ရာကိစ္စတွေကို လွတ်မသွားအောင် သိပြီးနေတာ။ နေရာဌာန၊ အချိန် ကာလနဲ့ ဆီလျော်အောင် ရွေးချယ်ကျင့်သုံးနိုင်တာကို သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်လို့ ကျွန်မတော့ နားလည်ထားတယ်။ အဲဒီလို နေထိုင်သွားလာရင်း မိမိရဲ့စိတ် အမှုအရာ အပြောင်းအလဲကလေးတွေ ကိုယ်အမှုအရာ အပြောင်းအလဲ ကလေးတွေကို အခွင့်သာတိုင်း နှလုံးသွင်းပြီး သိသိနေသွားရင် တရားထိုင် တဲ့အခါ အများကြီးအကျိုးရှိတာကို တွေ့ရတယ်။

“အများကတော့ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကသတ်သတ်၊ ဘဝကသတ် သတ်လို့ နားလည်ထားကြတယ်။ ကျွန်မလေ့လာမိသလောက် သတိပဋ္ဌာန် သမိုင်းကြောင်းကလေးကို ပြောပြမယ်။ ဘုရားရှင်က ကုရုတိုင်း ကမ္မာသဒ္ဓမ္မ ရွာကြီးမှာ ဒီသတိပဋ္ဌာန်သုတ္တန်ဒေသနာကြီးကို ဟောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ဘုရားရှင်ကဟောပြီးတဲ့နောက် အဲဒီရွာသူရွာသားတွေအားလုံးဟာ သတိ ပဋ္ဌာန်အလုပ်နဲ့ နေထိုင်လာကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

“ထင်းခွေ၊ ရေခပ်၊ ရက်ကန်းရက်၊ လယ်လုပ်၊ အိမ်အမှုလုပ်ကအစ သတိပဋ္ဌာန်နဲ့တွဲပြီး လုပ်ကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

“ကျွန်မအမြင်ပြောရရင် ဒီရွာသူရွာသားတွေဟာ အရင်က အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ နေထိုင်သွားလာကြတဲ့ ဘဝနေထိုင်မှုပုံစံကနေ သတိနဲ့နေထိုင်သွား

လာတဲ့ Life Style ကို ပြောင်းသွားတယ်လို့ မြင်ပါတယ်။ ဘဝဆိုတာ သတိနဲ့ သွားလာနေထိုင်ခြင်းပဲလို့ နားလည်ခံယူထားကြပါတယ်။

“ဘာကြောင့် ဒီအချက်ကို ပြောရသလဲဆိုတော့ သတိပဋ္ဌာန်နဲ့မနေတဲ့ ရွာသူရွာသားတစ်ဦးကိုတွေ့ရင် ‘သင့်ရဲ့ဘဝဟာ ရွံရှာဖွယ်ကောင်းလှတယ်၊ လူသေတစ်ဦးနဲ့ အတူတူပဲ’ လို့ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ပြီး သတိပဋ္ဌာန်နဲ့နေနည်းကို သင်ပေးတတ်ကြလို့ပါပဲ။ ဒီလိုပဲ ကျွန်မတို့ကလဲ သတိနဲ့ဘဝ တစ်သားတဲ ဖြစ်အောင် နေတတ်တဲ့ Life Style မျိုးဖြစ်အောင် ကြိုးစားလေ့ကျင့်သွား ကြရမယ်လို့ ထင်ပါတယ်”

“အေးဗျ၊ မသန်းသန်းပြောတာ သဘာဝကျတယ်။ ကျွန်တော်တို့က လမ်းသွားရင် စိတ်က ရုံးရောက်နေတယ်။ ရုံးရောက်လို့ ရုံးအလုပ်လုပ်ပြန် တော့လဲ စိတ်ကဟိုရောက်ဒီရောက်ပဲ။ အမှန်တော့ သတိလွတ်နေတာပဲဗျ။ လုပ်ဆဲအလုပ်မှာသာ သတိရှိနေရင် အမှားအယွင်းလဲမဖြစ်နိုင်ဘူး။ လုပ်သင့် တာကို မလုပ်မိတာမျိုးလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ပြီးတော့ မလုပ်သင့်တဲ့အမှားတွေလဲ မလုပ်ဖြစ်တော့ဘူးပေါ့။

“သတိကို သင့်-မသင့်ဆင်ခြင်တဲ့ သမ္မုဇဉ်ဉာဏ်နဲ့တွဲနိုင်ရင် ပိုပြီး အကျိုးရှိတယ်ဆိုတဲ့စကားကို မသန်းသန်းပြောမှပဲ ပြန်ပြီးသတိရတော့တယ်။ အရှင်ဘုရား၊ အဲဒီသမ္မုဇဉ်တရားဟာ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်၊ ဘာဝနာအလုပ် တွေမှာ ဘယ်လိုအကျိုးပြုနေပါသလဲဘုရား”

“သမ္မုဇဉ်က လေးမျိုးရှိတယ်ဒကာကြီးရဲ့။ ကိစ္စတစ်ခုကို လုပ်တော့ မယ်ဆိုရင် အကျိုးရှိ-မရှိ ပထမဆင်ခြင်ရတယ်။ အဲဒါကို ‘သာတ္ထကသမ္မုဇဉ်’ လို့ ခေါ်တယ်။ ဒုတိယ လုပ်သင့်-မလုပ်သင့် ဆင်ခြင်ရတယ်။ အဲဒါကို ‘သပ္ပာယ သမ္မုဇဉ်’ လို့ ခေါ်တယ်။

“အကျိုးရှိတဲ့အလုပ်ဖြစ်ပေမဲ့ မလုပ်သင့်ရင် မလုပ်မိဖို့လိုတယ်။ သင့်-မသင့်ဆင်ခြင်တဲ့အခါမှာ လောကီနဲ့ဆက်စပ်နေတဲ့ကိစ္စဆိုရင် ကာလ၊ ဒေသ၊ ပယောဂအပေါ်မှာ အခြေခံပြီး စဉ်းစားရတယ်။ ဒီအလုပ် ဒီစကား ဟာ ဒီအချိန် ဒီနေရာနဲ့ သင့်တော်ပါ့မလား၊ လုံ့လဝီရိယဘယ်လောက်လို့

အပ်သလဲ ဆင်ခြင်ရတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာကတော့ ဒီအလုပ်ဟာ ဒီပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ သင့်လျော်ရဲ့လား၊ ပူးပေါင်းသင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်ရဲ့လား၊ တိုင်ပင်သင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မျိုးဖြစ်ရဲ့လား ဆင်ခြင်စဉ်းစားရတယ်။

“ဥပမာ တရားအကြောင်းဆွေးနွေးတဲ့အလုပ်ဟာ အကျိုးရှိတဲ့ အလုပ်မျိုးဖြစ်ပေမဲ့လို့ အမျက်ထွက်လွယ်တဲ့သူ၊ မသိဘဲ သိယောင်ဆောင် တဲ့သူ၊ မတတ်ဘဲ တတ်ယောင်ဆောင်တဲ့သူ၊ အဲဒီလို ပင်ကိုသဘောက မနိုး ဖြောင့်တဲ့သူမျိုးဖြစ်မယ်၊ ငါဦးတွေဖိရွတ်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ကို ဖုံးလွှမ်းသွားအောင် လုပ်တတ်တဲ့သူမျိုး ဖြစ်မယ်ဆိုရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးနဲ့ တရားမဆွေးနွေးသင့်ဘူး။

“ဒီသမ္မုလဉ်နှစ်ပါးဟာ လောကီကိစ္စတိုင်းမှာ အကျိုးပြုသလို သတိ ပဋ္ဌာန်အလုပ်မှာလဲ အကျိုးပြုပါတယ်။ ဒကာမကြီးမသန်းသန်း ဆွေးနွေးတဲ့ အထဲမှာလဲ ဒီသမ္မုလဉ်သဘောတွေ ပါနေပါတယ်။ အကျိုးရှိ-မရှိ၊ ကာလ ဒေသနဲ့ သင့်-မသင့်ဆိုတဲ့ သမ္မုလဉ်ဉာဏ်မပါခဲ့ရင်တော့ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် ကို မှားမှားယွင်းယွင်းကျင့်တာဖြစ်တဲ့အတွက် အကျိုးမရှိတဲ့အပြင် ပျက်စီး ခြင်းပါ ကြုံရတတ်ပါတယ်။

“သပ္ပာယသမ္မုလဉ်ကို သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်နဲ့ ယှဉ်တွဲသုံးတဲ့အခါ အာရုံ ကို သပ္ပာယဖြစ်-မဖြစ် ဆင်ခြင်ရတယ်။ အဆင်း၊ အသံစတဲ့ အာရုံတစ်ခုခုဟာ လောဘကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒေါသကိုသော်လည်းကောင်း၊ မောဟကို သော်လည်းကောင်း မဖြစ်စေနိုင်ဘူး၊ အသက်အန္တရာယ်ကိုသော်လည်း ကောင်း၊ မြတ်သောအကျင့်ရဲ့ အန္တရာယ်ကိုသော်လည်းကောင်း မဖြစ်စေနိုင် ဘူးဆိုရင် အဲဒီအာရုံဟာ သပ္ပာယဖြစ်တယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

“တတိယသမ္မုလဉ်ကတော့ ‘ဂေါစရသမ္မုလဉ်’ ခေါ်ပါတယ်။ ဂေါစရရဲ့ မူရင်းအဓိပ္ပာယ်က စားကျက်မြေပါ။ ဒီနေရာမှာ ဘာဝနာစိတ်ရဲ့ ကျက်စားရာ အာရုံကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဘာဝနာရှုပ္ပာဒ်နေတဲ့ယောဂီရဲ့ ကျက်စားသင့်တဲ့အာရုံ ဟာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးပဲဖြစ်ပါတယ်။ မကျက်စားသင့်တဲ့အာရုံကတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံငါးပါးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“ယောဂီဟာ မိမိရဲ့ကျက်စားရာအာရုံထဲမှာနေခြင်းကို ဂေါစရ သမ္ပဇဉ်နဲ့ ပြည့်စုံတယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ကျက်စားရာအာရုံပိုင်နက်အတွင်း မှာနေခြင်းဟာ ဘေးကင်းကြောင်း၊ အာရုံပိုင်နက်အပြင်မှာ ကျက်စားတဲ့ ယောဂီဟာ ဘေးတွေ့ရတတ်ကြောင်း မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် သကုဏ္ဍိ သုတ်မှာ ဘုရားရှင်ဟောကြား သတိပေးထားပါတယ်။

“လေးခုမြောက်သမ္ပဇဉ်ကိုတော့ ‘အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ်’ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ မတွေ့မဝေသိခြင်း၊ အမှန်အတိုင်းသိခြင်းပါပဲ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ရဲ့ အမည်တစ်မျိုးဖြစ်ပါတယ်။ အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ်ဟာ အကျိုးရှိ-မရှိ ဆင်ခြင်ခြင်း၊ သင့်-မသင့်ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ကျက်စားရာအာရုံဟုတ်-မဟုတ် ဆင်ခြင်ခြင်း ဆိုတဲ့ ရှေးသမ္ပဇဉ်သုံးပါးနဲ့ လေ့ကျင့်ပွားများလာတဲ့အတွက် မတွေ့မဝေသိခြင်း၊ အမှန်အတိုင်းသိခြင်းအဆင့်ကို ရောက်လာပါတယ်။

“အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ် ဖြစ်တည်လာတဲ့ယောဂီဟာ ရှေ့ကိုလှမ်းတဲ့ အခါ ငါလှမ်းတယ်လို့ မမြင်တော့ဘူး။ ရှေ့ကိုလှမ်းလိုတဲ့စိတ် နာမ်ဖြစ်လာတာကို သိလိုက်တယ်။ အဲဒီစိတ်နာမ်ကြောင့် လှုပ်ရှားဝါယောရုပ်၊ လှမ်းခြင်း အမှုအရာ ဝိညာတ်ရုပ်တို့ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ရှေ့သို့လှမ်းခြင်းကိစ္စ၊ နောက်သို့ဆုတ်ခြင်းကိစ္စတွေကို ပြုလုပ်သွားတယ်လို့ ပညာနဲ့မြင်ပါတယ်။

“သတိသမ္ပဇဉ် သိပ်အားကောင်းလာတဲ့အခါမှာတော့ ခြေတစ်ကြွ ကလေးမှာပင် ရုပ်နာမ်တို့ အပိုင်းပိုင်းအပြတ်ပြတ် ဖြစ်ချုပ်သွားကြတာကို အသေးစိတ်မြင်လာပါတယ်။ အဲဒီလို သမ္ပဇဉ်တရားတွေဟာ လောကီရေးရာ ကိစ္စ၊ သတိပဋ္ဌာန်ကိစ္စ၊ ဘာဝနာကိစ္စတွေမှာ အကျိုးပြုနေပါတယ်။

“ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်က ဖြည့်စွက်ဆွေးနွေးချင်တာရှိသေးလား”

“ဒီကိစ္စအတွက်တော့ လုံလောက်သွားပါပြီဘုရား။ ဒါပေမဲ့ သူနဲ့ ဆက်စပ်နေတဲ့ကိစ္စတစ်ခုကိုတော့ ဆွေးနွေးချင်ပါတယ်ဘုရား”

“အင်း-ပြောပါအုံးဒကာကြီး”

“တပည့်တော်တို့မှတ်သားမိသလောက် ဝိပဿနာရှုတဲ့အခါ ကိုယ်တွင်းအဇ္ဈတ္တကိုပဲ ရှုရမယ်လို့ သိထားပါတယ်ဘုရား။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ကိုယ်တိုင်ကလဲ ‘ဤတစ်လံမျှလောက်သော ခန္ဓာကိုယ်ကိုသာလျှင်ရှုရမယ်’ လို့ ဟောကြားထားပါတယ်ဘုရား။

“ဒါပေမဲ့ တရားစာအုပ်တချို့မှာ ရုပ်ကိုရှုရင် အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓလဲ ရှုရမယ်။ အနီးအဝေး ပိုင်းခြားပြီးရှုရမယ်။ အယုတ်၊ အမြတ်၊ အကြမ်း၊ အနု၊ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်စသည်ဖြင့် အခြင်းအရာ ၁၁-ပါးနဲ့ရှုရမယ်လို့ ဘုရားရှင်ဟောထားကြောင်း ဖော်ပြထားတာ တွေ့ရပါတယ်ဘုရား။ ဒီဒေသနာစကားတွေဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဆန့်ကျင်သလို ဖြစ်နေပါတယ် ဘုရား။

“အဲဒီလို မိမိခန္ဓာပြင်ပကိုလဲ ဝိပဿနာရှုရမယ်၊ ကာလသုံးပါးစလုံး ကိုလဲ ဝိပဿနာရှုရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကိုထောက်ပြီး ဝိပဿနာအလုပ်ကို နေရာမရွေး၊ အချိန်မရွေးလုပ်လို့ရတယ်လို့ ယူဆကုန်တယ်လို့ ထင်ပါတယ် ဘုရား။ ဒါကြောင့် ဒီဒေသနာစကားနှစ်ခုဟာ ဆန့်ကျင်မှုရှိ-မရှိ ရှင်းပြပေး စေချင်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးမေးတဲ့မေးခွန်းက တော်တော်ကောင်းတယ်။ ဒီမေးခွန်း မျိုး မေးရကောင်းမှန်းတောင်မှ အတော်များများ မသိကြဘူး။ ကိုယ့်အတွေးနဲ့ ကိုယ် နှစ်သက်သလို ယူဆလိုက်ကြမယ်ဆိုရင်တော့ အမှားအယွင်းတွေဖြစ် သွားနိုင်ပါတယ်။ ဦးလင်းရှင်းမပြခင် ဒကာအောင်ရဲ့အမြင်ကို ဆွေးနွေးပေးပါ အုံး”

“တပည့်တော်အမြင်အရဆိုရင်တော့ ဝိပဿနာဆိုတာ Insight Meditation ပါပဲ။ ဘုရားမပွင့်မီက ဘာဝနာလုပ်ငန်းတွေလုပ်ခဲ့ကြပေမဲ့ အားလုံးဟာ Outside Meditation သာ ဖြစ်ကြပါတယ်ဘုရား။ Outside Meditation မှန်သမျှ ပညတ်ကိုသာ အာရုံပြုပြီးဖြစ်ကြတဲ့အတွက် သမထ လုပ်ငန်းသာ ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။ ဘုရားရှင်ပွင့်လာမှသာ Insight Meditation နည်းကို သိရတဲ့အတွက် ဝိပဿနာရယ်လို့ ပေါ်ပေါက်လာပါတယ်။

“ပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဟာ ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်ရုပ်တရားကို ရှုရမှ သာဖြစ်တဲ့အတွက် အတိတ်အာရုံ၊ အနာဂတ်အာရုံတွေဟာ ဝိပဿနာရဲ့ အာရုံမဟုတ်ဘူးလို့ သဘောပေါက်ထားပါတယ်ဘုရား။ မိမိရဲ့ အတွင်းအဇ္ဈတ္တ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ခိုက်၊ ပစ္စုပ္ပန်နာမ်တရားကို ရှုမှတ်ရမယ်ဆိုတာ ဝိပဿနာလုပ် ငန်းရဲ့ အခြေခံမူပဲလို့ လက်ခံယုံကြည်ထားပါတယ်ဘုရား။

“ဒါကြောင့် ဘုရားရှင်က အခြင်းအရာ ၁၁-ပါးနဲ့ ရှုအပ်တယ်လို့ ဟောကြားခြင်းဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ရင့်သန်အောင် အနုမာနအားဖြင့် ဆင်ခြင်ပေးဖို့ ညွှန်ကြားတာလို့ ယူဆပါတယ်ဘုရား”

ပစ္စုပ္ပန်ဝိပဿနာနှင့် နယဝိပဿနာ

“ဒကာကြီးက ဝိပဿနာရဲ့ အခြေခံမူပေါ်မှာရပ်ပြီး သုံးသပ်ဆွေး နွေးတာဆိုတော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မပြည့်စုံသေးဘူးဒကာကြီးရဲ့။ လက်တွေ့ဝိပဿနာလုပ်ငန်းမှာ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ရဲ့ မမြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့သဘော၊ အစိုးမရတဲ့သဘောတွေကို မိမိရဲ့ အတွင်းအဇ္ဈတ္တ ပစ္စုပ္ပန် တရားကိုမရှုဘဲ မသိနိုင်ဘူးဆိုတဲ့အချက်ကတော့ အလွန်သေချာပါတယ်။ ဒါကြောင့် မိမိရဲ့ ဗဟိဒ္ဓပြင်ပတရားတွေကို ရှုမှတ်ဆင်ခြင်လို့ ဝိပဿနာဉာဏ် မဖြစ်ဘူးလို့ ဆိုမယ်ဆိုရင် ဆိုခွင့်ရှိပါတယ်။

“ဒါပေမဲ့ တကယ့်လက်တွေ့လုပ်ငန်းခွင်ထဲမှာတော့ မိမိရဲ့ အတွင်း အဇ္ဈတ္တပစ္စုပ္ပန်တရားတို့ရဲ့ အနိစ္စသဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနတ္တသဘော တို့ကို တပ်အပ်သေချာမြင်ပြီဆိုတဲ့အခါကျရင် ယောဂီရဲ့ဉာဏ်ဟာ အဇ္ဈတ္တမှာ တင်မနေတော့ဘူး။ အပြင်ကိုထွက်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်မိသွားတယ်။

“သက်ရှိသက်မဲ့ ရုပ်နာမ်ဟူသမျှ ဒီသဘောချည်းပါလား၊ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်လတ္တံ့ ရုပ်နာမ်တွေဟာလဲ ဒီသဘောချည်းပါလားလို့ ဖာလိုလို ဆင်ခြင်မှု တွေ ဖြစ်သွားတယ်။ တချို့က ကာယကံရှင်မသိလောက်အောင် လျင်လျင် မြန်မြန်ကြီး ဖြစ်တယ်။ တချို့က ကြာကြာဖြစ်တယ်။ အဲဒါက တမင်တွေကြံ တာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့အလိုအလျောက် ဖြစ်မြဲသဘောပဲ။

“ကျမ်းဂန်တွေမှာတော့ ကိုယ်တိုင်အဇ္ဈတ္တတရားကို မျက်မှောက်ပြုပြီးသိတဲ့ဉာဏ်ကို ပစ္စက္ခဝိပဿနာဉာဏ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ပစ္စက္ခအသိကို အခြေခံပြီး ပြင်ပတရားကို ဆင်ခြင်သိတဲ့ဉာဏ်ကိုတော့ ‘အနုမာနဝိပဿနာ၊ နယဝိပဿနာ’ လို့ ဆိုပါတယ်။ ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာမှာတော့ ‘နယမနသိကာရ’ လို့ ဆိုပါတယ်။ ပစ္စက္ခအသိကို နည်းယူသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ခြင်းဖြစ်သွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

“ဒီနေရာမှာ သင်္ကပ္ပရမယ့်အချက်က ပစ္စက္ခမျက်မှောက်ပြု မသိပါဘဲနဲ့ မိမိသဘောအလျောက် တွေးကြံဆင်ခြင်တာကို နယဝိပဿနာလဲမခေါ်ဘူး။ ဉာဏ်သိလဲမဟုတ်ဘူး။ အတွေးသိ၊ အကြံသိ သက်သက်ပဲ။

“အဲဒီလို ပိုင်းပိုင်းခြားခြားသိမထားရင် ဗဟိဒ္ဓကိုရရင်လဲ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်တာပဲ။ တကူးတကလုပ်မှ ဝိပဿနာဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး။ နေရာမရွေး၊ အချိန်မရွေး လုပ်လို့ရတယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆတွေ ဝင်လာနိုင်တယ်။

“ပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ပြည့်စုံအောင် အတိတ်ခန္ဓာကိုရရမယ်၊ သိမ်းဆည်းရမယ်လို့ ဟောထားတယ်။ ဒါကြောင့် အတိတ်ဘဝ၊ ရှေးဘဝတွေ မြင်အောင်ရမှတ်နိုင်မှ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆတွေလဲ ဝင်လာတတ်ပါတယ်။

“ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ်ပြည့်စုံပုံကို အချက် ၃-ချက်နဲ့ ရှင်းပြထားတယ်။

“ရုပ်သက်သက်ကို ချဲ့ချဲ့မျှနဲ့ မက်ကိုမရောက်နိုင်၊ နာမ်တရားကိုလဲ ချဲ့မြင်သုံးသပ်နိုင်ရမယ်။

“အနိစ္စအခြင်းအရာအားဖြင့် သုံးသပ်ချဲ့မျှဖြင့်လဲ မက်ကိုမရောက်နိုင်၊ ဒုက္ခအခြင်းအရာ၊ အနတ္တအခြင်းအရာတို့ဖြင့်လဲ ချဲ့မြင်သုံးသပ်နိုင်ရမယ်။

“ပြီးတော့ ကိုယ်တွင်းတရားသက်သက်ကို ချဲ့မြင်ချဲ့မျှနဲ့ မက်ကို မရောက်နိုင်။ ပြင်ပဗဟိဒ္ဓ သက်ရှိသက်မဲ့ သင်္ခါရတရားတို့ကိုလဲ ချဲ့မြင်နိုင်ရမယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။

“ယောဂီက ဒီလိုဖြစ်အောင် တမင်လိုက်လုပ်ဖို့ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး။ အဲဒီအချက်အင်္ဂါရပ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံလာတဲ့အခါ မဂ်ကိုရောက်ပါတယ်။ မဂ်ကို ရောက်တယ်ဆိုတာလဲ ဒီအချက်တွေ ပြည့်စုံသွားလို့ပါလို့ ဆိုလိုတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

“ဒကာကြီးကိုမောင်မောင် ရှင်းပါရဲ့လား”

“ရှင်းပါတယ်ဘုရား၊ ဒီအချက်ကြောင့် အရိယာဖြစ်သွားကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ဥဒါန်းစကားတွေမှာ တစ်လောကလုံးမှာရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို သိမ်းကျုံးရည်ညွှန်းတဲ့ ယံကိစ္ဆိ အစရှိတဲ့အသုံးအနှုန်းတွေ ပါနေတာပါလားလို့ တပည့်တော် သဘောပေါက်လိုက်ပါတယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာကြီး၊ ဒီနေရာမှာ ထပ်ပြီးသတိပေးချင်တာက ဗဟုသုတများတဲ့သူတွေမှာ ဗဟိဒ္ဓကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်မှုဟာ အချိန်ကြာကြာ ဖြစ်တတ်တယ်။

“စိတ်ဟာ အပြင်မှာကြာကြာနေရင် ဉာဏ်အဖြစ် နှေးသွားတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလိုဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုမျိုးဖြစ်နေတာကို သိခဲ့ရင် အဲဒီစိတ်ကို ချက်ချင်းပြန်ရှုပစ်လိုက်ပါ။ ကြာကြာအဖြစ်မခံပါနဲ့။ ဒီအချက်ကလေးကိုတော့ သတိထားစေချင်ပါတယ်။

“အတို့ချုပ်ပြောရရင်တော့ မိမိရဲ့ အတွင်းအဇ္ဈတ္တတရားကိုတော့ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိမြင်အောင် ရှုပါ။ ကျန်တာတွေ ဓမ္မသဘောအရ သူ့အလိုလို ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။

“ဒကာမကြီးမသန်းသန်းက မှတ်စုစာအုပ်ကြည့်နေတာ ဘာများ ဆွေးနွေးချင်လို့လဲ”

အပြောအနိစ္စနှင့် သဘောအနိစ္စ

“ဒီလိုပါဘုရား၊ သတိပဋ္ဌာန်အဆင့်ကိုကျော်လွန်ပြီး ဘာဝနာအဆင့်ကိုရောက်လာတဲ့ ယောဂီဟာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာသုံးပါးအနက် တစ်ပါးပါး ထင်ရှားတွေ့လာလိမ့်မယ်လို့ ဆိုပါတယ်ဘုရား။ တပည့်တော်

သိချင်တာက အနိစ္စလို့ သိနိုင်တဲ့အခြင်းအရာတွေဟာ ဘယ်လိုဟာမျိုးတွေ ပါလဲဘုရား။

“ဆိုလိုတာက ဝိပဿနာဘာဝနာပိုင်းကို ရောက်ရှိနေတဲ့ယောဂီဟာ အနိစ္စဆိုတဲ့ စကားလုံးဝေါဟာရအနေနဲ့ တွေ့ရမှာမဟုတ်ဘူးဆိုတာကိုတော့ တပည့်တော်ရိပ်စားမိပါတယ်ဘုရား။ အနိစ္စပဲလို့ တွေးကြံဆင်ခြင်သိတာဟာ လဲ တကယ့်လက္ခဏာအစစ်ကိုသိတာလို့ မဆိုနိုင်ပါဘုရား။

“ပြီးတော့ ယောဂီတစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးဟာလဲ သိပုံသိနည်းဟာ တစ်ထပ် တဲ ပုံသေကားကျ တူညီနေဖို့ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ပါဘုရား။ ယောဂီတစ်ဦးချင်း စီရဲ့ စရိုက်၊ ဝါသနာ၊ အထုံတွေ ကွဲပြားသလို ကွဲပြားလိမ့်မယ်လို့ ယူဆပါတယ် ဘုရား။ ဒါကြောင့် အနိစ္စလို့ သတ်မှတ်နိုင်တဲ့ မြင်ပုံမြင်နည်း အခြင်းအရာ တွေဟာ ဘာတွေလဲဆိုတာ သိလိုပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာမကြီးက အလုပ်သဘောကို လေးလေးနက်နက်သိချင်နေ တာ တွေ့ရတော့ ဦးရင်းဝမ်းသာပါတယ်။ ဒီလိုစေ့စေ့စပ်စပ်မေးတတ် တာကိုလဲ ဦးရင်းချီးကျူးပါတယ်။

“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဆိုတာကတော့ အနှစ်ချုပ်သဘောကို ပြောတာ ပါ။ သိပုံ မြင်ပုံတွေ ဘယ်လိုပဲကွဲပြားကွဲပြား ဒီလက္ခဏာသုံးမျိုးရဲ့ သဘောထဲကို အကျုံးဝင်နေပါတယ်လို့ ဆိုလာတာပါ။ ဒကာမကြီးပြော သလိုပဲ သိပုံ မြင်ပုံတွေဟာ တစ်ထပ်တဲမတူကြပါဘူး။ မတူညီပုံကို ဒေသနာ မှာ အတိအကျဟောထားပါတယ်။

“ဝိပဿနာဘာဝနာအဆင့်ကို ရောက်နေတဲ့ယောဂီဟာ အလွန် သိမ်မွေ့တဲ့ သမူဟပညတ်၊ ယနပညတ်၊ သန္တတိပညတ်တွေပါ မရှိတော့တဲ့ အတွက် ပရမတ်ရုပ်နာမ်တရားတွေရဲ့ ဖြစ်ပျက်ကိုပဲအာရုံပြုပြီး သိနေပါတယ်။

“ပရမတ်ရုပ်နာမ်တရားတွေရဲ့ ဖြစ်ပျက်ကို ထပ်ကာထပ်ကာ တစ်ဆက်တစ်စပ်တဲ မပြတ်ရှုမှတ်နေဆဲအခိုက်မှာ ယောဂီဟာ အခြင်းအရာ ၁၀-မျိုးနဲ့ နှလုံးသွင်းမိတတ်တယ်။ မမြဲတဲ့သဘောတွေပဲလို့လဲ နှလုံးသွင်းမိနိုင်တယ်။ တည်တံ့ခိုင်မာခြင်းမရှိတဲ့သဘောတွေပဲလို့လဲ နှလုံးသွင်းမိနိုင်တယ်။ အားကိုးစရာ၊ မှီခိုစရာ၊ ဆုပ်ကိုင်ထားစရာမရှိတဲ့ သဘောတွေပဲလို့လဲ နှလုံးသွင်းမိနိုင်တယ်။ ဖျတ်ခနဲပျက်စီးသွားတတ်တဲ့ သဘောတွေပဲလို့လဲ နှလုံးသွင်းမိနိုင်တယ်။ မြင်နေတာကတော့ ဖြစ်ပျက်ပဲနော်။ အာရုံအားဖြင့်တော့ ယောဂီတိုင်း အတူတူပဲ။

“နောက် ဘယ်လိုနှလုံးသွင်းမိနိုင်သေးသလဲဆိုတော့ မခိုင်မမြဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ သဘောတွေပဲလို့လဲ နှလုံးသွင်းမိနိုင်တယ်။ သေဆုံးပျောက်ကွယ်နေတဲ့ သဘောတွေပဲလို့လဲ နှလုံးသွင်းမိနိုင်သေးတယ်။ ပြီးတော့ ဆုံးရှုံးခြင်းသဘောသက်သက်ချည်းပါပဲလားလို့လဲ နှလုံးသွင်းမိနိုင်တယ်။ ဖြစ်ပြီးပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အခါ ဖြစ်ပေါ်လာဖို့အကြောင်း အမြဲလိုအပ်နေတဲ့ တရားတွေပဲလို့လဲ နှလုံးသွင်းမိနိုင်တယ်။ ဖရိုဖရဲ အမြဲပြိုကွဲနေတဲ့ သဘောတွေပဲလို့လဲ နှလုံးသွင်းမိနိုင်တယ်။

“အဲဒီအခြင်းအရာ ၁၀-မျိုးဟာ မမြဲခြင်းဆိုတဲ့သဘောထဲမှာ အကျုံးဝင်နေတဲ့အတွက် သဘောတစ်မျိုးကိုပဲဖြစ်စေ၊ တစ်မျိုးထက်ပိုလို့ဖြစ်စေ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် နှလုံးသွင်းသိမြင်ခဲ့ရင် အနိစ္စသဘောကို သိခြင်းမည်ပါတယ်။

“ဒီသဘောပဲ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာကို အခြင်းအရာ ၂၅-မျိုး၊ အနတ္တလက္ခဏာကို အခြင်းအရာ ၅-မျိုး စုစုပေါင်း အခြင်းအရာ-၄၀ နဲ့ နှလုံးသွင်းနိုင်ပါတယ်။ အကျယ်ကိုသိချင်ရင်တော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန် တတိယတွဲ သမ္မသနဉာဏ်ပိုင်းမှာကြည့်ပါ။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ဘာဝနာ

ဒီပနီ၊ ဝိပဿနာဒီပနီ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးတို့မှာလဲ ကြည့်နိုင်ပါတယ်။
ဒီအခြင်းအရာလက္ခဏာ-၄၀ ကို ဘာဝနာ-၄၀ လို့လဲခေါ်ပါတယ်။

“ကဲ... ဒကာကြီးတို့ ဘာများဆွေးနွေးချင်တာရှိသေးလဲ”

“အရှင်ဘုရား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး သိလိုတာကလေးတွေ
မေးခွင့်ပြုပါဘုရား”

“မေးပါဒကာကြီး၊ မေးပါ”

“လက်တွေ့ဝိပဿနာလုပ်ငန်းနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ ဘယ်လို
သက်ဆိုင်နေပါသလဲဘုရား။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျယ်ကို မသိရင် တရားအား
ထုတ်လို့မရဘူး၊ တရားမရနိုင်ဘူးဆိုတာကကော ဟုတ်ပါသလားဘုရား”

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပြဿနာ အဖြေရှာ

“အင်း-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ အမြင်ကွဲလွဲ ရှုပ်ထွေးနေတဲ့ကိစ္စကြီးတစ်
ခုပဲ ဒကာကြီးရဲ့။ ဘာဖြစ်လို့ အမြင်ကွဲလွဲရှုပ်ထွေးနေကြသလဲဆိုတော့
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောကို လုံးထွေးပြီး နားလည်နေကြလို့ပဲ။

“ဒကာကြီးမေးတဲ့မေးခွန်းမှာ အဖြေနှစ်မျိုးရှိနေတယ်။

“ပထမတစ်မျိုးက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကိုမသိလဲ တရားရနိုင်
တယ်လို့ဖြေမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂငါးပါးဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
တရားတော်ကို သိဖို့နေနေသာသာ ကြားတောင်မကြားဖူးပါလို့ပြောမယ်။

“ပြီးတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို မဟောကြားမီ သာသနာ
မှာ အရိယာတွေ အများကြီးရှိနေကြပြီ။ နတ်ဗြဟ္မာအရေအတွက်ကိုဖယ်
ထား၊ ရဟန်းအရိယာနဲ့ လူအရိယာတင် ထောင်ဂဏန်း သောင်းဂဏန်း
လောက်ရှိနေပြီ။ အဲဒီအရိယာတွေကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို ပနာဖူးလို့
အရိယာမဟုတ်ဘူးလို့ဆိုမလား။

“အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အရိယာဖြစ်အောင် ဟောကြားခဲ့တဲ့ ဓမ္မစကြာ
သုတ်၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်စတဲ့ သုတ္တန်တရားတော်တွေဟာလဲ သစ္စာ
သိကြောင်းတရားတော်တွေ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ငြင်းပယ်မလား။ အဲဒီလို
ထောက်ပြဝေဖန်ပြီး ဖြေလိမ့်မယ်။

“အဲဒီလိုထောက်ပြဝေဖန်လာရင် ဒကာကြီး ဘယ်လိုသဘောထားမလဲ”

“မှန်ပါ၊ ဒီအချက်တွေကလဲ လေးလေးနက်နက်စဉ်းစားသင့်တဲ့ အချက်တွေပဲဘုရား။ တရားတော်ကိုလဲ ပြစ်မှားရာရောက်၊ အရိယာတွေကိုလဲ စွပ်စွဲရာရောက်နေတော့ အပြစ်ကြီးလှပါတယ်ဘုရား။ မဂ်တား၊ ဖိုလ်တား အန္တရာယ်ကြီးကျရောက်နိုင်တာကြောင့် ထိတ်လန့်မိတာတော့ အမှန်ပါပဲ”

“ဒါဆို ဒုတိယအဖြေကိုပြောမယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ်မဖြစ်ဘဲ တရားရရိုးထုံးစံမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိကိုသိဖို့လိုတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ်မဖြစ်ရင် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် မဖြစ်ဘူး။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်မဖြစ်ရင် ဝိပဿနာဉာဏ်လဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မသိရင်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့စကားဟာ လူမိုက်တို့ရဲ့ စကား၊ အသိဉာဏ်နဲ့သူတို့ရဲ့စကားသာ ဖြစ်တယ်လို့ဖြေမယ်။

“ဒီအဖြေကိုကော ဒကာကြီးဘယ်လိုသဘောထားမလဲ”

“ရှုပ်တော့ကုန်ပြီဘုရား။ တောင်မြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရား ကြီးကလဲ ‘ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ရှင်းလင်းစွာမထွင်းဖောက်နိုင်သေးဘဲ သံသရာမှ လွတ်မြောက်သူဟူ၍ အိပ်မက်ထဲမှာပင် မရှိခဲ့ကြဘူးချေ’လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်ဘုရား။ ရှေ့တိုးလဲထမ်းပိုး၊ နောက်ဆုတ်လဲလှည်းထုပ်ဆိုတာလို တပည့်တော်တို့တော့ အဖြေနှစ်ခုကြား ပိတ်မိနေပါတယ်ဘုရား”

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သုံးမျိုး

“အဲဒီလို ရှုပ်ထွေးသွားရတဲ့အကြောင်းက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို ကွဲကွဲပြားပြားမသိလို့ဖြစ်တာပါ။ ဒကာကြီးတို့ စိတ်ထဲမှာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာဆိုတဲ့ စက်ဝိုင်းပုံတရားတော်ကိုမှ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို့ ထင်နေလို့ပါ။ တကယ်တော့ လောကကြီးတစ်ခုလုံး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောနဲ့ လွတ်နေတာရယ်လို့ မရှိဘူး။ အဲဒီလို အမြင်ပေါက်ဖို့လိုပါတယ်။

အဲဒီလိုအမြင်ပေါက်ရင် အခုပြဿနာကြောင့် မဂ်တား၊ ဖိုလ်တားအန္တရာယ် မျိုးတွေက လွတ်သွားပါလိမ့်မယ်။

“ဒကာကြီးတို့နားလည်လွယ်အောင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သုံးမျိုးခွဲပြီး ရှင်းပြမယ်။

(၁) သံသရာဖြစ်စဉ်ပြ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်

“ဒါက အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာဆိုတဲ့ တရားတော်ကိုပြော တာ။

(၂) ခန္ဓာဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်

“ဒါက သတ္တဝါတို့ရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာမှာ ရုပ်နာမ်တရားတို့ရဲ့ ဖြစ်စဉ်ကြီးကို ခေါ်ပါတယ်။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက သံသရာဖြစ်စဉ်ပြ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို စာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို့ ဆိုပါ တယ်။ စာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ထက် ခန္ဓာဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိဖို့ က ပိုအရေးကြီးတယ်လို့ မိန့်ဆိုဖူးပါတယ်။

“ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သံသရာဖြစ်စဉ်ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုလို့မရဘူး။ ခန္ဓာဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကသာ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြစ်အောင် လက်တွေ့ရှုမှတ်လို့ရတယ်။ ဒါကြောင့် လက်တွေ့ဝိပဿနာလုပ်ငန်းမှာ တကယ်မသိရင်မဖြစ် တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က ခန္ဓာဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပဲ၊ ဒုတိယအဖြေ မှာပါတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က ဒါကိုရည်ရွယ်ပြောတာပါ”

“တပည့်တော်တို့ ရိပ်မိသလိုလိုတော့ဖြစ်လာပါပြီဘုရား”

“နောက် ဒါထက်ပိုရှင်းသွားပါလိမ့်မယ်။

(၃) သဘာဝပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်

“သူကတော့ သဘာဝလောကကြီးတစ်ခုလုံးနဲ့ဆိုင်တဲ့ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ပါ။ ကျန်တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နှစ်ခုရဲ့ အချုပ်ပဲ။ သူ့ကိုသိမှ ကျန်တဲ့နှစ်ခုကို နားလည်လက်ခံလွယ်မယ်။ သူ့ကိုမသိရင် ခြုံငုံပြီး သိတဲ့အသိမျိုး ဖြစ်ဖို့မလွယ်ဘူး”

“အရှင်ဘုရား စောစောကပြောသွားတဲ့အထဲမှာ သံသရာဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုလို့မရဘူးဆိုတာ ဘယ်လို ကြောင့်ပါလဲဘုရား”

“ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်ခန္ဓာမှာ ကိုယ် တိုင်တကယ်တွေ့အောင် ရှုရတာ။ နာမည်တွေ၊ သရုပ်တွေ၊ သင်္ချာအရေ အတွက်တွေနဲ့ သုံးသပ်ဆင်ခြင်နေလို့မရဘူး။

“နောက် အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့တရားကလဲ ယောဂီရဲ့သန္တာန်မှာ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်နဲ့ ထင်ရှားဖြစ်နေတဲ့ ပစ္စုပ္ပန်တရားမျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး။ အနုသယ အဖြစ်နဲ့ ကိန်းအောင်းနေတာ။ နောက်ကွယ်ကနေ အလွန်အင်အားကြီးမား တဲ့ အရှိန်အဝါသတ္တိကြီးနဲ့ ကျေးဇူးပြုနေတာ။ ဒီလို ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ထင်ရှား မရှိတဲ့တရားမျိုးကို သိနိုင်တာ ဘုရားရှင်တို့ရဲ့အရာသာဖြစ်တယ်။ သာဝက တို့ရဲ့အရာမဟုတ်ဘူး။

“သာဝကတို့အနေနဲ့ အနုမာနအားဖြင့်သာ ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်ကြ ပါတယ်။ အနုမာနအားဖြင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်ရင်တော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဉာဏ်အတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်ပါတယ်။

“အနုမာနအားဖြင့် ဆင်ခြင်တယ်ဆိုတာမှာလဲ အချင်းချင်း ဘယ်လို ပစ္စယသတ္တိတွေနဲ့ ကျေးဇူးပြုနေတယ်ဆိုတာကို ထိထိမိမိ စေ့စေ့စပ်စပ် ဆင်ခြင်နိုင်မှသာ အကျိုးရှိပါတယ်။

“အဲဒီလိုမဆင်ခြင်နိုင်ရင် ရထားပြီးတဲ့စာကို ပြန်စဉ်းစားနေသလို မျိုးပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ကျမ်းဂန်တွေမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၊ ပဋ္ဌာန်းနည်းတို့နဲ့ဆင်ခြင်တာကို ဉာဏ်ကြီးသူတို့သာ စွမ်းနိုင်တဲ့ကိစ္စပါလို့ ဆိုကြပါတယ်။

“ဦးဇင်းတို့ စောစောကပြောနေတာ သဘာဝပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းနော်။

“သဘာဝလောကကြီးတစ်ခုလုံးဟာ သူဖြစ်ချင်သလို ပရမ်းပတာ ဖြစ်နေကြတာမဟုတ်ဘဲ အကြောင်းနိယာမကြီးငါးခုအရ ဖြစ်နေကြတာ

ပါ။ သြကာသလောကကြီးကိုကြည့်ရင် သရက်၊ ပိန္နဲ၊ မာလကာလို့ အပင်တွေ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေတာဟာ ဗီဇနိယာမကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ သရက်မျိုးက ပိန္နဲမသီးတာဟာလဲ ဗီဇနိယာမကြောင့်ပါပဲ။

“နွေ၊ မိုး၊ ဆောင်း ရာသီဥတုတွေ ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲနေတာဟာလဲ ဥတုနိယာမအရ ဖြစ်နေတာပါ။ နွေအခါပူပြင်းတာဟာ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ မြစ်ချောင်းဒေါင်းအိုင်က ရေခိုးရေငွေ့တွေကို မိုးရွာဖို့စုဆောင်းပေးလိုက်သလို ဖြစ်နေတဲ့အတွက် မိုးဥတုဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ မိုးအခါ မိုးရွာတာဟာလဲ ရေမှုန်ရေမွှားကလေးတွေကို စုစည်းပြီး နှင်းအဖြစ်ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ အတွက် ဆောင်းဥတုရယ်လို့ ဖြစ်လာပါတယ်။ ဆောင်းအခါချမ်းအေးခြင်း ဟာလဲ အအေးဓာတ်ကုန်ဆုံးသွားတဲ့အခါ နွေဥတုကိုဖြစ်ပေါ်စေဖို့ အကြောင်း ပါပဲ။ သူ့ရာသီနဲ့သူ ဒီအသီးဒီအပွင့်တွေ ပွင့်ကြသီးကြတာဟာလဲ ဥတု နိယာမကြောင့်ပဲဖြစ်ပါတယ်။

“သတ္တလောကကြီးကိုပြန်ကြည့်ရင်လဲ လူ နတ် တိရစ္ဆာန်ရယ်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာတာဟာ ကမ္မနိယာမကြောင့်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ သုခိတသတ္တဝါ၊ ဒုက္ခိတသတ္တဝါရယ်လို့ ကွဲပြားခြားနားတာဟာလဲ ကမ္မနိယာမကြောင့်ဖြစ်ပါ တယ်။

“အသံရှိလို့ ကြားစိတ်ဖြစ်နေတယ်။ အဆင်းရှိလို့ မြင်စိတ်ဖြစ်တယ်။ ဝါတွေဟာ စိတ္တနိယာမအရ ဖြစ်ပေါ်နေကြတာပါ။

“နိယာမငါးခုမှာ နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဓမ္မနိယာမဆိုတာကတော့ အကြောင်းရှိခဲ့သော် အကျိုးဖြစ်မြဲဓမ္မတာ၊ အကြောင်းချုပ်ခဲ့သော် အကျိုးချုပ်မြဲဓမ္မတာဆိုတဲ့ သဘောတရားကြီးပါပဲ။ ဒီဓမ္မနိယာမကြီးဟာ နိယာမအားလုံးတို့ရဲ့ အချုပ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ လောကကြီးမှာ အကြောင်း မရှိဘဲ ဘယ်အရာမှ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြပါဘူး။ အကြောင်းရှိနေပါလျက်နဲ့ မဖြစ် ပေါ်လာပါနဲ့လို့ ဘယ်တန်ခိုးရှင်ကမှ တားမြစ်ထားလို့ မရပါဘူး။ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် မျိုးကမှ ပြောင်းလဲပြုပြင် တားမြစ်ပိတ်ပင်လို့မရတဲ့ Natural Law ဖြစ်ပါ တယ်။

“အဲဒီလို အကြောင်းရှိလျှင် အကျိုးဖြစ်မြဲ၊ အကြောင်းချုပ်လျှင် အကျိုးချုပ်မြဲဆိုတဲ့ ဓမ္မနိယာမကြီးကို သဘာဝပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

“ဘာကြောင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို့ ခေါ်ရလဲဆိုတော့ ပဋိစ္စဆိုတာက အကြောင်းကိုစွဲမှီ၍ သမုပ္ပါဒ်ဆိုတာက အကျိုးတရားတို့ဖြစ်ပေါ်ခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့အတွက် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို့ ခေါ်ရတာပါ။

“တစ်ခါ နိယာမငါးခုရှိတဲ့အနက်က ဗီဇနိယာမနဲ့ ဥတုနိယာမက သြကာသလောက၊ သင်္ခါရလောကတို့နဲ့သာ ဆိုင်ပါတယ်။ ကမ္မနိယာမနဲ့ စိတ္တနိယာမက သတ္တလောကတစ်မျိုးတဲနဲ့သာ ဆိုင်ပါတယ်။ ဓမ္မနိယာမကြီးက တော့ လောကသုံးပါးနဲ့ သက်ဆိုင်ပါတယ်။

“အဲဒီလို လောကသုံးပါးစလုံး သက်ဆိုင်နေတာကြောင့် သဘာဝပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို့ ခေါ်ရတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ကဲ. . . ဒကာကြီး ဘယ်လို သဘောပေါက်လဲပြောပါအုံး”

“တပည့်တော်တို့ကတော့ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာဆိုတဲ့ တရားတော်ကိုသာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို့ ထင်ခဲ့တာဘုရား။ အခုတော့ အကြောင်းနဲ့အကျိုး ဆက်စပ်မှုမှန်သမျှ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောချည်းပဲဆိုတာ သဘောပေါက်လိုက်ပါတယ်ဘုရား။ လောကကြီးကိုက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပဲလို့ နားလည်လိုက်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာမကြီးမသန်းသန်းကကော ဘယ်လိုသဘောပေါက်ပါသလဲ”

“သံသရာဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်မှာ ကမ္မနိယာမသဘောနဲ့ စိတ္တနိယာမသဘောသာ အဓိကပါဝင်နေတာ သတိပြုမိပါတယ်ဘုရား။ ဒါကြောင့် သံသရာဖြစ်စဉ်တရားတော်ဟာ သတ္တလောကတစ်ခုတဲနဲ့သာ သက်ဆိုင်တဲ့ ဓမ္မနိယာမလို့ ဆိုနိုင်လိမ့်မယ်ထင်ပါတယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာမကြီး၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်မှာ သံသရာဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို သတ္တလောကရဲ့ ဓမ္မနိယာမတရားပါပဲလို့ ဟောထားပါတယ်။ ဒကာမကြီးပြောတာ ဒေသနာနဲ့အညီပါပဲ”

“ပြီးတော့ တပည့်တော် အခုလိုစဉ်းစားမိပါတယ်ဘုရား။ သက်ရှိ သက်မဲ့အားလုံးဟာ သူ့အကြောင်းနိဿာမနဲ့သူ ဖြစ်နေတာလို့ သိမြင်သွားရင် လောကကြီးကို ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းတာလို့ ထင်မြင်တဲ့အယူအဆ၊ တန်ခိုးရှင်တစ်ဦးရဲ့ အလိုဆန္ဒအတိုင်း ဖြစ်နေတာလို့ယူဆတဲ့ အယူအဆတွေ ပျောက်ကွယ်သွားနိုင်ပါတယ်ဘုရား။

“နောက်ပြီး ဗီဇနိဿာမနဲ့ ဥတုနိဿာမနှစ်မျိုးမှာ ဗီဇနိဿာမက သရက်မျိုးကို သရက်ပဲသီးအောင်သာ ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး၊ ဥတုရာသီဖြစ်ပေါ် အောင် မဆောင်ရွက်နိုင်တာ၊ တစ်ခါ ဥတုနိဿာမကလဲ သူ့အခါ သူ့ရာသီ ဖြစ်အောင်လို့သာ ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ဘယ်အမျိုးက ဘယ်အသီးသီးသီးပါလို့ မဆောင်ရွက်နိုင်တာ။

“အဲဒီလို (သူ့ဆိုင်ရာနိဿာမအရ သူ့ဆိုင်ရာအကျိုးတွေကိုသာ ဖြစ်စေပြီး၊ မဆိုင်တဲ့အကျိုးတွေကို မဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ဘူးဆိုတာကို) သိမြင် သဘောပေါက်ရင် အကြောင်းမှားကိုစွဲယူတဲ့ ဝိသမဟေတုကဒိဋ္ဌိကိုလဲ ပယ်နိုင် ပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ ပြီးတော့ သက်ရှိသက်မဲ့တွေဟာ အကြောင်းမရှိဘဲ သူ့အလိုလိုဖြစ်ပေါ်လာတာလို့ ယူဆတဲ့ အဟေတုကဒိဋ္ဌိကိုလဲ ပယ်နိုင်လိမ့် မယ်လို့ ထင်ပါတယ်ဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာမကြီး၊ ဒကာမကြီးက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောကို အတော်ကျေညက်ထားတာပဲ။ အမှန်မြင်ရင် အထင်ပျောက်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောအတိုင်းပါပဲ။ အမှန်မမြင်ခင်က ထင်မိထင်ရာ ယုံမှားစွဲလမ်းခဲ့တာ တွေဟာ အမှန်အတိုင်းသိမြင်လာတဲ့အခါ အလိုလိုကွယ်ပျောက်ကုန်ကြပါ တယ်။ မသိမှုဆိုတဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်နေတဲ့ ဒိဋ္ဌိဟာ သိမှုဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာက အစားထိုးဝင်ရောက်လာတဲ့အခါ အကြောင်းအဝိဇ္ဇာချုပ်သွားတဲ့အတွက် အကျိုးဒိဋ္ဌိလဲ တစ်ပါတဲချုပ်သွားတော့တာပဲ”

“ဒိဋ္ဌိအရင်ဖြုတ်လို့ပြောကြတာ ဒီသဘောလားဘုရား”

ဒိဋ္ဌိဖြုတ်နည်း သီးခြားမရှိ

“ဒိဋ္ဌိအရင်ဖြုတ်ဆိုတာ ဒေသနာနည်းအရပြောတာ။ အလုပ်သဘော ပဋိပတ္တိက္ကမနည်းအရဆိုရင် သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်အောင် အရင်လုပ်ရတယ်။ ဒိဋ္ဌိဖြုတ်အောင်လုပ်တဲ့အလုပ်ရယ်လို့ သီးခြားမရှိဘူး။ သမ္မာဒိဋ္ဌိခေါ်တဲ့ အမှန်သိအောင် လုပ်ခြင်းသာရှိတယ်။ အမှန်သိရင် အသိမှားဒိဋ္ဌိတွေ အလိုလိုပျောက်ကွယ်သွားမှာပဲ။ နေလာရင် နှင်းပျောက်သလို၊ အလင်းလာရင် အမှောင်ပျောက်သလိုပါပဲ။

“ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်အရ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာကနေထောက်ကြည့်ရင် အသိမှားဆိုတဲ့ဒိဋ္ဌိဟာ အကျိုးတရားသာဖြစ်တယ်။ ဦးရင်းတို့ဗုဒ္ဓဝါဒက အကျိုးတရားသတ်တဲ့ဝါဒမဟုတ်ဘူး။ မူလအကြောင်းတရားကို သတ်တဲ့ဝါဒပဲ။ မူလအကြောင်းတရားမရှိရင် အကျိုးတရားကို သီးခြားသတ်နေစရာ မလိုဘူးပေါ့။ အဲဒါ ပဋိလုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းပဲ။

“ဥပမာ-အခု ဒကာမကြီး သဘာဝပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောကို သိသွားပြီ။ အဲဒီလိုသိလိုက်တာနဲ့ လောကနဲ့ပတ်သက်ပြီး မိစ္ဆာဝိတက်တွေ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပတွေ မဖြစ်တော့ဘူး။ ဒိဋ္ဌိအကြံ ဒိဋ္ဌိအတွေးတွေ ဝင်မလာတော့ဘူး။ အဲဒါ တမင်ခွာလို့ကွာတာမဟုတ်ဘဲ အကြောင်းအကျိုးဆက်စပ်နေတာကို သိရုံနဲ့ ကွာသွားတာ။ တခြားသူတစ်ယောက်ယောက်က ဒိဋ္ဌိအယူအဆနဲ့လာပြောလဲ ဒကာမကြီးအသိက ပြောင်းသွားမှာမဟုတ်တော့ဘူး။ ဒကာမကြီးမှာ သုတမယဉာဏ်ကြောင့်ရတဲ့ လောကီအသိပေမဲ့ ခိုင်သွားပြီ။

“တကယ်လို့ ဗြဟ္မာကြီးတစ်ယောက်က ‘ဒေါ်သန်းသန်း၊ လောကကြီးကို ကျုပ်ဖန်ဆင်းထားတာ ယုံပါ။ ရာသီဥတုဆိုတာလဲ ကျုပ်ရဲ့ ဖန်တီးမှုတစ်ခုပဲ၊ မိုးရွာအောင် ရေကြီးအောင်လုပ်တာလဲ ကျုပ်ပဲ၊ ယုံပါ။ တခြားသူတွေကို ယုံအောင်ပြောပေးပါ။ ခင်ဗျားကို ရတနာတွေပေးပါ့မယ်’ လို့ လာပြောတယ်ဆိုပါစို့။ ‘ဟုတ်ကဲ့၊ ကျွန်မလဲယုံပါတယ်။ တခြားသူတွေကိုလဲ ယုံအောင်ပြောပေးပါ့မယ်။ ပေးရတနာထုပ်’ ဆိုပြီး ဗြဟ္မာကြီးကို ရိုက်စားလုပ်ချင်လုပ်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်အသိကို ဘယ်လိုပြောင်းလို့ရပါ့မလဲ။

“လောကကြီးဟာ သူနိယာမတွေနဲ့သူဖြစ်နေတာလို့ သိနေတဲ့ဉာဏ် အလင်းကြီးကို မှောင်သွားအောင် ရတနာထုပ်က ဘယ်လိုလုပ်လို့ရပါမလဲ။ အဲဒီလိုဘယ်အကြောင်းကြောင့်မှ မှောင်သွားအောင်လုပ်လို့မရတဲ့ ဉာဏ် အလင်းကြီး ဖြစ်တည်လာတာကိုပဲ အာလောကောဥပါဒ်လို့ ဆိုရတော့တာ ပဲ။ ဒါက လောကသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ကြောင့်ရတဲ့ ဉာဏ်အလင်းပဲရှိသေးတယ်။ ဒီဘဝတစ်ခုလုံးအတွက်တော့ မမှောင်တော့ဘူး။

“အဲ-မဂ်ဉာဏ်ကြောင့်ဖြစ်တည်လာတဲ့ ဉာဏ်အလင်းသာဆိုရင် တော့ ဘယ်ကော့မှ မမှောင်တော့ဘဲ တစ်သံသရာလုံး လင်းမြဲလင်းနေတော့ မှာပေါ့။

အကြောင်းမှားပြီး သတ်နေကြ

“အဲ-သတိရတုန်း ဦးလင်းတစ်ခုပြောရအုံးမယ်။ စောစောက ဦးလင်း က ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ မူလအကြောင်းကို ပယ်သတ်တဲ့ဝါဒ၊ အကျိုးကို ပယ်သတ်တဲ့ ဝါဒမဟုတ်ဘူးလို့ ပြောခဲ့တယ်နော်။ မူလဆိုတာ ဟေတုပဲ၊ အကုသိုလ်တရား တို့ရဲ့ မူလအကြောင်း၊ ဟေတုအကြောင်းလို့ဆိုရင် အဝိဇ္ဇာ တဏှာတို့ကို ဆိုလိုတာ။

“တချို့က မူလတို့ ဟေတုတို့ဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုဖြုတ်ပြီး ဗုဒ္ဓဝါဒက အကြောင်းသတ်တဲ့ဝါဒကွ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာလို့ ဟောထားတယ်။ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်နေတာ။ အကြောင်းဝေဒနာချုပ်ရင် အကျိုး တဏှာ ချုပ်လိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ဝေဒနာကို အသေသတ်၊ ဝေဒနာကို ချုပ်အောင်လုပ်ဆိုပြီး ဝေဒနာသတ်ပွဲကြီး ကျင်းပနေကြတယ်။

“ပစ္စယဆိုတဲ့ အထောက်အပံ့အကြောင်းကို သတ်ရမှာမဟုတ်ဘူး။ မူလအကြောင်း၊ ဟေတုအကြောင်းဆိုတဲ့ အမြစ်ကြီးကိုရှင်းရမှာ။ အကြောင်းမှားပြီးသတ်နေကြတယ်။ ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတော့ လူသတ္တဝါတွေ ဟာ အမိနဲ့အဖေဆိုတဲ့ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်လာတာ။ ဒါကြောင့် လူမဖြစ် အောင် အမိအဖဖြစ်လာမယ့် ယောက်ျား မိန်းမမှန်သမျှ အကုန်သတ်ကွာ ဆိုသလိုဖြစ်နေတယ်။

“ဒကာမကြီးကော ဝေဒနာသတ်တဲ့အထဲ ပါနေသေးလား၊ ဦးရင်းက နည်းကောင်းပေးမလို့ပါ။ ဝေဒနာဆိုတာ စိတ်ဖြစ်တိုင်းပါနေတယ်။ စိတ်မရှိ တော့မှ ဝေဒနာလဲသေမှာ။ အဲဒီတော့ စိတ်မဖြစ်တဲ့နည်းကလေးပေးမယ် ယူမလား”

“မလုပ်ပါနဲ့ဘုရား၊ တပည့်တော်မ ငယ်ပါသေးတယ်”

“ဒကာမကြီးတို့လဲ အဲဒီလို မမှားကြနဲ့နော်။ ဒီတရားဟာ ပယ်ရ မယ့်တရားလား၊ မပယ်ရမယ့်တရားလား ခွဲခြားမသိဘူးဖြစ်နေရင် သစ္စာ ဒေသနာနည်းနဲ့ကြည့်။

“ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ-လို့ ဟောထား ပေမဲ့ သစ္စာဒေသနာနည်းနဲ့ကြည့်တဲ့အခါ ဝေဒနာဟာ ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်နေ တယ်။ ဒုက္ခသစ္စာမှန်ရင် အကျိုးသစ္စာပဲ။ မပယ်နဲ့၊ မသတ်နဲ့။ တဏှာက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာအရ အကျိုးဖြစ်နေပေမဲ့လို့ သစ္စာဒေသနာနည်းအရ အကြောင်းသမုဒယသစ္စာ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ပယ်ရမယ်၊ သတ်ရမယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သုံးမျိုး အလုပ်လုပ်ပုံမတူ

“ခုတစ်ခါ ဒကာကြီးတို့ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သုံးမျိုး အလုပ်လုပ်ပုံမတူ တာကို ဆက်ပြီးရှင်းပြမယ်။ ပိုပြီးရှင်းသွားအောင် သာဓကအကြောင်းအရာ ကလေးတွေနဲ့ ဆွေးနွေးကြရအောင်။

“ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးပါးဟာ သံသရာဖြစ်စဉ် စက်ဝိုင်းပုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ကြိုတင်နာဖူး ကြားဖူးကြသလား”

“မနာဖူး မကြားဖူးပါဘုရား”

“ဒီလိုဆို ဘယ်အချက်ကိုသိပြီး အရှင်ကောဏ္ဍည သစ္စာသိသွား သလဲ”

“အမိန့်ရှိပါဘုရား”

“တရားဦးဓမ္မစကြာကို ဘုရားရှင်ဟောတဲ့အခါ သစ္စာလေးပါးကို ရှင်းပြသွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ သမုဒယသစ္စာကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆိုတာက

အကြောင်းအကျိုးတစ်စုံ၊ မဂ္ဂသစ္စာကြောင့် နိရောဓသစ္စာဖြစ်ရဆိုတာက အကြောင်း အကျိုးတစ်စုံ၊ အဲဒီလို ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အကြောင်းသစ္စာတွေ ကြောင့် အကျိုးသစ္စာတွေဖြစ်နေကြတယ်လို့ ဟောပြတာဟာ သဘာဝပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ပဲပေါ့။

“အဲဒီအကြောင်းအကျိုးဆက်ဖြစ်တဲ့ သဘာဝပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းကို ရပြီး ခန္ဓာမှာ ဉာဏ်သွင်းလိုက်တဲ့အခါ ခန္ဓာဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိမြင်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့်နဲ့ အရှင်ကောဏ္ဍည သောတာပန်ဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။

“သောတာပန်လဲဖြစ်ပြီးရော အရှင်ကောဏ္ဍညက သူသိလိုက်ရတဲ့ တရားကို ပြန်ပြီးထုတ်ဖော်ပြောတော့ ဘယ်လိုပြောသလဲဒကာကြီး။”

“ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓ ဓမ္မံ-လို့ ပြောပါတယ် ဘုရား။”

“အကြောင်းရှိလို့ဖြစ်လာတဲ့တရားမှန်သမျှ ချုပ်ဆုံးတတ်တဲ့ သဘောချည်းပါပဲတဲ့။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောတရားကို အပြည့်အစုံ နားလည် သဘောပေါက်သွားတာပဲမဟုတ်လား ဒကာကြီး။”

“မှန်ပါတယ်ဘုရား။”

“ဒီလိုဆိုရင် အရှင်ကောဏ္ဍညဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောနဲ့လွတ်ပြီး သစ္စာသိသွားတာလို့ပြောရင် မှန်ပါ့မလား။”

“မမှန်ပါဘုရား။”

“နောက်သာဓကတစ်ခုပြောအုံးမယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း ဖြစ်တဲ့ ဥပတိဿပရိဗိုဇ်ကို အရှင်အဿင်္ဈိမထေရ်က ဟောတဲ့ဂါထာကို ဒကာကြီးရတယ်မဟုတ်လား၊ ဆိုပါအုံး။”

“ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝိ၊ တေသံဟေတုံ တထာဂတော အာဟ။

တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊ ဧဝံ ဝါဒီ မဟာသမဏော-ပါဘုရား။”

“မှန်ပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကြည့်ရအောင်။ ယေဓမ္မာဟေတုပ္ပဘဝိ- အကြင်တရားတို့သည် အကြောင်းလျှင် အမွန်အစရှိကြ၏။ တေသံ ဟေတုံ

တထာဂတော အာဟ-ထိုတရားတို့၏ အကြောင်းရင်းကို မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါသည်တဲ့။ ဒီအထိက အကြောင်းကြောင့် အကျိုးတရားတွေ ဖြစ်ပုံကိုပြတဲ့ အနုလုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။

“တေသဉ္စ ယော နိရောဓော-ယင်းတရားတို့၏ ချုပ်ဆုံးခြင်းကိုလည်း ဟောတော်မူပါသည်တဲ့။ ဒီအထိက အကြောင်းချုပ်ရင် အကျိုးလဲချုပ်တယ် ဆိုတဲ့ ပဋိလုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပတိဿပရိဗ္ဗိဟာ တထာဂတော အာဟဆိုတဲ့ ပထမအပိုဒ်အဆုံးမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းရပြီး သောတာပန်ဖြစ် သွားခဲ့ပါတယ်။

“ပဋိလုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုတောင် မကြားရသေးဘူးနော်။ အရင်က မကြားဖူး၊ မနာဖူးသေးတဲ့ အနုလုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လောက် ကြားရရုံနဲ့ပဲ နည်းရပြီး ခန္ဓာမှာဉာဏ်သွင်းလိုက်တော့ ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို တွေ့ပါ တယ်။ နောက် ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပြီး အရိယာဖြစ်သွား တော့တာပါပဲ။

“ဒီမှာလဲ ဥပတိဿပရိဗ္ဗိဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောနဲ့လွတ်ပြီး သစ္စာသိသွားတာပါလို့ပြောရင် မှန်ပါ့မလား။”

“မမှန်ပါဘုရား။ သဘာဝပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့ ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တို့ သူ့နေရာနဲ့သူ အလုပ်လုပ်သွားတာကို သဘောပေါက်လိုက်ပါတယ်ဘုရား။”

“ဒါဆိုရင် ဒီအရိယာပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးစလုံးဟာ သံသရာဖြစ်စဉ် စက်ဝိုင်း ပုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုကော သိသွားကြသလား။”

“မသိကြပါဘုရား။”

“ဘာဖြစ်လို့မသိကြတာလဲ”

“သာဝကဉာဏ်နဲ့ အလိုလိုမသိနိုင်လို့ပါပဲဘုရား။”

“ဒါဆိုရင် သံသရာဖြစ်စဉ် စက်ဝိုင်းပုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မသိရင် တရားမရနိုင်ဘူးဆိုတဲ့စကားဟာ မှန်ပါအုံးမလား။”

“တပည့်တော် ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်သွားပါပြီဘုရား။ အရှင်ဘုရား ရှေ့ပိုင်းမှာပြောခဲ့တဲ့ ဒီပြဿနာရဲ့ အဖြေနှစ်မျိုးစလုံးဟာလဲ

အမှန်တွေချည်းပဲဆိုတာလဲ နားလည်သွားပါပြီဘုရား။ ခုလိုသာ သဘောမပေါက်လို့ကတော့ တရားတော်ကိုလဲ ပြစ်မှားရာရောက်၊ အရိယာတွေကိုလဲ အရိယာမဟုတ်ဘူးလို့ စွပ်စွဲရာရောက်တဲ့အတွက် မက်တား၊ ဖိုလ်တား၊ အန္တရာယ်ကြီး ကျရောက်မယ့်ဆဲဆဲပါပဲဘုရား။ ခုတော့ တပည့်တော်တို့ ဒီအန္တရာယ်ကြီးက လွတ်မြောက်ခွင့်ရတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါဘုရား။”

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လွတ်သော တရားမရှိ

“တကယ်တော့ ဘုရားရှင်ရဲ့ ဒေသနာတိုင်းဟာ အကြောင်းအကျိုးလွတ်နေတဲ့ ဒေသနာရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ အကြောင်းအကျိုးမလွတ်တဲ့အတွက် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောကလဲ မလွတ်ပါဘူး။ ရုပ်-နာမ်တရားတွေကို အမည်ပေးတာပဲကြည့်၊ အကြောင်းမကင်းဘူးဆိုတာ ပေါ်လွင်အောင် သမုဒယဓမ္မ၊ သင်္ခတဓမ္မ၊ သင်္ခါရဓမ္မ၊ သပစ္စယဓမ္မ၊ နိရောဓဓမ္မလို့ အမျိုးမျိုးခေါ်ဝေါ်ပြီး ဟောထားတယ်။

“ဒီနာမည်တွေကြားလိုက်တာနဲ့ အကြောင်းမကင်းတဲ့တရားတွေပဲဆိုတာ တန်းခနဲသိနေအောင် ဟောထားတာ။ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ-လို့ စလိုက်တာနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကပါနေပြီ။ ဒါကြောင့် ဘုရားရှင်ရဲ့ဒေသနာတိုင်းဟာ အကြောင်းအကျိုးမလွတ်ဘူး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လွတ်နေတဲ့တရားရယ်လို့ မရှိဘူးလို့ ဦးလင်းပြောခဲ့တာပါ။

“ပြီးတော့ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်လာတဲ့ အကျိုးတရားမှန်သမျှဟာလဲ ဒုက္ခသစ္စာတွေချည်းပဲဖြစ်နေတယ်။ ဒီတော့ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ-လို့ ဟောလိုက်တာနဲ့ ဒုက္ခသစ္စာဟာလဲ တန်းခနဲပေါ်သွားတယ်။ ဒုက္ခသစ္စာလို့ဆိုလိုက်တာနဲ့ သမုဒယသစ္စာကြောင့်ဆိုတာလဲ ထင်းခနဲရှင်းသွားတယ်။ ဒီတော့ ဗုဒ္ဓတရားတော်တွေဟာ သစ္စာနဲ့လွတ်တဲ့တရားရယ်လို့ မရှိပါဘူးဆိုတဲ့ ကျမ်းဂန်အဆိုအမိန့်ဟာ မှားနိုင်ပါ့မလားဒကာကြီး။”

“မမှားနိုင်တော့ပါဘုရား။ ဝေါဟာရမှာကိုက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောတွေ၊ သစ္စာသဘောတွေ အပြီးပါနေတယ်ဆိုတာ သဘောပေါက်လိုက်ပါ

တယ်ဘုရား။ ဂါထာမဆုံးခင်မှာပဲ သစ္စာသိပြီး အရိယာဖြစ်သွားကြတယ်ဆိုတာ ဒါကြောင့်ပဲလို့ တပည့်တော် နစ်နစ်နဲနဲ ယုံကြည်လက်ခံလို့ရသွားပြီဘုရား”

“နစ်နစ်နဲနဲလို့ ဒကာကြီးက ဘာကြောင့်ပြောတာလဲ”

“ဒီလိုပါဘုရား၊ တရားနာရုံမျှနဲ့ တရားထူးရတယ်ဆိုတာကို တပည့်တော်အနေနဲ့ ဘယ်လိုနားလည်ထားသလဲဆိုတော့ ပါရမီရှိလို့၊ ပါရမီဖြည့်ခဲ့လို့ဆိုတဲ့ ဝေးတဲ့အကြောင်းတွေကိုပဲစွဲပြီး နားလည်ခဲ့ပါတယ်ဘုရား။ ဒါလဲ မှန်တော့မှန်တာပေါ့ဘုရား။

“ဒါပေမဲ့ အခုသဘောပေါက်လိုက်တာက ဘုရားရှင်ဟောလိုက်တဲ့ စကားကို ကြားလိုက်တာနဲ့ အဲဒီစကားလုံးတွေမှာပါတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောတွေ၊ သစ္စာသဘောတွေကို ဉာဏ်ဝမှာ ထင်းခနဲလင်းခနဲ သဘောပေါက်သွားလို့ပဲဆိုတဲ့ အနီးဆုံးအကြောင်းကို သိလိုက်ရလို့ပါပဲဘုရား။

“ပြီးတော့ ခန္ဓာမှာဉာဏ်သွင်းတယ်ဆိုတဲ့ စကားကိုလဲ ဆက်ပြီးဘယ်လိုသဘောပေါက်လိုက်သလဲဆိုတော့ သိလိုက်ရတဲ့ သဘောတရားအတိုင်း ခန္ဓာတစ်ခုလုံးကို ဖြန့်ချပြီး ချက်ချင်းရှုပစ်လိုက်တာလို့ နားလည်လိုက်လို့ပါပဲဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာကြီး၊ ပဋိပတ်အလုပ်မပါဘဲ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မှ တရားမရပါဘူး။ ဒီလိုမြင်တတ်တဲ့အတွက် ဦးဇင်းသာဓုခေါ်ပါတယ်။ ကဲ-ဒကာအောင်ရဲ့အမြင်ကိုလဲ ပြောပါအုံး”

“တပည့်တော်ကတော့ အရှင်ကောဏ္ဍည ကိုယ်တော်ကြီးပြောသွားတဲ့ ‘ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မံ’ ဆိုတဲ့စကားမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောတွေ၊ သစ္စာသဘောတွေ အကုန်လွှမ်းခြုံပြီး ပါနေပါလားလို့ သဘောပေါက်လိုက်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာကြီးသဘောပေါက်ပုံကိုလဲ ရှင်းပြပါအုံး”

“သမုဒယဓမ္မဆိုတဲ့ အကြောင်းရှိမှဖြစ်ခွင့်ရတဲ့ ရုပ်-နာမ်တရားတွေဟာ အကြောင်းချုပ်ရင် အကုန်ချုပ်ပျောက်ကုန်တတ်တဲ့ နိရောဓဓမ္မတွေပါပဲ

လို့ အကြောင်းအကျိုးကိုသိမ်းဆည်းပြီး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောအနေနဲ့ လွှမ်းခြုံသိရှိသွားတာမဟုတ်လားဘုရား။

“ပြီးတော့ ဖြစ်လာတဲ့တရားတွေဟာလဲ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေ၊ ပျက်သွားတာလဲ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေပဲဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်လဲပါနေတယ်။ ဒီတော့ ဒေသနာမှာ ဖြစ်ခြင်းဆိုတာ ဒုက္ခသစ္စာတရားဖြစ်ခြင်းသာပဲရှိတယ်။ တခြားတရားဖြစ်ခြင်းရယ်လို့ မရှိဘူး။ ချုပ်ခြင်းဆိုတာလဲ ဒုက္ခသစ္စာတရား ချုပ်သွားတာဖြစ်တယ်။ တခြားတရားချုပ်သွားတာရယ်လို့ မရှိဘူးဆိုတဲ့ ဒေသနာစကားနဲ့ ကိုက်ညီနေတယ်မဟုတ်လားဘုရား”

“ဟုတ်ပါတယ်ဒကာကြီး၊ ဒကာကြီးတို့ ခုလိုသဘောပေါက်တာ ဦးလင်းဝမ်းသာပါတယ်။ ကဲ-ဒီတစ်ခါ ဒကာမကြီးမသန်းသန်းကို ဦးလင်းမေးမယ်နော်။ ဒကာအောင်ပြောသွားတဲ့အထဲမှာ သဘောအနေနဲ့ လွှမ်းခြုံသိရှိသွားတာလို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဒကာအောင်က စကားလုံးကို ရွေးပြီးသုံးထားတယ်။ ဒကာမကြီး သတိထားမိလိုက်သလားမသိဘူး”

“သတိထားမိလိုက်ပါတယ်ဘုရား”

“သတိထားမိရင် ရှင်းပြပါအုံး”

“သဘောအနေနဲ့ လွှမ်းခြုံသိတယ်ဆိုတာက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပဲ၊ ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ဘာပဲ၊ ညာပဲလို့ နာမည်တပ်ပြီး သိနေတာမျိုးမဟုတ်ဘဲ သိတဲ့အသိထဲမှာ ဒီသဘောတရားတွေပါအောင်သိတဲ့ အသိမျိုးကို ဆိုလိုတာပါဘုရား”

“သိပ်ကောင်းတယ်ဗျာ၊ ရှင်းသွားတာပဲ။ အဲဒီအသိမျိုးကို ပဋိဝေဓသိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အနုဗောဓသိလို့ အကြိမ်ကြိမ်သိနေတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ အမြင်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အကြားအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တွေးကြံခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်စေ သိနေတာကို အနုဗောဓသိခေါ်ပါတယ်။ ပဋိဝေဓသိက နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ရိုးထုံးစံမရှိဘူး။ တစ်ကြိမ်သိပဲ။

“သိတဲ့အခိုက်မှာပဲ သိစရာတွေအားလုံး ပါသွားအောင်သိတယ်။ သိတဲ့အထဲမှာ ဒီသဘောတွေပါအောင်သိတဲ့အသိမျိုးပါလို့ ဒကာမကြီးပြော

လိုက်တာဟာ ပဋိဝေဓသိရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို စကားလုံးကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်နဲ့ ထိမိအောင် ပြောလိုက်တာပါပဲ။

“ကဲ-ဒီတစ်ခါ ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေအလှည့်ပဲ၊ ဒကာကြီးရဲ့ အမြင်နဲ့ သဘောထားကိုလဲ သိပါရစေ”

“အမှန်အတိုင်းဝန်ခံရရင် တပည့်တော်ဟာ အရင်က အယူသီး အစွဲကြီးခဲ့ပါတယ်ဘုရား။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာအကျယ်ကို မသိရင် တရား အားမထုတ်ကောင်းဘူးလို့ ကြားဖူး၊ ဖတ်ဖူးထားတာကလဲရှိ၊ တစ်ခါ တောင်မြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ရှင်းလင်းစွာမထွင်း ဖောက်နိုင်သေးဘဲ သံသရာမှလွတ်မြောက်နိုင်သူ အိပ်မက်ထဲမှာတောင် မရှိခဲ့ဘူးလို့ မိန့်ဆိုထားကြောင်း စာအုပ်တစ်အုပ်မှာ ဖတ်လိုက်ရတော့ အဓိပ္ပာယ်ကောက်လွဲပြီး အယူသီး အစွဲကြီးတော့တာပဲ။

“ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီးကို လုံးစေ့ပတ်စေ့မှမသိရင် တရား အားထုတ်နေလဲ အပိုပဲကွလို့ ဆရာတော်ကြီးစကားကို အကိုးအကားလုပ်ပြီး ငြင်းခုံခဲ့ဖူးပါတယ်ဘုရား။ တရားဆိုရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတာလောက်အထိ အစွဲကြီးခဲ့ပါတယ်ဘုရား”

တရားသေဆုပ်ထားရင် ဉာဏ်တံခါးပိတ်လိမ့်မယ်

“တရားတော်အပေါ် အစွဲကြီးတာကတော့ ကောင်းတဲ့အစွဲမျိုးပါ။ မိမိသန္တာန်မှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာအသိတွေ စွဲမြဲကိန်းအောင်းသွားနိုင် တာကြောင့် အင်မတန်အကျိုးကြီးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တရားသေဆုပ်ကိုင်ထား ရင်တော့ ဉာဏ်တံခါးကို ပိတ်ထားလိုက်သလိုဖြစ်ပြီး နောက်ထပ်တန်ဖိုးကြီး တဲ့အသိတွေကို သိခွင့်ဆုံးရှုံးရတတ်ပါတယ်။

“ဥပမာ-ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတော့ ခွက်တစ်ခုထဲမှာ ရေထည့်ထားရင် အဲဒီခွက်ဟာ ရွှေခွက်ပဲဖြစ်ပါစေ ရေခွက်လို့ပဲခေါ်နိုင်ပါတယ်။ ရေကိုသုံးပြီး သောက်ပြီးတဲ့နောက် သွန်ပင်လိုက်မယ်ဆိုရင်တော့ တင်လဲတို့၊ ပျားရည်တို့၊ ထောပတ်တို့ဆိုတဲ့ ရေထက်တန်ဖိုးကြီးတဲ့ပစ္စည်းတွေကို ထည့်ခွင့်ရသွားပါ တယ်။

“ဒါကြောင့် ဘုရားရှင်က တရားကို ဖောင်ပမာကျင့်ပါလို့ ဆုံးမထားပါတယ်။ တစ်ဖက်ကမ်းကိုရောက်ဖို့အတွက်ပဲ ဖောင်ကိုသုံးရပါတယ်။ ဖောင်ကိုထမ်းပြီး ခရီးသွားဖို့မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီလိုမကျင့်သုံးရင်တော့ အသိဉာဏ်ကို ဘောင်ခတ်ခံလိုက်ရသလို ဖြစ်သွားတတ်ပါတယ်။ ကဲ-အခုကော ဒကာကြီး ငြင်းအုံး ခုံအုံးမှာလား”

“အခုတော့ ငြင်းစရာ ခုံစရာ မလိုတော့ပါဘုရား။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သုံးမျိုးကို အလုပ်လုပ်ပုံနဲ့တကွ ကွဲကွဲပြားပြားသိသွားပြီဆိုတော့ အမြင်လဲ ရှင်းသွားတာပေါ့ဘုရား”

“ဒကာကြီး အမြင်ရှင်းသွားပြီဆိုရင် ပိတ်ထားတဲ့ဉာဏ်တံခါးကို ပြန်ပွင့်သွားအောင် ဦးလင်းတစ်ခုမေးမယ်။ သိပ္ပံပညာရှင် နျူတန်ဟာ ပန်းသီးကြွေကျတာကိုကြည့်ပြီး Law of Gravity ဆိုတဲ့ မြေဆွဲအားနိယာမကြီးကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒါဘာကြောင့်ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့တယ်လို့ ထင်ပါသလဲ ဖြေပါအုံးဒကာကြီး”

“အား-ဟုတ်ပြီ၊ နျူတန်ဟာ အကြောင်းအကျိုးဆက်စပ်မှုကို နားလည်တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ်ရှိလို့ပဲပေါ့ဘုရား”

“ရှင်းပြပါအုံးဒကာကြီး”

“နျူတန်ဟာ ပန်းသီးကြွေကျတာကိုကြည့်ပြီး ‘ကြွေကျတဲ့ပန်းသီးဟာ တခြားတစ်နေရာကိုမကျဘဲ အောက်တည့်တည့်ကိုမှ ကျတယ်ဆိုတာ အကြောင်းမဲ့ဖြစ်နိုင်ဘူး’ လို့ သူစဉ်းစားပါတယ်ဘုရား။ ဒါဟာ သူ့ရဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ်အချက်ပဲ မဟုတ်လားဘုရား။ ဒီဉာဏ်ကိုအခြေခံပြီး လက်တွေ့ သုတေသနလုပ်လိုက်တဲ့အခါမှာ မြေဆွဲအားကြောင့်ပဲလို့သိပြီး မြေဆွဲအားနိယာမကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့တာပဲဖြစ်ပါတယ်ဘုရား”

“ဟုတ်ပါတယ်။ နျူတန်ဟာ သာမန်လူတွေလို ပေါ့ပေါ့ဆဆနေတတ်တဲ့သူမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ လောကကြီးကိုကြည့်တဲ့အခါ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျက်လုံးနဲ့ ကြည့်တတ်တဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ ပန်းသီးကြွေကျတဲ့ကိစ္စဟာ တခြားသူတွေအတွက် မထူးခြားပေမဲ့ သူ့အတွက် ထူးခြားနေပါတယ်။ ကျစရာ နေရာ

အကျယ်ကြီးရှိပါလျက်နဲ့ အောက်တည့်တည့်ကိုမှကျတယ်ဆိုတာ အကြောင်း ရှိကိုရှိရမယ်လို့ သူတွေ့တယ်။

“လောကကြီးဟာ အကြောင်းမဲ့ ပရမ်းပတာ ဖြစ်ချင်ရာဖြစ်နေတဲ့ လောကကြီး မဟုတ်ဘူးလို့ သူနားလည်ယုံကြည်ထားလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် အကြောင်းကို ရှာပါတယ်။ အကြောင်းကိုရှာတော့ အကြောင်းမှန် (Real Cause, Real Condition) ကိုတွေ့ပြီး နိယာမကြီးကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့တော့ တာပါပဲ”

“ဝမ်းသာလိုက်တာဘုရား၊ တပည့်တော်တို့က တရားစာအုပ်ထဲက စာဆိုရင် တရားအလုပ်အတွက်ပဲ အသုံးဝင်တယ်လို့ချည်း ထင်ခဲ့တာ။ လက်စသတ်တော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတာ Law of Cause and Effect, Law of Condition and Result ပါလားဘုရား”

“မှန်ပါတယ်ဒကာကြီး၊ သိပ္ပံပညာက စူးစမ်းရှာဖွေတွေ့ရှိမှုမှန်သမျှ ဟာ ဆေးသိပ္ပံမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အာကာသသိပ္ပံမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ် ကို အခြေခံပြီး တွေ့ရှိဖော်ထုတ်ခဲ့ကြတာချည်းဖြစ်ပါတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဘောဟာ လောကကြီးတစ်ခုလုံးကို လွှမ်းခြုံနေတယ်ဆိုတဲ့အထိ အသိအမြင် ကျယ်ဖို့လိုပါတယ်။

“လူနှစ်ဦးမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ်ထက်တဲ့သူက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ် နဲ့တဲ့သူထက် အမြဲသာပါတယ်။ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုးမှာလဲ ဒီသဘောပဲ။ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ဉာဏ်ထက်တဲ့လူမျိုးက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဉာဏ်နဲ့တဲ့လူမျိုးထက် အမြဲသာနေမှာပါပဲ။ ဒါကြောင့် လူမျိုးခြား၊ ဘာသာခြားတွေမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဉာဏ် မရှိဘူးလို့ အထင်မသေးလိုက်ပါနဲ့”

“တပည့်တော်မတို့ကို ခုလို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျက်လုံး တပ်ဆင်ပေးလိုက် တဲ့အတွက် အရှင်ဘုရားကို အထူးပဲကျေးဇူးတင်ပါတယ်ဘုရား”

“သံသရာဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ဟာ သဗ္ဗညုတဉာဏ် အရာသာဖြစ်တဲ့အတွက် ဘုရားပွင့်မှသာ သိခွင့်ရနိုင်ပါတယ်။ ဒီတရား တော်ကြီးကို ဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့် ဦးရင်းတို့ ဒကာကြီးတို့အနေနဲ့ အပါယ် ဘေး သံသရာဘေးကြီး အလွန်နီးကပ်နေပါလား၊ အပါယ်ဘေး သံသရာ ဘေးဆိုတာလဲ တခြားမှာမရှိဘဲ မိမိခန္ဓာထဲမှာပါလားလို့ သိမြင်ပြီး သံဝေဂ ဉာဏ်တွေကို ဖြစ်စေပါတယ်။

“သံဝေဂဉာဏ်အားကောင်းလေ ဝိပဿနာအလုပ်မှာ စွဲမြဲလေဖြစ် လာလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် စာအသိမျိုးမဟုတ်ဘဲ ဉာဏ်သိဖြစ်အောင် စွဲစွဲ မြဲမြဲ ဆင်ခြင်ပေးကြပါလို့ ဦးရင်းတိုက်တွန်းပါတယ်။

“ကဲ-အခုဆွေးနွေးခဲ့တဲ့အထိတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သုတမယ ဉာဏ်နဲ့ သိပုံသိနည်းပါပဲ။ ဒါလောက်ဆိုရင် ဉာတပရိညာရဲ့ အခြေခံသုတ မယဉာဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပါပြီ။ ခုတစ်ခါ ခန္ဓာဘက်ကို လှည့်လိုက်ကြအုံးစို့။ သုတမယဉာဏ်အဆင့်ကနေ စိန္တာမယဉာဏ်ဖြစ်အောင် Apply လုပ်ပုံကို ဦးရင်းဆက်ရှင်းပြမယ်။

စိန္တာမယဉာဏ်ဖြစ်အောင် ဆင်ခြင်ပုံ

“ဦးရင်းတို့ ဒကာကြီးတို့သန္တာန်မှာ နေ့စဉ်ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို စဉ်းစားကြည့်တဲ့အခါ ကိုယ်နှစ်သက်တဲ့အာရုံနဲ့တွေ့လိုက်ရင် ပျော်သွား တယ်၊ ကျေနပ်သွားတယ်၊ ဝမ်းသာသွားတယ်၊ သာယာတဲ့စိတ်တွေဖြစ်သွား တယ်။

“မကြိုက်တဲ့အာရုံနဲ့ ဆုံလိုက်ရင်တော့ မကျေနပ်တဲ့သဘောတွေ၊ မနှစ်မြို့တဲ့သဘောတွေ၊ မချမ်းမြေ့တဲ့စိတ်တွေဖြစ်ကြတယ်။ အာရုံဆိုတဲ့ အကြောင်းကိုစွဲပြီး စိတ်တွေအမျိုးမျိုး ဖြစ်နေကြတယ်ဆိုတာ တွေ့ရတယ်။ သူ့အကြောင်းအာရုံနဲ့ သူ့အကျိုးစိတ်နော်၊ စိတ်ချင်းမတူကြဘူး။ အကြောင်း အာရုံမရှိတော့ရင် အကျိုးစိတ်လဲမရှိတော့ဘူး၊ ပျက်သွားပြီ။

“ဆိုလိုတာက အကြောင်းအာရုံရှိမှ အကျိုးစိတ်ပေါ်လာပြီး အကြောင်း အာရုံမရှိတော့ရင် အကျိုးစိတ်လဲ ပျက်သွားတယ်ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်စဉ် ကြီးကို တွေ့နေရတယ်။

“ဆက်ပြီးလေ့လာကြည့်ရင် ပျော်ရွှင်နေတဲ့အခါမှာဖြစ်တဲ့ ကိုယ်အမူ အရာ၊ နှုတ်အမူအရာတွေက တစ်မျိုး၊ မကျေနပ်တဲ့အခါမှာဖြစ်တဲ့ ကိုယ် အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာတွေက တစ်မျိုး၊ မတူကြပြန်ဘူး။ အကြောင်းစိတ် ကွဲရင် အကျိုးဖြစ်တဲ့အမူအရာတွေလဲ ကွဲကြပြန်တယ်။

“အဲဒီအမူအရာတွေကလဲ သူ့အကြောင်းစိတ်ရှိတုန်းကလေးသာ ဖြစ်ကြပြီး၊ အကြောင်းစိတ်မရှိတော့ရင် ပျက်သွားကြပြန်တယ်။ တစ်နေ့ တာလုံးမှာ ဘယ်အာရုံမှ၊ ဘယ်စိတ်မှ၊ ဘယ်အမူအရာမှ တစ်သမတ်တဲမရှိဘဲ ခဏခဏပြောင်းလဲနေတယ်။ မြဲတဲ့စိတ်၊ မြဲတဲ့အာရုံ၊ မြဲတဲ့အမူအရာရယ်လို့ တစ်ခုမှမတွေ့ရဘူး။ တစ်နေ့တာလဲကုန်ရော မောဟိုက်ပင်ပန်းပြီးကျန်ခဲ့ ရော။ စိတ်တွေအမျိုးမျိုး၊ အမူအရာတွေအမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲနေရတာကိုက ပင်ပန်းလိုက်တာလို့ ထင်လာတယ်။

“အဲဒီလို မပြောင်းမလဲဘဲနေအောင် ကိုယ်တိုင်လဲမတားဆီးနိုင်ဘူး၊ ဘာမှလဲမတတ်နိုင်ဘူး။ သူ့အာရုံ၊ သူ့စိတ်၊ သူ့အမူအရာတွေ ပြောင်းပြောင်း ပြီးဖြစ်နေတာပဲလို့ သိလာတယ်။

“အဲဒီလို မိမိသန္တာန်မှာ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဖြစ်ပျက်နေပုံကို ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်နည်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျက်လုံးနဲ့ ချဉ်းကပ်လေ့လာကြည့်ရင် မမြဲတဲ့ သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့သဘော၊ ကိုယ့်အလိုအတိုင်းမဖြစ်တဲ့သဘောတွေကို မရိပ် စားမိနိုင်ဘူးလား ဒကာကြီး။”

“ရိပ်စားမိနိုင်ပါတယ်ဘုရား”

“ဒီတော့ ဦးရင်းတို့ ဒကာကြီးတို့ရဲ့ ခန္ဓာကြီးဟာ နေ့စဉ်နဲ့အမျှ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်ပြောင်းလဲနေကြတာပဲလို့ လက်ဆုပ် လက်ကိုင် မသိနိုင်ပေဘူးလား”

“သိနိုင်ပါတယ်ဘုရား”

“အဲဒီလိုဖြစ်ပျက်ပြောင်းလဲနေတဲ့ ဖြစ်စဉ်ထဲမှာ အာရုံကလဲ ငါမဟုတ်ဘူး၊ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့စိတ်ဟာလဲ ငါမဟုတ်ဘူး၊ အကျိုးတရားသက်သက်မျှပဲ၊ ကိုယ်အမှုအရာ၊ နှုတ်အမှုအရာတွေကလဲ ငါမဟုတ်ကြဘူး၊ သူတို့လဲ အကျိုးတရားသက်သက်မျှဖြစ်ပြီး ခဏနေပြောင်းသွား၊ ပျက်သွားကြပြန်တာပဲ။ အဲဒီလိုအကြောင်းတရားနဲ့ အကျိုးတရားတွေ ဆက်ကာဆက်ကာ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်နေကြတဲ့ ဖြစ်စဉ်ကြီးထဲမှာ ငါဆိုတာကို ဘယ်နေရာမှာမှ ရှာတွေ့နိုင်ပါသလဲဒကာကြီး”

“မတွေ့နိုင်ပါဘုရား”

“ဒီလိုဆိုရင် ဒကာကြီးရဲ့ မနေ့ကခန္ဓာကော၊ ဟိုးအတိတ် အတိတ်တွေက ခန္ဓာကော ဘယ်လိုဖြစ်ခဲ့မလဲဒကာကြီး”

“ဒီသဘောအတိုင်းပဲ ဖြစ်ခဲ့မှာပါဘုရား”

“မနက်ဖြန်မှာဖြစ်မယ့်ခန္ဓာ၊ နောက်နောင်ဖြစ်လာအုံးမယ့် ခန္ဓာမှာကော”

“ဒီသဘောအတိုင်းပဲ ဖြစ်ကြပါလိမ့်မယ်ဘုရား”

“လက်ရှိပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာဟာ အကြောင်းအကျိုး ဖြစ်စဉ်မျှသာပဲလို့ နားလည်သွားရင် အတိတ်ခန္ဓာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ သံသယ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သံသယတွေလဲ ကင်းရှင်းသွားပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်တာကိုပဲ ယုံမှားခြင်းဝိစိကိစ္ဆာက လွတ်မြောက်တယ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆာပေါ့။ ဘယ်လိုသဘောရသလဲ ဒကာကြီးကိုမောင်မောင်”

“အရှင်ဘုရားကို အထူးပဲကျေးဇူးတင်မိပါတယ်ဘုရား။ တပည့်တော်ရဲ့စိတ်ထဲမှာ ခန္ဓာနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို လက်တွေ့ဆက်စပ်မရဘဲဖြစ်

နေတဲ့ အရှုပ်အထွေးကြီးဟာ ခုမှပဲ ရှင်းသွားတော့တယ်ဘုရား။ တကယ် အလုပ်လုပ်ရမယ့် ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတာ ဒီသဘောကိုး”

“ကဲ-ဒကာမကြီး မသန်းသန်းရဲ့အမြင်ကိုလဲ ပြောပါအုံး”

“တပည့်တော်လဲ အမှန်အတိုင်းဝန်ခံရရင် ခန္ဓာနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် လက်တွေ့ဆက်စပ်ပုံကို ခုမှသဘောပေါက်ပါတယ်ဘုရား။ တပည့်တော်တို့ ရဲ့ ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှုတွေ အားလုံးဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောနဲ့ မလွတ်ပါလားလို့ သဘောပေါက်မိပါတယ်ဘုရား။ တပည့်တော်အနေနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာကို အနုလုံပဋိလုံ အလွတ်ရပါတယ်ဘုရား။ အဓိပ္ပာယ် ကိုလဲ သိပါတယ်ဘုရား။ ဒါပေမဲ့ ခုလို တစ်ခါမှ ဆက်စပ်မစဉ်းစားမိတာ အမှန်ပါပဲဘုရား”

“သာဓုဗျာ-သာဓု-သာဓု။ ခုတစ်ခါ ဒကာကြီးတို့ကို လက်တွေ့ဝိပဿနာ အလုပ်မှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သဘောတွေ ထင်ပုံမြင်ပုံကို ဦးရင်းဆက်ပြောပြမယ်။ ဘာဝနာမယဉာဏ်အဆင့်ပေါ့။

ဘာဝနာဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုမှတ်ပုံ

“ဝိပဿနာ စတင်ရှုမှတ်ခါစဖြစ်တဲ့ ယောဂီဟာ မိမိရှုမှတ်နေတဲ့ မူလကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံအပြင် ရှုမှတ်နေဆဲမှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်အမူ အရာကလေးတွေ၊ ရုပ်သဘောပြောင်းလဲမှုကလေးတွေကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ် တိုင်း သိအောင်ရှုမှတ်ပေးရတယ်။

“လက်ကလေးလှုပ်ချင်တာတောင် ချက်ချင်းမလှုပ်ပါနဲ့၊ လှုပ်ချင်တဲ့ စိတ်ကလေးကို မြင်အောင် အရင်ကြည့်လိုက်ပါအုံး။ လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကလေး ကြောင့် ကိုယ်ထဲမှာပြောင်းလဲသွားတာကို သတိထားကြည့်ပေးပါ။

“လက်မောင်း လက်ဖျံတစ်လျှောက်မှာ တင်းသွားတဲ့သဘောကလေး၏တွေ၊ တိုးသွားတဲ့သဘောကလေးတွေ၊ ရွေ့သွားတဲ့သဘောကလေး တွေ၊ လှုပ်သွားတဲ့သဘောကလေးတွေ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဒီသဘောကလေး တွေဟာ တဖြည်းဖြည်း လက်ဖျားအထိ ရောက်လာတယ်။ သေချာကြည့်ရင်

လက်ကို မ-လိုက်တာနဲ့ ရှိန်းခနဲ၊ အေးခနဲဖြစ်သွားတာကိုပါ သိနိုင်တယ်။
အဲဒီလို အဆင့်ဆင့်သိအောင် သတိကလေးကပ်ပြီး လက်ကိုရွှေ့ပါ။

“ဘယ်ကိုယ်အမှုအရာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဖြစ်တိုင်း အသေးစိတ်မြင်အောင်
ကြည့်ပေးပါ။ စိတ်အမှုအရာတွေဖြစ်ရင်လဲ ဖြစ်တိုင်း မြင်အောင်ကြည့်ပါ။
ဖြစ်သွားတဲ့စိတ်ကလေးကြောင့် မိမိရဲ့ကိုယ်ထဲမှာ လှုပ်ရှားပြောင်းလဲသွားတာ
ကလေးကိုပဲ ကြည့်ပေးပါ။ အဲဒီလိုလေ့ကျင့်ပေးလို့ ရုပ်သဘာဝ၊ နာမ်သဘာဝ
တွေကို အတွေးမပါဘဲနဲ့ တစ်ဆက်တစ်စပ်တဲသိနေပြီဆိုရင် အာရုံစိတ်နဲ့ကွဲ
လာတယ်။

“ဥပမာ-အစမှာတုန်းက ထိတာနဲ့ သိတာကို တစ်ထပ်တဲပဲလို့ သိနေ
ရာကနေ ထိတာကတခြား၊ သိတာကတခြားလို့ မြင်လာတယ်။ ရောစပ်လို့
မရအောင်ကို ကွဲကွဲပြားပြား မြင်နေရလိမ့်မယ်။ အဲဒါ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်
ဖြစ်လာတာပါပဲ။

“ယောဂီဟာ ရုပ်-နာမ်ကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိလာပြီးတဲ့နောက်
ရှေ့ကလိုပဲ ကိုယ်အမှုအရာဖြစ်တိုင်း စိတ်အမှုအရာဖြစ်တိုင်း သိသိနေရာ
ကနေ အသံကလေးတစ်ခုကြားလိုက်လို့ ကြားသိစိတ်ကလေးဖြစ်သွားတာကို
သိလိုက်တာနဲ့ အသံကြောင့်ပဲလို့ အကြောင်းကိုပါ ဆွဲယူလိုက်သလို အတွဲလိုက်
သိသိလာလိမ့်မယ်။

“အဲဒီလိုပဲ တခြားအာရုံတွေကိုလဲ သူ့ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အကြောင်း
ကလေးတွေနဲ့ တွဲတွဲပြီးသိသွားတယ်။ သိပါများလို့ ဉာဏ်ရင့်လာတဲ့အခါ
မှာတော့ ဒီခန္ဓာဟာ အကြောင်းအကျိုးဖြစ်စဉ်မျှသာပဲဆိုတာ ဟုတ်ပါသလား
လို့ သဘောကျလာတယ်၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်သွားတယ်။

“စောစောက ဦးလင်းတို့ဆွေးနွေးခဲ့တဲ့အသိဟာ နေ့စဉ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့
မိမိခန္ဓာရဲ့သဘောကို ဆင်ခြင်ကြည့်လို့ သိရတဲ့အသိ၊ အခုသိရတာမျိုးက
မိမိရဲ့ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှာ တကယ်တွေ့ပြီး တကယ်သိတဲ့ အသိမျိုးဖြစ်လာ
တယ်။

“တကယ်တွေ့ တကယ်သိမျိုးမဟုတ်ရင် ဟိုဘက်ဉာဏ်တွေကို စိတ်မကူးနဲ့၊ သူများနှစ်သိမ့်ပြီးပြောတာ၊ မြှောက်ပြောတာတွေကိုလဲ မယုံနဲ့၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်မဖြစ်ဘဲ ဝိပဿနာဉာဏ် ခုန်ကျော်ပြီး ဖြစ်ရိုးထုံးစံမရှိဘူး။ သူများနှစ်သိမ့်ပြော၊ မြှောက်ပြောတာကို သာယာရင် ဒကာကြီးတို့ပဲ နစ်နာမှာပါ။

“ဒကာကြီးကိုကျော်ဆွေစောစောကပြောတဲ့ တောင်မြို့မဟာ ဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီး အမိန့်ရှိဖူးတယ်ဆိုတဲ့ ‘ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မဖောက်ထွင်း နိုင်သေးဘဲ သံသရာမှလွတ်မြောက်နိုင်သူ အိပ်မက်ထဲမှာတောင်မရှိဘူး’ ဆိုတာ ဒီနေရာပဲ။ ဆရာတော်ကြီးအမိန့်ရှိတာ မှန်ပါတယ်။ တကယ်မြင် တကယ်သိမှပဲ ဒိဋ္ဌိကွာပါတယ်”

“အရှင်ဘုရား၊ ဒိဋ္ဌိက နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှာတင် ကွာခဲ့ပြီးပြီ မဟုတ်လားဘုရား”

“ဒီလိုရှိတယ်ဒကာကြီး၊ အသိတစ်ခုဟာ သံသယကျန်နေသေးရင် ပြည့်စုံတဲ့အသိလို့ မဆိုနိုင်သေးဘူး။ ဟိုလိုလား၊ ဒီလိုလားလို့ တွေးစရာ တွေဖြစ်နေတတ်တယ်။ စိတ်ချလက်ချ မယုံနိုင်ဘူးဖြစ်နေတတ်တယ်။ သံသယကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိတွေ ကျန်နေသေးတယ်။

“ယောဂီဟာ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကလွဲလို့ ဘာမှမရှိဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင် သွားပေမဲ့ ဒီရုပ်နာမ်တွေဟာ ဘာကြောင့်ဖြစ်နေတာလဲ... ဘယ်သူလုပ် လို့ဖြစ်တာလဲ... အတိတ်တုန်းကကော ဘယ်လိုဖြစ်ခဲ့လဲ... အနာဂတ် မှာကော ဘယ်လိုဖြစ်အုံးမှာလဲ... ဆိုတာ ဉာဏ်မှာ မရှင်းသေးဘူး။

“သူ့အကြောင်းနဲ့သူ ဖြစ်နေတာပဲလို့ အကြောင်းနဲ့တွဲစပ်ပြီး မျက်ဝါး ထင်ထင်မြင်ရသလို ဉာဏ်နဲ့မြင်လိုက်တော့မှပဲ ဒီသံသယတွေ ကုန်သွားတယ်။ အကြောင်းမကုန်သေးရင် ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်နေအုံးမှာပဲဆိုတာ သိသွား တယ်။ ဖြစ်လာရင်လဲ ဒီသဘောအတိုင်းပဲဖြစ်မယ်ဆိုတာ သေချာပေါက်သိ နေပြီ။

“အဲဒီလိုသိနေတာကိုပဲ ‘အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်တယ်လို့ယူဆတဲ့ အဟေတုကဒိဋ္ဌိကင်းသွားတယ်။ တစ်စုံတစ်ယောက်က ဖန်ဆင်းတယ်လို့ ယူဆတဲ့ ဝိသမဟေတုကဒိဋ္ဌိ ကင်းသွားတယ်’ လို့ ဆိုပါတယ်။ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်က မခွာနိုင်တဲ့ဒိဋ္ဌိတွေကို ဒိဉာဏ်က ဆက်ပြီးခွာပါတယ်။

“ယောဂီဟာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာမှာ သူ့အကြောင်းနဲ့ သူ့အကျိုးကို ကိုယ်တွေ့သိနေပြီဖြစ်တဲ့အတွက် အတိတ်ခန္ဓာ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာနဲ့ပတ်သက်လို့ တောင်တောင်အိအိတွေ တွေးကြံနေတာမျိုး မရှိတော့ဘူး။

“အဲဒီလို ရုပ်နာမ်တွေကို သူ့ပကတိအတိုင်း၊ သူ့သဘာဝအတိုင်း အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ်နေတာပဲလို့ အမှန်အတိုင်းသိသွားတဲ့အတွက် အဲဒီဉာဏ်ကို ယထာဘူတဉာဏ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အကြောင်းနဲ့တကွ တွဲစပ်ပြီးသိလို့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်လို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။ အယူလွဲ၊ အမြင်လွဲ တွေမပါဘဲ အဖြောင့်အမှန်အတိုင်းသိလို့ သမ္မာဒဿနဉာဏ်လို့လဲ ခေါ်ပါတယ်”

ထွေလီကာလီတွေ လိုက်မလုပ်ကြနဲ့.

“အရှင်ဘုရား၊ ဒီနေရာမှာ တပည့်တော် သံသယဖြစ်နေတဲ့ကိစ္စ ကလေးတစ်ခုကို မေးလျှောက်ပါရစေဘုရား”

“မေးပါဒကာကြီး မေးပါ”

“ရှေးဘဝ နောက်ဘဝတွေကို မြင်အောင်ရှုနိုင်မှ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာနည်းအရ အတိတ်၊ အနာဂတ်အကြောင်းတရားတွေ သိမ်းဆည်း ခြင်း ပြည့်စုံနိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်ဘုရား။ ဒီအဆိုဟာ မှန်ပါသလားဘုရား”

“ဒကာကြီးကို ဦးလင်းမေးမယ်နော်။ အတိတ်ဘဝကိုလဲ မမြင်၊ အနာဂတ် ဘဝကိုလဲ မမြင်၊ ဘာစွာန်အဘိညာဉ်မှမရှိဘဲ သောတာပန်အစ ရဟန္တာ အထိဖြစ်သွားကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အမြောက်အမြားရှိတယ်။ အဲဒီ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကို အတိတ်ဘဝ၊ အနာဂတ်ဘဝတွေကို မသိမမြင်ခဲ့လို့ အရိယာ မဟုတ်ကြပါဘူး။ အရိယာလို့ ခေါ်ထိုက်သူများ မဟုတ်ပါဘူး။ သမ္မာပဋိပတ်

အတိုင်း ကျင့်ခဲ့ကြသူများ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ဒကာကြီးဆိုရဲလား... ဆိုဝံ့သလား”

“မဆိုဝံ့၊ မဆိုရဲပါဘုရား”

“နောက် ဒကာကြီးက ပင်လယ်ရေတစ်ပေါက်ကို မြည်းကြည့်ရုံနဲ့ ပင်လယ်ရေဟာ ငန်တယ်လို့ဆုံးဖြတ်မလား၊ ပင်လယ်ရေကုန်အောင် တစ်ပေါက်ချင်း လိုက်မြည်းကြည့်ပြီးမှ ဆုံးဖြတ်မှာလား။ ပြီးတော့ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာရှိတဲ့ မီးဖုတ်ကို လိုက်ကိုင်ကြည့်ပြီးမှ မီးဟာ ပူတယ်လို့ဆုံးဖြတ်မှာလား၊ ဒကာကြီးလက်ထဲကမီးကို ကိုင်ကြည့်ရုံနဲ့ ဆုံးဖြတ်နိုင်သလား... ဒကာကြီးကိုယ်တိုင် စဉ်းစားပါ။ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ဆုံးဖြတ်ပါ။

“တစ်ဘဝနှစ်ဘဝ မြင်တာလောက်ကို အသာထားပါအုံး ဒကာကြီးရယ်၊ ဧတဒဂ်ရလောက်အောင် အစွမ်းထက်တဲ့ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကြီးကို ပိုင်ဆိုင်ထားတဲ့ အရှင်အနုရုဒ္ဓါကိုယ်တော်ကြီးဟာ ယထာဘူတဉာဏ်ခေါ်တဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဝေးလို့ ရုပ်၊ နာမ်ကလေးတောင် မြင်ခွင့်မရလို့ သူ့ခမ္ဘာ အခက်အခဲတွေ့တွေ့ခဲ့ရတယ်ဆိုတာ ဒကာကြီးတို့ သိနေလျက်သားနဲ့ ဘာဖြစ်လို့ အတွေ့တွေ့ ချော်ထွက်ရတာလဲဗျာ။

“မဂ္ဂင်ထိုက်တဲ့သမာဓိမဟုတ်ရင် ယထာဘူတဉာဏ် မရနိုင်ဘူးဆိုတာ သမာဓိခန်းမှာ ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီးပြီလေ ဒကာကြီးရဲ့”

“တပည့်တော် သဘောပေါက်ပါပြီဘုရား။ မိမိရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာမှာ ဒိဗ္ဗဓမ္မသိမြင်အောင် ရှုမှတ်ဖို့သာ အဓိကအလုပ်ဆိုတာ တပည့်တော်ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်ပါပြီဘုရား”

“ဦးဇင်းတို့ မျက်မှောက်ခေတ်သာသနာမှာ အလွန်ထင်ရှားခဲ့တဲ့ ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ဩဝါဒကိုသာ စွဲစွဲမြဲမြဲမှတ်ထားပါ။ အင်မတန် ရိုးသားရှင်းလင်းတဲ့ ဩဝါဒပါပဲ။ ‘ထွေလီကာလီတွေ လိုက်လုပ်မနေပါနဲ့’ တဲ့။ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ဩဝါဒကို ဦးဇင်းအကျဉ်းပြောပြမယ်။ ဆရာတော်ကြီး

‘ဝိပဿနာတရားဆိုတာ ထင်ရှားရှိတဲ့တရားကို မြင်အောင် ရှုမှတ်ရမယ်။ ထင်ရှားရှိတဲ့တရားကို မြင်အောင်မရှုနိုင်ရင် ဝိပဿနာ မဖြစ်။ ဝိပဿနာဖြစ်ဖို့ရာမှာ ထွက်သက်ဝင်သက်လေထိရာ နှာသီး ဖျားမှာ ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်နဲ့ ထိ-ထိသွားတာကို သိအောင်ကြည့်ရမယ်။

‘ထိတာဟာ ရုပ်သဘောဖြစ်တယ်။ သိတာဟာ နာမ်သဘော ဖြစ်တယ်။

‘ဝိပဿနာသမာဓိ တစ်စထက်တစ်စ၊ တစ်ခဏထက်တစ် ခဏ တိုးတက်၍ အားကြီးလာတဲ့အခါ နှာသီးဖျားတွင်သာမက ခန္ဓာ ကိုယ်မှာလဲ တရိပ်ရိပ်တရွရွဖြစ်လာတာကို တွေ့ရမယ်။

‘ဝိပဿနာအလုပ်ဟာ ထိမှုကိုကြည့်၍ သိနေရုံသာဖြစ် တယ်။ ကြည့်ရှု၍နေရင်း သိထိုက်သမျှကိုကား အလိုလိုနေရင်း သိ၍လာလိမ့်မယ်။ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ထိမှုသိမှုတို့ကို ရှုကြည့်နေရင်း မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်၍လာသည်ရှိသော် သိသာလှပါတယ်။ ဘယ်လိုသိမလဲဆိုရင် ရေငတ်နေသောသူသည် ရေကိုသောက်ရ သည်ရှိသော် ရေငတ်ပြေသကဲ့သို့ ဖြစ်သွားတော့တယ်။

‘ဒီအတိုင်းဖြစ်ချင်ရင် တရိပ်ရိပ်နဲ့ ထိမှု၊ သိမှုတို့သာ ရှုကြည့် ၍နေပါ။ ထွေလီကာလီတွေ လိုက်၍လုပ်မနေပါနဲ့’ လို့ ဩဝါဒပေး ပါတယ်။

“ဒကာကြီး ဘယ်လိုသဘောရပါသလဲ”

“ကြည်ညိုစရာကောင်းလှပါတယ်ဘုရား။ ဒကာ-ဒကာမတွေကို မလိုအပ်ဘဲ စိတ်ပန်းကိုယ်ပန်းမဖြစ်ကြရအောင် သတိပေးဆုံးမထားတဲ့ ဩဝါဒပါပဲဘုရား။

“တပည့်တော်အကြိုက်ဆုံးကတော့ ဝိပဿနာအလုပ် ဟာ ထိမှုကိုကြည့်၍ သိနေရုံသာဖြစ်တယ်။ ကြည့်ရှုနေရင်း သိထိုက်သမျှကို အလိုလိုနေရင်း သိလာလိမ့်မယ်။ ထွေလီ ကာလီတွေ လိုက်လုပ်မနေပါနဲ့ဆိုတဲ့ ဩဝါဒပါပဲဘုရား။

“ဆရာတော်ကြီးရဲ့ ဩဝါဒဟာ လက်တွေ့အသိကိုအခြေခံပြီး မိန့်ကြားထားတယ်ဆိုတာတော့ ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒကာဒကာမ တွေပေါ်မှာထားရှိတဲ့ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ ဖြူစင်သန့်ရှင်းတဲ့ မေတ္တာစေတနာ ကိုလဲ ဖူးတွေ့ခံစားရပါတယ်ဘုရား”

“ဒကာမကြီးမသန်းသန်းကကော ဘယ်လိုသုံးသပ်ချင်ပါသလဲ”

အဆန်းမြင်လေ တရားနဲ့ဝေးလေ

“တပည့်တော်မကတော့ တရားအလုပ်ကို လေ့လာလိုက်စားနေကြတဲ့ ယောဂီတွေမှာ အစုနှစ်စုရှိနေတာကို သတိပြုမိပါတယ်ဘုရား။ ထူးဆန်းတဲ့အလုပ်တွေကိုလုပ်ရမှ တရားအလုပ်၊ ထူးဆန်းတာတွေကိုမြင်ရမှ တရားအမြင်၊ တရားအသိလို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေတဲ့ အစုကတစ်စု၊ တရားတော်အတိုင်း သိမြင်အောင် နှလုံးသွင်းရှုမှတ်မှသာ ဘာဝနာလုပ်ငန်းအစစ်အမှန်ပဲလို့ နားလည်ထားတဲ့အစုကတစ်စု၊ အဲဒီလို အစုနှစ်စုရှိနေတာကို သတိပြုပါတယ်ဘုရား။

“တပည့်တော်မရဲ့အမြင်ကတော့ ပရမတ္ထတရားတွေမှာ ထူးဆန်းတာရယ်လို့ ဘာတစ်ခုမှမရှိပါဘုရား။ ပူစရာရှိ ပူ၊ အေးစရာရှိ အေး၊ သိစရာရှိ သိ အလွန်ရိုးစင်းပါတယ်ဘုရား။ ဖြစ်ပြီးတော့လဲ ပျက်ပျက်နေကြတာမို့ ထူးဆန်းတယ်လို့ ပြောဖို့အချိန်ကလေး၊ အခွင့်ကလေးတောင် မရှိပါဘုရား။ ဒါကြောင့် ထူးဆန်းတာတွေလုပ်နေသေးသရွေ့၊ ထူးဆန်းတာတွေ မြင်နေသေးသရွေ့ တရားနဲ့ဝေးဝေးသွားပါလားလို့ သုံးသပ်မိပါတယ်ဘုရား။

“ဒါကြောင့် ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီးက ‘ထွေလီကာလီတွေ လိုက်လုပ်မနေပါနဲ့’ လို့ ဆုံးမတားမြစ်ခဲ့တာဟာ ဒီအကြောင်းကြောင့်ပဲဖြစ်မယ်လို့ တပည့်တော် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်မိပါတယ်ဘုရား”

“သာဓုဗျာ . . . သာဓု . . . သာဓု၊ ဦးဇင်းအနေနဲ့ အတိုချုပ်ပြီးပြောခဲ့ချင်တာကတော့ ဆရာကောင်းကိုရှာပါ။ ဆရာကောင်းကို အမှီရရင် မြန်မြန်ခရီးရောက်ပါတယ်။

“ဒုတိယအချက်အနေနဲ့ ပစ္စက္ခဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြပါ။ ပစ္စက္ခဝိပဿနာဉာဏ်က အတွင်းအဇ္ဈတ္တတရားတွေကို သိမ်းဆည်းပါလိမ့်မယ်။ ဒီနောက် နယဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်လာပြီး၊ နယဝိပဿနာဉာဏ်က အပြင်ဗဟိဒ္ဓိတရားတွေကို သိမ်းဆည်းပါလိမ့်မယ်။

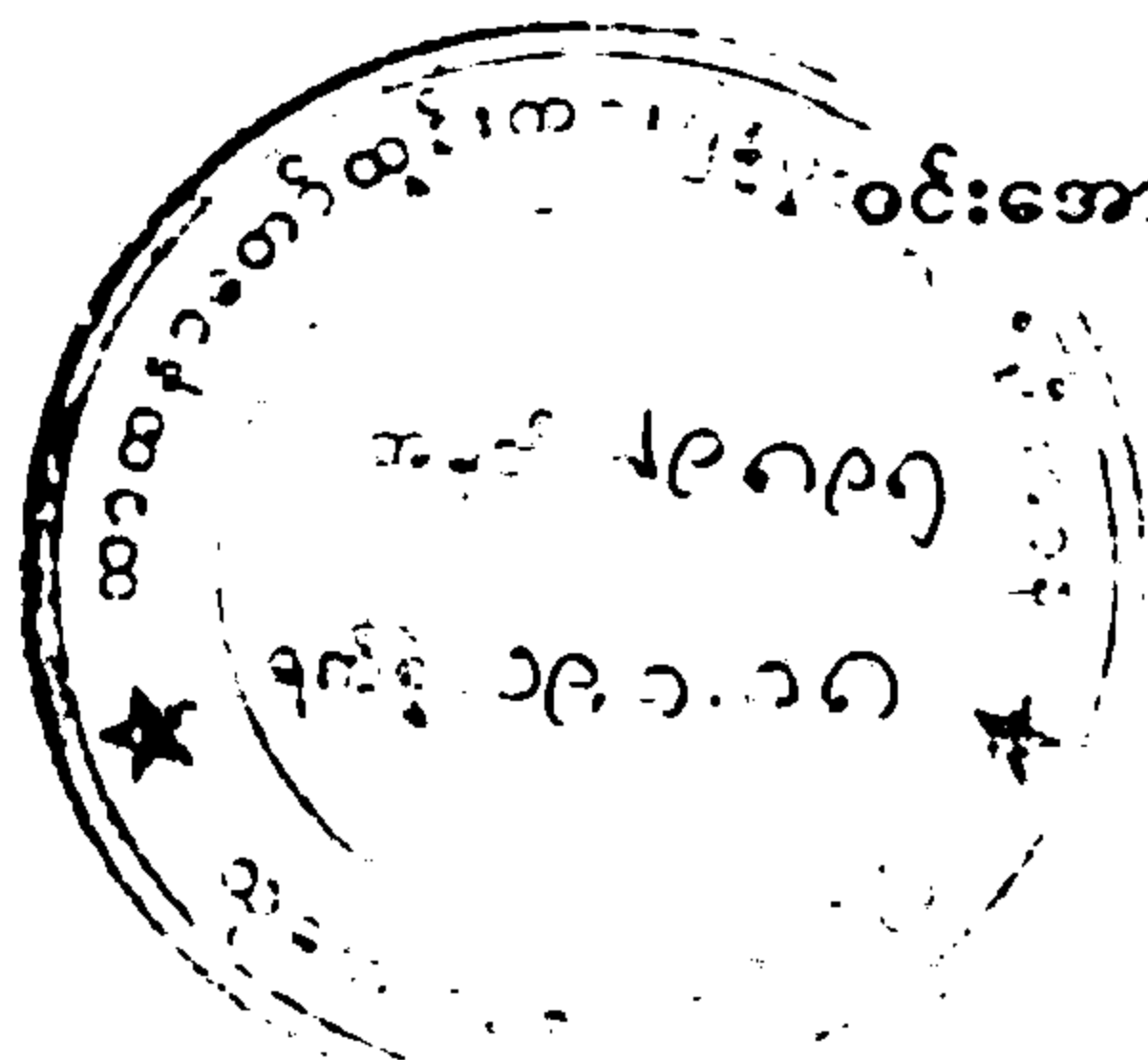
“ဒီဉာဏ်နှစ်ခု ပေါင်းစပ်မိသွားတဲ့အခါ တစ်လောကလုံးကို ခြုံငုံသိမြင်ပြီး တစ်လောကလုံးမှထွက်မြောက်နိုင်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်ကြီး ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။

“ဒီကနေ့တော့ ဒီလောက်နဲ့ပဲကျေနပ်ကြပါလို့ ဦးလင်းမေတ္တာရပ်ခံပါတယ်။ မိုးလဲအတော်ချုပ်နေပြီဆိုတော့ ဒကာအောင်က ဦးလင်းကို ပြန်ပို့ပေးပါ။

“ဦးလင်းတို့ဆွေးနွေးကြတဲ့ကာလအတွင်းမှာ ဦးလင်းဘက်က အမှားအယွင်းရှိခဲ့ရင် သည်းခံခွင့်လွှတ်ကြပါ။ ဒကာ-ဒကာမတွေ အမှားအယွင်းရှိခဲ့ရင်လဲ ဦးလင်းက သည်းခံခွင့်လွှတ်ပါတယ်။ ဒကာ-ဒကာမတွေအားလုံး ဉာဏ်အလင်းရောင်၊ ခန္ဓာတွင်းမှာ ကိုယ်စိကိုယ်ထွန်းလင်းနိုင်ကြပါစေလို့ ဦးလင်းဆုတောင်းပေးခဲ့ပါတယ်။”

“ပေးတဲ့ဆုနဲ့ပြည့်ပါရစေဘုရား။”

ဒကာ-ဒကာမများက ဆရာတော်အား ဦးချလိုက်ကြပါသည်။

ထုတ်ဝေပြီး နှလုံးလှ ဓမ္မစာစဉ်များ

စာစဉ် (၁) ဗုဒ္ဓဝါဒ ဝိဘဇ္ဇ

အောင်ထိုက် (ရွှေဘို)

စာစဉ် (၂)

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

အရှင်ကောဝိဒ (ယော) ၏

ဗုဒ္ဓ၏ ဗုဒ္ဓဝါဒ

- * အမှန်ကို အမှန်ဟု ခိုင်ခိုင်လုံလုံ ဖော်ပြ၏။
- * အမှားကို အမှားဟု တိတိကျကျ ဖွင့်ပြ၏။
- * ဤသည်မှာ ဗုဒ္ဓ၏ ဗုဒ္ဓဝါဒ ဖြစ်၏။

စာစဉ် (၃) ကိုယ်တွေ့ဓမ္မဂုဏ်ရည်

စန်းစန်း (မိုးမခ)

စာစဉ် (၄) တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံး

အသက်ရှည်နိုင်သူ

အရှင်ဣန္ဒာစရိယာဘိဝံသ

စာစဉ် (၅) ဖယ်ချားပါ. . . တွယ်ထားပါ အရှင်ဣန္ဒာစက္က (လွန်)

စာစဉ် (၆)

မသန်းသန်း (မန်းတက္ကသိုလ်) ၏

ကြီးပွားချမ်းသာရေး လက်တွေ့အသုံးချ

ကိုယ်ကျင့်မင်္ဂလာ

ကြီးပွားချမ်းသာလိုသူတိုင်းအတွက် လက်စွဲစာအုပ်။

လွယ်လွယ်ရှင်းရှင်း ဖတ်ရှုပြီး သိစရာတွေ အများကြီး ရရှိသွားလိမ့်မည်။

အိမ်သုံး ကျောင်းသုံး သင်တန်းသုံး စားပွဲတင် ဧည့်ခံစာအုပ်

လေးမြိုင် ဝဗ္ဗပူတဏပေထရ

စာစဉ် (၈) ကောလေး (ဘုမ္မဝတိ) ၏

လောကရူထောင့် တွင်

ကြည့်လျက် မမြင်ခြင်းသည် မျက်စိကန်း၍ မဟုတ် - ဘာကြောင့်နည်း . . . ၊

မိမိ၏ လက်တစ်ကမ်း လောကကို မြင်အောင်ကြည့်ပါ။

လက်တစ်ကမ်းဟူသည်ကို အလျင်သိအောင် ကြည့်ထားရပါမည်။

အရုပ်မျိုးစုံ - အရိပ်မျိုးစုံ - ပုံသဏ္ဌာန်မျိုးစုံကို ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

လေးမြိုင် ဝဗ္ဗပူတဏပေထရ

စာစဉ် (၉)

ဦးညွန့်မောင် (ဓမ္မာစရိယ၊ ဝ.ဝ.ဝ.ဝ.) ၏

နိဗ္ဗာန်ကို ရှုမြင်ချက်များ

သာသနာဝင် ဂန္ထဝင်တစ်လျှောက် အထူးကျော်ကြားသော ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်
များစွာတို့၏ နိဗ္ဗာန်ကို ရှုမြင်သုံးသပ်ချက် . . . စိစစ်ဖော်ထုတ်ချက် . . . ဉာဏ်ခံစား
ချက်များကို စုစည်းတင်ပြထားသည်။

စာစဉ် (၁၀) ဗုဒ္ဓနှင့် ခေတ်ပြိုင်မှတ်ချက်များ

မောင်လှိုင်မွှေး

စာစဉ် (၁၁) ဗြဟ္မစိုရ်နုလုံးသားထဲက ဓမ္မအတွေးအမြင်

ကေသီရိ (တောင်ငူ)

စာစဉ် (၁၂)

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

အရှင်ဣန္ဒာဝရိယာဘိဝံသ ၏
ဒဿနသမ္ပဒါတရား၏ လာရာနှင့် လားရာ
ဓမ္မကို အဓမ္မဟူ၍ . . . အဓမ္မကို ဓမ္မဟူ၍
ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲ ပြုလုပ်ခြင်းတို့သည်
အပါယ်ငရဲ မလွဲဧကန် ရောက်ကြောင်းတည်း။

အမှားဝင်္ကပါတွေကို အများမြင်ပါစေလို

စာစဉ် (၁၃) ရွှေစခန်းအရောက် ရွှေလမ်းဖောက်ခြင်း

ဆလိုင်းရွှေလင်း

စာစဉ် (၁၄)

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

ဗုဒ္ဓထံမှ ဂုဏ်တက္ကတွန်းကြီးဆီသို့ လမ်းခွဲသွားသူ မည်သူနည်း . . .
ဘာကြောင့်နည်း . . . သူ ဘာဖြစ်သွားသနည်း . . .
ခြေလှမ်းများသည် ဘယ်ဆီသို့ ဦးလှည့်နေကြသနည်း . . .
ကုဋေတစ်သန်းတန် ကောင်းကျိုးဆီသို့လား -
ဆိုးကျိုးဆီသို့လား . . .

ဉာဏ်ဝင်း (ပင်လည်ဘူး) ၏

မိတ္တာလမ်းခွဲ

စာစဉ် (၁၅)

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

“သင်တို့သည် ငါ့စကားကို နားထောင်ကြ၊
ငါ့နောက်သို့ လိုက်ခဲ့ကြ” ဟူသော အစေလက၊ တက္ကတွန်းတို့၏
ညဉ့်ငှက်သံကို မည်သူတွေက နားဝင်ချိုသနည်း ?

ဉာဏိန္ဒာ ၏ မြင်တတ်မှ မျက်လုံး

စာစဉ် (၁၆) ပုထုဇဉ်မှ ပုထုဇဉ်သို့

ကြည်လွင် (မြန်မာစာ)

စာစဉ် (၁၇)

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

ဝင်းအောင်ကြည် ၏ ခြိမ့်ခြိမ့်သဲသဲ သြဝါဒခံယူပွဲ

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

စာစဉ် (၁၈) ဓမ္မ အဓမ္မ ဝိနိစ္ဆယ ဦးညွန့်မောင် (ဓမ္မာဓရိယ၊ B.A.,R.L.)

စာစဉ် (၁၉) တက္ကသိုလ် မယဒေဝလင်္ကာသစ် အဖွင့်
တက္ကသိုလ်သောတုဇန (မဟာဓမ္မာဓရိယ)

စာစဉ် (၂၀) အသေဝနာစ ဗာလာနံ အရှင်ဣန္ဒာဓရိယာဘိဝံသ

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

စာစဉ် (၂၁) ကဗျာထဲက ထေရဝါဒ

မုံရွာနေဇာ

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

စာစဉ် (၂၂)

ဖတ်မိသူတိုင်း၊ မှတ်မှတ်သားသားဖြစ်ရမည့် သင်ခန်းစာများ...
ဓမ္မကို ကျင့်သုံးခိုက်၊ အဓမ္မနှင့် တိုက်မိပြီး

ဓမ္မရေးရာများနှင့် ဥပဒေရေးရာများ...

ဝင်းမာခင် ၏

ရှင်လျက် သေသူ

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

စာစဉ် (၂၃)

လိုချင်သူများအား ပေးသူမရှိ။ ပေးသူရှိသူများက မလိုချင်။
ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဖြုဖြင်စရာများနှင့် ဖြုဖြင်ရမည့်
နည်းလမ်းများ

အညတရဘိက္ခု (အာခါ ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်း) ၏

နုလုံးသား၌ ဘုရားတည်ပါ

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

စာစဉ် (၂၄)

ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်များနှင့် ပတ်သက်၍
အသိမှန်ရေး ၊ အသိနောက်မကျရေးအတွက် ...

ဝင်းအောင်ကြည် ၏

စာစဉ် (၂၅)

လင်းသစ် ၏

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

၃၁ ဘုံကို ရှာဖွေခြင်းနှင့်အတူ
စိစစ်ဝေဖန်ရေးဓမ္မစာစု

ဝိညာဉ်များနှင့် ကခုန်သူများ
မောခဲ့ကြသည် မူးခဲ့ကြသည် ရူးခဲ့ဖူးကြသည်
အမောပြေဖို့ အမူးပြေဖို့ အရူးပျောက်ဖို့
ဆေးရှိသည်၊ သောက်ကြည့်လိုက်ပါ

စာစဉ် (၂၆)

အရှင်ကောဝိဒ (ယော)

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

မိစ္ဆာဝါဒီတို့ အကြောက်ဆုံးတရား
မသိလျှင် မှားတတ်သည်၊ မှားလျှင် မိုက်တတ်သည်။
အသိမှားလျှင် ပို၍မိုက်တတ်သည်။
မိုက်သောသူတို့ သွားရာလမ်းကား ဘယ်သို့နည်း ?
လေ့တတ်ထိမှ အမိမတနှင့်၊
လေ့တတ်ကို ရှောင်ပါ၊ ဖယ်ရှားပစ်ပါ။

စာစဉ် (၂၇)

ဝက်ဘီလူး

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

ဦးငြိမ်းမောင် (မင်းစု၊ ကျောက်ဆည်)

ကျားဆိုး မြွေဆိုးတို့ထက် အန္တရာယ်ကြီးသော ဝက်ဘီလူးများ
ရပ်ထဲ ရွာထဲ မြို့နယ်ထဲ၌ ငုပ်ချည် ပေါ်ချည် လှည့်လည်ကျက်
စားနေကြသည်။

မြင်ကြ သိကြ တားဆီးဖယ်ရှားနိုင်ကြရန် လမ်းပြမြေပုံသဖွယ် . . .

စာစဉ် (၂၈)

အရှင်နာရဒ (ဟိုပင်) ၏

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

နှင်းဆီရိုင်း

စာစဉ် (၂၉)

အောင်ထိုက် (ရွှေဘို) ၏

လေးမြိုင် ဓမ္မပူဇော်စာပေဆုရ

ပြည်တွင်းဖြစ် လူမိုက်ကြီးများ

စာစဉ် (၃၀)

ကျော်ထက်ခိုင် (ဖားစည်မြေ) ၏

ဘာသာသွေးသန့်စင်ရေး

စာစဉ် (၃၁)

စန်းစန်း (မိုးမခ) ၏

ဗုဒ္ဓ၏ လောကအမြင် ပျက်သုဉ်းခြင်းနှင့် ဖြစ်ထွန်းခြင်း

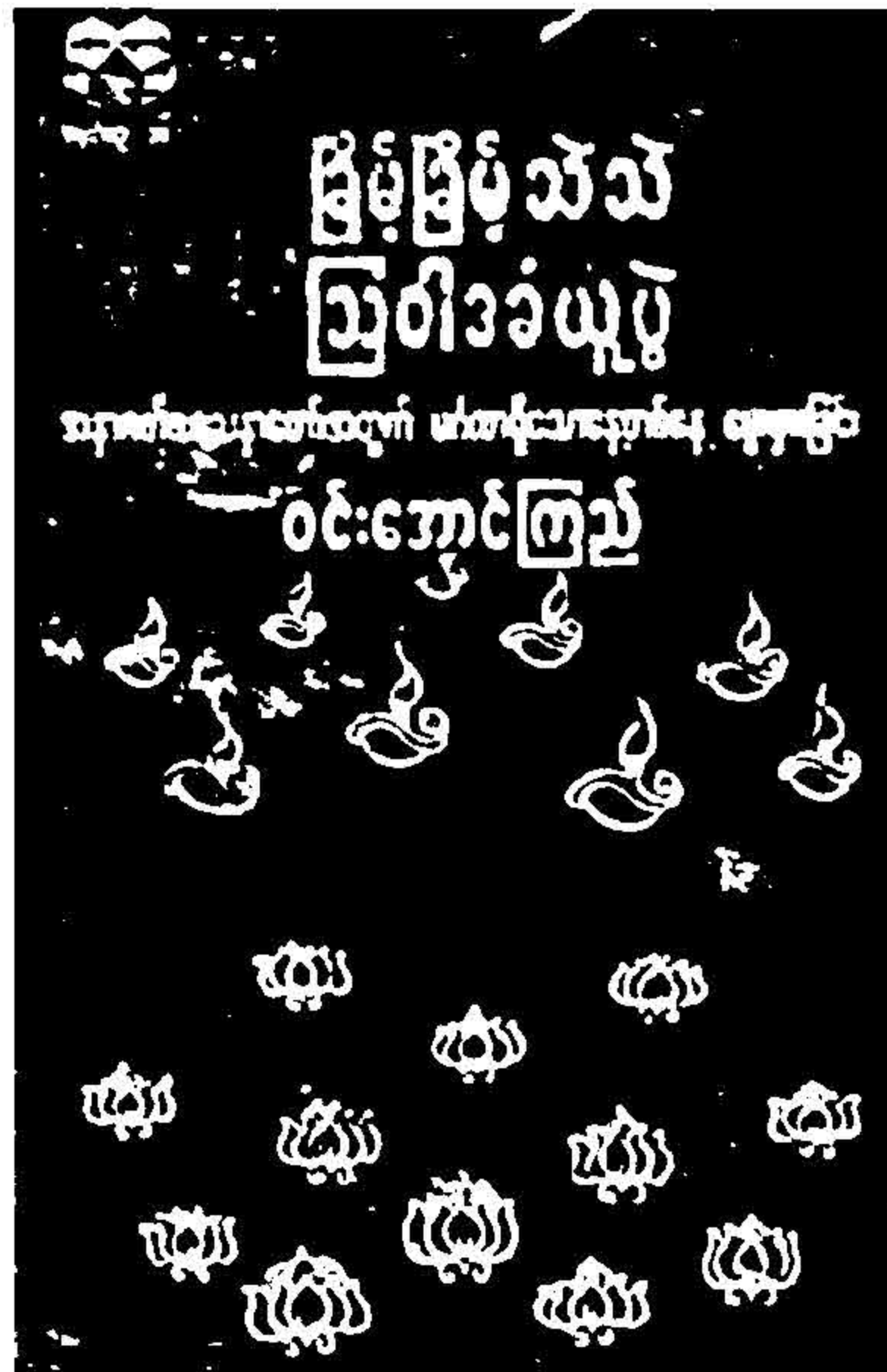
‘မတော်သူဘုန်းတော် ပြည်ပျက်’ ဟု ဆိုရိုး စကားရှိ၏။

ဖျက်ဆီးသူများ နေရစ်ခဲ့ကြ၊ လိုက်မလာနဲ့

အဆများစွာ ပို၍ပို၍ ဖြစ်ထွန်းစေရမည်။ ပြုပြင်တည်ဆောက်မည်။

လူတိုင်းအတွက် တိုးတက်အောင်မြင် ချမ်းသာကြွယ်ဝရေး

လက်တွေ့ကျကျ ဗုဒ္ဓ၏လမ်းညွှန်ချက်များ

ဝင်းအောင်ကြည် ၏
ဒိဋ္ဌိဒိဋ္ဌိသံသယံ ဩဝါဒဝံယူပွဲ

ဆရာတော်ကြီးကိုးပါး၏ မိုးလုံးဟိန်းမျှ ထူးခြား
ထက်မြက်သော မြွက်ဆိုချက်များ။

ဓမ္မကထိကများနှင့် သာသနာတော်ကို ကြည်ညို
မြတ်နိုးသူတို့အတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ဩဝါဒ
ရတနာများ။

နှလုံးလွှာပေတိုက်က စိစဉ်တင်ဆက်ထားပါပြီ။

အသိနောက်ကျခြင်းသည် ကြီးမားသောဆုံးရှုံးမှုကြီး ဖြစ်ပါသည်။
အသိမှားခြင်းသည် ကြီးမားသောဆုံးရှုံးမှုကြီး ဖြစ်ပါသည်။
ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်များနှင့် ပတ်သက်၍
အသိမှန်ရေး ၊ အသိနောက်မကျရေးအတွက် . . .

ဝင်းအောင်ကြည် ၏

အနတ္တစကားပိုင်း

နှလုံးလှစာပေတိုက်က စီစဉ်တင်ဆက်ထားပါပြီ။

ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ

ဖြစ်တည်လာခြင်း ဟူသမျှတို့သည် ပျက်သုဉ်းကြမည်သာ
တည်း။ . . . ပျက်သုဉ်းရန်အလို့ငှာသာလျှင် ဖြစ်တည်လာခြင်း
တည်း။ . . . ပျက်သုဉ်းခြင်းသည် ဖြစ်ထွန်းခြင်းနှင့် အတူတကွ
သာလျှင် ယှဉ်တွဲလျက်တည်း။ . . . ဟူ၍ ဝိပဿနာစကားဝိုင်း
တို့၌ ပြောကြ ဆိုကြလေ၏။

မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ အမှန်တကယ် ဖြစ်နေ-ရှိနေခြင်းကို ပကတိ
အရှိအတိုင်း ပကတိအဖြစ်အတိုင်းသာလျှင် သိနေ မြင်နေရန်
ပညာစက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာ၏။ ပကတိအရှိအတိုင်း သိပြီ
မြင်ပြီဆိုလျှင် ထိုအသိ ထိုအမြင် ပိုမိုအားကောင်းလာရန် ခိုင်ခံ့
တည်မြဲစေရန်၊ အရှိန်အဟုန် ကြီးမြင့်လာစေရန် ကြိုးစားသော
သတိဖြင့် ရှုမြင်ပွားများရာ၏။ ထိုအဆင့်သို့ ဧကန်မုချ ရောက်ရှိ
ပြီဆိုလျှင် ထိုယောဂီသည် ထူးလည်းထူး၏၊ မြတ်လည်းမြတ်၏။

ထိုသူသည် -

ပုထုဇဉ်တို့ အရိပ်အရောင်မျှပင် မမြင်နိုင် မသိနိုင်သော
သံသရာလမ်းကြမ်း၊ လမ်းဆိုး၊ လမ်းရှည်ကြီး၏ အဆုံးပန်းတိုင်ကို
မလွဲမသွေ မြင်ရ သိရလိမ့်မည်တည်းဟူ၍ ထိုထို ဝိပဿနာစကား
ဝိုင်းတို့၌ ပြောကြဆိုကြလေကုန်၏။

စာအုပ်မျက်နှာဖုံးပုံ စီစဉ်ရည်ညွှန်းသူ